

AKTUALIZACE ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ pro správní obvod ORP Rýmařov 5. úplná aktualizace 2020

SEZNAM ZKRATEK:

AOT40	expoziční index AOT40 pro ozon. Je definován jako součet rozdílů mezi hodinovými koncentracemi vyššími než prahová koncentrace 80 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (40 ppb) a hodnotou 80 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, v období 8-20 hod. SEČ. vypočten z 1h hodnot v období květen-červenec, průměr za 5 let.
BPEJ	bonitovaná půdně-ekologická jednotka
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
DPS	dům s pečovatelskou službou
DV	daňová výtěžnost
EKO	ekonomický pilíř
ENV	environmentální pilíř
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
GIS	geografický informační systém.
HEIS VÚV T.G.M.	Hydroekologický informační systém Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M.
HP1	hlavní parametr 1
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHLÚ	chráněné ložiskové území
KES	koeficient ekologické stability krajiny
KO	komunální odpad
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
Ldvn	hladina hluku celodenní
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
Mze	Ministerstvo zemědělství
MZCHÚ	Maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	Soustava chráněných území a stanovišť evropského významu
NP	národní park
NR	nadregionální
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
ORP	obec s rozšířenou působností
OZKO	oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší
PLO	přírodní lesní oblast
PP	přírodní památka
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
PÚR	Politika územního rozvoje
Q	vydatnost zdroje (vodního)
Q ₁₀₀	průtok při stoleté vodě
R	regionální
RBC	regionální biocentrum
RURÚ	Rozbor udržitelného rozvoje území
SEZ	stará ekologická zátěž
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SKO	směsný komunální odpad
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SO	správní obvod
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností

SOC	sociodemografický pilíř
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení)
ÚAP	územně analytické podklady
ÚP	územní plán
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability krajiny
ÚTP	územně technický podklad
VKP	významný krajinný prvek
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR	zásady územního rozvoje
ŽP	životní prostředí

ZNAČKY CHEMICKÝCH PRVKŮ, CHEMICKÉ VZORCE, UZANČNÍ NÁZVY ANALÝZ

As	arsen
BaP, B(a)P	benzo(a)pyren
Cd	kadmium
Cl	chlor
CO ₂	oxid uhličitý
N ₂ O	oxid dusný
NO	oxid dusnatý
NO ₂	oxid dusičitý
NO ₃ ⁻	dusičnany
NO _x	oxidy dusíku (oxid dusnatý a dusičitý)
NH ₄ ⁺	amonné ionty
O ₃	přízemní (troposférický) ozon
PM ₁₀	pevné prachové částice suspendované v ovzduší o velikosti do 10 um
SO ₂	oxid siřičitý
SO _x	oxidy síry
TZL	tuhé znečišťující látky

OBSAH

1 ÚVOD

11

1.1	Základní informace	11
1.2	Podklady pro RURÚ – údaje o území	11
1.3	Použitá metodika RURÚ	12

2 PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ..... 15

2.1	Širší územní vztahy	15
2.2	Prostorové a funkční uspořádání území	20
2.2.1	Prostorové uspořádání SO ORP Rýmařov	20
2.2.2	Funkční uspořádání SO ORP Rýmařov	22
2.3	Struktura osídlení	25
2.4	Sociodemografické podmínky a bydlení	31
2.4.1	Sociodemografické podmínky	31
2.4.2	Bydlení	63
2.5	Příroda a krajina	76
2.6	Vodní režim a horninové prostředí	85
2.6.1	Vodní režim	85
2.6.2	Horninové prostředí	99
2.7	Kvalita životního prostředí	106
2.8	Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa	112
2.8.1	Zemědělský půdní fond	112
2.8.2	Pozemky určené k plnění funkce lesa	115
2.9	Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství	118
2.10	Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti	122
2.10.1	Dopravní infrastruktura	123
2.10.2	Technická infrastruktura	132
2.11	Ekonomické a hospodářské podmínky	142
2.12	Rekreace a sportovní ruch	149
2.13	Bezpečnost a ochrana obyvatel	165

3 ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ..... 168

3.1	Zjištění a vyhodnocení pozitiv a negativ území	168
3.1.1	Širší územní vztahy	168
3.1.2	Prostorové a funkční uspořádání území	169
3.1.3	Struktura osídlení	170
3.1.4	Sociodemografické podmínky a bydlení	170
3.1.5	Příroda a krajina	172
3.1.6	Vodní režim a horninové prostředí	173
3.1.7	Kvalita životního prostředí	175
3.1.8	Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa	175
3.1.9	Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství	176
3.1.10	Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti	177
3.1.11	Ekonomické a hospodářské podmínky	177
3.1.12	Rekreace a sportovní ruch	178
3.1.13	Bezpečnost a ochrana obyvatel	179
3.2	Vyhodnocení úz. podmínek a potenciálů podle jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje	180
3.2.1	Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro příznivé životní prostředí	180
3.2.2	Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro hospodářský rozvoj	185
3.2.3	Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro společenství obyvatel	189
3.3	Určení problémů k řešení v územních plánech	196
3.3.1	Urbanistické závady	197

3.3.2	Dopravní závady.....	198
3.3.3	Hygienické závady	199
4	TABULKY PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ V ÚPD PO OBCÍCH	201
5.	ZÁVĚR.....	213
6.	LITERATURA	214

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov v území České republiky	16
Obr. 2 Kartogram - Vymezení regionů pohybu za prací	18
Obr. 3 Vymezení místních akčních skupin.....	19
Obr. 4 Vymezení místních akčních skupin.....	19
Obr. 5 Vymezení místních akčních skupin.....	20
Obr. 6 Kartogram: Prostorové a administrativní vymezení SO ORP Rýmařov	21
Obr. 7 Typy venkovského osídlení na území Moravskoslezského kraje.....	21
Obr. 8 Kartogram Hospodářsky problémové regiony	25
Obr. 9 Kartogram - Hustota zalidnění SO ORP v r. 2019	27
Obr. 10 Kartogram - Hustota zalidnění SO ORP a vymezení politických okresů v r. 1921	27
Obr. 11 Kartogram - Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel migrací r. 2012-2017	36
Obr. 12 Kartogram – Index stárí ve správních obvodech ORP k 31.12.2017	52
Obr. 13 Kartogram – Podíl narozených v obci bydliště ve správních obvodech ORP.....	53
Obr. 14 Kartogram – posíl cizinců na obyvatelstvu k ČR 31.12.2017.....	54
Obr. 15 Podíl osob s VŠ vzděláním v populaci 15 – 64 let SO ORP v roce 2011	56
Obr. 16 Kartogram – Naděje dožití žen v SO ORP ČR	57
Obr. 17 Schéma - Vliv faktorů na průměrnou délku života	58
Obr. 18 Kartogram – volební účast v SO ORP	60
Obr. 19 Kartogram – Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) mužů v prosinci 2017.....	62
Obr. 20 Kartogram - Podíl respondentů, kteří se v okolí svého bydliště necítí po setmění bezpečně*, regiony ČR, 2013	63
Obr. 21 Kartogram – bytová výstavba v obcích v MSK v letech 2012 - 2017.....	72
Obr. 22 Kartogram – Domy postavené po roce 1990 ve správních obvodech ORP a krajích	73
Obr. 23 Kartogram – Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů v letech 201-2016.....	75
Obr. 24 Kartogram – průměrné kupní ceny bytů podle okresů a krajů v letech 2014-2016	76
Obr. 25 SO ORP Rýmařov – chráněná území.....	80
Obr. 26 Územní systém ekologické stability.....	82
Obr. 27 Koeficient ekologické stability na území SO ORP Rýmařov	85
Obr. 28 Vodní režim SO ORP Rýmařov	87
Obr. 29 CHOPAV Jeseníky na území SO ORP Rýmařov	88
Obr. 30 Záplavové území Q ₁₀₀ na území SO ORP Rýmařov	91
Obr. 31 Celková rizikovost povrchových vod.....	93
Obr. 32 Celková rizikovost podzemních vod).....	94
Obr. 33 Zranitelné oblasti ve SO ORP Rýmařov – HEIS VÚV T.G.M.	95
Obr. 34 Zranitelné oblasti ve SO ORP Rýmařov – data ÚAP.....	96
Obr. 35 Hodnocení obcí dle plochy sklonité orné půdy	98
Obr. 36 Hodnocení obcí dle záplavového území Q ₁₀₀	99
Obr. 37 Geologická struktura území SO ORP Rýmařov	101
Obr. 38 Těžba nerostných surovin v SO ORP Rýmařov	103
Obr. 39 Indikátor sesuvná a poddolovaná území v SO ORP Rýmařov.....	105
Obr. 40 Vymezení oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší pro PM ₁₀ (24 h) a B(a)P.....	108
Obr. 41 Staré ekologické zátěže	109
Obr. 42 Souhrnné hodnocení kvality ovzduší na území SO ORP v roce 2010	112
Obr. 43 Půdy I. a II. třídy ochrany	114
Obr. 44 Kategorie lesa.....	116
Obr. 45 Hodnocení indikátoru změna výměry zemědělské půdy v SO ORP Rýmařov	118
Obr. 46 Silniční síť SO ORP Rýmařov	125
Obr. 47 Intenzita dopravy na silniční síti SO ORP Rýmařov.....	126
Obr. 48 Železniční doprava ve SO ORP Rýmařov.....	128
Obr. 49 Zóny Integrovaného dopravního systému Moravskoslezského kraje	129
Obr. 50 Dopravní obslužnost obcí v SO ORP Rýmařov veřejnou dopravou	131
Obr. 51 Rozvod el. energie ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP).....	134
Obr. 52 Rozvod plynu ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)	135
Obr. 53 Veřejné vodovody ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)	137

Obr. 54 Odkanalizování obcí ve SO ORP Rýmařov	138
Obr. 55 Vybavenost obcí v SO ORP Rýmařov technickou infrastrukturou.....	141
Obr. 56 Kartogram – Soukromí podnikatelé ve správních obvodech ORP k 31.12.2017.....	143
Obr. 57 Kartogram - Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji k 31.12.2018.....	145
Obr. 58 Kartogram – počet ubytovacích zařízení v SO ORP.....	151
Obr. 59 Kartogram - Počet rekreačních a turistických lůžek na Km2 (zdroj: Atlas CR, r. 2006).....	153
Obr. 60 Kartogram - Rekreačně krajinné celky na území SO ORP Rýmařov	160
Obr. 61 Kartogram - Hodnocení potenciálu cestovního ruchu jednotlivých obcí SO ORP Rýmařov	162
Obr. 62 Kartogram	163
Obr. 63 Kartogram	163
Obr. 64 Kartogram	164
Obr. 65 Kartogram	165
Obr. 66 Organizační složky HZS – územní odbor Bruntál	167

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Srovnání seznamu tematických okruhů v ÚAP r. 2020 a předchozích aktualizacích	14
Tab. 2 Rozloha jednotlivých katastrálních území	17
Tab. 3 Základní ukazatele struktury osídlení SO ORP Rýmařov a širší srovnání.....	17
Tab. 4 Využití ploch a srovnání vybraných ukazatelů SO ORP v řešeném území a nejlépe a nejhůře hodnocených SO ORP ČR	22
Tab. 5 Použité parametry hodnocení podílu vybraných ploch v obcích SO ORP.....	24
Tab. 6 Hodnocení podílu vybraných ploch v obcích SO ORP Rýmařov	24
Tab. 7 Základní ukazatele sídelní struktury obcí správního obvodu ORP Rýmařov	26
Tab. 8 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obcí SO ORP Rýmařov.....	28
Tab. 9 Vybrané SO ORP s nejvyšším poklesem (růstem) počtu obyvatel v ČR od r. 2001	29
Tab. 10 Vývoj počtu obyvatel ve vybraných SO ORP MS kraje	29
Tab. 11 Relativní vývoj počtu obyvatel v SO ORP MS kraje.....	30
Tab. 12 Bydlení v řešeném území – včetně širšího srovnání (sčítání r. 2011).....	31
Tab. 13 Vývoj počtu obyvatel v ČR po r. 2001.....	34
Tab. 14 Použité parametry hodnocení změny počtu obyvatel.....	34
Tab. 15 Hodnocení vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov (dlouhodobý a krátkodobý vývoj).....	35
Tab. 16 Vývoj počtu obyvatel města Břidličná.....	37
Tab. 17 Vývoj počtu obyvatel obce Dolní Moravice	38
Tab. 18 Vývoj počtu obyvatel obce Horní Město	39
Tab. 19 Vývoj počtu obyvatel obce Jiříkov.....	40
Tab. 20 Vývoj počtu obyvatel obce Malá Morávka.....	41
Tab. 21 Vývoj počtu obyvatel obce Malá Štáhle	42
Tab. 22 Vývoj počtu obyvatel města Rýmařov	43
Tab. 23 Vývoj počtu obyvatel obce Rýžoviště.....	44
Tab. 24 Vývoj počtu obyvatel obce Stará Ves	45
Tab. 25 Vývoj počtu obyvatel obce Tvrdkov.....	46
Tab. 26 Vývoj počtu obyvatel obce Velká Štáhle	47
Tab. 27 Vývoj počtu obyvatel SO ORP Rýmařov	48
Tab. 28 Použité parametry hodnocení věkové struktury obyvatel (indexu stárí).....	51
Tab. 29 Hodnocení indexu stárí obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov - stavu a krátkodobého vývoje, (	51
Tab. 30 Cizinci v ČR, vybraných územních celcích - okresech.....	54
Tab. 31 Vybrané charakteristiky vzdělanosti obyvatel obcí SO ORP Rýmařov a širší srovnání.....	55
Tab. 32 Hodnocení vzdělanosti obyvatel pro soudržnost obyvatel.....	55
Tab. 33 Naděje dožití v SO ORP Rýmařov v období 2008-2012 a 2013-2017	57
Tab. 34 Vliv jednotlivých rizikových faktorů na průměrnou délku života	58
Tab. 35 Průměrný podíl dětí narozených mimo manželství v letech 2016-2017	59
Tab. 36 Hodnocení stavu - podílu narozených mimo manželství	59
Tab. 37 Použité parametry hodnocení volební účasti obyvatel	60
Tab. 38 Volební účast v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	61
Tab. 39 Index kriminality – obvodní oddělení SO ORP Rýmařov a širší srovnání	62
Tab. 40 Vývoj celkového počtu bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	65
Tab. 41 Vývoj počtu obydlených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání.....	66
Tab. 42 Vývoj počtu neobydlených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	66
Tab. 43 Struktura bydlení v obcích SO ORP Rýmařov.....	68
Tab. 44 Struktura bydlení v obcích SO ORP Rýmařov.....	68
Tab. 45 Hodnocení podílu nájemních bytů v obci.....	69
Tab. 46 Bydlení mimo byty v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	69
Tab. 47 Vývoj počtu dokončených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	70
Tab. 48 Vývoj počtu dokončených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	70
Tab. 49 Dokončené byty v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání	71
Tab. 50 Použité parametry hodnocení intenzity bytové výstavby	71
Tab. 51 Dokončené byty v obcích SO ORP Rýmařov	72
Tab. 52 Vývoj tržních cen starších bytů 3+1 v tis. Kč - průměr vybraných okresů a ČR.....	74
Tab. 53 Dlouhodobý vývoj spotřebitelských cen v ČR.....	75

Tab. 54	Hodnocení ekologické stability v jednotlivých obcích SO ORP Rýmařov	84
Tab. 55	Množství sklonitých orných pozemků na území jednotlivých obcí	89
Tab. 56	Souhrnné hodnocení tématu na základě navržených indikátorů	97
Tab. 57	Ložiska nerostných surovin v SO ORP Rýmařov	102
Tab. 58	Dobývací prostory v SO ORP Rýmařov	102
Tab. 59	Podíl poddolovaných a sesuvných území v jednotlivých obcích SO ORP Rýmařov	104
Tab. 60	Překročení imisního limitu a cílového imisního limitu pro ochranu zdraví, rok 2010.....	107
Tab. 61	Přehled starých ekologických zátěží v SO ORP Rýmařov, 2020.....	110
Tab. 62	Souhrnné hodnocení kvality ovzduší	111
Tab. 63	Nastavení indikátoru PF.....	117
Tab. 64	Indikátory změny výměry zemědělské půdy mezi lety 2005 a 2012	117
Tab. 65	Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – školská zařízení	119
Tab. 66	Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná kulturní zařízení.....	120
Tab. 67	Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná sportovní zařízení	120
Tab. 68	Vybraní poskytovatelé sociálních služeb na území SO ORP Rýmařov	121
Tab. 69	Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná zařízení a služby	121
Tab. 70	Vybavenost obcí SO ORP Rýmařov – celkové hodnocení	122
Tab. 71	Dopravny na síti drah SŽDC, s. o. v SO ORP Rýmařov.....	127
Tab. 72	Dopravní dostupnost jednotlivých obcí.....	130
Tab. 73	Nastavení indikátoru dopravní obslužnost území veřejnou dopravou	130
Tab. 74	Hodnocení dopravní dostupnosti jednotlivých obcí.....	131
Tab. 75	Technická vybavenost obcí ve správním obvodu ORP Rýmařov	132
Tab. 76	Zdroje elektrické energie ve SO ORP Rýmařov dle typu a instalovaného výkonu v MW	133
Tab. 77	Hodnocení indikátoru technické infrastruktury.....	140
Tab. 78	Regionální nezaměstnanost podle pověřených úřadů a širší srovnání	144
Tab. 79	Hodnocení podílu nezaměstnaných v obcích – rok 2018.....	145
Tab. 80	Hodnocení relativní změny podílu nezaměstnaných v obcích pro r. 2015-2018	145
Tab. 81	Hodnocení stavu a vývoje podílu nezaměstnaných (dosažitelných) osob.....	146
Tab. 82	Hodnocení podílů zaměstnanců vzhledem k celkovému počtu obyvatel	146
Tab. 83	Počet a podíl zaměstnanců v obci	147
Tab. 84	Ceny stavebních pozemků.....	148
Tab. 85	Ubytovací kapacita obcí SO ORP Rýmařov	150
Tab. 86	Struktura ubytovacích kapacit SO ORP Rýmařov	151
Tab. 87	Území SO ORP ČR s největší ubytovací zátěží	152
Tab. 88	Individuální a celková ubytovací zátěž území – srovnání vybraných obcí	153
Tab. 89	Přehled vybavení lyžařského střediska Malá Morávka – Karlov	156
Tab. 90	Přehled vybavení lyžařského střediska Horní Václavov a Stará Ves.....	156
Tab. 91	Přehled vybavení lyžařského střediska Ovčárna – Praděd.....	156
Tab. 92	Vybavenost SO ORP Rýmařov z hlediska krytých bazénů.....	158
Tab. 93	Lokalizační a realizační podmínky rekreace v SO ORP Rýmařov	161
Tab. 94	Pilíř pro příznivé životní prostředí – hodnotící ukazatele	181
Tab. 95	Pilíř pro příznivé životní prostředí – hodnotící ukazatele	182
Tab. 96	Pilíř pro příznivé životní prostředí – výsledné hodnocení	182
Tab. 97	Pilíř pro příznivé životní prostředí – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení	183
Tab. 98	Srovnatelnost indikátorů pilíře životního prostředí ÚAP MS kraje s ÚAP SO ORP Rýmařov...	184
Tab. 99	Pilíř hospodářských podmínek území – hodnotící ukazatele	185
Tab. 100	Pilíř hospodářských podmínek území – hodnotící ukazatele	186
Tab. 101	Pilíř hospodářských podmínek území – výsledné hodnocení.....	186
Tab. 102	Hospodářský pilíř území – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení	187
Tab. 103	Přehled výběru uk. pilíře hosp. pod. území v ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov.....	188
Tab. 104	Pilíř soudržnosti obyvatel území – hodnotící ukazatele a výsledné hodnocení	189
Tab. 105	Pilíř soudržnosti obyvatel území – hodnotící ukazatele a výsledné hodnocení	190
Tab. 106	Pilíř soudržnosti obyvatel území – výsledné hodnocení	190
Tab. 107	Pilíř soudržnosti obyvatel území – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení	191
Tab. 108	Přehled výběru uk. pilíře soudržnosti ob. území v ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov	192

Tab. 109 Potřeba bytů pro stagnaci počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov	193
Tab. 110 Potřeba bytů pro stagnaci počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov	195

1 ÚVOD

1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Povinnost pořízení a aktualizace územně analytických podkladů vyplývá ze zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) a náležitosti obsahu stanoví vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Tento dokument navazuje na „Rozbor udržitelného rozvoje pro správní území ORP Rýmařov“ zpracovaný v roce 2008, 2010 a 2012 firmou EKOTOXA s.r.o, která provedla zpracování na základě smlouvy s městem Rýmařov, v roce 2014 a v roce 2016 zpracovanou pořizovatelem, kterým je Městský úřad Rýmařov, odbor stavební úřad - úřad územního plánování.

Pátá aktualizace v roce 2020 byla zpracována pořizovatelem s využitím podkladové studie zpracované RNDr. Milanem Poledníkem v rozsahu kapitol 2.1. až 3.3.

Problematika udržitelného rozvoje je členěna do 13-ti tematických oblastí, které jsou vymezené vyhláškou č. 500/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů a které reprezentují tři základní pilíře udržitelného rozvoje, tj. environmentální (přírodní), ekonomický (hospodářský) a sociodemografický (soudržnost společenství obyvatel). 5. Aktualizace je zpracována tak, že jsou použity tematické rozbor pro vodní režim a horninové prostředí, přírodu a krajinu, zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa, občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství, dopravní a technická infrastruktura včetně její dostupnosti jsou využity z předchozích úplných aktualizací s prověřením změn a případnou úpravou. Ostatní tematické rozbor – struktura osídlení, sociodemografické podmínky a bydlení, rekreace a cestovní ruch, ekonomické a hospodářské podmínky a celkové vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje je převzato z podkladové studie zpracované RNDr. Milanem Poledníkem.

1.2 PODKLADY PRO RURÚ – ÚDAJE O ÚZEMÍ

Základním podkladem pro zpracování „Rozboru udržitelného rozvoje území“ jsou údaje o území, jejichž seznam je dán vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti – viz. příloha č. 1. – část „A“ a část „B“.

- Část A – Územně analytické podklady obcí – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území (119 jevů)
- Část B – Územně analytické podklady kraje – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území (37 jevů)

Přičemž ve 119. jevu z ÚAP obcí a 37. jevu ÚAP kraje mohou být obsaženy další informace mimo konkrétně stanovené jevy ÚAP ve vrstvách 1-118 pro obce a ve vrstvách 1-36 pro kraj.

Podkladem 5. úplné aktualizace byly dokumentace předchozích úplných aktualizací a „Studie aktualizace územně analytických podkladů SO ORP Rýmařov“ zpracována RNDr. Milanem Poledníkem (červen 2020) na základě smlouvy s městem Rýmařov. Obsahem studie je kompletní aktualizace tematických okruhů Sociodemografické podmínky a Bydlení a Ekonomické a Hospodářské podmínky a kompletní vyhodnocení rozboru udržitelného rozvoje území. Dále částečná aktualizace tematických okruhů Širší územní vztahy, Struktura osídlení, Příroda a krajina., kvalita životního prostředí, občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství, rekreace a cestovní ruch.

Kromě zmíněných předchozích dokumentací aktualizací ÚAP z předchozích let a nově zpracované studie aktualizace ÚAP z roku 2020, zpracované RNDr. Milanem Poledníkem byly využity i podklady a průzkumy pořizovatele.

1.3 POUŽITÁ METODIKA RURÚ

Územně analytické podklady se od 1.1.2007 staly novým nástrojem územního plánování v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb. a navazujícími vyhláškami. Problematickou ÚAP se zabývá vyhláška č. 500/2006, ve znění pozdějších předpisů. Dle této vyhlášky ÚAP obsahují:

- (1) Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území.
- (2) Rozbor udržitelného rozvoje území.

Členění 5. aktualizace ÚAP zůstává zachováno jako v aktualizacích předchozích. Podklady (1) se skládají z textové a grafické části. Textová část obsahuje vyhodnocení stavu a vývoje území, hodnoty území, limity využití území a vyhodnocení záměrů na provedení změn v území. Grafická část obsahuje výkres hodnot, limitů a záměrů na provedení změn v území.

Rozbor udržitelného rozvoje (2) se dělí opět na textovou a grafickou část. Textová část obsahuje vyhodnocení pozitiv a negativ v území v třinácti daných tématech, vyhodnocení územních podmínek a potenciálů jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území a to pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský vývoj a pro soudržnost společenství obyvatel, včetně jejich vzájemných vazeb a trendů vývoje území. Rozbor dále zahrnuje problémy k řešení v ÚPD. Grafickým výstupem RURÚ je problémový výkres.

Řešení úkolu (daného vyhláškou č. 500/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů), je tedy možné rozdělit do dvou částí, zpracování podkladů pro RURÚ a následně zpracování vlastního RURÚ.

Vlastní metodika tvorby ÚAP není v ČR z hlediska praxe jednotná, jsou vytvořeny pouze základní legislativní rámce (aktualizované vyhláškou č. 13/2018 Sb.). Problém není chybějící jednotná „podrobná“ metodika, ale neodůvodnitelné rozdíly ve výsledném hodnocení obcí v krajských ÚAP a ÚAP na úrovni SO ORP. I odlišné přístupy by měly vést k podobným výsledkům hodnocení udržitelného rozvoje území (krajiny).

Metodika se v praxi stále vyvíjí, zpracovateli jsou často hledány a měněny indikátory udržitelného rozvoje, na kterých je většinou založeno multikriteriální hodnocení. Mnohdy jsou rozporně používány, hlavní slabinou je obvykle jejich mechanické vyhodnocení (na základě principu – „čím více tím lépe“, např. čím větší bytová výstavba v obci tím je její hodnocení v daném pilíři lepší). Pozitivním příkladem je např. obecný posun ve vnímání koeficientu ekologické stability, který byl vypuštěn z povinně sledovaných jevů. Multikriteriální hodnocení je proto vhodné expertně korigovat, zejména s ohledem na specifika území.

V době zpracování této aktualizace ÚAP byla k dispozici pouze **definitivní Metodika sledovaných jevů (MSJ) pro ÚAP**, nikoliv ucelená metodika aktualizace ÚAP. Tato metodika uvádí zejména zdroje dat (webové odkazy), bohužel nepřináší náhled na jejich interpretaci. Jak je dále na konkrétních případech dokumentováno, právě interpretace dat je zásadní pro adekvátní a přiměřené využití dat.

Současně tato metodika odkazuje, že významným zdrojem dat pro ÚAP mohou být územní studie krajiny, ta pro území SO ORP Rýmařov, byla zpracována v r. 2018, (nejbližší studie byly zpracovány pro SO ORP Bruntál a Opava). Některé obecnější poznatky z těchto studií byly při zpracování této aktualizace využity.

Metodika hodnocení RURÚ byla zachována jako v předchozí aktualizaci pomocí navržené sady indikátorů v určené škále pro zadaná témata.

Limity udržitelnosti části navržených indikátorů korespondují s limity danými příslušnými vyhláškami nebo strategickými koncepcemi (např. překročení stanoveného imisního limitu pro dané znečišťující látky). Tam kde není dána první možnost, je využita metoda vzájemného porovnání (benchmarking) jednotlivých obcí v rámci SO ORP (kraje), v některých případech také s hodnotou indikátoru celé ČR.

Byla stanovena sada indikátorů, která vychází ze sady stanovené v roce 2008 a 2010. Zařazení indikátorů do jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje proběhlo v souladu s metodikou MMR z 05/2010.

Zpracování stanovených témat - jednotlivá témata byla zpracována specialisty na danou problematiku z posledních dostupných dat ÚAP, statistik ČSÚ a dalších, zejména internetových zdrojů informací. Témata se nezaměřují pouze na standardní popis území, ale zejména na zpracování podkladových dat jednotlivých indikátorů a jejich vyhodnocení. Z takto zpracovaných témat byly generovány jednotlivé pozitiva a negativa v území. Zjištěné problémy jsou určeny k řešení v rámci územně plánovacích dokumentací, popř. i k jiným účelům (např. organizace dopravy).

Problémy k řešení v ÚPD po jednotlivých obcích, byly na základě povinnosti vyplývající z legislativní změny projednány s jednotlivými obcemi a doplněny podle jejich požadavků. Jedná se v podstatě o náhradu zasílání dotazníků v rámci minulých aktualizací.

Obecné změny v přístupu k aktualizaci ÚAP SO ORP Rýmařov v r. 2020 jsou dány třemi skupinami faktorů, které jsou dále popsány.

- **Změnou legislativy**

Novelizací vyhlášky č. 500/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 13/2018 Sb., která přináší:

- Vypuštění povinnosti zpracovávat SWOT analýzu a její nahrazení zjištěním (vyhodnocením) pozitivních a negativních stránek území (což se do značné míry překrývá s jeho silnými a slabými stránkami v poslední SWOT analýze).
- Změnu počtu tematických okruhů z 10 na 13 s cílem lepšího vyvážení všech tří pilířů udržitelného rozvoje (nově jsou zařazeny okruhy – širší území vztahy, prostorové a funkční uspořádání území, struktura osídlení, bezpečnost a ochrana obyvatel).
- Vypuštění požadavku vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek, které se nahrazuje vyhodnocením územních podmínek a potenciálů dle jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území.
- Změny obsahu přílohy č. 1, např. vypuštění jevu – koeficientu ekologické stability a na druhé straně zařazení jevů dotýkajících se krajiny, viz Metodika sledovaných jevů (MSJ) pro ÚAP.

Novým překladem Evropské úmluvy o krajině (EÚoK) z r. 2017 opravující původní překlad z roku 2005, který se promítá do:

- Definice krajiny (její komplexní „antropocentrické“ pojetí) a cílové kvality krajiny (nikoliv pouze cílové charakteristiky ve smyslu krajinného rázu).
- Stanovení potenciálů krajiny.
- Důrazu na formulaci přání a požadavků obyvatel, posouzení vnímání (percepce) krajiny obyvateli.
- Změn navazující terminologie.

- **Vývojem (prohloubením) poznání problematiky území a krajiny**

- Většinou je úsilí zaměřeno na shromáždění faktů, málo pozornosti je věnováno interpretaci a mnohdy je zcela vypuštěno hodnocení dat, zdrojů (tj. jejich kvality).
- V rámci interpretace je důraz kladen nejen na poznání stavu, ale i vývoje a to včetně prognózy během očekávané platnosti základních rámců územního plánu (tj. cca 15 let), přitom očekávaný vývoj by měl být přiměřený potenciálu řešeného území (krajiny). Z hlediska jednotlivých potenciálů pilířů udržitelného rozvoje je praktická pozornost věnována potenciálům pilíře soudržnosti obyvatel (tj. sídelnímu potenciálu a v návaznosti i stanovení potřeby ploch pro bydlení), v konkrétních podmínkách SO ORP i využití potenciálu pilíře životního prostředí s ohledy na dopady transformačních procesů v hospodářském pilíři (zemědělství).
- Specifika území SO ORP Rýmařov vyžadují i obecnější zdůvodnění perspektiv, trendů vývoje v tomto „problémové“ území, v návaznosti na širší region Moravskoslezského a Olomouckého kraje.

- **Změnami v podkladech, datové základně**

Viz změny ve sčítání v roce 2011 (ČSÚ, definitivní výsledky vycházejí z koncepce obvyklého-deklarovaného bydliště, nikoliv formálního=trvalého bydliště) a v rámci úřadů práce (MPSV ČR, např. zlepšením kvality dat o nezaměstnanosti a nabídce pracovních míst). Významný je i důraz na poznání kvality a využitelnosti dat (např. analýzou rozložení četnosti a úrovně jevů na území ČR, eventuálně širšího mezinárodního srovnání). Proto je součástí těchto podkladů pro RURÚ většinou i srovnání v rámci okresů, kraje a zejména SO ORP a celé ČR. ČSÚ zde poskytuje řadu kvalitních a hodnotných analytických podkladů (kartogramů), které jsou také využívány.

Změna počtu tematických okruhů z 10 na 13 byla tvůrci legislativy odůvodněna cílem lepšího vyvážení všech tří pilířů udržitelného rozvoje (původně obsahovalo 5 environmentálních okruhů, k posílení tedy došlo u pilířů hospodářského a soudržnosti obyvatel území, přitom část nových témat je průřezových – např. širší vztahy by mělo zpracovávat více odborníků).

Nové zařazení tematických okruhů neznamena, že v minulosti nebyly zpracovány v rámci některých kapitol (např. struktura osídlení v rámci sociodemografických podmínek a bydlení), širší vztahy v rámci více kapitol (doprava, rekreace, vodní režim). Otázkou zůstává pojetí jednotlivých kapitol (např. u občanské vybavenosti nelze nahrazovat oborové dokumenty ze školství, zdravotnictví či komunitního plánování).

Tab. 1 Srovnání seznamu tematických okruhů v ÚAP r. 2020 a předchozích aktualizacích

Číslo okruhu	Aktualizace ÚAP r. 2020	Aktualizace ÚAP r. 2016 a předchozí
1.	širší územní vztahy,	nebylo samostatně zařazeno
2.	prostorové a funkční uspořádání území,	nebylo samostatně zařazeno
3.	struktura osídlení,	nebylo samostatně zařazeno
4.	sociodemografické podmínky a bydlení,	7. sociodemografické podmínky, 8. bydlení
5.	příroda a krajina,	4. ochrana přírody a krajiny
6.	vodní režim a horninové prostředí,	1. horninové prostředí a geologie, 2. vodní režim
7.	kvalita životního prostředí	3. hygiena životního prostředí
8.	zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa,	5. zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa,
9.	občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství,	samostatně nově zařazeno
10.	dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti,	6. veřejná dopravní a technická infrastruktura
11.	ekonomické a hospodářské podmínky,	10. hospodářské podmínky
12.	rekreace a cestovní ruch,	9. rekreace
13.	bezpečnost a ochrana obyvatel	nebylo zařazeno

Vztah mezi pojetím území a krajiny v těchto ÚAP vychází především z definice krajiny podle „nového překladu“ EÚoK.

Definice: „Krajina znamená část území, tak jak je vnímána lidmi (obyvatelstvem), jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/ nebo lidských faktorů“. Zásadní význam zde má slovo vnímání (percepce) krajiny, tj. poznání tohoto co si lidé o krajině ve které žijí myslí, včetně následného kritického zhodnocení tohoto vnímání pro diagnózu skutečného stavu krajiny (území).

Dále je vycházeno ze skutečnosti, že Evropská úmluva o krajině (EÚoK) popisuje cílovou kvalitu krajiny takto: „Cílová kvalita (v minulosti nesprávně překládáno charakteristika) krajiny znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.“

2 PODKLADY PRO ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

V této kapitole jsou uvedena všechna povinná témata (celkem 13) daných vyhláškou č. 500/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti.

Zpracovaná témata

- širší územní vztahy
- prostorové a funkční uspořádání území
- struktura osídlení
- sociodemografické podmínky a bydlení
- příroda a krajina
- vodní režim a horninové prostředí
- kvalita životního prostředí
- zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa
- občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
- dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
- ekonomické a hospodářské podmínky
- rekreace a sportovní ruch
- bezpečnost a ochrana obyvatel

Všechna data důležitá pro zpracování Rozboru udržitelného rozvoje území SO ORP Rýmařov jsou zpracována na úrovni jednotlivých obcí, resp. katastrů. Pro hodnocení regionálních rozdílů na úrovni správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) i nižších jednotek uvnitř SO ORP jsou v Rozboru udržitelného rozvoje území používány následující **prostorové úrovně**:

- Moravskoslezský kraj a ČR jako nejvyšší srovnávací jednotky pro SO ORP Rýmařov,
- ostatní SO ORP Moravskoslezského kraje pro srovnání jednotlivých SO ORP.

2.1 ŠIRŠÍ ÚZEMNÍ VZTAHY

Širší územní vztahy představují první ze čtyř nově zařazených tematických okruhů ÚAP. V minulosti bylo jejich vnímání u části ÚAP zřejmě nedostatečné. V zásadě se jedná o průřezový tematický okruh překrývající se s jednotlivými tematickými okruhy (v případě SO ORP Rýmařov zejména doprava, technická infrastruktura, rekreace).

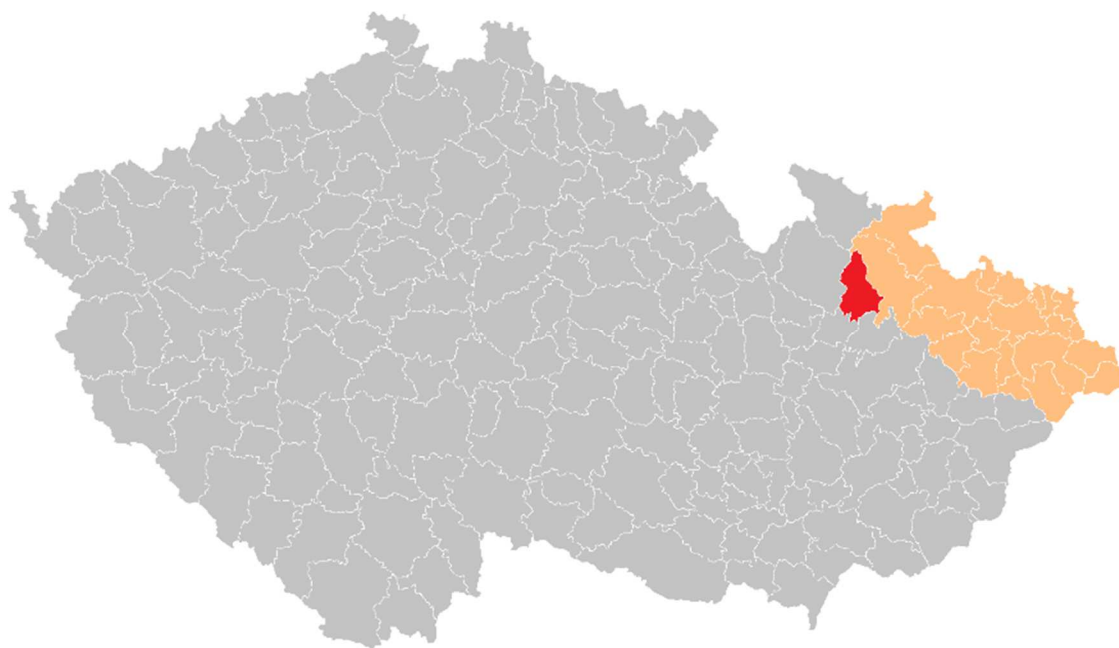
Územní vztahy širšího regionu, druh a intenzita vazeb, přirozená dělba funkcí sídel do značné míry předurčují rozvoj řešeného území. Pro obce a mikroregiony jsou zásadní obvykle 3 typy vnějších vazeb (vztahů) – pracovní (z hlediska zaměstnanosti), obslužné (školské, služby – např. pošta, knihovna, zdravotnictví a sociální služby) a rekreační. Vazby zprostředkují zejména doprava a ostatní infrastruktura.

Z hlediska krajiny je možno dále rozlišovat vazby v rámci jednotlivých struktur krajiny (od primární tj. přírodní struktury, sekundární – antropogenně ovlivněné struktury až po terciární či kvartérní struktury tj. vlastní osídlení a jeho vnímání obyvateli, vnímání regionu).

Obvod ORP Rýmařov je jedním ze tří správních obvodů rozšířené působnosti obcí v okrese Bruntál v Moravskoslezském kraji. Obvod zahrnuje správní území 11 obcí, které tvoří 33 katastrálních území; jeho celková rozloha je 33 233,76 ha, tj. 332,34 km². Je situováno v západní části Moravskoslezského

kraje, a v jižní části okresu Bruntál. Značnou část jeho hranice tvoří hranice s Olomouckým krajem, s okresy Šumperk a Olomouc.

Obr. 1 Obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov v území České republiky

Města a obce, která zahrnuje ORP Rýmařov jsou:

- Břidličná (k.ú. Břidličná, Vajglov, Albrechtice u Rýmařova)
- Dolní Moravice (k.ú. Dolní Moravice, Horní Moravice, Nová Ves u Rýmařova)
- Horní Město (k.ú. Horní Město, Dobřečov, Rešov, Skály u Rýmařova, Stříbrné Hory)
- Jiříkov (k.ú. Jiříkov u Rýmařova, Sovinec, Křížov u Sovince, Těchanov, Kněžpole)
- Malá Morávka (k.ú. Malá Morávka, Karlov pod Pradědem) • Malá Štáhle (k.ú. Malá Štáhle)
- Rýmařov (k.ú. Rýmařov, Ondřejov u Rýmařova, Edrovice, Janovice u Rýmařova, Janušov, Stránské, Jamartice)
- Ryžoviště (k.ú. Ryžoviště)
- Stará Ves (k.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský potok)
- Tvrdkov (k.ú. Tvrdkov, Mírotínek, Ruda u Rýmařova)
- Velká Štáhle (k.ú. Velká Štáhle).

V následující tabulce je pro jednotlivá katastrální území uvedena celková rozloha.

Tab. 2 Rozloha jednotlivých katastrálních území

Katastrální území/obec	Rozloha	Katastrální území/obec	Rozloha
	ha		ha
Břidličná	2581,37	Malá Morávka	6155,67
Albrechtice u Rýmařova	681,99	Karlov pod Pradědem	2319,31
Břidličná	1394,81	Malá Morávka	3836,36
Vajglov	504,57	Malá Štáhle	281,13
Dolní Moravice	2222,18	Rýmařov	6072,79
Dolní Moravice	1383,87	Edrovice	241,85
Horní Moravice	444,96	Jamartice	961,86
Nová Ves u Rýmařova	393,35	Janovice u Rýmařova	336,98
Horní Město	3163,41	Janušov	609,24
Dobřečov	559,67	Ondřejov u Rýmařova	506,01
Horní Město	522,42	Rýmařov	1731,88
Rešov	962,71	Stránské	1684,97
Skály u Rýmařova	545,85	Ryžoviště	1875,11
Stříbrné Hory	572,76	Stará Ves	4406,80
Jiříkov	3528,16	Stará Ves u Rýmařova	748,71
Jiříkov u Rýmařova	755,98	Žďárský Potok	3658,09
Kněžpole	355,10	Tvrdkov	1988,51
Křížov u Sovince	345,27	Mirotíněk	374,72
Sovinec	504,02	Ruda u Rýmařova	1123,75
Těchanov	1567,79	Tvrdkov	490,04
Velká Štáhle	954,63	Rozloha ORP celkem	33 233,76

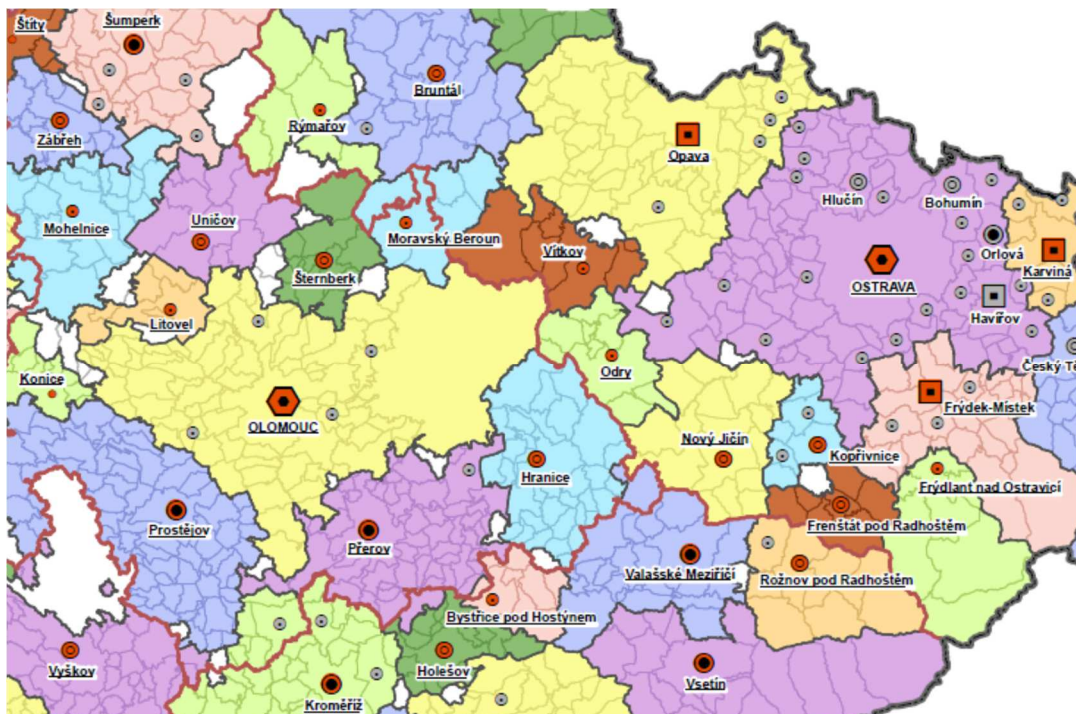
Postavení SO ORP Rýmařov z hlediska širších vazeb je dáno jeho základními charakteristikami (viz následující tabulka).

Tab. 3 Základní ukazatele struktury osídlení SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: Český statistický úřad, Malý lexikon obcí ČR r. 2018, výpočty RNDr. Poledník)

Ukazatel	Počet			Části obcí	Výměra	Obyvatel		
SO ORP	obcí	katastrů	části obcí	na obec	km ²	1. 1. 2018	na část obce	na km ²
Bruntál	31	52	56	1,8	630	36 666	655	58
Frenštát pod R.	6	6	6	1,0	99	19 391	3 232	196
Havířov	5	13	15	3,0	88	87 576	5 838	993
Hlučín	15	18	18	1,2	165	40 599	2 256	246
Karviná	4	13	16	4,0	106	65 010	4 063	616
Kravaře	9	9	14	1,6	101	21 263	1 519	211
Opava	41	85	89	2,2	567	101 168	1 137	178
Ostrava	13	53	55	4,2	332	322 419	5 862	973
Rýmařov	11	33	33	3,0	332	15 487	469	47
Územní jednotka								
MS kraj	300	616	623	2,1	5 430	1205886	1 936	222
ČR	6 258	13 084	15 094	2,4	78 870	10610055	703	135
Srovnávací průměry								
MS kraj	13,6	28,0	28,3	2,3	246,8	54 813	2 402	222
ČR	30,5	63,3	73,1	2,8	382,3	45442	922	119

- Z historického hlediska polohou na hranici Slezska a Moravy, tj. geograficky tvořící „okrajové území“, výrazně determinované přírodními zdroji (nižší úrodností půd a částečně i výskytem nerostů – např. polymetalických rud).
- Značný význam mají podmínky území z dopravního hlediska – zejména silniční a omezeně i železniční dopravy (viz popis dopravy).
- SO ORP patří do specifické oblasti SOB 3 Jeseníky-Králický Sněžník (republikového významu s dlouhodobě oslabeným hospodářským pilířem). Specifické oblasti jsou vymezovány v územích, ve kterých se v porovnání s ostatním územím ČR dlouhodobě projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje územ.
- SO ORP Rýmařov je dlouhodobě zařazován mezi hospodářsky problémové regiony a okresy s vysokým podílem nezaměstnaných osob podle usnesení vlády ČR č. 344/2013.

Obr. 2 Kartogram - Vymezení regionů pohybu za prací (zdroj: ČSÚ, SLDB r. 2011)

18

Podobně významné širší územní vazby existují k okolním regionům z **hlediska rekreace a cestovního ruchu, zde existuje jednoznačná orientace na okolní část Hrubého Jeseníku a i vzdálenější regiony ČR (letní rekreace), či tradiční vazby na Slovensko.** Intenzita využití této části Hrubého Jeseníku je vysoká, pouze částečně srovnatelná s Krkonošemi či Beskydami.

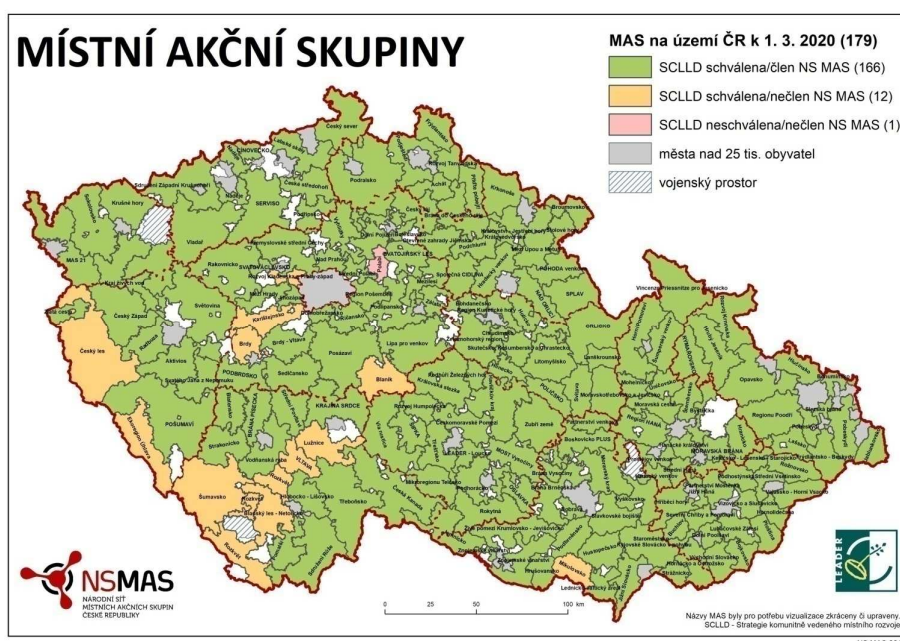
Z dalšího kartogramu je patrná **alokace** Místních akčních skupin v okolí SO ORP Rýmařov, samotné **řešené území patří do MAS Rýmařovsko** (sdružuje všechny obce SO OPRP Rýmařov a dále sousedící Dětrichov nad Bystřicí a Lomnici).

Vymezení MAS do značné míry dokumentuje „omezení administrativních hranic“ jednotlivých SO ORP z hlediska přirozených širších vazeb (zájmu těchto obcí o spolupráci).

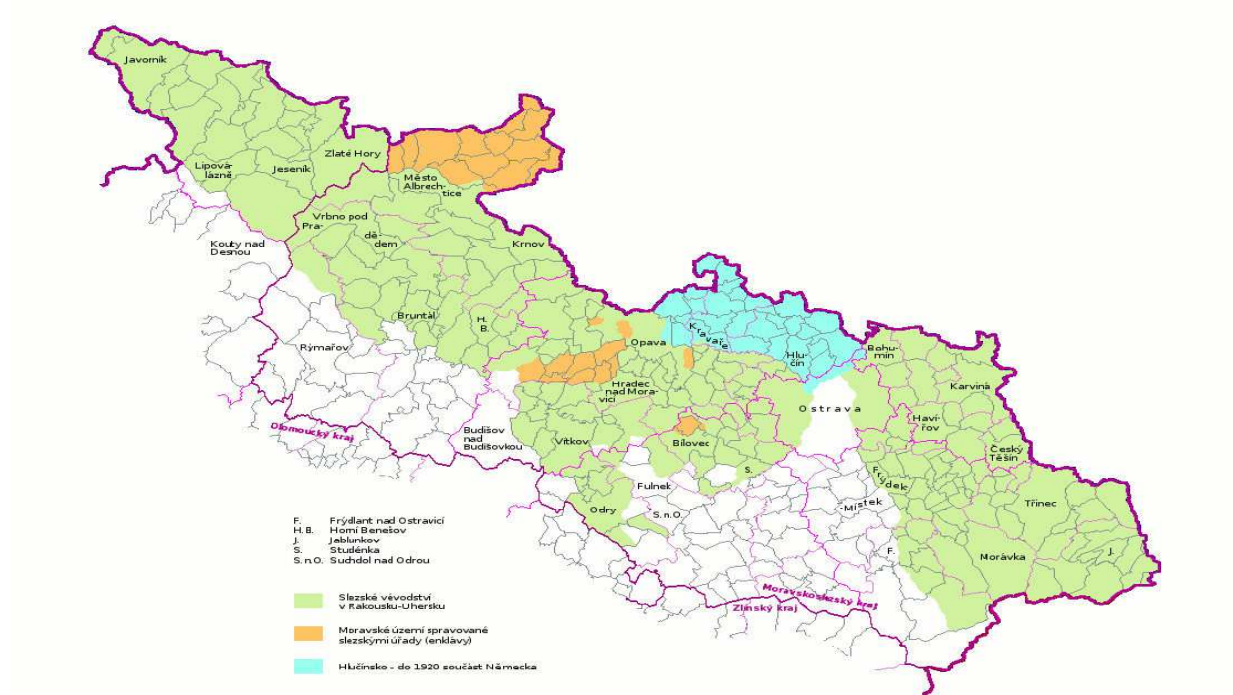
Obr. 3 Vymezení místních akčních skupin

Obr. 4 Vymezení místních akčních skupin

Obr. 5 Vymezení místních akčních skupin

2.2 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ

2.2.1 Prostorové uspořádání SO ORP Rýmařov

Prostorové uspořádání SO ORP Rýmařov je do značné míry determinováno jeho geomorfologickými podmínkami, velkou nadmořskou výškou a značnou členitostí krajiny. V minulosti to omezovalo rozvoj zemědělského využití území a generovalo rozvoj těžby nerostů (rud). V současnosti SO ORP Rýmařov představuje antropogenně podprůměrně transformovanou krajinu se značným tlakem na její rekreační využití.

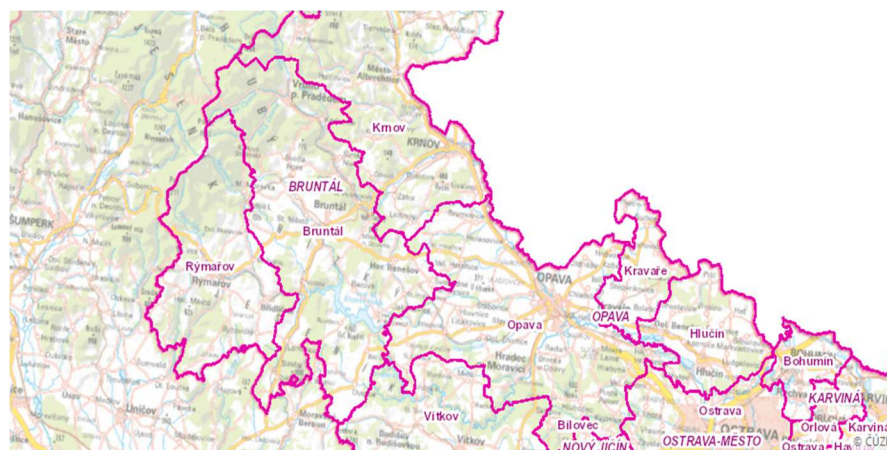
V rámci samotného SO ORP Rýmařov existují dva významná centra osídlení, město Rýmařov jako tradiční administrativní a obslužné centrum a blízké město Břidličná s výraznými dopravně hospodářskými (výrobními) funkcemi. Významným nadregionálním centrem turistického ruchu a rekreace je Malá Morávka.

Vzdálenější okresní město Bruntál je centrem širšího regionu a výrazně se projevuje v řešeném území svými funkcemi (obslužné, hospodářské, administrativní).

Z hlediska prostorového uspořádání patří SO ORP Rýmařov mezi plošně podprůměrné (332 km²) SO ORP v České republice (průměr je cca 382 km²). Z hlediska počtu obcí – celkem 11, se jedná o poměrně malý SO ORP (průměr ČR je cca 30 obcí na SO ORP), podobně z hlediska počtu obyvatel patří spíše k velmi malým SO ORP. Je lokalizován v severovýchodní části ČR, hraničí s SO ORP Bruntál a v Olomouckém kraji s SO ORP Šumperk, Uničov a Šternberk.

Prostorové uspořádání mikroregionu, ve kterém se nachází SO ORP Rýmařov je determinováno i vzdálenější polohou vzhledem k jádru Ostravské aglomerace a blízkosti k Olomouckému kraji. Má nízkou hustotu osídlení, vykazuje poměrně vysoký podíl primárních struktur krajiny s lesními a zemědělskými produkčními funkcemi a podprůměrný podíl intenzivně využívané a antropogenně pozměněné krajiny.

Obr. 6 Kartogram: Prostorové a administrativní vymezení SO ORP Rýmařov (zdroj: //geoportal.msk.cz)

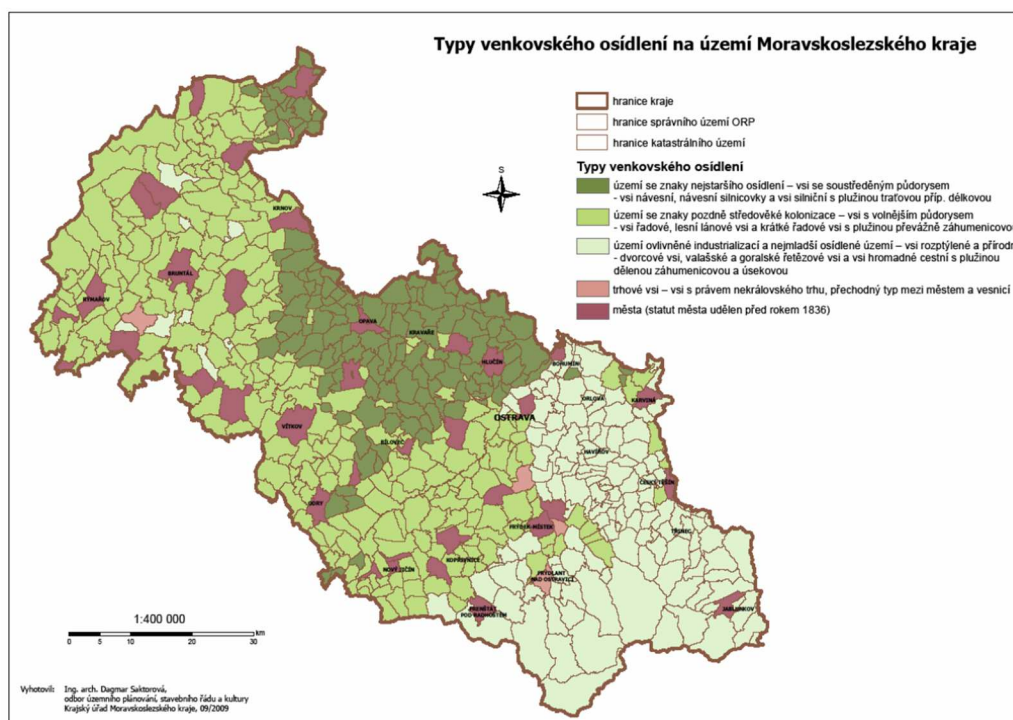
Prostorové uspořádání řešeného území je patrné především z map (viz předchozí schéma).

Z historického hlediska náleží většina území k Moravě, s výjimkou obce Malá Morávka, sever a východ jejího území patřil do Slezska (k.ú. Malá Morávka).

Urbanistická struktura vesnic v ORP Rýmařov je tvořena zejména **lesní lánovou vsí**. Je to charakteristický typ údolní vesnice, založené na podélném systému, jehož osou byl zpravidla potok spolu se souběžnou komunikací. Stavení byla zakládána buď na jednom či na obou březích potoka po stranách cesty, jež obvykle procházela údolím. Každá chalupa, statek, či hospodářství stála na vlastním pruhu pozemku – lánu. Ke každému hospodářství náležel též kus lesa, který sahal až k rozvodí určujícímu hranici vsi. Způsob obdělávání půdy postupoval v pořadí: zahrada, pole, louky a les.

Obr. 7 Typy venkovského osídlení na území Moravskoslezského kraje

(převzato z přednášky od Ing. arch. Dagmar Saktorové)

Pro lesní lánové vsi byly typické **záhumenické pluzžiny**. Záhumenické pluzžiny byly tvořeny pásy kolmými na osu vsi. Dochované stopy historických pluzžin jsou nespornou kulturně historickou hodnotou krajiny a zvyšují její ekologickou a estetickou kvalitu.

Na charakteru plužiny se podílela zejména doba vzniku, způsob dobového obdělávání pozemku, způsob jejího založení a půdorysný typ sídla. Jednotlivé typy plužin byly dále lokálně modifikovány podle přírodních podmínek (charakteru reliéfu, stupně zamokření atd.).

Záhumenicová plužina dokládá plánovitý vznik sídla. Záhumenicová plužina se skládá z pásů až 100 m širokých, 2,5 až 3 km dlouhých, které nasedají bezprostředně na humna usedlostí a svírají s osou vesnice pravý úhel. Majetková držba byla soustředěna do jednoho lánu. Přístup na pozemky každého pozemkového přidělu je přímo z usedlosti a zároveň i z polních cest. Plužina záhumenicová je typická pro lesní lánové vsi.

V některých katastrech ORP Rýmařov jsou zachovány zřetelné stopy dochované krajinné struktury, zejména rozptýlená nelesní zeleň, která představuje stopu členění historických plužin, zejména v k.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok, Janovice u Rýmařova, Janušov, Nová Ves u Rýmařova, Horní Moravice, Malá Morávka. V ORP Rýmařov se zachovala takřka neporušená záhumenicová plužina u sídel Ruda, Rešov, Dobřečov a Nová Ves, víceméně neporušená u sídel Mirošínek a Těchanov.

2.2.2 Funkční uspořádání SO ORP Rýmařov

Převažujícími funkcemi řešeného území jsou funkce obytná a výrobní, obslužná (vykazující růst, zaměstnanost ve službách je v současnosti naprosto dominantní), rekreační (se značným růstem zátěže a významným potenciálem růstu), lokálně i dopravní funkce (koncentrovaná do vybraných katastrálních území zejména podél komunikací, středisek rekreace).

O funkčním využití území z hlediska územního plánování a krajiny hovoří především podíl jednotlivých ploch, základní přehled na úrovni SO ORP je patrný z následující tabulky. Míru antropogenní přeměny (zátěže) území odráží zejména podíl zastavěných a částečně i ostatních ploch (tyto plochy však jsou velmi diferencované, někdy vytvářejí potenciál pozitivní změny krajiny – např. opuštěný lom).

Tab. 4 Využití ploch a srovnání vybraných ukazatelů SO ORP v řešeném území a nejlépe a nejhůře hodnocených SO ORP ČR (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDR Poledník, r. 2017)

SO ORP	Pořadí z 205 SO ORP ČR	Koeficient ekologické stability	Podíl zastavěných ploch z celkové výměry (%)	Podíl zastavěných a ost. ploch z celkové výměry (%)	Podíl lesních pozemků z celkové výměry (%)	Celková výměra (km ²)	Obyvatel na km ²
Kraslice	1	10,94	0,55 %	6,61 %	69,28 %	264,6	50,2
Tanvald	2	8,73	1,34 %	7,23 %	72,09 %	190,6	108,2
Rýmařov	3	8,26	0,79 %	5,39 %	50,83 %	332,4	46,9
Frýdlant n.O.	4	7,17	1,08 %	6,03 %	68,67 %	317,4	77,5
Jablunkov	5	5,26	1,35 %	7,33 %	59,37 %	176,0	129,0
Orlová	135	0,72	5,65 %	35,29 %	17,23 %	45,1	834,3
Ostrava	166	0,55	6,72 %	33,72 %	16,28 %	331,6	975,6
Karviná	168	0,53	4,30 %	36,50 %	15,15 %	105,6	623,2
Bílovec	173	0,48	2,05 %	12,15 %	12,30 %	162,4	157,9
Most	200	0,23	2,14 %	44,29 %	8,19 %	231,1	325,8
Český Brod	201	0,23	2,10 %	10,55 %	8,54 %	184,5	111,9
Neratovice	202	0,23	3,32 %	14,45 %	7,84 %	113,1	279,3
Slaný	203	0,21	1,99 %	9,82 %	9,81 %	368,8	108,0
Kralupy n V.	204	0,20	3,48 %	19,80 %	5,56 %	131,2	238,6

Velmi častým ukazatelem hodnocení podmínek životního prostředí v rámci územně analytických podkladů byl koeficient ekologické stability (KES), tak tomu bylo i v rámci ÚAP SO ORP Rýmařov z roku 2016 a v předchozích letech. Nově nebyl zařazen mezi „povinné“ ukazatele ÚAP. I přes tyto skutečnosti byla zařazena do textu předchozí tabulka obsahující důležité údaje o podílu vybraných ploch s

údaji o KES. Ukazatel KES vykazuje omezenou použitelnost zejména na úrovni obcí, příznivější je situace na úrovni SO ORP, současně je však nutno vnímat, že není ukazatelem „ekologické stability“, ale „pouze“ ukazatelem využití území.

Z hlediska hodnoty KES je pozice SO ORP Rýmařov velmi příznivá, třetí nejlepší v ČR. V kombinaci s nízkou hodnotou zalidněnosti (obyvatel/km²) je možno míru antropogenního tlaku na území považovat za velmi nízkou.

Zpracovatelé ÚAP jsou si vědomi omezení ukazatele KES, ale i obecných úskalí spojených s posuzování zastoupení jednotlivých druhů ploch na území obcí daných:

- Administrativním vymezením území obcí – jeho nesrovnatelnou velikostí, tvarem a různým sousedstvím (obec s velmi nízkým KES, ale i např. zastoupením lesních ploch může sousedit s územím obce s vysokým KES nebo podílem lesů, tj. situace zde není tak špatná a naopak). Zásadní je pak funkční propojenost těchto území, jejich komparativní výhody (přirozená dělbá funkcí).
- Dále pak i rozdílem mezi vykazovanými plochami zeleně a skutečností. Rozsah zeleně v krajině je obvykle větší, než je formálně vykazován v katastru nemovitostí, obecně podíl zeleně plošně trvale roste, což je patrné zejména v bilanci dřevní hmoty za celou ČR. Zatímco v roce 1930 činily zásoby dřeva v českých lesích 307 milionů krychlových metrů, v roce 2003 to již bylo 650 milionů kubíků. V letech 2004 až 2006 ale prováděl Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) šetření, z nichž vyplynulo, že v současnosti činí zásoba dřeva v Česku 930 milionů kubíků. Více na: <http://www.euro.cz/byznys/cesko-nevico-s-lesy>.
- Ve výsledcích na úrovni obcí generuje podobně „nepříznivé“ hodnoty KES pro území silně urbanizovaná (s velkým podílem zpevněných a zastavěných ploch) a pro zemědělskou (polní) krajinu. Zemědělská krajina přitom při odpovídajícím hospodaření může představovat ekologicky přírodě blízkou krajinu.
- **Matoucí název ukazatele**, který by mohl být spíše ukazatelem antropogenizace – ekologické stability využití ploch nikoliv přírodních struktur jako celku. Problémem je i pojem „stabilita“. Stabilita ekosystému je snad žádoucí v rámci přirozené dynamiky, zjednodušeně však tento název vyvolává představu, že cílem je petrifikace současného stavu přírodních struktur či ještě lépe rekonstrukce do těžko odhadnutelného historického stavu. Přitom systém územního plánování pracuje s cílem optimálního stavu tří základních pilířů území, zajišťující udržitelný rozvoj, nikoliv „pouze stabilitu“

Zastavěné plochy představují jedny z nevýrazněji antropogenně transformovaných ploch krajinného pokryvu (po plochách povrchové těžby). V rámci SO ORP se jejich podíl v ČR pohybuje od cca 0,5 % (nejnižší podíl mají SO ORP Kaplice, Český Krumlov) do 9,12 % (Brno), u SO ORP Rýmařov 0,8 %. Pokud srovnáme % podíl zastavěných ploch a hustotu zalidnění, pak je na první pohled patrná souvislost mezi oběma hodnotami (korelační koeficient 0,92 potvrzuje vysoký stupeň závislosti obou hodnot).

Čím větší hustota zalidnění území, tím větší je i podíl antropogenně transformovaných ploch. Z užšího antropogenního pohledu (hygieny životního prostředí, atraktivity bydlení) by vysoký podíl zastavěných ploch nemusel být výraznějším problémem pilíře životního prostředí či krajiny (pokud pojem krajiny není zúžen na primární strukturu, tj. více či méně přírodní krajinu).

Pro hodnocení podmínek životního prostředí obcí vlastního SO ORP Rýmařov jsou použity dva ukazatele (indikátory) funkčního využití ploch.

Tab. 5 Použité parametry hodnocení podílu vybraných ploch v obcích SO ORP

Hodnocení	1 (nejlepší)	2	3	4	5	6	7 (nejhorší)
Lesnatost = podíl lesních pozemků z celkové výměry obce v %	Větší nebo rovno 50%	menší než 50% a větší nebo rovno 35%	menší než 35% a větší nebo rovno 25%	menší než 25% a větší nebo rovno 15%	menší než 15% a větší nebo rovno 10%	menší než 10% a větší nebo rovno 5%	menší než 5%
Podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové výměry obce v %	Menší než 5%	menší než 10% a větší nebo rovno 5%	menší než 15% a větší nebo rovno 10%	menší než 25% a větší nebo rovno 15%	menší než 35% a větší nebo rovno 25%	menší než 50% a větší nebo rovno 35%	větší nebo rovno 50%

Pro hodnocení byla použita 7 bodová hodnotící stupnice (podobně jak u ÚAP MSK, aby byla zajištěna lepší porovnatelnost hodnocení), hodnota 1 – velmi dobrý stav, 4 – průměrný (je možno chápat jako stále ještě pozitivní), 7 velmi špatný (nejhorší – negativní) stav.

Při vymezování intervalů pro hodnocení bylo vycházeno z hodnot za celou ČR a z hodnot za jednotlivé skupiny obcí (velké rozdíly podílu zastavěných a ostatních ploch existují u malých obcí a měst, na druhé straně např. město Ostrava a Praha mají srovnatelné podíly ploch lesů i zastavěných a ostatních ploch).

Tab. 6 Hodnocení podílu vybraných ploch v obcích SO ORP Rýmařov (hodnocení – 1 velmi dobré, 4 – průměrné, 7 – špatné)

	Lesnatost		Zastavěné a ostatní plochy	
	podíl v %	hodnocení	podíl v %	Hodnocení
Břidličná	27,0%	3	8,1%	2
Dolní Moravice	30,5%	3	6,7%	2
Horní Město	26,5%	3	8,0%	2
Jířkov	49,3%	2	4,0%	1
Malá Morávka	92,2%	1	2,2%	1
Malá Štáhle	21,7%	4	10,2%	3
Rýmařov	31,9%	3	8,5%	2
Ryžoviště	27,4%	3	4,5%	1
Stará Ves	86,2%	1	2,1%	1
Tvrdkov	40,5%	2	6,0%	2
Velká Štáhle	16,4%	4	6,7%	2
Průměr hodnot		2,64		1,73

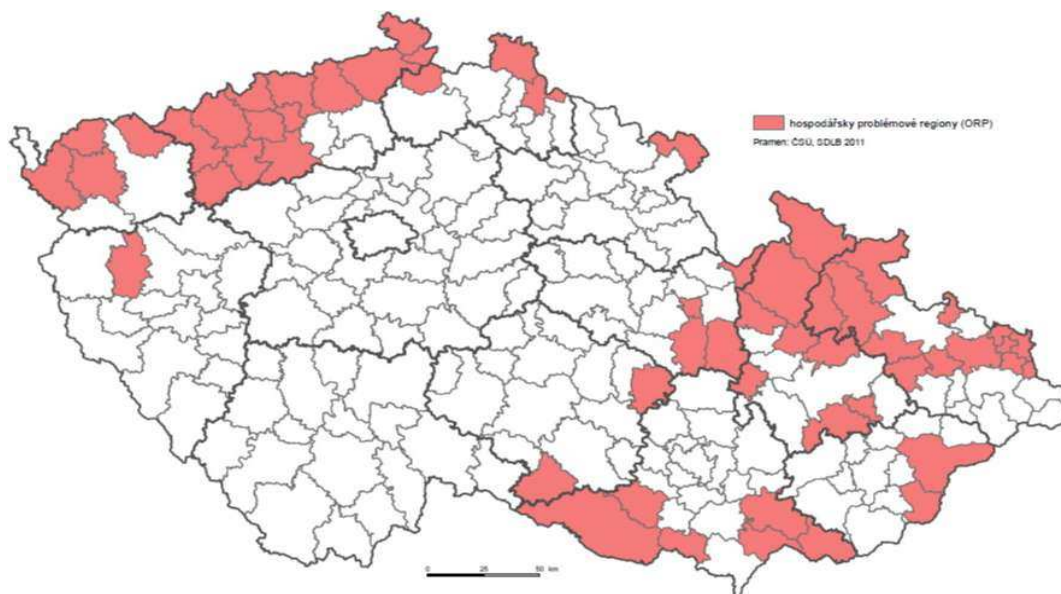
Obce SO ORP Rýmařov jsou při svém rozvoji limitovány zčásti hospodářskými podmínkami vlastního a zejména i širšího regionu (Bruntálska), dále pak i potřebou ochrany přírody, (v menší míře i potřebou zvýšení a udržení atraktivity trvalého bydlení). V řešeném území se částečně projevují suburbanizační tendence, (zejména u obcí Malá Morávka a Dolní Moravice. Blízkost „problémových“ regionů (z hospodářského hlediska – SO ORP Bruntál, Vítkov a částečně i SO Olomouckého kraje) je patrný z následujícího kartogramu.

Území SO ORP Rýmařov je dlouhodobě řazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu (strukturálně postižené regiony) – celý okres Bruntál (viz další kartogram).

K vymezení těchto regionů byly použity následující relevantní indikátory:

- souhrnné hodnocení situace na trhu práce, zahrnující míru nezaměstnanosti a počet uchazečů na jedno volné pracovní místo (uplatněna dvojnásobná váha ve srovnání s dalšími 3 indikátory)
- daňové příjmy obcí v okrese od podnikajících fyzických osob na 1 obyvatele,
- počet podnikatelů (fyzických osob) na 1000 obyvatel,
- kupní síla obyvatel.

Obr. 8 Kartogram Hospodářsky problémové regiony (usnesení vlády ČR č. 344/2013)

Sousední SO ORP mají do značné míry podobné prostorové a funkční uspořádání, v posledních cca 150 letech determinovány přírodními podmínkami a navazující prudkou změnou podmínek po r. 1990. V posledních cca třiceti letech s útlumem zemědělství a migrací obyvatel z těchto regionů, s negativním vnímáním podmínek zaměstnanosti, perspektiv udržitelného rozvoje.

2.3 STRUKTURA OSÍDLENÍ

Podle Metodiky sledovaných jevů: „Sídelní struktura se svou mnohostranně podmíněnou povahou vymyká ze souboru ostatních, méně komplexních jevů. Lze ji charakterizovat souborem různých ukazatelů, které však vždy nemají poskytovatele údaje ve smyslu stavebního zákona a pořizovatel je proto musí zajistit a zpracovat vlastními silami.

Z dostupných údajů, sledovaných ČSÚ, je pro vyhodnocení kategorizace sídel jako charakteristiky sídelní struktury možné použít např. údaje:

- Počet obyvatel
- Hustota zalidnění
- Statut obce (statutární města, města, městyse, správní centra) atd.
- Vyjíždějící mimo obec (městskou část) obvyklého pobytu do zaměstnání a do škol.“

Z převzatého textu metodiky je patrné zaměření na vytvoření kategorizace sídel. Zde je třeba připomenout, že kategorizace sídel byla v minulosti (před rokem 1990) systematicky zpracována, avšak přinášela řadu problémů. V současnosti a s ohledem na rozsah prací je preferováno zaměření na analýzu dlouhodobých tendencí a funkční determinace sídelní struktury (v rámci přirozených procesů diferenciací krajiny, tj. v případě SO ORP Rýmařov zejména růst druhého bydlení – rekreační zátěže krajiny a na druhé straně pokles obvyklého (trvalého) bydlení.

Základní charakteristiky a vývojové tendence struktury osídlení

Současná struktura osídlení SO ORP Rýmařov je z historického hlediska relativně „mladá“.

Výraznější osídlení území proběhlo o několik století později než např. ve „starých“ sídelních oblastech na Olomoucku, ale i bližším Uničovsku či Opavsku.

Vývoje byl determinován řadou faktorů – prvotně podprůměrnou úrodností většiny regionu a okrajovou polohou na Moravě. Dále i postupným rozvojem těžebních a výrobních funkcí řešeného území. Již v 19. století začalo území vykazovat relativní přelidnění a trpělo poměrně netypickým odlivem obyvatel. Potvrzuje to pohled na vývoj počtu obyvatel v období od r. 1869 (prvního moderního sčítání) do r. 1910. Pokles počtu obyvatel vykazovaly prakticky všechny obce, včetně města Rýmařova (v rámci celé ČR počet obyvatel naopak velmi rychle rostl).

Sídlní strukturu řešeného území vytváří pouze 12 obcí (v r. 1930 se však jednalo o 33) s 53 katastrálními územími a 55 částmi obcí. Město Rýmařov je jednoznačným centrem osídlení regionu (zejména z administrativního a částečně i obslužného hlediska), nikoliv však hodnotovým pólem (zde mu konkurují rekreačně atraktivní obce s vysokými cenami nemovitostí).

Pohled na sídelní strukturu jednotlivých obcí SO ORP přibližuje následující tabulka. Z ní je patrná značná plošná a administrativní odlišnost území obcí. Zajímavostí je i srovnání s počtem obcí v r. 1930, zde je patrná dlouhodobá administrativní koncentrace osídlení (do značné míry odrážející i rostoucí mobilitu obyvatel).

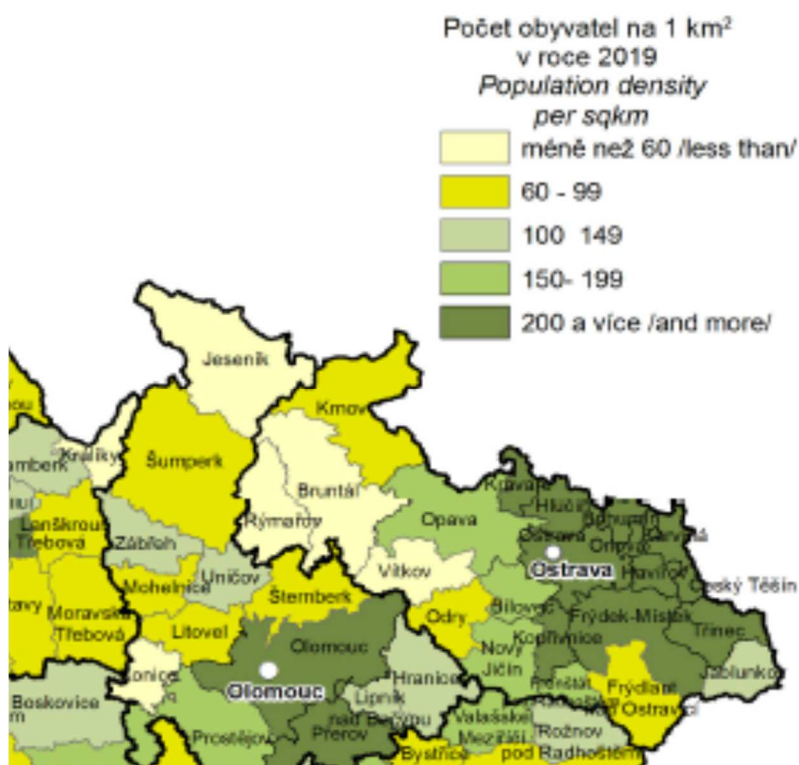
Tab. 7 Základní ukazatele sídelní struktury obcí správního obvodu ORP Rýmařov
(zdroj: Český statistický úřad, Malý lexikon obcí ČR r. 2019 a r. 2018, výpočty RNDr. Poledník)

	Obyvatel na km ²	Částí obce	Katastrů	Výměra ha	Obyvatel 1.1.2018	Index stáří	Počet obcí r. 1930	Typ obce
Břidličná	121,2	3	3	2 581	3 129	160,0	3	město
Dolní Moravice	17,5	3	3	2 222	388	132,8	3	obec
Horní Město	26,7	5	5	3 163	844	129,9	5	obec
Jiříkov	7,7	5	5	3 528	270	110,6	5	obec
Malá Morávka	10,7	2	2	6 156	659	221,1	2	obec
Malá Štáhle	49,4	1	1	281	139	163,2	1	obec
Rýmařov	135,8	7	7	6 073	8 247	163,2	7	město
Ryžoviště	31,9	1	1	1 879	599	169,7	1	obec
Stará Ves	11,2	2	2	4 407	493	146,4	2	obec
Tvrdkov	11,5	3	3	1 989	228	192,0	3	obec
Velká Štáhle	35,8	1	1	955	342	157,4	1	obec
SO ORP Rýmařov	46,2	33	33	33234	15338	160,5	33	x

*Tzv. index stáří vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku 0–14 let.

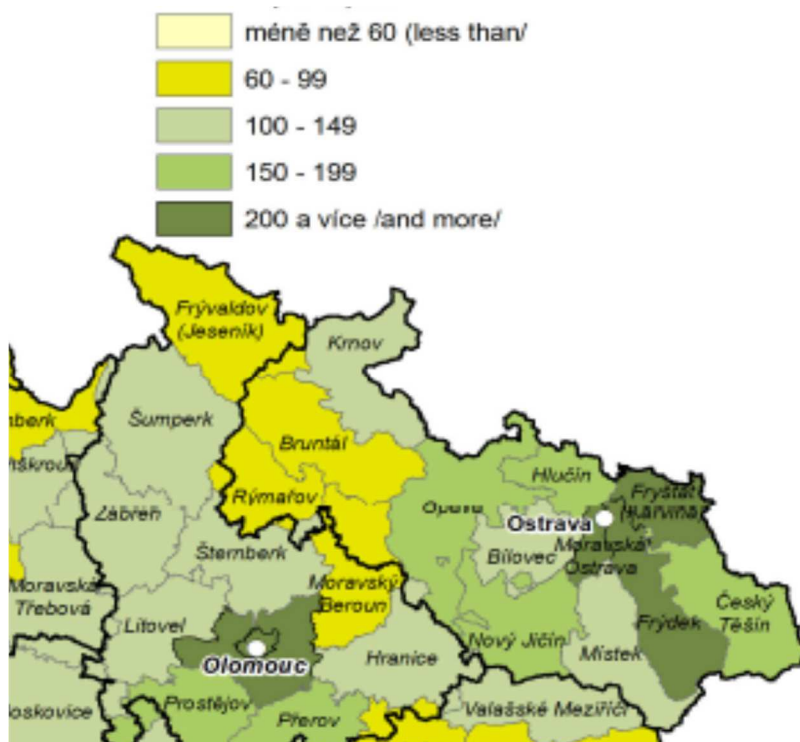
Z následujícího kartogramu je patrná pozice SO ORP Rýmařov z hlediska hustoty obyvatel ve srovnání s jinými SO ORP (jako základního parametru sídelní struktury SO ORP).

Obr. 9 Kartogram - Hustota zalidnění SO ORP v r. 2019 (zdroj: ČSÚ)

Z následujícího kartogramu je patrná jak vyšší hustota zalidnění SO ORP v r. 1921 tak i mírně odlišné administrativní vymezení politických okresů ve srovnání se současností.

Obr. 10 Kartogram - Hustota zalidnění SO ORP a vymezení politických okresů v r. 1921 (zdroj: ČSÚ)

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v období let 1869–2019 v obcích řešeného území je patrný z následující tabulky.

Tab. 8 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obcí SO ORP Rýmařov

Územní jednotka název obce	Počet bydlících obyvatel							
	Sčítání (v r. 2019 –průběžná evidence ČSÚ)							
	1869	1910	1930	1950	1970	2001	2011	1.1.2019
ČR	7565463	10076727	10674240	8896086	9807696	10230060	10436560	10649800
SO ORP Rýmařov	30 408	26 116	25 126	15 645	16 485	17 330	15 500	15 338
Břidličná	2 571	2 260	2 167	1 932	3 368	3 811	3 222	3 129
Dolní Moravice	1 820	1 607	1 510	820	444	357	395	388
Horní Město	3 904	3 093	2 914	1 411	1 302	1 013	920	844
Jiříkov	1 781	1 383	1 282	640	397	304	262	270
Malá Morávka	2 106	2 064	1 684	1 027	783	754	700	659
Malá Štáhle	174	193	160	130	144	142	148	139
Rýmařov	9 864	9 062	9 886	6 697	7 586	9 167	8 195	8 247
Ryžoviště	2 714	1 918	1 604	739	735	679	597	599
Stará Ves	3 100	2 354	2 028	1 110	779	516	503	493
Tvrdkov	1 647	1 302	1 148	527	473	253	216	228
Velká Štáhle	727	880	743	612	474	334	342	342

zdroj: ČSÚ, sčítání lidu, průběžné údaje k datu 1.1.2019

Pokles počtu obyvatel obcí v důsledku II. světové války indikuje až do současnosti přetrvávající problémy vývoje obcí (pohraničí). Odrážející se zejména v soudržnosti společenství obyvatel území, mnohdy v kombinaci se silnými negativními dopady transformace po r. 1990 (zejména „transformace“ v zemědělství). K této skupině patří naprostá většina obcí SO ORP Rýmařov.

Při analýze dlouhodobých řad nelze zapomínat na rozdíly v definicích počtu obyvatel, v současnosti pak na různost zdrojů.

Poznámky – dlouhodobé rozdíly v definici dat:
[1] 1869 – obyvatelstvo přítomné civilní
1880 až 1950 – obyvatelstvo přítomné
1961 až 1991 – obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené v obci k trvalému pobytu)
2001 – obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem)
2011 – obyvatelstvo podle obvyklého bydliště
2018 počet obyvatel města podle ČSÚ (včetně cizinců)

Při porovnávání jednotlivých demografických údajů je potřeba vzít v úvahu základní skutečnost, že mezi evidencí obyvatel obcí a evidencí obyvatel (ČSÚ) existují dlouhodobé rozdíly, obvykle v řádu 1–3%, které byly předmětem metodických vysvětlení ČSÚ v minulosti. Sjednocení a zlepšení evidencí je otázkou dalšího vývoje, propojování registrů i změn legislativy (např. problémy evidence bydlících na radnicích měst a obcí). Z hlediska kvality prognóz mají tyto nepřesnosti malý vliv. Definitivní výsledky sčítání 2011 přinesly počty obyvatel podle deklarovaného obvyklého, nikoliv administrativního – trvalého bydliště (v souladu s požadavky Eurostatu). Při používání vstupních dat je proto nutno vždy vnímat jejich vypovídací schopnost, zdroj. Pro další bilanci bylo vycházeno z počtu obyvatel ČSÚ, poskytující jednotný podklad o věkové struktuře obyvatel.

Posledním výrazným impulsem pro vývoj sídelní struktury byly důsledky státem podporovaného dosídlení pohraničí v období 1948–1990, které znamenaly mírný růst počtu obyvatel v celém širším

území Bruntálska. **Situace se po r. 2000 změnila především v oblasti migrace**, což má výrazné negativní dopady na celou sídelní strukturu, zejména pak měst. V další tabulce je zřejmá velmi špatná pozice SO ORP Rýmařov, z hlediska celkové změny počtu obyvatel, cca 10% poklesem zaujímá 202 místo mezi 205 SO ORP v celé ČR.

Tab. 9 Vybrané SO ORP s nejvyšším poklesem (růstem) počtu obyvatel v ČR od r. 2001 (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

SO ORP	Počet obyvatel 1.1. 2017	Index stáří (počet obyv. 65+ na počet dětí)	Změna počtu obyvatel r. 2001–2016 v %	Pořadí z 205 SO ORP (1 - nejlepší hodnota)
Černošice	140 208	72,2	70,1	1
Říčany	66 616	72,2	66,1	2
Brandýs n L.-St. Boleslav	105 298	68,4	60,9	3
Frýdlant nad Ostravicí	24 607	125,4	11,8	22
Kravaře	21 266	97,1	2,4	72
Hlučín	40 513	120,5	1,8	78
Bílovec	25 649	117,4	-1,0	125
Ostrava	323 464	127,8	-5,8	187
Rýmařov	15 600	148,8	-10,0	202
Havířov	88 467	143,5	-11,5	203
Karviná	65 819	146,6	-12,5	204
Orlová	37 610	113,3	-13,5	205

Tab. 10 Vývoj počtu obyvatel ve vybraných SO ORP MS kraje (zdroj: ČSÚ, k 31.12.)

Rok/ územní jednotka	2001	2005	2010	2011	2015	2018
ČR	10206436	10251079	10532770	10505445	10553843	10649800
MS kraj	1261503	1250769	1243220	1230613	1213311	1 203 299
Bruntál	39 542	39 049	38 667	38 235	37 193	36 567
Frýdlant n.O.	22 067	22 449	23 498	23 698	24 452	24 909
Hlučín	39 789	39 608	40 252	40 178	40 385	40 603
Krnov	43 173	42 598	42 207	41 816	40 814	40 113
Ostrava	342 310	337 752	333 579	329 961	324 311	321 273
Rýmařov	17 270	16 896	16 495	16 278	15 711	15 338
Vítkov	14 245	14 111	13 970	13 828	13 460	13 330

V další tabulce je patrný relativní vývoj všech SO ORP MS kraje, propad SO ORP Rýmařov je relativně významnější než v SO ORP Bruntál, Krnov či Vítkov, srovnatelný pouze s nejhoršími SO ORP v okrese Karviná.

Tab. 11 Relativní vývoj počtu obyvatel v SO ORP MS kraje (zdroj: ČSÚ, k 31.12.)

Rok/ územní jednotka	2001	2005	2010	2011	2015	2018
ČR	100,0%	100,4%	103,2%	102,9%	103,4%	104,3%
MS kraj	100,0%	99,1%	98,6%	97,6%	96,2%	95,4%
Frýdlant n. O.	100,0%	101,7%	106,5%	107,4%	110,8%	112,9%
Frenštát p. R.	100,0%	100,1%	102,1%	101,7%	102,9%	104,0%
Frýdek-Místek	100,0%	100,3%	101,7%	101,6%	102,6%	103,3%
Kravaře	100,0%	101,3%	102,7%	102,4%	102,2%	102,5%
Hlučín	100,0%	99,5%	101,2%	101,0%	101,5%	102,0%
Nový Jičín	100,0%	99,5%	100,2%	99,9%	100,4%	101,0%
Jablunkov	100,0%	99,7%	100,0%	100,3%	100,5%	100,6%
Bílovec	100,0%	99,7%	100,3%	100,4%	99,4%	99,1%
Opava	100,0%	99,0%	98,8%	99,0%	98,8%	98,2%
Kopřivnice	100,0%	99,4%	99,3%	99,1%	98,3%	97,6%
Třinec	100,0%	99,0%	99,3%	98,7%	97,7%	97,1%
Bohumín	100,0%	99,5%	100,2%	98,3%	97,2%	96,3%
Odry	100,0%	99,2%	98,5%	98,6%	96,7%	95,4%
Český Těšín	100,0%	98,7%	97,2%	96,2%	95,4%	94,3%
Ostrava	100,0%	98,7%	97,4%	96,4%	94,7%	93,9%
Vítkov	100,0%	99,1%	98,1%	97,1%	94,5%	93,6%
Krnov	100,0%	98,7%	97,8%	96,9%	94,5%	92,9%
Bruntál	100,0%	98,8%	97,8%	96,7%	94,1%	92,5%
Rýmařov	100,0%	97,8%	95,5%	94,3%	91,0%	88,8%
Havířov	100,0%	99,1%	97,2%	93,7%	89,6%	87,5%
Orlová	100,0%	97,4%	93,5%	90,8%	87,4%	86,0%
Karviná	100,0%	99,2%	95,8%	93,6%	89,0%	86,0%

Hodnocení základní vývojové tendence SO ORP Rýmařov – poklesu počtu obyvatel je rozporuplné a je ho potřeba dávat zejména do souvislosti s transformací bydlení (viz kapitola bydlení).

Specifika struktury osídlení v SO ORP Rýmařov

V rámci SO ORP Rýmařov je možno definovat následující specifika sídelní struktury:

- Existence dvou částečně srovnatelných měst v rámci SO ORP, menší Břidličná s převažující výrobní funkcí a větší polyfunkční Rýmařov vykazující příznivější vývojové trendy, posilující svou pozici v sídelní struktuře regionu.
- Rozvojový pól regionu vázaný na vysokou rekreační atraktivitu části obcí promítající se zde do zájmu o „bytovou“ a další výstavbu, přitom je otázkou zátěž a únosnost těchto území a to nejen z hlediska ochrany přírody.

Další tabulka přibližuje základní parametry bydlení v jednotlivých obcích, které odráží charakter sídelní struktury – tj. zejména počet bytů připadající na 1 dům (struktura bydlení – nakolik převažují bytové domy v zástavbě) a počet obyvatel na byt (zalidněnost bytů odrážející věkovou strukturu obyvatel i „způsob“ bydlení). Rozdílný počet obyvatel v bytě není jen odrazem plošné úrovně bydlení, ale zejména skutečnosti, že menší a dražší byty (např. v centrech měst) obývají menší domácnosti (především jednotlivců). Vývoj sídelní struktury byl do r. 1990 deformován realizací velkých sídlišť v krátkém časovém období (Břidličná, Rýmařov), po r. 1990 výstavbou „satelitů“, jejichž negativní dopady v rámci řešeného území jsou dosud omezené.

Tab. 12 Bydlení v řešeném území – včetně širšího srovnání (sčítání r. 2011)
(zdroj: ČSÚ, SLDB 2011 – definitivní výsledky podle obvyklého bydliště, výpočty RNDr. Poledník)

	Obyvatel celkem	Obydlené domy	Obydlené byty	Obyvatel/ byt	Bytů/ dům	Domácností /byt
Břidličná	3222	406	1307	2,47	3,22	1,04
-Dolní Moravice	395	93	131	3,02	1,41	1,10
Horní Město	920	245	360	2,56	1,47	1,07
Jiříkov	262	68	102	2,57	1,50	1,10
Malá Morávka	700	151	292	2,40	1,93	1,10
Malá Štáhle	148	31	54	2,74	1,74	1,09
Rýmařov	8195	1261	3428	2,39	2,72	1,05
Ryžoviště	597	129	231	2,58	1,79	1,04
Stará Ves	503	176	191	2,63	1,09	1,06
Tvrdkov	216	79	87	2,48	1,10	1,08
Velká Štáhle	342	98	123	2,78	1,26	1,04
ČR	10436560	1800084	4104735	2,54	2,28	1,07

Vývoj sídelní struktury regionu odráží nejen vývoj vlastního osídlení, ale i širší přeměny krajiny. V současnosti se jedná v SO ORP Rýmařov o krajinu mírně antropogenně pozmeněnou, z převažující části lesní a zemědělskou krajinu. Menšinu území tvoří městská a příměstská krajina, značné je zastoupení přírodní či přírodě blízké krajiny – zejména CHKO Jeseníky.

2.4 SOCIODEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY A BYDLENÍ

2.4.1 Sociodemografické podmínky

Metodická východiska

Pilíř soudržnosti společenství obyvatel území odráží především dva tematické okruhy - sociodemografické podmínky území a bydlení (nově podle vyhlášky 13/2018 Sb. sloučeno do 1 tematického okruhu). Částečně i okruhy rekreace, širších územních vztahů, funkčního uspořádání území, struktury osídlení, hospodářských podmínek-infrastruktury či životního prostředí.

Obyvatelstvo, jeho bydlení a zaměstnanost (podmínky pro hospodářský rozvoj území), tvoří vzájemně silně propojený systém osídlení, který se na základě vnějších a vnitřních vlivů neustále vyvíjí a je příčinou antropogenní transformace krajiny a vzniku terciární (kvartérní) struktury krajiny.

Základním ukazatelem sociodemografických změn v území je vývoj počtu obyvatel. Za nejvýznamnější faktor ovlivňující vývoj počtu obyvatel obcí je obvykle považována nabídka atraktivních pracovních příležitostí v obci a širším regionu (tj. hospodářské podmínky regionu pohybu za prací). Z ostatních faktorů je to především vlastní vybavenost sídel, dopravní poloha, obytné prostředí včetně životního prostředí, rekreační podmínky. Životní prostředí a rekreační podmínky území (jejich vnímání=percepce) přitom hrají stále významnější roli. Tyto přírodní i antropogenní podmínky území se tak promítají do migrační atraktivity území (atraktivity bydlení, kterou nakonec velmi dobře vyjadřuje úroveň cen - prodejnost nemovitostí pro bydlení).

Cílem této kapitoly je přiměřené poznání změn demografických a sociálně ekonomických podmínek území SO ORP (vznik účelného podkladu pro zpřesnění územně plánovací koncepce rozvoje jednotlivých obcí SO ORP) a vybilancovaného podkladu pro navazující stanovení prognózy vývoje počtu obyvatel. Právě v širším rámci SO ORP je vyváženost dílčích analýz **předpokladem reálnosti hodnocení rozvojového potenciálu** a jakékoliv prognózy. V rámci jednotlivých územních plánů (bez širších analýz) je poměrně obtížné hodnotit pravděpodobný (reálný) vývoj obcí.

Z praktického hlediska se kapitola zaměřuje na zhodnocení možnosti vývoje počtu obyvatel obcí SO ORP během cca 15 let (v územním plánu obce by měla být prognóza dále zpřesněna, prognóza slouží jako podklad pro reálnou bilanci bydlení v území a následně i stanovení potřeby ploch pro bydlení).

Na tuto prognózu by měla v územních plánech navazovat bilance potřeb bytové výstavby a její redukce s ohledem na očekávanou koupěschopnou poptávku po bydlení. Z prognózy by tak mělo být vycházeno při stanovení potřeby – optimálního rozsahu návrhu nových ploch pro zástavbu, technickou infrastrukturu a sociální vybavenost.

Požadavek vyhodnocení potřeby zastavitelných ploch vycházel (do r. 2018, tj. do novely stavebního zákona) především z konkrétního textu stavebního zákona – znění § 55 odst. 3 stavebního zákona: „Další zastavitelné plochy lze změnou územního plánu vymezit pouze na základě prokázání nemožnosti využít již vymezené zastavitelné plochy a potřeby vymezení nových zastavitelných ploch.“ Po novele pak dle § 55 odst. 4 stavebního zákona lze další zastavitelné plochy vymezit změnou územního plánu „pouze“ na základě prokázání potřeby vymezení nových zastavitelných ploch. Tj. prokázání nemožnosti využití již vymezených zastavitelných ploch „odpadlo“. Problémem jistě byla a je skutečnost, že pozemky vymezené v územním plánu jsou reálně zastavitelné pouze s určitou pravděpodobností. To pak vede v konečné bilanci mnohdy ke zkreslujícímu – zjednodušenému porovnání potřeby bytů (rodinných domů) a kapacity navrhovaných ploch pro bydlení. Toto zkreslení je možno snížit pouze odhadem tohoto faktoru, nakolik je reálná zastavitelnost ploch snižena (od majetkových vztahů, limitů technické infrastruktury až např. po eventuální geologický průzkum). Takovýto odhad má vždy určitou přesnost (spolehlivost), v dosavadní praxi územních plánů se obvykle neprovádí, vyloučeny z návrhových ploch jsou většinou evidentně nezastavitelné nebo velmi problematicky zastavitelné plochy.

Dostupná data a jejich využitelnost

Obecně je nutno říci, že data o obyvatelstvu i přes tato omezení jsou, však většinou nadprůměrně kvalitní ve srovnání s jinými typy a zdroji dat, evidencí – například bytů a zejména objektů druhého bydlení či rekreačních kapacit (příčemž by tomu mělo být naopak s ohledem na charakter nemovitostí – pevné spojení se zemí, tj. konkrétním místem). V zásadě pak platí, že data o soudržnosti obyvatel jsou rozsáhlejší a kvalitnější než data o hospodářských podmínkách území a zejména podmínkách životního prostředí.

V současnosti jsou k dispozici 4 různé druhy údajů o vývoji počtu obyvatel:

- Průběžná evidence obyvatel ČSÚ (korigovaná podle výsledků sčítání, zpracování bilance ČSÚ je založené na jiných dokladech než evidence obyvatel obcí, vedená podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, v platném znění.
- Průběžné evidence obyvatel obcí (ministerstvo vnitra ČR - tzv. centrální evidence obyvatel).
- Evidence obyvatel ČSÚ ze sčítání r. 2011 (definitivní výsledky podle deklarace obvyklého pobytu).
- Evidence obyvatel ČSÚ ze sčítání r. 2011 (předběžné výsledky podle trvalého bydliště).

Průběžná evidence obyvatel ČSÚ a evidence obcí (ministerstva vnitra ČR) vykazují mírné rozdíly, které jsou předmětem dlouhodobých sporů. Zásadní je skutečnost, že počet obyvatel obce je nejvýznamnějším parametrem rozpočtového určení daní. Tj. počet obyvatel je většinou rozhodující pro daňové příjmy obcí.

Diference údajů o počtu obyvatel v rozsahu 1-3% u obou evidencí je běžná a vyplývá především z metodických rozdílů obou druhů evidence obyvatel (legislativního prostředí determinujícího evidenci obyvatel). Dlouhodobě je cílem ČSÚ odstranění těchto diferencí, toto se však daří pouze velmi omezeně.

U některých sídel, zejména obcí s výraznou rekreační (Malá Morávka) a vysokoškolskou funkcí (např. Olomouc), je pak potřeba dále vnímat, že počet přítomných obyvatel výrazně kolísá v čase (například podle průběhu rekreační sezóny). To je nutno brát v úvahu zejména při dimenzování technické infrastruktury.

V případě evidence obyvatel obcí je pak nutno v současnosti vzít v úvahu i další skutečnost, že počet obyvatel, kteří nemají trvalé bydliště v bytech, již dosahuje několik procent z celkového počtu obyvatel obcí, zejména pak větších měst. V minulosti byl jejich podíl obvykle menší než 1%. Tito lidé mají trvalé bydliště obvykle hlášeno na adrese radnice a zkreslují tak pohled na rozmístění obyvatel na území obcí (v jednotlivých částech obce, základních sídelních jednotkách). Tuto skutečnost je nezbytné vnímat

především při zpracování územních plánů větších měst. Místem trvalého pobytu přitom může být také adresa objektu určeného k bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním.

Interpretace dat:

Obecně je přijímán koncept, že pokles počtu obyvatel (zejména na úrovni jednotlivých států), je negativní skutečností, mnohdy s dodatkem, že je ho nezbytné řešit migrací. Z hlediska jednotlivých zemí jsou často uplatňovány tradiční mocensko-politické či zjednodušené ekonomické představy (např. o nemožnosti financování důchodového systému při poklesu počtu obyvatel, jeho stárnutí). Na úrovni obcí a regionů je situace mírně odlišná. Pokles počtu obyvatel je ve vybraných obcích a regionech ČR (ale i Evropských zemí) dlouhodobě realitou (např. v sousedním Polsku, regionu Horního Slezska, ale i např. Kladska).

Optimálním stavem je mírný růst či alespoň dlouhodobá stagnace počtu obyvatel obcí, tj. **vývoj bez výraznějších zvratů**. Nadměrný růst či pokles počtu obyvatel vyvolává tlak na občanské vybavení, efektivnost jeho využití či potřebu investic ve vazbě na veřejné zdroje. To se týká především školství (viz situace menších obcí v okolí Prahy). Ve většině obcí však poklesl počet školních dětí vzhledem k historickým maximům. Na druhé straně klesla průměrná velikost tříd, vzrostl rozsah dělené a speciální výuky, tj. i při poklesu počtu dětí jsou školy většinou přiměřeně využité. Výrazný pokles počtu obyvatel se nakonec promítá i do poklesu tržních cen nemovitostí (viz nízké ceny starších bytů na Karvinsku, Bruntálsku, ale i Ostravsku).

Vývoj věkové struktury obyvatel je pod obecným tlakem stárnutí populace v celé ČR (vyspělých zemích). Zlepšení demografického vývoje po r. 2000 bylo prvotně zapříčiněno vychýlenou věkovou strukturou („Husákovy děti“) a makroekonomickým vývojem (vysoké kladné saldo migrace se zahraničím), nikoliv výraznější změnou populačního klimatu. V posledních letech je patrný jak vliv kladného salda migrace se zahraničím tak i mírné zlepšení populačního klimatu (stoupající plodnost žen).

Přesnost prognózy (projekce) počtu obyvatel na úrovni obcí je ovlivněna zejména velikostí obce a faktory migrace. ČSÚ (r. 2018) ve své poslední projekci počtu obyvatel do roku 2100 pracuje s migrací (průměrné kladné saldo 20 000 obyvatel ročně). Ani toto saldo nezaručí v dlouhodobém vývoji růst počtu obyvatel v ČR.

V nejnovější prognóze ČSÚ (r. 2019) pro Moravskoslezský kraj je uvažováno s celkovým poklesem počtu obyvatel v kraji o cca 15% (do roku 2050). Tento pokles je nejvyšší ve srovnání s jinými kraji ČR (blíží se mu relativní pokles v Karlovarském kraji), při mírném růstu počtu obyvatel v rámci celé ČR o cca 1%.

Dále je také potřeba vnímat rozdíl mezi územně plánovacími a jinými typy prognóz (projekcí). Územně plánovací prognózy jsou většinou „optimističtější“, podrobné projekce se v minulosti zpracovávaly maximálně na úrovni okresů a jsou i poměrně pracné. Územně plánovací prognóza v rámci ÚAP je tak chápána jako vybilancovaný expertní odhad, založený zejména na znalosti území obcí, vazeb v rámci regionu.

Z následující tabulky je patrné výrazné kolísání salda migrace a do značné míry i přirozeného přírůstku (úbytku počtu obyvatel) v ČR. Zatímco migrace na úrovni ČR je v posledních letech prakticky neprognózovatelná, u vývoje přirozenou měnou byly očekávány úbytky počtu obyvatel. Mírný růst počtu obyvatel ČR jako celku je příznivou skutečností, omezeně ovlivňující i situaci v Moravskoslezském kraji, minimálně v řešeném území.

Tab. 13 Vývoj počtu obyvatel v ČR po r. 2001 (zdroj: ČSÚ)

Rok	Střední stav obyvatelstva	Přirozený přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek
2001	10 224 192	-17 040	12 918	21 469	-8 551	-25 591
2002	10 200 774	-15 457	44 679	32 389	12 290	-3 167
2003	10 201 651	-17 603	60 015	34 226	25 789	8 186
2004	10 206 923	-9 513	53 453	34 818	18 635	9 122
2005	10 234 092	-5 727	60 294	24 065	36 229	30 502
2006	10 266 646	1 390	68 183	33 463	34 720	36 110
2007	10 322 689	9 996	104 445	20 500	83 945	93 941
2008	10 429 692	14 622	77 817	6 027	71 790	86 412
2009	10 491 492	10 927	39 973	11 629	28 344	39 271
2010	10 517 247	10 309	30 515	14 867	15 648	25 957
2011	10 496 672	1 825	22 590	5 701	16 889	18 714
2012	10 509 286	387	30 298	20 005	10 293	10 680
2013	10 510 719	-2 409	29 579	30 876	-1 297	-3 706
2014	10 524 783	4 195	41 625	19 964	21 661	25 856
2015	10 542 942	-409	34 922	18 945	15 977	15 568
2016	10 565 284	4 913	37 503	17 439	20 064	24 977
2017	10 589 526	2 962	45 957	17 684	28 273	31 235
2018	10 626 430	1 116	58 148	19 519	38 629	39 745
Průměr 15 let r. 2004 – r. 2018		2972	49 200	19 700	29 320	32 292

Demografický vývoj v ČR byl po r. 1990 pod tlakem poklesu počtu obyvatel přirozenou měnou (od r. 1994 do r. 2005) a znovu se stal skutečností v roce 2013 a 2015. Zvýšení počtu obyvatel přirozenou měnou, částečně vyplývá i ze zvýšení výchozí nízké úrovně plodnosti žen (nikoliv pouze dočasné deformace věkové struktury obyvatel). Kladné saldo migrace kulminovalo v roce 2007 (do ČR se v tomto roce přistěhovalo o 84 tis. obyvatel více, než vystěhovalo). V posledních letech stále roste. Zahraniční migrace byla od r. 1991 a ve výhledu dále bude rozhodujícím faktorem pro vývoj počtu obyvatel v ČR, zejména atraktivních měst a vybraných regionů.

V těchto širších demografických podmínkách není reálné, aby SO ORP Rýmařov změnila dosavadní vývojové trendy, tj. zastavila tlak na pokles počtu obyvatel, jehož dominantní příčinou je záporné saldo migrace ve městech řešeného území. Otázkou je vývoj počtu přítomných obyvatel, který roste zejména v rekreační sezóně a u vybraných lokalit (Malá Morávka, Dolní Moravice).

Vývoj počtu obyvatel v obcích

Pro hodnocení vývoje počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov byla použita 7 bodová hodnotící stupnice (podobně jako u ÚAP MSK, aby byla zajištěna lepší porovnatelnost přístupů a hodnocení), hodnota 1 – nejpříznivější vývoj, 4- průměrný, 7 nejméně příznivý vývoj. Intervaly stupnice byly zvoleny s ohledem na vývoj v celé ČR.

Tab. 14 Použité parametry hodnocení změny počtu obyvatel

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Krátkodobá změna počtu obyvatel v období 4 let mezi aktualizací ÚAP	větší nebo rovno 8%	menší než 8% a větší nebo rovno 5%	menší než 5% a větší nebo rovno 2%	menší než 2% a větší nebo rovno -1%	menší než -1% a větší nebo rovno -4%	menší než -4% a větší nebo rovno -7%	menší než -7%
Dlouhodobá změna počtu obyvatel v patnáctiletém období (obvyklého bilančního období územního plánu)	větší nebo rovno 12%	menší než 12% a větší nebo rovno 6%	menší než 6% a větší nebo rovno 2%	menší než 2% a větší nebo rovno -2%	menší než -2% a větší nebo rovno -6%	menší než -6% a větší nebo rovno -12%	menší než -12%

Při vymezování intervalů pro hodnocení bylo vycházeno z hodnot za celou ČR a z hodnot za jednotlivé skupiny obcí (velké rozdíly existují u malých obcí, menších než 100 obyvatel).

Dále pak nově ze skutečnosti, že nadměrný růst počtu obyvatel není pozitivním jevem. V případě, že růst dlouhodobě překračuje 1% ročně, je otázkou dopad na soudržnost obyvatel a hospodářský pilíř území (vyvolané a prahové investice, např. ve školství).

Tab. 15 Hodnocení vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov (dlouhodobý a krátkodobý vývoj), (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník a hodnocení)

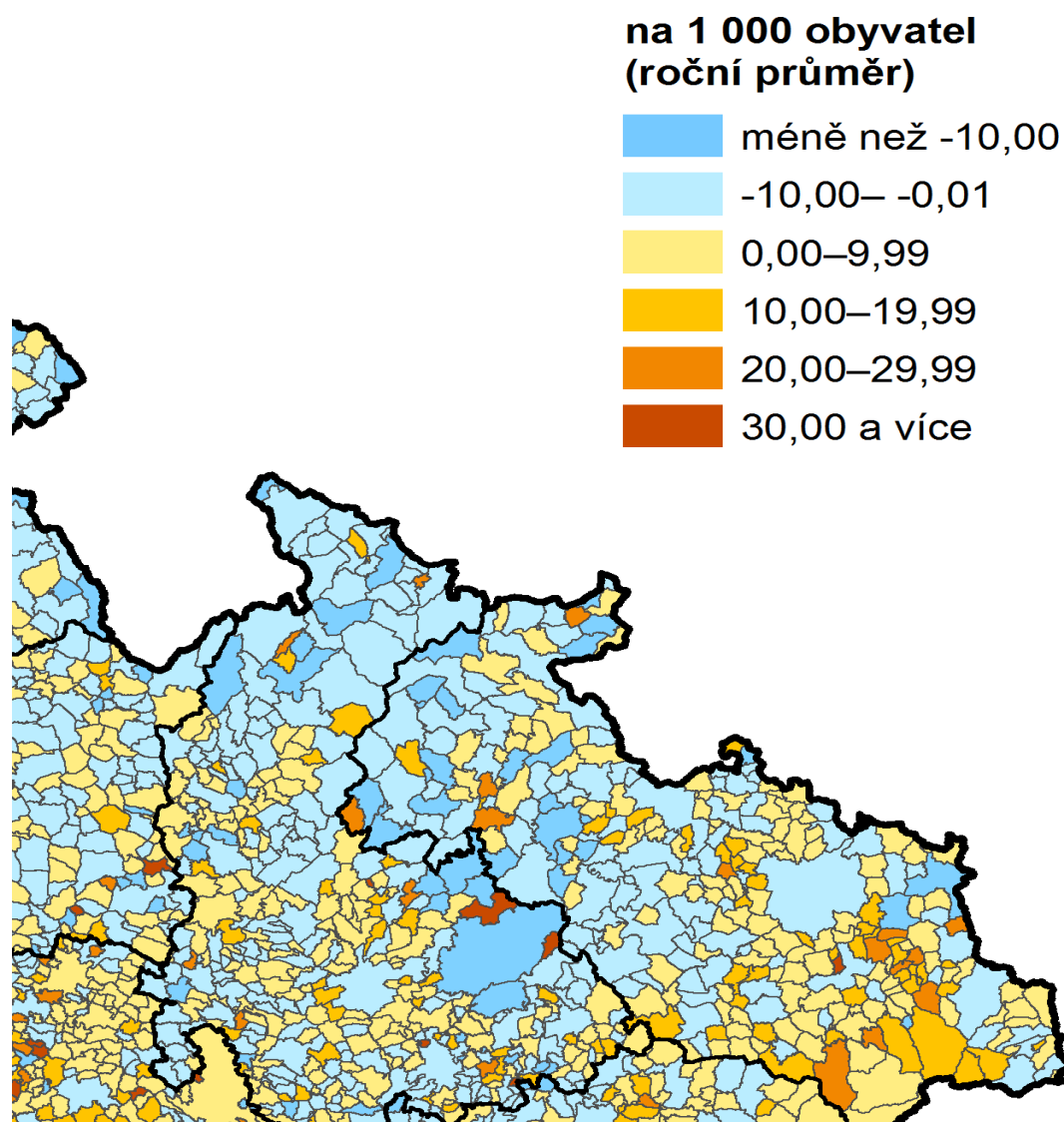
ukazatel / obec	Změna počtu obyvatel 1.1.2004 až 1.1.2019 (15 let)				Změna počtu obyvatel 1.1.2015 až 1.1.2019 (4 roky)				Počet obyvatel 1.1.2019
	výchozí počet obyvatel	změna počtu obyvatel	% změna	hodnocení indikátoru	výchozí počet obyvatel	změna počtu obyvatel	% změna	hodnocení indikátoru	
Břidličná	3 698	-569	-15,4%	7	3384	-255	-7,5%	7	3129
Dolní Moravice	379	9	2,4%	3	377	11	2,9%	3	388
Horní Město	1009	-165	-16,4%	7	901	-57	-6,3%	6	844
Jiříkov	291	-21	-7,2%	6	279	-9	-3,2%	5	270
Malá Morávka	734	-75	-10,2%	6	670	-11	-1,6%	5	659
Malá Štáhle	140	-1	-0,7%	4	137	2	1,5%	4	139
Rýmařov	9069	-822	-9,1%	6	8466	-219	-2,6%	5	8247
Ryžoviště	654	-55	-8,4%	6	624	-25	-4,0%	6	599
Stará Ves	532	-39	-7,3%	6	514	-21	-4,1%	6	493
Tvrdkov	245	-17	-6,9%	6	214	14	6,5%	2	228
Velká Štáhle	337	5	1,5%	4	340	2	0,6%	4	342
SO ORP	17 088	-1 750	-10,2%	6	15 906	-568	-3,6%	5	15 338
ČR					10538275	111 525	1,1%	4	10649800

Matematický pojem průměrné hodnocení a vlastní hodnotový pojem nelze automaticky zaměňovat, z hlediska průměrného hodnocení je i mírný dlouhodobý pokles počtu obyvatel (systém hledá novou přirozenou rovnováhu, pouze ten pokles nesmí být moc prudký s negativními dopady – např. úplný zánik obytných funkcí sídla).

Výsledné hodnocení vývoje počtu obyvatel se u krátkodobého hodnocení v případě města Rýmařov se velmi mírně zlepšilo (stále je však podprůměrné), u Břidličné je setrvalý velmi špatný vývoj. Podobně u většiny ostatních obcí se mírně zlepšilo (ve srovnání s dlouhodobým hodnocením).

Na vývoj počtu obyvatel v obcích má v současnosti vliv především migrace (nikoliv přirozená měna) – přitom migrují zejména mladé rodiny. Města však obvykle vykazují úbytek migrací. Migrační přírůstek realizují ostatní menší, zejména příměstské obce (v nichž žije v ČR asi 25% obyvatel). Vývoj je silně diferencovaný a obyvatele získávají především obce ve výhodných dopravních polohách, se základní vybaveností a s atraktivním rekreačním zázemím, kvalitním životním a obytným prostředím. Postupně tak vzniká a urychluje se proces suburbanizace, který se však v případě obcí SO ORP Rýmařov územně a strukturálně diferencuje (viz i následující kartogram zobrazující migraci, která tyto procesy částečně odráží).

Obr. 11 Kartogram - Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel migrací r. 2012-2017 (zdroj: ČSÚ)

Vývoj počtu obyvatel obcí v jednotlivých letech je obvykle diferencovaný, zejména u malých obcí, kde může působit i řada náhodných vlivů. V následujícím přehledu za jednotlivé obce je proto pracováno s vývojem v 15leté časové řadě, ze které je možno jednoznačněji odhadovat vývojové trendy.

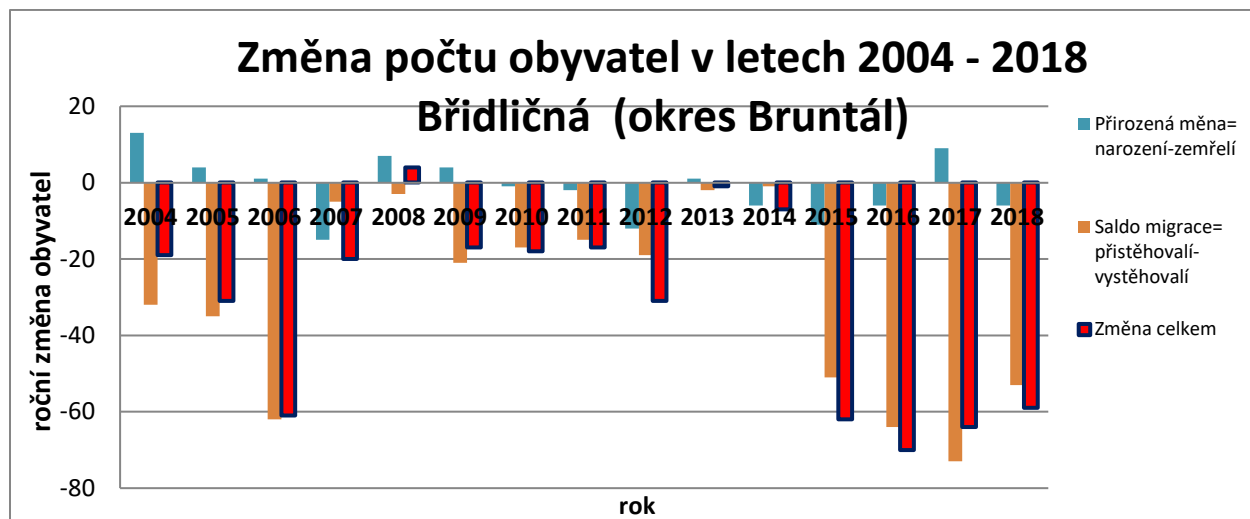
V následující části kapitoly jsou uvedena data o vývoji počtu obyvatel jednotlivých obcí SO ORP Rýmařov v posledních 15 letech. Jsou podkladem pro zhodnocení sídelního potenciálu jako součásti pilíře soudržnosti obyvatel území v příslušné části RURÚ.

Údaje o vývoji počtu obyvatel za jednotlivé obce

Tab. 16 Vývoj počtu obyvatel města Břidličná (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená změna= narození-zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí-vystěhovalí	Změna celkem
2004	3 698	29	16	47	79	13	-32	-19
2005	3 679	39	35	61	96	4	-35	-31
2006	3 648	30	29	57	119	1	-62	-61
2007	3 587	22	37	113	118	-15	-5	-20
2008	3 567	35	28	95	98	7	-3	4
2009	3 571	37	33	62	83	4	-21	-17
2010	3 554	33	34	65	82	-1	-17	-18
2011	3 440	28	30	59	74	-2	-15	-17
2012	3 423	27	39	82	101	-12	-19	-31
2013	3 392	31	30	98	100	1	-2	-1
2014	3 391	44	50	92	93	-6	-1	-7
2015	3 384	31	42	59	110	-11	-51	-62
2016	3 322	33	39	69	133	-6	-64	-70
2017	3 252	43	34	67	140	9	-73	-64
2018	3 188	29	35	85	138	-6	-53	-59
2019	3 129							
	Průměr	33	34	74	104	-1	-30	-31
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-96

Graf 1

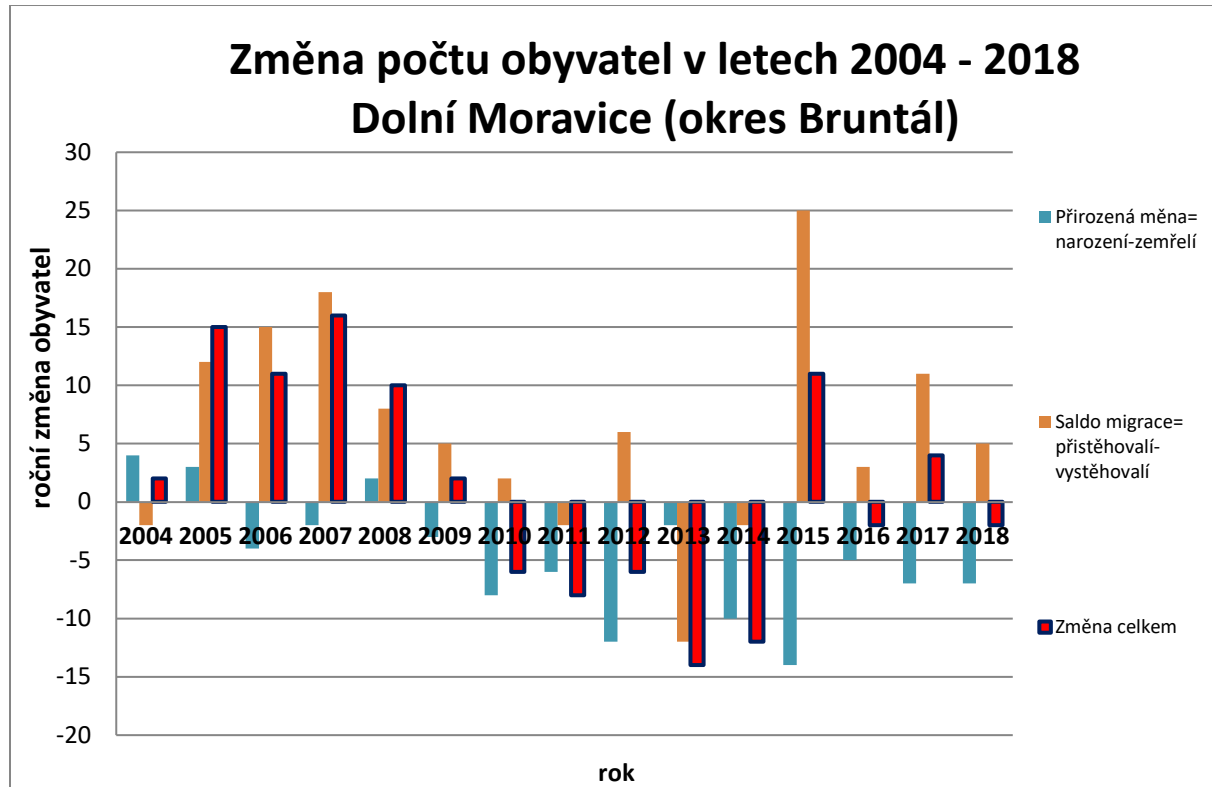

Tab. 17 Vývoj počtu obyvatel obce Dolní Moravice (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	379	6	2	12	14	4	-2	2
2005	381	6	3	18	6	3	12	15
2006	396	4	8	33	18	-4	15	11
2007	407	7	9	38	20	-2	18	16
2008	423	6	4	15	7	2	8	10
2009	433	7	10	17	12	-3	5	2
2010	435	2	10	18	16	-8	2	-6
2011	417	3	9	15	17	-6	-2	-8
2012	409	1	13	19	13	-12	6	-6
2013	403	6	8	9	21	-2	-12	-14
2014	389	2	12	5	7	-10	-2	-12
2015	377	2	16	42	17	-14	25	11
2016	388	4	9	13	10	-5	3	-2
2017	386	4	11	22	11	-7	11	4
2018	390	6	13	10	5	-7	5	-2
2019	388							
	Průměr	4	9	19	13	-5	6	1
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-12

*) Přirozená měna = narození-zemřelí

Graf 2

[illegible]

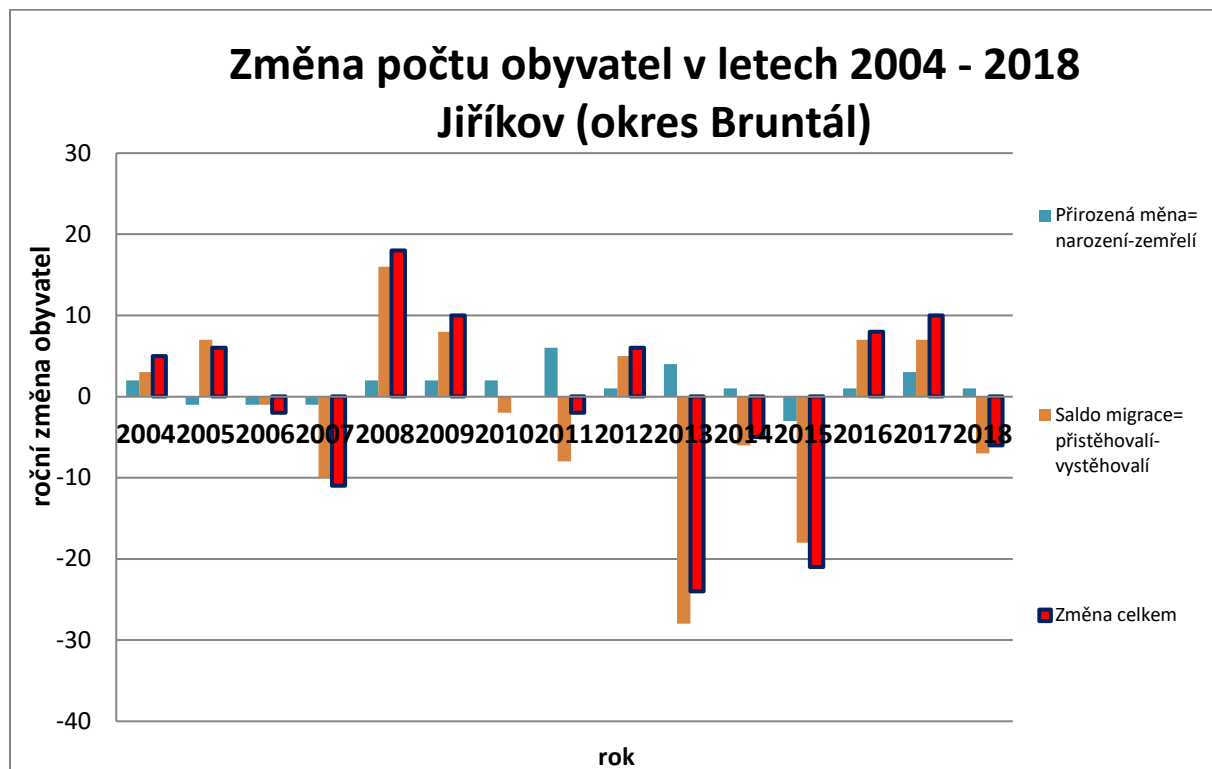
Graf 3

Tab. 19 Vývoj počtu obyvatel obce Jiříkov (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	291	3	2	17	2	1	15	16
2005	296	3	10	7	7	-7	0	-7
2006	302	4	8	7	6	-4	1	-3
2007	300	2	4	12	7	-2	5	3
2008	289	3	2	5	5	1	0	1
2009	307	4	5	5	3	-1	2	1
2010	317	9	8	11	7	1	4	5
2011	304	6	2	16	4	4	12	16
2012	302	5	11	3	2	-6	1	-5
2013	308	6	8	19	8	-2	11	9
2014	284	3	5	12	7	-2	5	3
2015	279	7	2	18	9	5	9	14
2016	258	2	5	6	15	-3	-9	-12
2017	266	1	6	16	9	-5	7	2
2018	276	5	2	33	7	3	26	29
2019	270							
	Průměr	4	5	12	7	-1	5	4
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-13

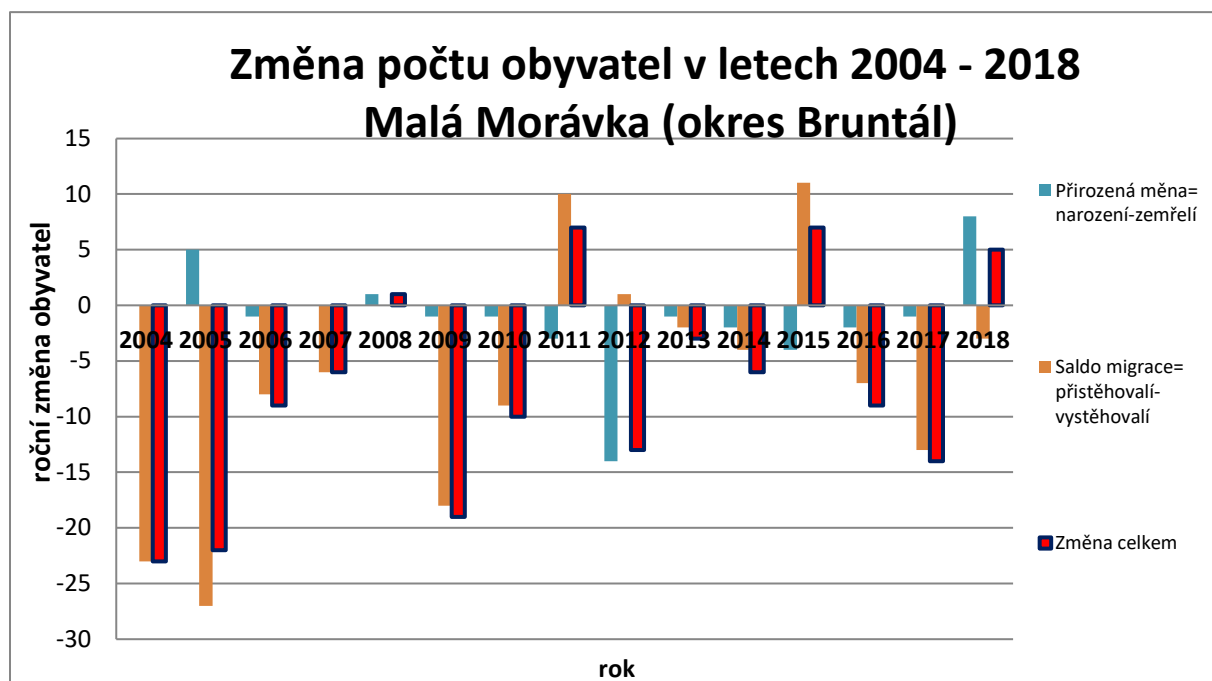
Graf 4

Tab. 20 Vývoj počtu obyvatel obce Malá Morávka (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození-zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí-vystěhovalí	Změna celkem
2004	734	4	4	12	35	0	-23	-23
2005	711	9	4	7	34	5	-27	-22
2006	689	3	4	10	18	-1	-8	-9
2007	680	2	2	17	23	0	-6	-6
2008	674	7	6	18	18	1	0	1
2009	675	6	7	9	27	-1	-18	-19
2010	656	6	7	13	22	-1	-9	-10
2011	685	4	7	32	22	-3	10	7
2012	692	0	14	17	16	-14	1	-13
2013	679	5	6	16	18	-1	-2	-3
2014	676	4	6	20	24	-2	-4	-6
2015	670	5	9	26	15	-4	11	7
2016	677	6	8	15	22	-2	-7	-9
2017	668	4	5	6	19	-1	-13	-14
2018	654	11	3	14	17	8	-3	5
2019	659							
	Průměr	5	6	15	22	-1	-7	-8
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								39

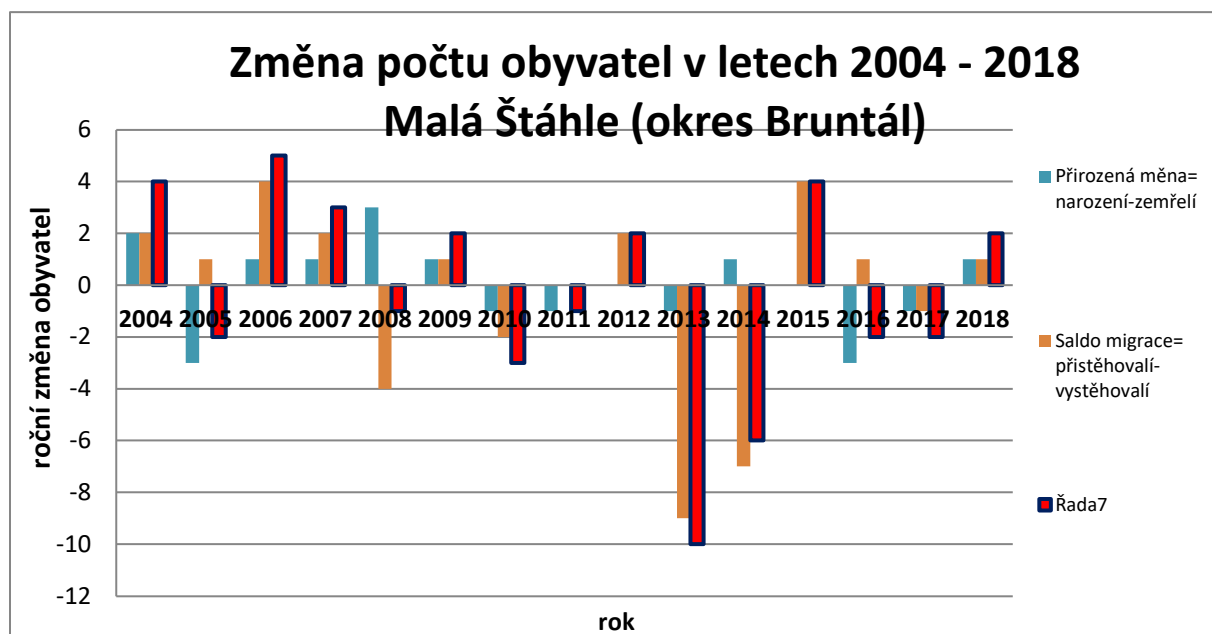
Graf 5

Tab. 21 Vývoj počtu obyvatel obce Malá Štáhle (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození-zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí-vystěhovalí	Změna celkem
2004	140	2	0	3	1	2	2	4
2005	144	0	3	8	7	-3	1	-2
2006	142	3	2	6	2	1	4	5
2007	147	2	1	7	5	1	2	3
2008	150	4	1	3	7	3	-4	-1
2009	149	2	1	2	1	1	1	2
2010	151	2	3	3	5	-1	-2	-3
2011	152	0	1	2	2	-1	0	-1
2012	151	3	3	2	0	0	2	2
2013	153	0	1	1	10	-1	-9	-10
2014	143	4	3	4	11	1	-7	-6
2015	137	0	0	6	2	0	4	4
2016	141	0	3	2	1	-3	1	-2
2017	139	0	1	0	1	-1	-1	-2
2018	137	1	0	2	1	1	1	2
2019	139							
	Průměr	2	2	3	4	0	-1	-1
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								4

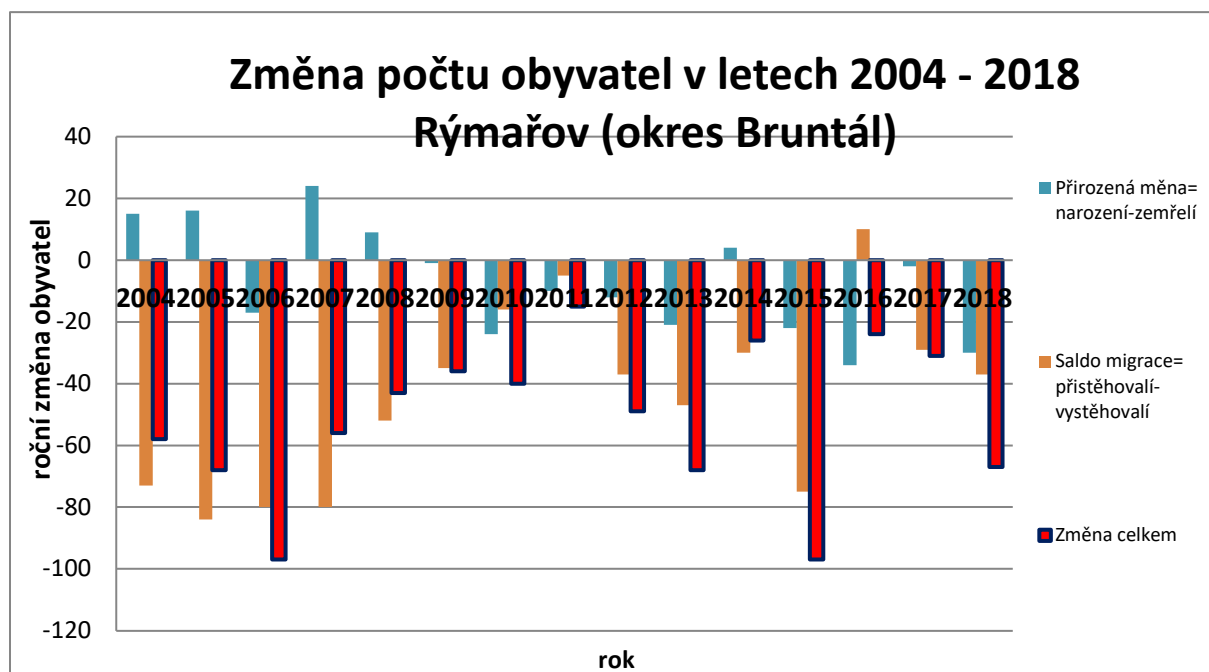
Graf 6

Tab. 22 Vývoj počtu obyvatel města Rýmařov (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození-zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí-vystěhovalí	Změna celkem
2004	9 069	94	79	79	152	15	-73	-58
2005	9 011	109	93	113	197	16	-84	-68
2006	8 943	73	90	115	195	-17	-80	-97
2007	8 846	89	65	103	183	24	-80	-56
2008	8 790	93	84	120	172	9	-52	-43
2009	8 747	87	88	112	147	-1	-35	-36
2010	8 711	76	100	124	140	-24	-16	-40
2011	8 624	83	93	133	138	-10	-5	-15
2012	8 609	85	97	108	145	-12	-37	-49
2013	8 560	66	87	131	178	-21	-47	-68
2014	8 492	85	81	147	177	4	-30	-26
2015	8 466	76	98	147	222	-22	-75	-97
2016	8 369	64	98	170	160	-34	10	-24
2017	8 345	78	80	153	182	-2	-29	-31
2018	8 314	62	92	155	192	-30	-37	-67
2019	8 247							
	Průměr	81	88	127	172	-7	-45	-52
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-47

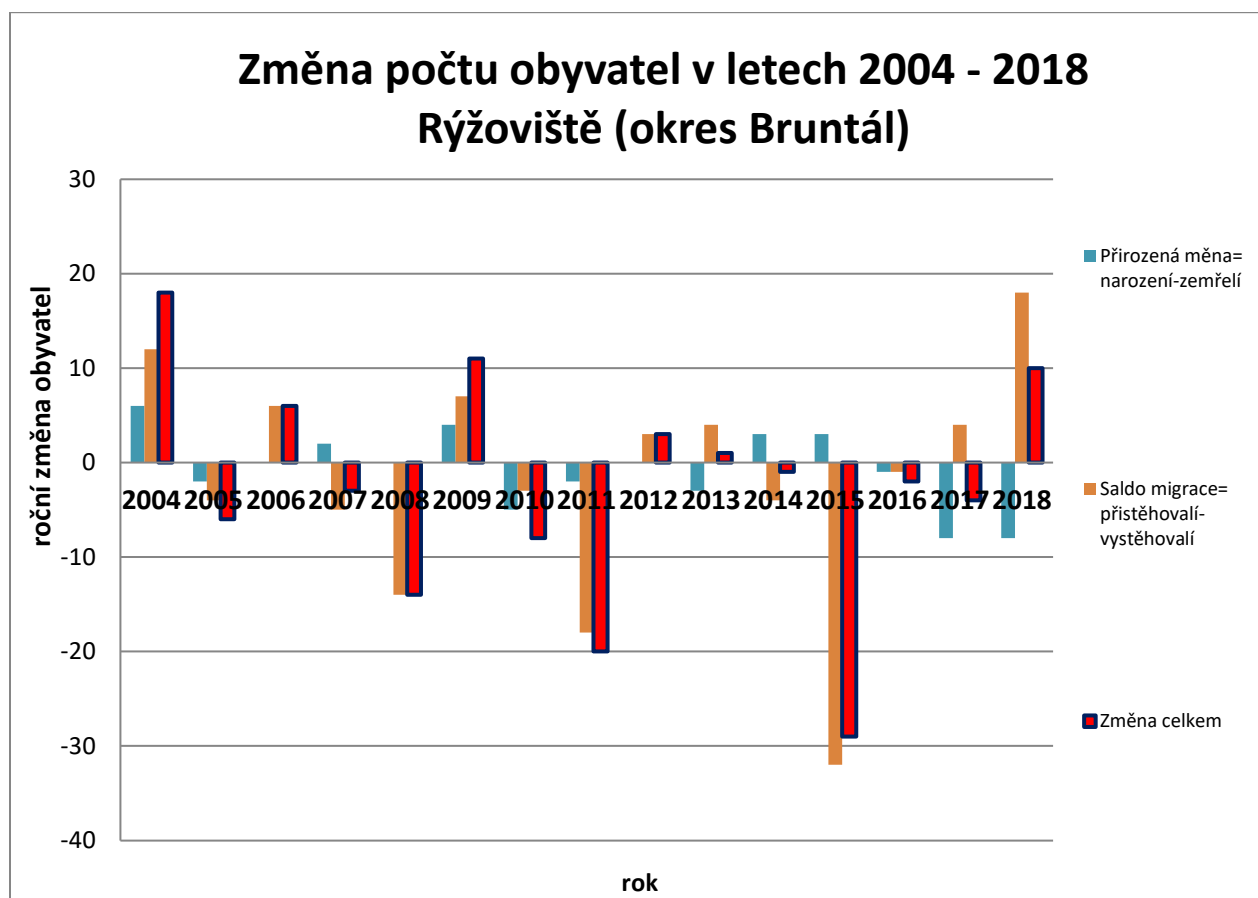
Graf 7

Tab. 23 Vývoj počtu obyvatel obce Rýžoviště (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	654	7	1	26	14	6	12	18
2005	672	4	6	28	32	-2	-4	-6
2006	666	6	6	27	21	0	6	6
2007	672	8	6	19	24	2	-5	-3
2008	669	7	7	12	26	0	-14	-14
2009	655	9	5	18	11	4	7	11
2010	666	1	6	22	25	-5	-3	-8
2011	641	4	6	18	36	-2	-18	-20
2012	621	7	7	32	29	0	3	3
2013	624	3	6	21	17	-3	4	1
2014	625	7	4	23	27	3	-4	-1
2015	624	6	3	21	53	3	-32	-29
2016	595	4	5	12	13	-1	-1	-2
2017	593	1	9	38	34	-8	4	-4
2018	589	1	9	29	11	-8	18	10
2019	599							
	Průměr	5	6	23	25	-1	-2	-3
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-17

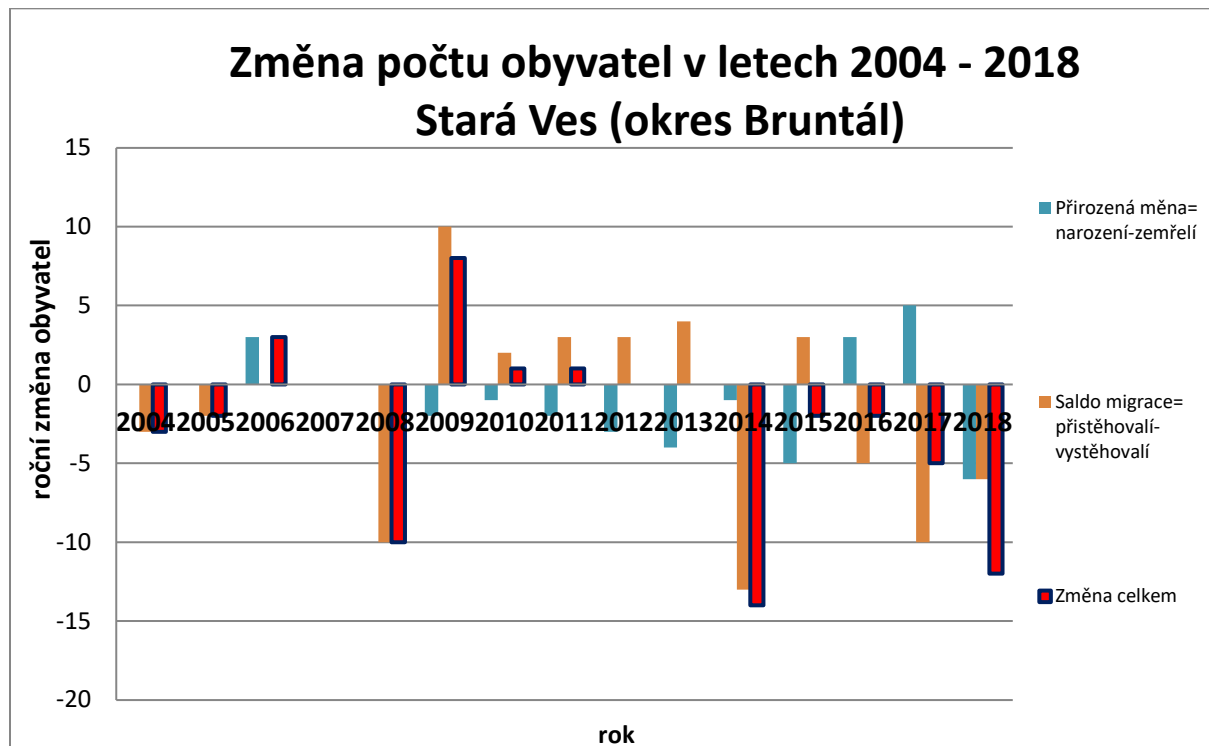
Graf 8

Tab. 24 Vývoj počtu obyvatel obce Stará Ves (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

[illegible]

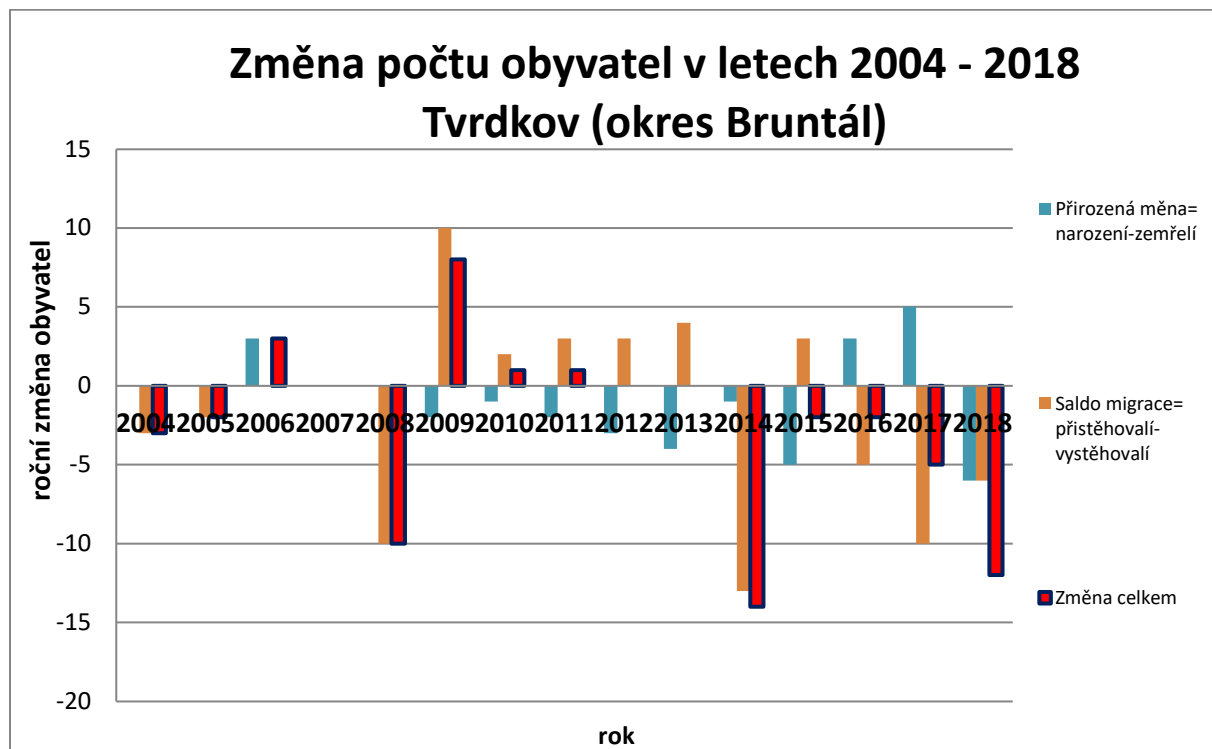
Graf 9

Tab. 25 Vývoj počtu obyvatel obce Tvrdkov (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	245	0	4	7	6	-4	1	-3
2005	242	3	4	8	7	-1	1	0
2006	242	2	5	3	4	-3	-1	-4
2007	238	2	2	11	5	0	6	6
2008	244	2	2	4	10	0	-6	-6
2009	238	4	6	6	9	-2	-3	-5
2010	233	1	3	10	4	-2	6	4
2011	230	0	5	10	8	-5	2	-3
2012	227	0	3	10	13	-3	-3	-6
2013	221	3	5	4	7	-2	-3	-5
2014	216	3	7	7	5	-4	2	-2
2015	214	0	3	14	4	-3	10	7
2016	221	3	3	20	5	0	15	15
2017	236	2	7	13	4	-5	9	4
2018	240	1	5	7	15	-4	-8	-12
2019	228							
	Průměr	2	4	9	7	-2	2	0
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-7

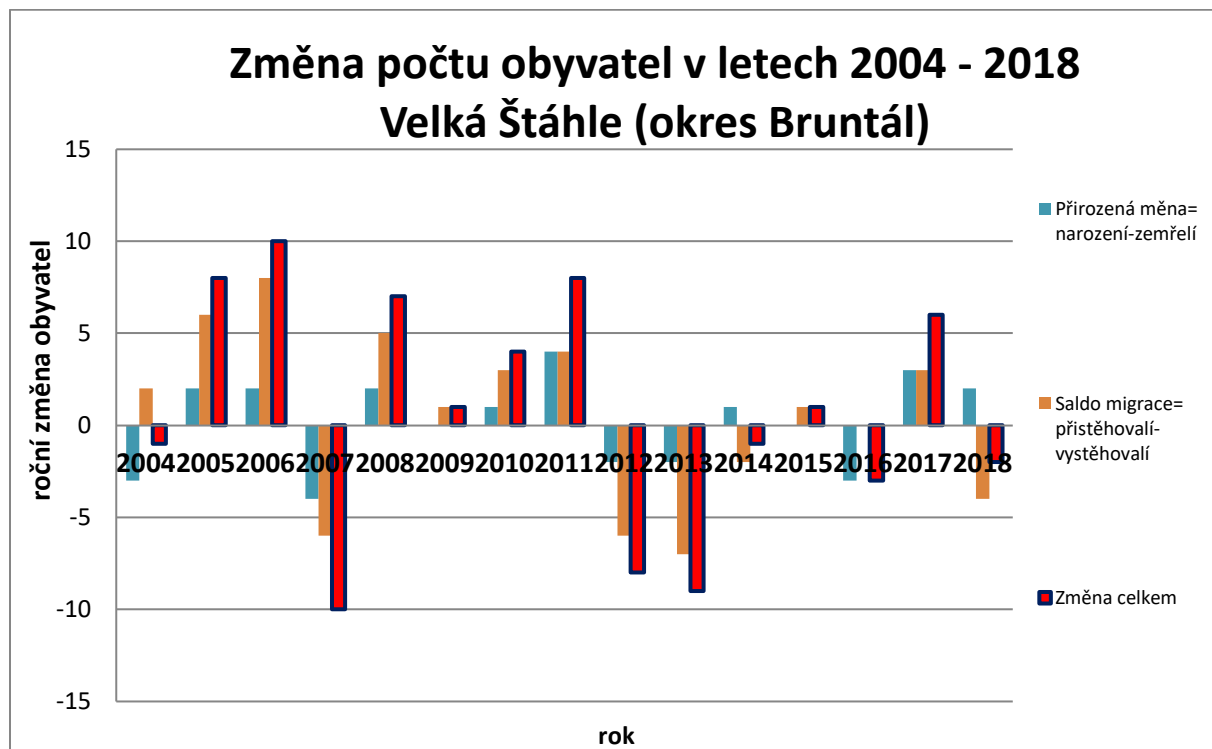
Graf 10

Tab. 26 Vývoj počtu obyvatel obce Velká Štáhle (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	337	1	4	8	6	-3	2	-1
2005	336	4	2	8	2	2	6	8
2006	344	4	2	9	1	2	8	10
2007	354	0	4	5	11	-4	-6	-10
2008	344	5	3	12	7	2	5	7
2009	351	3	3	6	5	0	1	1
2010	352	2	1	8	5	1	3	4
2011	350	5	1	9	5	4	4	8
2012	358	4	6	2	8	-2	-6	-8
2013	350	1	3	6	13	-2	-7	-9
2014	341	2	1	7	9	1	-2	-1
2015	340	2	2	8	7	0	1	1
2016	341	2	5	6	6	-3	0	-3
2017	338	5	2	9	6	3	3	6
2018	344	4	2	13	17	2	-4	-2
2019	342							
	Průměr	3	3	8	7	0	1	1
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-6

Graf 11

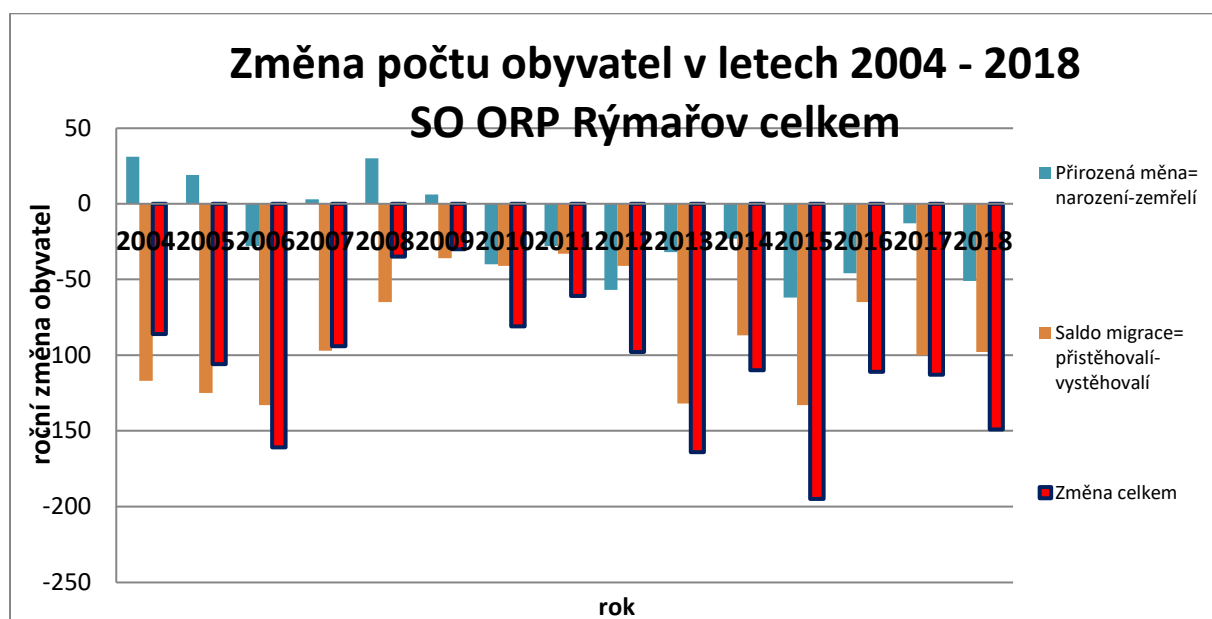
SO ORP Rýmařov

Následující tabulka uvádí celkový vývoj počtu obyvatel SO ORP Rýmařov v jednotlivých letech. Dominantní vliv měst Rýmařova a Břidličné zapříčiňuje podobný vývoj celého SO ORP. Nepříznivou skutečností je **záporné saldo migrace**, gradující po roce 2012. Vývoj v posledním roce 2018 vykazuje opět horší hodnoty, přitom stále negativnější vliv má **úbytek přirozenou měnou**.

Tab. 27 Vývoj počtu obyvatel SO ORP Rýmařov (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozená měna= narození-zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí-vystěhovalí	Změna celkem
2004	17 088	159	128	236	353	31	-117	-86
2005	17 002	190	171	301	426	19	-125	-106
2006	16 896	141	169	301	434	-28	-133	-161
2007	16 735	145	142	360	457	3	-97	-94
2008	16 641	180	150	338	403	30	-65	-35
2009	16 606	175	169	311	347	6	-36	-30
2010	16 576	143	183	324	365	-40	-41	-81
2011	16 339	146	174	322	355	-28	-33	-61
2012	16 278	144	201	332	373	-57	-41	-98
2013	16 180	133	165	328	460	-32	-132	-164
2014	16 016	169	192	349	436	-23	-87	-110
2015	15 906	139	201	364	497	-62	-133	-195
2016	15 711	135	181	357	422	-46	-65	-111
2017	15 600	152	165	354	454	-13	-100	-113
2018	15 487	127	178	349	447	-51	-98	-149
2019	15 338							
	Průměr	152	171	328	415	-19	-87	-106
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011								-156

Graf 12

Popis sídelního potenciálu jednotlivých obcí

Město **Břidličná** vykazuje po r. 2000 výrazný dlouhodobý pokles počtu obyvatel, velmi vysoký i v posledních letech. Vývoj je pouze velmi mírně ovlivněn poklesem počtu obyvatel přirozenou měnou, mnohem výrazněji vlivem migrace, která v posledních letech vykazuje velmi vysoké záporné saldo. Zhoršování věkové struktury obyvatel po r. 2001 je dlouhodobé, věková struktura dále výrazně zhoršuje předpoklady přirozené měny obyvatel. V budoucnu je pravděpodobná záporná bilance přirozené měny. Značná byla oprava směrem dolů v důsledku sčítání obyvatel v r. 2011. Nová bytová výstavba je ve městě realizována jen ve velmi malém rozsahu. V dlouhodobějším výhledu (do r. 2035) neexistují reálné možnosti růstu počtu obyvatel. V platném územním plánu (výchozí rok bilance 2014) je uvažováno s poklesem na 3300 obyvatel do roku 2030; jde o optimistickou, překonanou prognózu, počet obyvatel poklesne výrazně pod 3000 obyvatel.

Obec **Dolní Moravice** vykazovala po roce 2010 mírný pokles počtu obyvatel, který se již zčásti zastavil. Tento pokles byl dán zejména úbytky přirozenou měnou. Zhoršování věkové struktury obyvatel po r. 2001 dále zhoršuje předpoklady přirozené měny obyvatel, záporná bilance přirozené měny může ještě dlouhodobě stoupat. Výsledky sčítání vedly k záporné opravě počtu obyvatel, počet přítomných obyvatel kolísá v závislosti na rekreační sezóně. V platném územním plánu je uvažováno s růstem na cca 470 obyvatel do roku 2020, prognóza je z dnešního pohledu optimistická (nenaplněná). Vzhledem k rostoucí rekreační atraktivitě obce však nelze vyloučit výraznější rozvojové impulsy i z hlediska bydlení (tlak na apartmánové rekreační bydlení, vysoké kladné saldo migrace měnící i sociální strukturu obce – snižující soudržnost obyvatel).

Obec **Horní Město** vykazuje po r. 2000 pokles počtu obyvatel, zrychlující se v posledních letech. Vývoj je naprosto rozhodujícím způsobem ovlivněn záporným saldem migrace, omezeně i mírným poklesem počtu obyvatel přirozenou měnou. V platném územním plánu je uvažováno s růstem na cca 960 obyvatel do roku 2020, prognóza je z dnešního pohledu nadhodnocená; v nejbližších letech je pravděpodobný další pokles počtu obyvatel, diferencovaný v jednotlivých sídlech. Možností je zejména rozvoj druhého (většinou) rekreačního bydlení. I přes výrazný pokles nezaměstnanosti v posledních letech zůstává potenciálním problémem.

Obec **Jířkov** vykazuje po r. 2000 poměrně proměnlivý vývoj počtu obyvatel v jednotlivých letech, vyskytují se i roky s růstem počtu obyvatel, naposledy r. 2008, 2009 a r. 2012; vývoj je ovlivněn zejména vlivem migrace. Vývoj věkové struktury obyvatel byl po r. 2001 jiný než v okolních obcích, mírné zlepšení trvalo pouze krátce. Relativně velmi vysoký je rozdíl mezi definitivními a předběžnými výsledky sčítání v r. 2011. V dlouhodobějším výhledu jsou možnosti stagnace počtu obyvatel omezené, u prognózy je potřeba vzít v úvahu i malou velikost populace, ztěžující prognózy. Reálným výhledem je mírný pokles počtu obyvatel. Zásadním problémem obce je vysoká – extrémní – nezaměstnanost (nejvyšší v rámci SO ORP Rýmařov).

Obec **Malá Morávka** vykazuje po r. 2000 dlouhodobý pokles počtu obyvatel, výrazně proměnlivý v jednotlivých letech; vyskytují se i roky s růstem počtu obyvatel, naposledy r. 2018. Vývoj je okrajově ovlivněn poklesem počtu obyvatel přirozenou měnou, dominantně vlivem migrace. Skutečný vývoj je pozitivně ovlivněn rekreační funkcí, takže je ho možno považovat za stabilizovaný (z hlediska počtu přítomných obyvatel, který však sezónně kolísá). Zhoršování věkové struktury obyvatel po r. 2014 je extrémní, zhoršuje předpoklady přirozené měny obyvatel. Záporná bilance přirozené měny je v budoucnu obtížně predikovatelná opět s ohledem na rekreační funkci obce. Tato funkce se promítá i do zkreslení počtu přítomných obyvatel v obci. Do obce zřejmě migrují i starší obyvatelé a rodiny, které zde jen omezeně formalizují své skutečné první bydlení. Tento model fungování rekreačních obcí (k bydlení na stáří a pro některé skupiny obyvatel) bude zřejmě posilovat. Výrazná byla oprava počtu obyvatel směrem nahoru i v důsledku sčítání obyvatel 2011, svědčící o tom, že počet přítomných obyvatel je výrazně vyšší. V dlouhodobějším výhledu existují možnosti stabilizace počtu obyvatel, jejímž zdrojem bude migrace, zejména za atraktivním rekreačním bydlením. Tento proces může být i ve vazbě na komerční výstavbu bytů, což u podobných rekreačních obcí naráží na celou řadu omezení (zejména z hlediska ochrany přírody, ale i vlastního rekreačního potenciálu území).

Obec **Malá Štáhle** vykazuje po r. 2000 dlouhodobou stagnaci počtu obyvatel, poměrně proměnlivý vývoj pak v jednotlivých letech. Vývoj je ovlivněn jak vlivem migrace, tak i přirozené měny. Vývoj věkové struktury obyvatel po r. 2014 je velmi nepříznivý, v dlouhodobějším výhledu jsou možnosti stagnace

počtu obyvatel omezené. U prognózy je nezbytné vzít v úvahu i velmi malou velikost populace, ztěžující prognózy.

Město **Rýmařov** vykazuje po r. 2000 dlouhodobý pokles počtu obyvatel, poměrně málo proměnlivý v jednotlivých letech, který se nezpomaluje. Vývoj je pouze mírně ovlivněn poklesem počtu obyvatel přirozenou měnou, dominantně vlivem záporného salda migrace. Migrace v posledních letech vykazuje stále vysoké záporné saldo, výjimkou je rok 2011. Zhoršování věkové struktury obyvatel po r. 2001 je dlouhodobé, dále výrazně zhoršuje předpoklady přirozené měny obyvatel, záporná bilance přirozené měny je v budoucnu pravděpodobná. Značná byla oprava směrem dolů v důsledku sčítání obyvatel 2011. V dlouhodobějším výhledu (do r. 2035) neexistují reálné možnosti růstu počtu obyvatel, pokles pod 8000 obyvatel je velmi reálný. V platném územním plánu (výchozí rok bilance 2007) je uvažováno s poklesem na 8900 obyvatel do roku 2030, prognóza je nadhodnocená, absentuje bytová výstavba. Pozitivem je absolutní pokles počtu nezaměstnaných v posledních letech. Nezaměstnanost je však stále výrazným problémem města s přesahem do regionu, zejména jako přirozeného spádového centra pohybu za prací.

Obec **Ryžoviště** vykazovala po r. 2000 dlouhodobý a mírný pokles počtu obyvatel (výjimkou je rok 2018), výrazně proměnlivý v jednotlivých letech. Vývoj je částečně ovlivněn přirozenou měnou, ale dominantně vlivem migrace. Zhoršování věkové struktury obyvatel po r. 2014 je velmi výrazné a dále zhoršuje předpoklady přirozené měny obyvatel. V dlouhodobějším výhledu je nejpravděpodobnější další pokles počtu obyvatel v obci. V platném územním plánu (výchozí rok bilance 2012) je uvažováno se stagnací na úrovni 640 obyvatel do roku 2025, prognóza je optimistická.

Obec **Stará Ves** vykazuje po r. 2014 dlouhodobý pokles počtu obyvatel, s tendencí k dalšímu mírnému poklesu a proměnlivý vývoj v jednotlivých letech. Vývoj je ovlivněn jak vlivem migrace (mírné kladné saldo), tak i přirozenou měnou (mírný pokles). Vývoj věkové struktury obyvatel po r. 2001 byl podobný jako v okolních obcích, v posledních letech je vykazováno další zhoršení věkové struktury. V dlouhodobějším výhledu jsou možnosti stagnace počtu obyvatel omezené. U prognózy je potřeba vzít v úvahu jak velikost populace, ztěžující prognózy tak zejména i příměstskou polohu obce v rekreačně atraktivním území.

Obec **Tvrdkov** vykazuje po r. 2000 mírný pokles počtu obyvatel a poměrně proměnlivý vývoj v jednotlivých letech. Nepříznivý vývoj je ovlivněn zejména vlivem přirozené měny. Vývoj věkové struktury obyvatel po r. 2001 je nepříznivý, bytová výstavba v obci absentuje. V dlouhodobějším výhledu jsou možnosti stagnace počtu obyvatel omezené. U prognózy je potřeba vzít v úvahu i velmi malou velikost populace, ztěžující prognózy. Problémem obce byla značná nezaměstnanost a závislost na pohybu za prací.

Obec **Velká Štáhle** vykazuje dlouhodobou stagnaci počtu obyvatel a poměrně proměnlivý vývoj v jednotlivých letech. Vývoj je ovlivněn zejména pozitivním vlivem migrace. Vývoj věkové struktury obyvatel je v posledních letech nepříznivý. V dlouhodobějším výhledu jsou reálné možnosti stagnace počtu obyvatel, nezbytné je však aktivizovat bytovou výstavbu v obci. U prognózy je potřeba vzít v úvahu i malou velikost populace, ztěžující prognózy.

Věková struktura obyvatel

Sledovaný jev B 2a – věkové složení obyvatelstva.

Věková struktura obyvatel obcí (ale i regionů) je dlouhodobě pod obecným tlakem „stárnutí“ populací, tj. růstu podílu seniorů - obyvatel v poproduktivním věku (obyvatel 65 let a starších). Na druhé straně klesá podíl dětí 0-15 let. Tento vývoj zhoršuje možnosti růstu počtu obyvatel přirozenou měnou.

V následující tabulce jsou parametry vyhodnocení stavu a vývoje věkové struktury obyvatel – stavu indexu stárí r. 2018 (použit i v minulosti) a vývoje v letech 2014-2018.

Tab. 28 Použité parametry hodnocení věkové struktury obyvatel (indexu stárí)

Hodnocení	1 velmi dobré	2 dobré	3 nadprůměr	4 průměr	5 podprůměr	6 špatné	7 velmi špatné
hodnocení stavu indexu stárí r. 2018- návrh	menší než 80	větší nebo rovno 80 menší než 100	větší nebo rovno 100 menší než 120	větší nebo rovno 120 menší než 140	větší nebo rovno 140 menší než 160	větší nebo rovno 160 menší než 180	větší nebo rovno 180
hodnocení změny indexu stárí 2014- 2018	menší než - 7%	větší nebo rovno -7% menší než -2%	větší nebo rovno -2% menší než 2%	větší nebo rovno 2% menší než 7%	větší nebo rovno 7% menší než 15%	větší nebo rovno 15% menší než 25%	větší nebo rovno 25%

Tab. 29 Hodnocení indexu stárí obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov - stavu a krátkodobého vývoje, (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník a hodnocení)

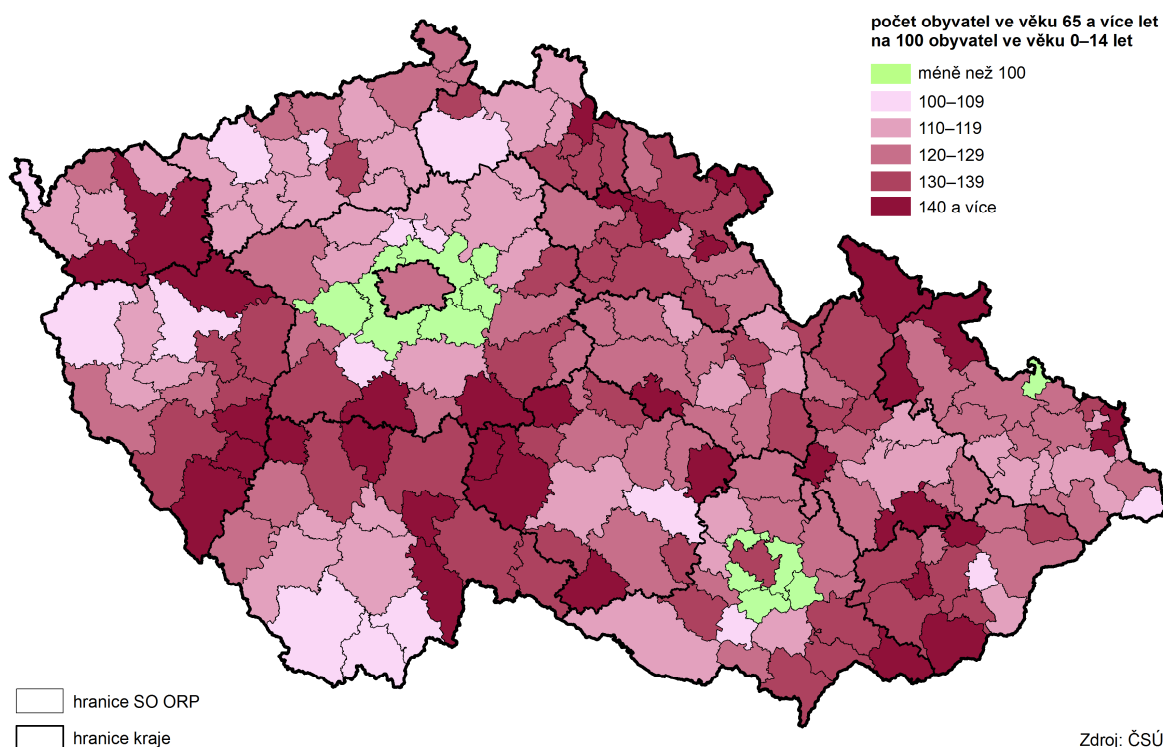
Obec	Index stárí obyvatel				
	stav r. 2014	stav r. 2018	hodnocení stavu r. 2018	změna r. 2014-2018 (r. 2014=100%)	hodnocení změny r. 2014-2018
Břidličná	141,2	160,0	6	113,3%	5
Dolní Moravice	140,8	132,8	4	94,3%	2
Horní Město	123,6	129,9	4	105,1%	4
Jiříkov	90,4	110,6	3	122,4%	6
Malá Morávka	164,5	221,1	7	134,4%	7
Malá Štáhle	113,6	163,2	6	143,6%	7
Rýmařov	132,1	163,2	6	123,5%	6
Ryžoviště	134,0	169,7	6	126,6%	7
Stará Ves	125,8	146,4	5	116,4%	6
Tvrdkov	214,3	192,0	7	89,6%	1
Velká Štáhle	139,5	157,4	5	112,8%	5
SO ORP Rýmařov	134,5	160,5	6	119,4%	6
MS kraj	119	129	4	108,4%	5
ČR	117	123	4	104,9%	4

Z dat je zřejmé, že vývoj věkové struktury (r. 2014-2018) je u většiny obcí SO ORP Rýmařov nepříznivý (v souladu s obecným vývojovým trendem), velmi příznivý je u obce Tvrdkov (pokles z velmi nepříznivého stavu). Rozhodující je však současný stav v r. 2018, který je jako nadprůměrný hodnocen pouze u Jiříkova. U Rýmařova a Břidličné je v pásmu „špatných“ hodnot. Nejhorší je situace v obci Malá Morávka, která vykazuje i velmi špatný vývoj (jednoznačně ovlivněný migrací). V úvahu bylo vzato i to, že u menších obcí může být věková struktura ovlivněna alokací některých zařízení sociálně zdravotních služeb.

Pro doplnění obrazu o diferenciaci věkové struktury SO ORP V ČR je uveden i následující kartogram zobrazující index stárí. Tedy dokumentující nepříznivé postavení SO ORP Rýmařov jako celku, přičemž dominantní vliv má nepříznivý vývoj ve městech doplněné i vývojem v rekreačních obcích (Malá Morávka), především jeho výhled (stárnutí hrozí zejména u velkých sídlišť).

Obr. 12 Kartogram – Index stárí ve správních obvodech ORP k 31.12.2017

Index stárí ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Sociálně demografická specifika SO ORP a obcí

V rámci tvorby ÚAP není potřebná a ani možná podrobná analýza všech sociálně demografických podmínek území, které mají pro dané území různý význam. Na druhé straně by neměla být opomenuta významná specifika území, která mají na soudržnost společenství obyvatel obcí SO ORP zásadní (výrazný) vliv a která je nezbytné zahrnout do výsledného expertního hodnocení podmínek území. Důraz na specifika území (jejich identifikaci, ochranu, ale i využití a rozvoj) je potvrzen i v rámci Evropské úmluvy o krajině. Krajina ve své základní hierarchické úrovni (nikoliv krajinných okrsků) je tak chápána zejména jako “přirozeně” existující specifické území.

V rámci území SO ORP Rýmařov je monitorováno 7 specifíků:

1. Migrace (autochtonní obyvatelstvo - cizinci)

2. Vzdělanost

3. Střední délka života

4. Podíl dětí narozených mimo manželství

5. Volební účast

6. Kriminalita

7. Příjmy a bohatství domácností

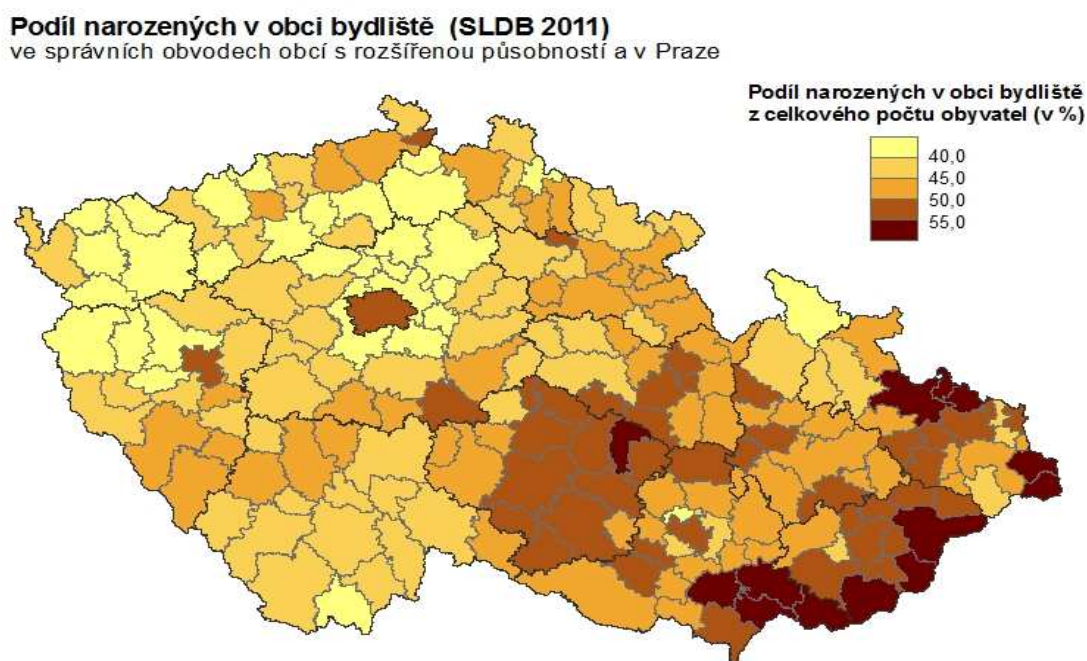
Migrace (autochtonní obyvatelstvo - cizinci)

Na stabilitě části osídlení SO ORP Rýmařov se dlouhodobě projevuje skutečnost, že zejména města regionu výrazně rostla vlivem migrace po II. světové válce. V současnosti toto specifikum již není ze statistických údajů výrazněji patrné. Z řady sociálně ekonomických charakteristik je však stále patrné, že území SO ORP je možno přiřadit spíše k migračně transformovaným územím (podobně jak u většiny SO ORP v „pohraničí“ ČR). Tato skutečnost se dodnes promítá do **nižší soudržnosti obyvatel území**,

zejména u městského obyvatelstva (bydlícího v bytových domech, na velkých sídlištích, ohrožených vznikem vyloučených lokalit).

Z navazujícího kartogramu je patrné že specifickou skupinu „migračně uzavřených“ SO ORP představují regiony Vysočiny, Slovácka, Valašska, širšího Jablunkovska a Opavska, odlišit je zde potřeba „na první pohled podobná města“ – Praha, Brno a Ostrava. Zejména pak vlastní Prahu s vysokým zastoupením migrantů (cizinců, kteří zde přišli po r. 1990). **SO ORP Rýmařov vykazuje poměrně nízký podíl obyvatel narozených v místě bydliště.** Interpretace a stanovení významu autochtonní složky obyvatel je v současnosti analyticky problematické.

Obr. 13 Kartogram – Podíl narozených v obci bydliště ve správních obvodech ORP

Opatrně je potřeba přistupovat k údajům v roce 2011, které jsou výsledkem dlouhodobých a protichůdných migračních procesů. Pro postižení těchto procesů je potřeba analyzovat vývoj v dlouhodobých časových řadách a ve spojitosti s politicko-ekonomickými faktory, které tyto procesy determinovaly. Jedná se jak o důsledky relativního přelidnění venkova, průmyslové revoluce, světových válek a jejich důsledků, masívních veřejných zásahů do alokace obyvatel v období 1950-1990 a nakonec i změn v oblasti bydlení po roce 1990.

Uplatnění ukazatele podíl obyvatel narozených v místě bydliště v krajských ÚAP (r. 2017) se jeví jako diskutabilní s ohledem na skutečnost, že za stejnou hodnotou ukazatele stojí různý vývoj, vedoucí k různé stabilitě osídlení v daném území. Proto tento ukazatel nebyl v rámci této aktualizace přímo použit pro hodnocení soudržnosti obyvatel území, je však široce vnímán u jednotlivých obcí (obvykle celý vývoj od r. 1869 – prvního moderního sčítání).

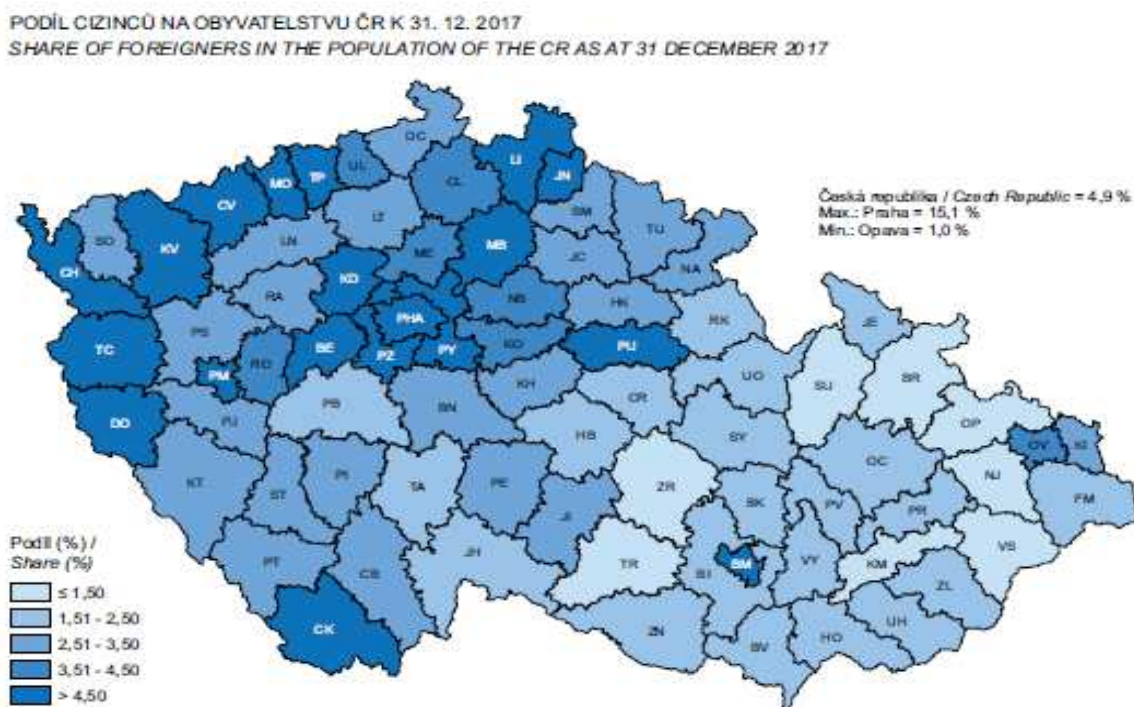
V intercenzálním období publikuje ČŠÚ údaje o počtu cizinců v členění za okresy ČR. V období od konce roku 2014 do konce roku 2018 počet cizinců v ČR stoupl z cca 450 tis. na 564 tis.. Většina cizinců je z kulturně podobných zemí, což se pozitivně projevuje v soudržnosti obyvatel území.

Tab. 30 Cizinci v ČR, vybraných územních celcích - okresech (zdroj: ČSÚ, k 31.12.2018)

ČR, kraje, okresy	Cizinci celkem	z toho státní občanství - podíl v %						
		Celkem	Slovensko	Polsko	Německo	Ukrajina	Vietnam	Ruská federace
ČR	564 345	5,30%	1,10%	0,20%	0,20%	1,23%	0,57%	0,36%
Hl. m. Praha	205 595	15,71%	2,41%	0,27%	0,31%	3,89%	1,00%	1,83%
Mladá Boleslav	12 130	9,39%	3,71%	1,17%	0,11%	1,71%	0,75%	0,18%
Plzeň-město	17 540	9,15%	2,08%	0,26%	0,21%	2,72%	1,12%	0,18%
Cheb	8 097	8,85%	0,94%	0,11%	0,92%	1,12%	3,69%	0,38%
Brno-město	31 826	8,36%	1,73%	0,14%	0,08%	2,00%	0,72%	0,54%
Karlovy Vary	9 570	8,32%	0,67%	0,08%	0,93%	1,56%	2,14%	1,44%
Bruntál	1 010	1,10%	0,39%	0,18%	0,04%	0,08%	0,16%	0,01%
Frýdek-Místek	3 924	1,83%	0,74%	0,39%	0,02%	0,10%	0,14%	0,02%
Karviná	6 895	2,78%	0,85%	1,39%	0,03%	0,09%	0,18%	0,03%
Nový Jičín	2 178	1,44%	0,57%	0,10%	0,03%	0,14%	0,22%	0,02%
Opava	1 814	1,03%	0,32%	0,14%	0,05%	0,09%	0,19%	0,03%
Ostrava-město	12 166	3,79%	1,16%	0,22%	0,03%	0,26%	0,88%	0,10%

Nejvyšší podíl cizinců (přesahující 15%) vykazuje Praha s velmi pestrá národnostní strukturou, s odstupem následuje Mladá Boleslav (zde již více než 1/3 cizinců tvoří Slováci). Okres Bruntál vykazuje podíl cizinců výrazně pod průměrem ČR, částečně nižší i než jiné okresy Moravskoslezského kraje (Ostrava, Karviná, Frýdek-Místek). Další kartogram přibližuje územní diferenciaci podílu cizinců v rámci celé ČR.

Obr. 14 Kartogram – podíl cizinců na obyvatelstvu k ČR 31.12.2017

Počet obyvatel podle národnosti (podobně například i podle náboženského vyznání) je v rámci jednotlivých obcí stále obtížněji sledovatelný. Příčinou je nárůst obyvatel, kteří národnost ve sčítání nedeklarují (např. obyvatelé romské národnosti).

Vzdělanostní složení obyvatel

Z následující tabulky je patrné, že SO ORP Rýmařov jako celek vykazuje výrazně nižší zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním a to jak ve srovnání s ČR, tak i MS krajem.

Nejpříznivější vzdělanostní charakteristiku obyvatel vykazuje poměrně neobvykle menší obec – Malá Morávka, nikoliv např. město Rýmařov.

Na druhém konci hodnocení se nachází obec Velká Štáhle. Rekreační atraktivita a kvalita obytného prostředí je evidentně nejvýraznějším hodnotovým faktorem ovlivňujícím migraci vzdělanějších obyvatel, na druhé straně pak jsou obce s vysokým podílem priméru v oblasti zaměstnanosti (zejména zemědělství).

Obecně mají města v ČR výrazně vyšší podíl VŠ vzdělaných obyvatel a nižší podíl obyvatel se základním vzděláním, což neplatí zejména u Břidličné. Horší vzdělanostní struktura obyvatel je negativním faktorem ovlivňujícím zejména hospodářské podmínky území v SO ORP Rýmařov.

Pro hodnocení soudržnosti společenství obyvatel byl zvolen ukazatel podílu obyvatel se základním vzděláním (signalizující problémy místních komunit), nikoliv s VŠ vzděláním (jak je tomu např. v rámci ÚAP Moravskoslezského kraje, r. 2017). Koncentrace vysokoškolsky vzdělaných obyvatel odráží atraktivitu místa, nikoliv jeho kvalitu z hlediska soudržnosti obyvatel (viz koncentrace obyvatel s VŠ vzděláním u rekreačních obcí, které často mají soudržnost společenství obyvatel sniženou). Podíl VŠ je dále uplatněn u hodnocení podmínek hospodářského pilíře území, jako jeden z významných jevů pro výsledné hodnocení.

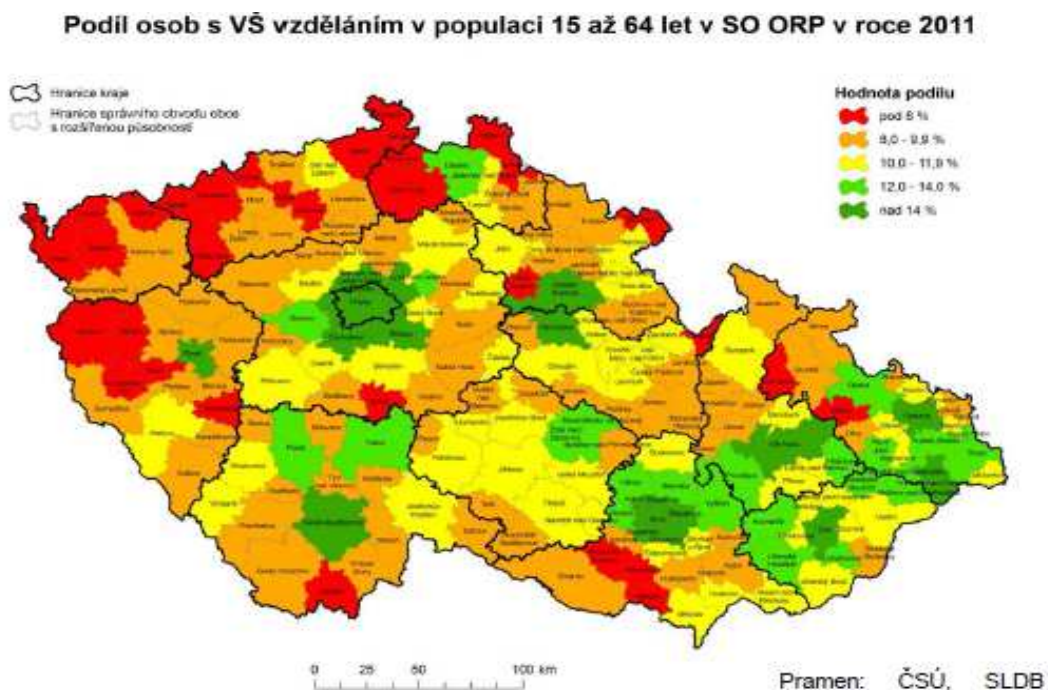
Tab. 31 Vybrané charakteristiky vzdělanosti obyvatel obcí SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, SLDB 2011)

Název územní jednotky	Podíl osob se základním vzděláním na populaci ve věku 15+	Podíl osob s vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15+	Hodnocení podílu osob se základním vzděláním	Hodnocení podílu osob s VŠ vzděláním
Břidličná	23,2	5,8	6	6
Dolní Moravice	30,4	7,2	7	5
Horní Město	31,7	3,3	7	7
Jiříkov	27,4	3,2	7	7
Malá Morávka	19,7	10,1	4	3
Malá Štáhle	26,4	5	7	6
Rýmařov	21,2	7,8	5	5
Ryžoviště	28,3	2,9	7	7
Stará Ves	20,7	7	4	5
Tvrdkov	27,6	4,6	7	6
Velká Štáhle	26,1	2,3	7	7
SO ORP Rýmařov	23	6,7	6	5
MS kraj	19,6	11,2	4	3
ČR	17,6	12,5	3	2

Tab. 32 Hodnocení vzdělanosti obyvatel pro soudržnost obyvatel (podle podílu základního vzdělání) a hospodářské podmínky území (podíl obyvatel s VŠ vzděláním)

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Podíl obyvatel se základním vzděláním r. 2011	Menší než 15%	>=15% a <17%	>=17% a <19%	>=19% a <21%	>=21% a <23%	>=23% a <25%	Větší a roven 25%
Podíl obyvatel s VŠ vzděláním r. 2011	Větší a roven 15%	<15% a =>12%	<12% a =>10%	<10% a =>8%	<8% a =>6%	<6% a =>4%	Menší než 4%

Obr. 15 Podíl osob s VŠ vzděláním v populaci 15 – 64 let SO ORP v roce 2011

Špatná pozice SO ORP Rýmařov v rámci srovnání celé ČR (z hlediska podílu obyvatel s VŠ vzděláním) je patrná z předchozího kartogramu. Situace je lepší i v širším regionu, podobná ve srovnání se situací v západních a severních Čechách.

Střední délka života obyvatel

Mezi sociodemografické ukazatele, ale i nepřímé ukazatele hygieny životního prostředí (antropocentricky pojaté kvality životního prostředí), může být zařazen ukazatel střední délky života, či přesněji naděje dožití mužů a žen. Tento údaj je dostupný za poměrně malá území - správní obvody ORP. Od r. 2008 poskytuje srovnatelné údaje pro celou ČR. Naděje dožití (střední délka života) je ukazatel odvozovaný z úmrtnostních tabulek, vyjadřuje pravděpodobný počet let, kterých se dožije x letá osoba, pokud se nezmění podmínky (řád) vymírání.

Velmi silnou, obecně uznávanou hypotézou (zejména v mediálním prostoru) je tvrzení, že průměrná délka života místních populací je výrazně ovlivněna stavem životního prostředí. Dlouhodobě, avšak pouze v omezeném rozsahu, se vedou diskuze o významu jednotlivých faktorů majících vliv na průměrnou délku života, zdravotní stav obyvatel.

V zásadě se uvádějí tři hlavní skupiny faktorů – **životní způsob** (zejména vlastní životospráva, stravovací zvyklosti, pracovní činnost, kouření, alkohol atd.), **zdravotní péče a stav obyvatel** (nejen kvalita, ale i dostupnost a struktura péče v kombinaci s výchozím zdravotním stavem) a **vliv vlastního životního prostředí**.

Význam životního prostředí jako faktoru je odhadován max. na 1/3, spíše však nižší. V ČR je obecně nižší naděje dožití v severních a severozápadních Čechách, nejvyšší na jižní Moravě a ve východních Čechách. Vyšší naděje na dožití vykazují vzdělanější obyvatelé žijící v úplných rodinách a ve velkých městech (vykazující větší sociální mobilitu, s dostupnější a kvalitnější zdravotní péčí).

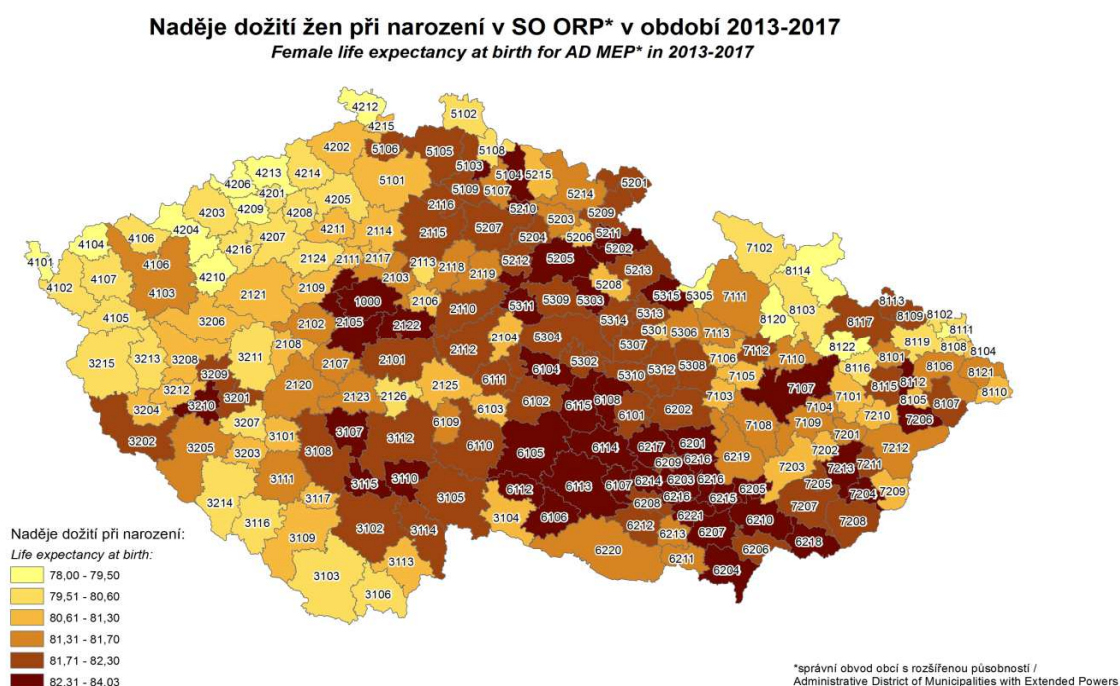
Tab. 33 Naděje dožití v SO ORP Rýmařov v období 2008-2012 a 2013-2017
(zdroj: ČSÚ, pořadí určeno podle průměru muži a ženy 0 let)

SO ORP	Muži			Ženy			Průměrná hodnota	Pořadí z 206 SO ORP
Věk	0	45	65	0	45	65		
r. 2008 – 2012	73,2	29,6	14,5	77,9	34,5	17,5	75,5	192
r. 2013 – 2017	74,3	30,8	14,8	79,3	36,0	18,6	76,8	189

Pozice SO ORP Rýmařov z hlediska průměrné délky života obyvatel (viz předchozí tabulka) je dlouhodobě nepříznivá (189 pozice z 206 hodnocených SO ORP v období let 2013-2017). V rámci Moravskoslezského kraje se dlouhodobě jedná o pozici spíše podprůměrnou. Vzhledem k předešlému období došlo ke „stagnaci“ pozice v rámci ČR, avšak průměrná délka dožití obyvatel se prodloužila o více než rok. Vývoj je z „celkového“ hlediska pozitivní.

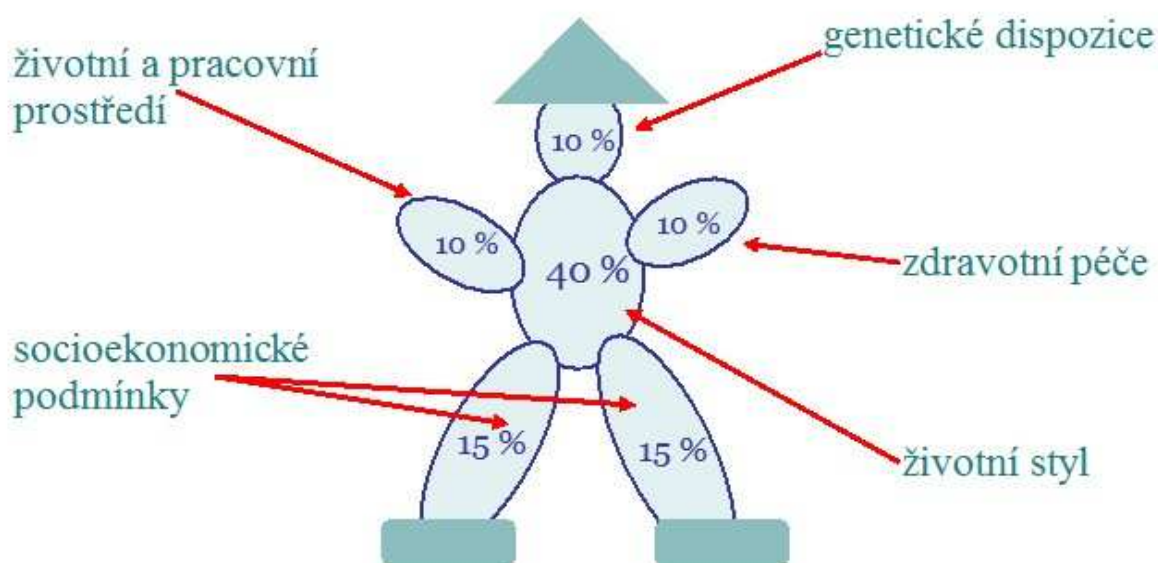
V následujícím kartogramu jsou uvedeny hodnoty naděje na dožití, podle průměrné hodnoty skupiny žen při narození.

Obr. 16 Kartogram – Naděje dožití žen v SO ORP ČR

Dále je zařazeno schéma vlivu faktorů na průměrnou délku života (zdroj: Krajská hygienická stanice v Ostravě) a tabulka jednotlivých faktorů ovlivňujících průměrnou délku života, přičemž u jednotlivých faktorů je nezbytné vnímat, že existují řádové rozdíly mezi vlivem povolání (horníků) u jednotlivých zemí (zejména pak vyspělých a rozvojových zemí), podobně i u jiných faktorů (automobilismus).

Obr. 17 Schéma - Vliv faktorů na průměrnou délku života (zdroj: KHS Ostrava)

Tab. 34 Vliv jednotlivých rizikových faktorů na průměrnou délku života (zdroj: Prof. K. Bodek, Polsko)

Faktor	rizika - zkrácení délky života - dny
pohlaví (muži)	3070
Kuřák	1600
Horník	1110
30% nadváha	1300
autonehody	210
alkohol	130
chodec - úrazy	40
utonutí	40
požár	30
práce s radioaktivními materiály	12
medicína diagnostika	6
život u jaderné elektrárny	0,4

Interpretace prezentovaných hodnot není jednoduchá. Na první pohled se nabízí hypotéza, že nižší naděje na dožití je u SO ORP Rýmařov není ovlivněna životním prostředím, ale vlastními specifiky chování populace (ovlivnění migrací, vzdělaností), částečně nepříznivými pracovními podmínkami u části ekonomicky aktivních a úrovní zdravotní péče.

Je výrazným omezením, že tyto cenné výstupy ČSÚ nejsou dále podrobněji odborně vyhodnocovány, jak s ohledem na očištění například od vlivu vzdělanostní struktury obyvatel, tak zejména nejsou v podrobnosti za obce. Podobně jako u řady dalších ukazatelů (zejména nezaměstnanosti) existuje potřeba prohloubení odborné interpretace. Ta by velmi pravděpodobně vedla k přesnějšímu vnímání těchto problémů v jednotlivých územích, lepší lokalizaci skutečně postižených území, identifikaci významu jednotlivých faktorů. Právě rozdíl ve vnímání a skutečném vlivu jednotlivých faktorů je v současnosti objektivním limitem pro racionální rozhodování (např. rozpor mezi vnímání škodlivosti produkce energie jadernými elektrárnami a jejich skutečnou škodlivostí, ve srovnání např. s biopaliv, spalováním biomasy, vlivem dopravy atd.).

Podíl dětí narozených mimo manželství

Výběr vhodného ukazatele postihujícího soudržnost obyvatel území – sociální situaci v rámci SO ORP je poměrně problematický. Často jsou například využívány ukazatele míry sociálních dávek. Problémem je, že se tyto transfery nastavují s ohledem na politická rozhodnutí (jsou proměnlivé), mnohdy kopírují spíše hospodářskou situaci (nezaměstnanost). Z dostupných údajů byl vybrán poněkud atypicky údaj o podílu dětí narozených mimo manželství, který se v rámci testování ukázal poměrně výstižným indikátorem sociální situace SO ORP Rýmařov.

Tab. 35 Průměrný podíl dětí narozených mimo manželství v letech 2016-2017
(zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Územní jednotka SO ORP	Narození celkem	Narození mimo manželství	Podíl narozených mimo manželství	Pořadí mezi SO ORP (kraj)
Česká republika	227 068	110 824	48,8%	X
Moravskoslezský kraj	12 065	6 362	52,7%	(11)
Jablunkov	251	80	31,9%	1
Valašské Klobouky	264	89	33,7%	2
Kravaře	225	76	33,9%	3
Luhačovice	189	68	35,7%	4
Šlapanice	831	298	35,9%	5
Hlučín	397	153	38,5%	13
Bílovec	267	131	49,0%	89
Ostrava	3 284	1 877	57,1%	165
Orlová	380	238	62,7%	184
Karviná	573	369	64,5%	189
Rýmařov	144	99	68,6%	198
Most	760	536	70,5%	202
Broumov	158	112	70,6%	203
Kraslice	125	89	71,1%	204
Bílina	211	156	73,9%	205

Pro hodnocení podílu narozených mimo manželství je použita „standardní“ 7 bodová hodnotící stupnice, hodnota 1 - nejpriznivější vývoj, 4 - průměrný, 7 - nejméně příznivý vývoj. Intervaly stupnice byly zvoleny s ohledem na vývoj v celé ČR a tendenci vývoje (stabilizaci ukazatele).

Tab. 36 Hodnocení stavu - podílu narozených mimo manželství

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Podíl narozených mimo manželství r.2016+2017	< 40%	>=40% a <45%	>=45% a <50%	>=50% a <55%	>=55% a <60%	>=60% a <65%	>=65%

Interpretace prezentovaných hodnot podílu dětí narozených mimo manželství potvrzuje, že pozice SO ORP Rýmařov v roce 2016 a 2017 byla velmi nepříznivá, podobně jak v předchozím období. Cca 2/3 dětí narozených mimo manželství v SO ORP je velmi vysokou hodnotou. Obecně tato skutečnost do značné míry souvisí s vysokou nezaměstnaností a ekonomickou výhodností tohoto modelu partnerského soužití, zejména u nízkopříjmových skupin obyvatel. Je otázkou, nakolik se tak stává standardním modelem rodinného chování po r. 2000 a co bude znamenat pro vlastní soudržnost obyvatel území (vývoj rodinného prostředí).

Podle ČSÚ: „Z hlediska srovnání s ostatními zeměmi byl v České republice podíl dětí narozených mimo manželství mírně nad průměrem EU27, který v roce 2011 činil 39,5 % (v ČR 41,8 %). Nejméně dětí mimo manželství se v roce 2011 narodilo v Řecku (7,4 %), i zde se však jejich zastoupení pozvolna zvyšuje. Největší zastoupení dětí narozených nevdaným ženám v zemích Evropské unie bylo v Estonsku (59,7 %), kde se v posledních deseti letech tento podíl téměř nemění. Ještě více dětí mimo manželství se

rodí na Islandu, kde se ze 100 narozených dětí v roce 2011 narodilo neprovdaným ženám 65. Mezi lety 1990 a 2017 se ve všech krajích podíly dětí narozených neprovdaným ženám významně zvýšily.

Volební účast

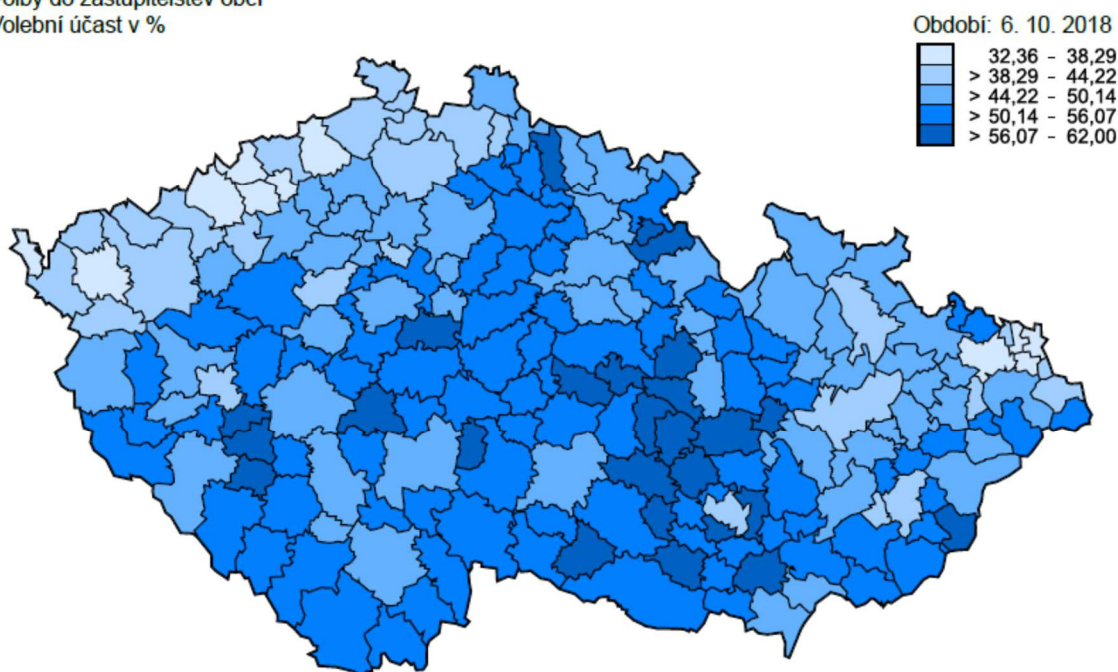
Volební účast občanů v jednotlivých druzích voleb a obcích je výrazně diferencovaná. Je otázkou, nakolik je odrazem soudržnosti obyvatel území, specifické sociální situace (například u větších měst) či lepšího kontaktu obecních zastupitelstev s občany u menších obcí. Tradičně vysoký zájem je o volby do poslanecké sněmovny (poslední v r. 2017), menší pak do obecních zastupitelstev (r. 2018), nejmenší pak do europarlamentu, senátu či do krajů.

Pro dokreslení obecné situace v ČR je vhodný pohled na kartogram ČSÚ, z něhož vyplývá nižší volební účast v hospodářsky slabých (mezi něž patří i SO ORP Rýmařov) a urbanizovaných regionech (velkých městech), vyšší účast pak v suburbanizovaných a „starých sídelních - vesnických“ regionech.

Obr. 18 Kartogram – volební účast v SO ORP

Volební účast v SO ORP

Volby do zastupitelstev obcí
Volební účast v %

Navazující hodnocení obcí bylo provedeno podle rozložení intervalů uvedených v následující tabulce. Volební účast kolísá mnohem více na úrovni obcí a proto je potřeba brát hodnocení za Moravskoslezský kraj jako celek s výrazným omezením (např. ve volbách do poslanecké sněmovny vykazoval nejnížší účast Karlovarský kraj - 52,1%, Moravskoslezský kraj vykazoval třetí nejhorší pozici – 55,9%, nejvyšší Praha – 67,1%).

Tab. 37 Použité parametry hodnocení volební účasti obyvatel

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Průměr volební účasti do poslanecké sněmovny a zastupitelstev obcí	rovno a větší než 75%	menší než 75% a větší nebo rovno 62%	menší než 62% a větší nebo rovno 56%	menší než 56% a větší nebo rovno 52%	menší než 52% a větší nebo rovno 46%	menší než 46% a větší nebo rovno 33%	menší než 33%

Tab. 38 Volební účast v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání
(zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

	Do zastupitelstev obcí r. 2018		Do Poslanecké sněmovny r. 2017		Průměr volební účasti %	Hodnocení Výpočtem
	Voliči v seznamu	Volební účast v %	Voliči v seznamu	Volební účast v %		
Břidličná	2 718	41,8%	2 751	50,4%	46,1%	5
Dolní Moravice	322	54,7%	331	58,9%	56,8%	3
Horní Město	693	60,9%	708	47,5%	54,2%	4
Jiříkov	222	59,9%	227	53,7%	56,8%	3
Malá Morávka	592	61,2%	613	58,7%	59,9%	3
Malá Štáhle	116	75,9%	113	67,3%	71,6%	2
Rýmařov	6 979	41,7%	6 953	52,3%	47,0%	5
Ryžoviště	500	70,2%	490	51,0%	60,6%	3
Stará Ves	418	65,1%	435	63,5%	64,3%	2
Tvrdkov	199	66,8%	206	64,1%	65,5%	2
Velká Štáhle	291	62,2%	288	62,2%	62,2%	2
SO ORP Rýmařov	13 050	47,3%	13 115	53,0%	50,1%	5
Moravskoslezský kraj	986 292	41,72	987 233	55,86	48,8%	5
Česká republika	8 345 081	47,34	8 374 501	60,84	54,1%	4

Menší volební účast v SO ORP Rýmařov (zejména u voleb do poslanecké sněmovny ve srovnání s průměrem ČR) je zapříčiněna především nepříznivou situací ve městě Břidličná, ale i ve větším Rýmařově. V rámci srovnání jednotlivých obcí je patrná nadprůměrná volební účast ve volbách u menších obcí (Malá Štáhle, Tvrdkov, Stará Ves a Velká Štáhle).

Kriminalita

Statistické údaje o úrovni kriminality jsou dostupné z policejní statistiky za jednotlivá obvodní oddělení, většinou nikoliv však obce. O úrovni kriminality vypovídá zejména údaj o počtu zjištěných trestných činů spáchaných na 1000 obyvatel. Územní jednotkou s nejvyšší úrovní kriminality na 1000 obyvatel je dlouhodobě Praha, následuje okres Ostrava a s odstupem některé okresy Ústeckého kraje (Most).

Zjevnou skutečností je, že významnou roli v úrovni kriminality hraje velikost města, jeho obslužné funkce, atraktivita. Kriminalita roste s urbanizací území (zejména ve velkých městech). Současně je patrné, že okresy Ústeckého a Moravskoslezského kraje s vysokou nezaměstnaností patří k okresům s vyšší úrovní kriminality. Nejnižší úroveň kriminality vykazují okresy Pardubického, Jihomoravského kraje a Zlínského kraje, zejména okresy Žďár nad Sázavou, Vyškov a Ústí nad Orlicí.

Interpretace územní diferenciací kriminality je pro SO ORP Rýmařov jako celek pozitivní, a to zejména z pohledu Moravskoslezského kraje.

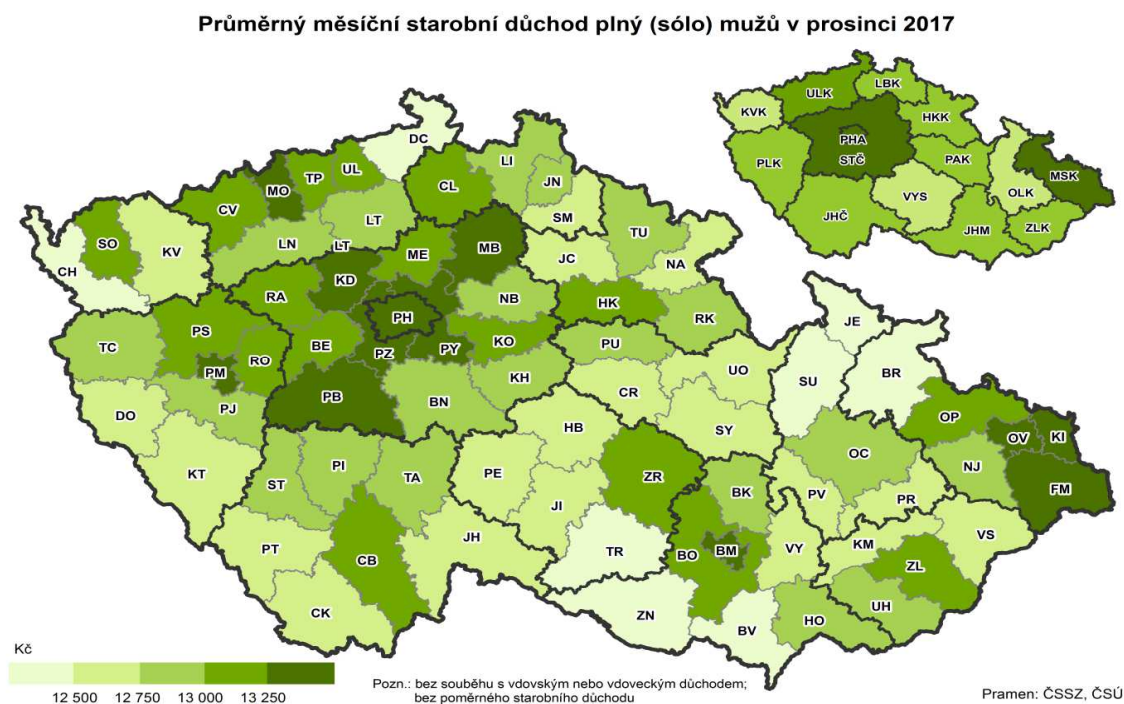
Tab. 39 Index kriminality – obvodní oddělení SO ORP Rýmařov a širší srovnání
Podle dat Policie ČR a <http://www.mapakriminality.cz>

Územní jednotka – obvodní oddělení (zahrnující další obec)	Index kriminality (průměr - trestných činů na 1000 obyvatel ročně) období od r. 2015 – do r. 2019	Trestné činy rok 2014-2019, průměrný počet
Rýmařov	153,8	266,0
Bruntál	197,0	581,6
Opava	185,7	1266,0
Kravaře	72,9	220,8
Hlučín	109,5	467,8
Ostrava-Vítkovice	629,9	1270,2
Územní odbor (okres)		
Bruntál	168,8	1630,6
Opava	136,2	2413,6
Ostrava	333,2	10956,2
Praha	442,2	54617,4
ČR celkem	205,8	215841,4

Příjmy a bohatství domácností - exekuce

Absence údajů o mzdové úrovni (alespoň na úrovni okresů) mohou pouze omezeně nahradit údaje o průměrném starobním důchodu (jež však zrcadlí zejména příjmy v minulosti, přitom existuje rozpor mezi průměrnou diferencí důchodů u mužů a žen, zejména pak na celém Ostravsku). Zcela na okraji pozornosti pak stojí údaje o majetku (bohatství) domácností.

Obr. 19 Kartogram – Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) mužů v prosinci 2017

V dlouhodobém vývoji postihly širší region dva negativní dopady. První fenoménem (po r. 1990) je restrukturalizace výroby, zejména zemědělské a navazující vysokou nezaměstnaností (nízké příjmy domácností, omezené možnosti privatizace).

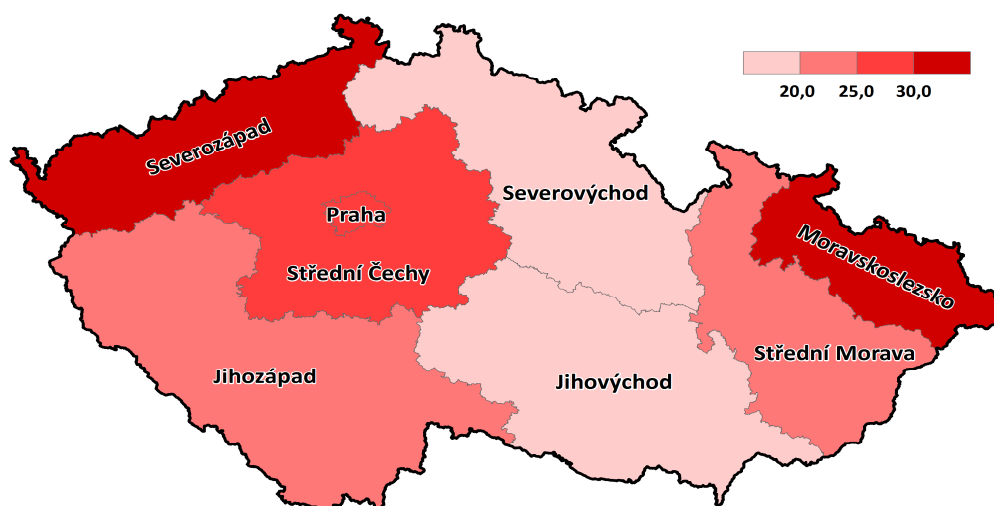
Dlouhodobější skutečností je výrazně menší podíl domácností vlastnicích druhé bydlení (rekreační objekty) než z jiných SO ORP (zejména pak městských, v okolí Prahy a blízkosti Sudet). Horší ekonomické postavení domácností se následně promítá jak do nižší bytové výstavby, tak i do vlastní soudržnosti obyvatel, jeho vnímání.

Nepříznivou situaci SO ORP Rýmařov dokresluje skutečnost, že podíl občanů nad 15 let v exekuci je zde 14,4% - 24 nejhorší pozice z 206 SO ORP v celé ČR (pro srovnání u SO ORP Bruntál 15,8%, Krnov 14,1%, Ostrava 13,4%, Opava 7,2%, průměr ČR 9,7%, vše v r. 2017). Tj. situace byla negativní – velmi špatná, nejhorší situace byla v obcích Jiříkov (20,2%) a Horní Město (18,5%), nejlepší – Velká Štáhle (3,3%), Tvrdkov (5,6%).

V rámci celé ČR došlo do r. 2018 k velmi mírnému poklesu podílu osob v exekuci o 0,5%, v okrese Bruntál došlo k poklesu podílu o 1,2% (podrobnější údaje za rok 2018 nejsou k dispozici).

Pro doplnění „širšího regionálního obrazu“ situace v ČR je přiložen výstup z průzkumu provedeného ČSÚ v r. 2013. I přes skutečnost, že nejvyšší kriminalita je koncentrována do Prahy, percepce (vnímání respondentů) regionů je odlišné. Vnímání kriminality je pouze jedním z faktorů ovlivňujících „atraktivitu“ regionů a lokalit, navíc je zřejmě i příkladem rozdílů ve vnímání jevu a jeho reality.

Obr. 20 Kartogram - Podíl respondentů, kteří se v okolí svého bydliště necítí po setmění bezpečně*, regiony ČR, 2013 (zdroj ČSÚ, publikace Kód: 160027-14)

2.4.2 Bydlení

Metodická východiska

Obytná funkce je u většiny obcí dominantní funkcí z hlediska využití území. Popisu a analýze systému bydlení je věnován v rámci ÚAP různý prostor. V případě ÚAP SO ORP Rýmařov je důraz kladen na komplexní podchycení tohoto fenoménu v širším krajinném pojetí, včetně zachycení druhého bydlení (dopadů na krajinu – viz i kapitola rekreace).

Nově byl tento samostatný tematický okruh spojen se sociodemografickými podmínkami území, což neznamená zúžení tohoto tématu (na druhé straně byla samostatně vyčleněna kapitola o sídelní struktuře). V této aktualizaci ÚAP je kromě vlastní časové aktualizace tohoto okruhu věnována pozornost i zhodnocení rozvojového potenciálu území z hlediska bydlení.

Vývoj bydlení (počtu bytů) do značné míry odráží rozvojové možnosti sídel a jejich široce pojatou atraktivitu z hlediska bydlení (sídelní potenciál). Problémem je však reálný popis vývoje systému bydlení, jeho rozvojových faktorů. Skutečností je, že obydlené byty tvoří pouze část celého systému bydlení, ubytovací kapacity určitého území. Rozsah prvního (trvalého=obvyklého) a zejména druhého bydlení je často obtížně zjištělný. V ČR i po r. 1990 přetrvával zjednodušený obraz o nízké bytové výstavbě, plošném nedostatku bytů (zejména mediálně exponovaný pohled na problémy bydlení v Praze, která vytváří zcela odlišný subsystém bydlení v ČR a který je v posledních letech znovu zkresleně prezentován).

Neočekávaný je i rozvoj druhého bydlení po r. 1990 (další rychlý růst počtu tzv. neobydlených bytů a rekreačních objektů, který byl v minulosti často spojován s omezenými možnostmi cestování do zahraničí). Tento vývoj svědčí o pokračujícím extenzivním rozvoji systému bydlení.

Otázkou (i po legislativních změnách v posledních letech) zůstává samotná **definice druhého bydlení**. Z hlediska potřeby úplného popisu bydlení v obcích by druhé bydlení mělo zahrnovat všechny formy bydlení mimo obvyklé bydlení (ve smyslu sčítání v roce 2011). Tedy bydlení ve všech typech druhého bydlení – v tzv. neobydlených bytech, individuálních rekreačních objektech i jiných objektech, které lze vyčlenit jako samostatné jednotky bydlení (ne všechny splňují definici bytu, tj. nejsou k bydlení kolaudovány – např. objekty zkolaudované pro uskladnění výpěstků – zahradní chaty). V konkrétních případech je mnohdy těžko rozhodnout, rozhodující je faktická obyvatelnost, obvykle rozhoduje napojení na zdroj vody, síť (elektřina) a zejména vytápění objektu.

Současně s expanzí systému bydlení se však výrazně prohlubuje **sociální diferenciaci v oblasti bydlení**, s mnoha negativními doprovodnými jevy (bydlení mimo byty a v současnosti zejména velmi kontroverzní bydlení v ubytovnách). Zcela problematickým jevem je pak **bezdomovectví**. Řešení těchto jevů je v rámci systému územního plánování omezené, dominantní role zde náleží komunitnímu plánování obcí (spíše regionů - SO ORP) a nastavení veřejné podpory v oblasti bydlení (doplatku a příspěvku na bydlení).

Hlavním cílem kapitoly je vytvoření podkladu pro stanovení přiměřené potřeby bytů a ploch pro bydlení v obcích (komponentní metodou – bilancující odpad bytů, pokles zalidněnosti bytů a změnu počtu obyvatel, zohledňující základní specifika obcí – například tradici rodinného života, rozptýlené zástavby). Tento hlavní cíl je legislativně ukotven ve stavebním zákoně.

Kvalita dat je omezena celou řadou skutečností (v současnosti nelze plně rozlišit první=obvyklé=trvalé a druhé bydlení v řešeném území, v evidenci bytů existuje množství problémů, které jsou popsány s ohledem na novou metodiku definitivních výsledků sčítání 2011 a i změny v evidenci obyvatel). Kvalita dat o bydlení je výrazně nižší než dat o obyvatelstvu, přičemž vzhledem ke statickému charakteru nemovitých věcí a pohybu obyvatel by tomu mělo být naopak. V minulosti, ze sčítání v roce 2001 a i v r. 2011 bylo patrné, že přírůstek bytů je mnohdy vyšší než bytová výstavba (viz podrobný popis v aktualizaci ÚAP v r. 2016), u řady obcí dochází ke vzniku neevidovaných přírůstků bytů, v ČR chybí přesný registr kapacit prvního a druhého bydlení.

Interpretace dat:

Značné problémy představuje zejména stanovení přiměřené rezervy ploch pro bydlení a interpretace cen pozemků a bydlení na úrovni obcí. V případech malých a atraktivních obcí by měly být plošné rezervy obecně vyšší, zejména u obcí v suburbanizačních územích měst a rekreačních územích. Otázkou je rozporuplný proces suburbanizace, možnosti jeho regulace nástroji územního plánování při absenci ekonomických nástrojů (nízká míra zdanění nemovitostí, především stavebních pozemků, což v praxi vede k nízké urbanistické efektivnosti zástavby). Novým makroekonomickým fenoménem je politika levných peněz – hypoték a hrozících nulových (záporných) výnosů z úspor, významně ovlivňující celý systém bydlení.

Vývoj bydlení v SO ORP Rýmařov

Poznání dlouhodobého vývoje bydlení je klíčem pro hodnocení stavu a dalšího vývoje systému bydlení i odhadu potřeby bytů v budoucnosti. Jak již bylo v předchozím textu uvedeno, systém bydlení tvoří obydlené a tzv. neobydlené byty a jiné objekty k bydlení (bydlení mimo byty).

Pro práci v územním plánování vzniká otázka, která data ze sčítání v r. 2011 je vhodnější použít (nová data ze sčítání v r. 2021 budou k dispozici s 1 až 2-letým zpožděním). Předběžná, která formálně splňují metodickou srovnatelnost s daty z předchozích sčítání, nebo definitivní, která jsou nově definována a na první pohled vypadají méně validní (jsou opřena o deklaraci obyvatel v rámci sčítání)? Omezení využitelnosti dat je tedy dáno novým charakterem předběžných a definitivních dat ve sčítání 2011, podobně jak v datech o obyvatelstvu. Definitivní výsledky sčítání obvykle vykazují výrazně vyšší počet obydlených bytů než předběžné, u počtu obyvatel je tomu obvykle naopak. Pokud srovnáme relativní rozdíly u dat o obyvatelstvu a bytech, pak je patrná mnohem vyšší (několikanásobná) relativní odchylka dat o obydlených bytech v rámci ČR. **Definitivní údaje ze sčítání jsou pro analýzu bydlení použity proto, že přináší mnohem reálnější pohled na vývoj systému bydlení.** Toto tvrzení se opírá zejména o interpretaci vývoje zalidněnosti bytů a vývoje počtu neobydlených bytů. Pokud by byly věrohodné předběžné výsledky sčítání, znamenalo by to zastavení poklesu zalidněnosti bytů v ČR (viz předchozí aktualizace ÚAP v r. 2016). **Pokles zalidněnosti bytů je přitom základní dlouhodobou tendencí systému bydlení.** Održení evidence trvalého bydlení od reality (viz. i kapitola o obyvatelstvu) zásadním způsobem omezuje využití těchto dat a potvrzuje vyšší validitu definitivních výsledků sčítání v oblasti bydlení.

Tab. 40 Vývoj celkového počtu bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Obec	Byty celkem			Změna počtu bytů celkem		Změna počtu bytů v % ročně	
	r. 2001	r. 2011	r. 2019	r. 2001-2011	r. 2011-2018	r. 2001-2011	r. 2011-2018
Břidličná	1380	1 442	1472	62	30	0,4%	0,3%
Dolní Moravice	209	213	237	4	24	0,2%	1,4%
Horní Město	452	474	477	22	3	0,5%	0,1%
Jiříkov	199	202	210	3	8	0,2%	0,5%
Malá Morávka	461	478	519	17	41	0,4%	1,1%
Malá Štáhle	62	64	70	2	6	0,3%	1,2%
Rýmařov	3584	3806	3842	222	36	0,6%	0,1%
Ryžoviště	285	294	301	9	7	0,3%	0,3%
Stará Ves	272	298	311	26	13	1,0%	0,5%
Tvrdkov	162	169	168	7	-1	0,4%	-0,1%
Velká Štáhle	128	144	152	16	8	1,3%	0,7%
SO ORP Rýmařov	7194	7 584	7759	390	175	0,5%	0,3%
ČR	4366293	4756572	4990616	390279	234044	0,89%	0,62%

Celkový počet bytů v SO ORP Rýmařov v období 2001-2011 stoupal o cca 0,5% ročně (počet obyvatel tohoto území velmi mírně klesal z cca 17,3 tis. na 15,5 tis. tj. pokles o 1,05% ročně). Růst celkového počtu bytů je relativně menší ve srovnání s průměrem ČR (ve srovnatelném období), při mírném růstu počtu obyvatel ČR (o 0,2% ročně). Po r. 2011 se růst celkového počtu bytů dále propadl ve srovnání s průměrem ČR (jedná se však stále o růst), pokles počtu obyvatel přitom pokračuje. Uvedený vývoj vede ke skutečnosti, že vybavenost domácností (obyvatel) byty dlouhodobě roste.

Vývoj počtu obydlených bytů (jeho růst v SO ORP o 0,26% ročně 2001-2011) do značné míry vysvětluje i velmi pomalý růst počtu obyvatel. Údaje pro období 2011-2018 jsou zkreslené zřejmě evidencí v intercenzálním období, která není ani metodicky srovnatelná s údaji ze sčítání v r. 2011 (růst obydlených bytů je ve skutečnosti zřejmě menší a na druhé straně je vyšší růst neobydlených bytů).

Jestliže počet neobydlených bytů v období 2001-2011 vzrostl v SO ORP Rýmařov o více než 2% ročně (tj. několikanásobně rychleji než u obydlých bytů), pak údaje za následující období 2011-2018 (mírný % pokles počtu neobydlených bytů) je potřeba vnímat kriticky, diferencovaně na úrovni jednotlivých obcí. Změna trendu je však po r. 2011 většinou nevěrohodná, nepravděpodobná. Druhé bydlení je i nadále relativně nejrychleji rostoucím segmentem systému bydlení, projevem pokračující sociální a územní diferenciací v oblasti bydlení (do značné míry i suburbanizace, která je obvykle spojována pouze s prvním bydlením). U rekreačních obcí i část nové bytové výstavby slouží k pokrytí poptávky po druhém (rekreačním) bydlení.

Tab. 41 Vývoj počtu obydlých bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Obec	Byty obydlé			Změna počtu obydlých bytů		Změna počtu obydl. bytů v % ročně	
	r. 2001	r. 2011	r. 2019	r. 2001-2011	r. 2011-2018	r. 2001-2011	r. 2011-2018
Břidličná	1293	1 307	1357	14	50	0,11%	0,48%
Dolní Moravice	126	131	147	5	16	0,40%	1,53%
Horní Město	352	360	368	8	8	0,23%	0,28%
Jiříkov	112	102	115	-10	13	-0,89%	1,59%
Malá Morávka	279	292	352	13	60	0,47%	2,57%
Malá Štáhle	54	54	53	0	-1	0,00%	-0,23%
Rýmařov	3315	3428	3520	113	92	0,34%	0,34%
Ryžoviště	235	231	242	-4	11	-0,17%	0,60%
Stará Ves	174	191	202	17	11	0,98%	0,72%
Tvrdkov	89	87	89	-2	2	-0,22%	0,29%
Velká Štáhle	115	123	127	8	4	0,70%	0,41%
SO ORP Rýmařov	6144	6306	6572	162	266	0,26%	0,53%
ČR	3827678	4104635	4244909	276957	140274	0,72%	0,43%

Tab. 42 Vývoj počtu neobydlých bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Obec	Byty neobydlé			Změna počtu neobydlých bytů		Změna počtu neobydl. bytů v % ročně	
	2001	2011	2019	2001-2011	2011-2018	2001-2011	2011-2018
Břidličná	87	135	115	48	-20	5,52%	-1,85%
Dolní Moravice	83	82	90	-1	8	-0,12%	1,22%
Horní Město	100	114	109	14	-5	1,40%	-0,55%
Jiříkov	87	100	95	13	-5	1,49%	-0,63%
Malá Morávka	182	186	167	4	-19	0,22%	-1,28%
Malá Štáhle	8	10	17	2	7	2,50%	8,75%
Rýmařov	269	378	322	109	-56	4,05%	-1,85%
Ryžoviště	50	63	59	13	-4	2,60%	-0,79%
Stará Ves	98	107	109	9	2	0,92%	0,23%
Tvrdkov	73	82	79	9	-3	1,23%	-0,46%
Velká Štáhle	13	21	25	8	4	6,15%	2,38%
SO ORP Rýmařov	1050	1278	1187	228	-91	2,17%	-0,89%
ČR	538615	651937	745707	113322	93770	2,10%	1,80%

Neobydlé byty představují velmi různorodou skupinu bytů. **Termín neobydlé byty** (používaný dlouhodobě ČSÚ) je do značné míry matoucí. Naprostá většina těchto bytů je obyvatelných

(dlouhodobě cca 90%) a různým způsobem obývaných. Největší část slouží k široce pojímanému druhému (z velké části rekreačnímu) bydlení. Přesnější rozlišení rekreačního a druhého bydlení je vždy problematické. Jak posoudit druhý byt v rodinném domě na venkově, kde se rodinní příslušníci navštěvují, částečně realizují i rekreační aktivity? Přesnější stanovení rozsahu druhého bydlení je možné obvykle až v územním plánu, po provedení průzkumů v území (část objektů - obytných jednotek druhého bydlení obvykle není podchycena stávajícími systémy evidence).

Uvedené problémy evidence prvního a druhého bydlení v SO ORP Rýmařov omezují možnost objektivního hodnocení bytové výstavby v území, zejména po r. 2011. **Proto je u systému bydlení hodnocena pouze intenzita bytové výstavby, nikoliv např. změna počtu obydlených bytů**

I přes růst počtu obydlených bytů v období 2001 – 2019, počet obyvatel v SO ORP Rýmařov ve srovnatelném období výrazně klesá. Tento „rozporný“ vývoj je obecným trendem ve většině území (většinou i s poklesem počtu obyvatel). **Pokles zalidněnosti bytů** (růstu plošné úrovně bydlení) je tak stále hlavním vývojovým procesem bydlení a představuje základní parametr úvah o potřebě bytů i v obcích regionu. Při extenzivním fungování systému bydlení nelze předpokládat, že pokles počtu obyvatel může zcela „anulovat“ potřebu nové bytové výstavby v území. Tyto zjednodušené představy je nezbytné odmítnout. Na druhé straně je potřeba odmítnout i úvahy o potřebě zvýšení intenzity bytové výstavby o tom že byty „chybí“, ve zjednodušené podobě mnohdy šířené silnými zájmovými skupinami (především hypotečním sektorem a stavebními firmami). To nepopírá skutečnost, že není řešená vlastní sociální polarizace společnosti z hlediska bydlení, promítající se i do soudržnosti obyvatel (zejména v atraktivních městech a problémových regionech).

Extenzivní fungování systému bydlení po r. 2000 je dáno řadou faktorů:

- Nízká výnosnost aktiv a značná rizikovost investic vede k nadměrné preferenci vlastnictví nemovitostí u většiny domácností, tento trend posiloval pokles průměrné sazby hypoték k 2% (trend částečně změnil zásahy ČNB v r. 2018).
- Vlastnictví nemovitostí je dotováno (daň z nemovitostí nedosahuje výše poskytnutých užitek z veřejných zdrojů) a podporováno z veřejných zdrojů (rozsah dotací však výrazně klesl).
- Ani pokles cen nemovitostí po r. 2008 (realitní krize) nevedl k výraznější korekci systému bydlení a systém, byť pomalejším tempem stále roste a to i přes to, že rozsah systému bydlení v ČR je vyšší než by odpovídalo ekonomickému výkonu ČR (příjmům domácností).
- Zejména ve vlastnictví rekreačních nemovitostí (druhého bydlení) patří ČR ke světové špičce (viz kapitola Rekrece) a očekávání o poklesu zájmu o druhé bydlení (po r. 1990) se ukázala mylná (podobně i hodnocení sídlišť, viz vývoj cen panelových bytů).

Významným indikátorem stavu bydlení se v současnosti stává podíl nájemních bytů a obyvatel žijících mimo byty. Zde je však potřeba připomenout skutečnost, že nemůže být jednoduše „statisticky“ hodnocen, bez návaznosti na komunitní situaci ve městě, obci a podrobnějšího rozboru. To je možné a mnohdy i nezbytné na úrovni územních plánů, programů regenerace sídlišť, kde je poznání řešeného území dále prohloubeno. Podíl nájemních bytů je uveden v tabulkách za jednotlivé obce.

Podíl nájemních bytů je v SO ORP Rýmařov 33,2% (z počtu obydlených bytů v r. 2011), ve srovnání s průměrem ČR (22,4%) je vyšší. Vysoký počet nájemních bytů vznikl ve městech historicky, dále i malým podílem družstevní výstavby (ve srovnání s jinými městy) **a po r. 1990 byl zásadně ovlivněn privatizací bytů.** Průběh privatizace vedl k výrazným majetkovým dopadům na značnou část domácností (bytový fond byl obvykle privatizován občanům za ceny výrazně pod úrovní tržních cen).

Značný podíl nájemních bytů je vykazován v Rýmařově, ale i v rekreační Malé Morávce. Častým problémem nájemního bytového fondu je jeho zanedbaná údržba a deformovaná věková a sociální struktura bydlících obyvatel. Značné problémy se pak koncentrují v lokalitách větších sídlišť (Rýmařov, Břidličná).

Tab. 43 Struktura bydlení v obcích SO ORP Rýmařov (zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ SLDB 2011)

	Břidličná	Dolní Moravice	Horní Město	Jiříkov	Malá Morávka	Malá Štáhle
Byty celkem	1 442	213	474	202	478	64
Obydlené	1 307	131	360	102	292	54
z toho právní důvod užívání bytu:						
ve vlastním domě	243	71	174	43	84	23
v osobním vlastnictví	515	13	42	10	38	12
Nájemní	292	35	93	31	117	11
Družstevní	156	-	-	-	1	-
z toho v domech:						
z kamene, cihel, tvárnic	741	91	276	70	197	52
ze stěnových panelů	519	12	59	26	60	-
Neobydlené	135	82	114	100	186	10
Podíl nájemních bytů	22,3%	26,7%	25,8%	30,4%	40,1%	20,4%
Hodnocení podílu náj. bytů	3	4	4	5	7	3
Expertní úprava širších podmínek bydlení	6	5	3	6	5	3

Tab. 44 Struktura bydlení v obcích SO ORP Rýmařov

	Rýmařov	Ryžoviště	Stará Ves	Tvrdkov	Velká Štáhle	SO ORP
Byty celkem	3 806	294	298	169	144	7 584
Obydlené	3 428	231	191	87	123	6 306
právní důvod užívání bytu:						0
ve vlastním domě	914	98	144	59	86	1 939
v osobním vlastnictví	378	66	-	-	7	1 081
Nájemní	1 435	37	17	11	14	2 093
Družstevní	401	-	-	-	-	558
z toho v domech:						0
z kamene, cihel, tvárnic	2 071	151	176	76	120	4 021
ze stěnových panelů	1 110	63	-	-	-	1 849
Neobydlené	378	63	107	82	21	1 278
Podíl nájemních bytů	41,9%	16,0%	8,9%	12,6%	11,4%	33,2%
Hodnocení podílu náj. bytů	7	2	1	1	1	5
Expertní úprava širších podmínek bydlení	5	2	1	1	1	5

Pro hodnocení podílu nájemních bytů byla použita 7 bodová hodnotící stupnice, hodnota 1 – nejprůzračnější, 4- průměrný, 7 velmi nepříznivý stav. Intervaly stupnice byly zvoleny s ohledem na stav v celé ČR. Expertní výsledná korekce hodnocení byla použita zejména u měst s ohledem na fungování sídliště, ale i u menších obcí s ohledem na jejich velikost (bytové domy u malých obcí jsou mnohdy problematickým prvkem jejich bydlení), dále pak i ostatní regionální faktory (střední délka života, podíl narozených dětí mimo manželství, kriminalita).

Tab. 45 Hodnocení podílu nájemních bytů v obci

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Podíl nájemních bytů	Menší než 15%	>=15% a <20%	>=20% a <25%	>=25% a <30%	>=30% a <35%	>=35 a <40%	Větší nebo roven 40%

Po roce 1990 dlouhodobě roste podíl obyvatel - bydlení mimo byty. Toto bydlení má řadu podob. Od poměrně komfortního bydlení v některých zařízeních (penziony pro důchodce), mnohdy v zásadě standardního bydlení v rekreačních chalupách a chatách (mimo byty a zařízení), až po nekvalitní bydlení (ubytovny, holobyty, objekty nevhodné pro bydlení) a nejproblémovější formu - bezdomovectví. Hodnocení situace je zejména záležitostí komunitního plánování (vyhledávání vyloučených lokalit).

Tab. 46 Bydlení mimo byty v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ SLDB 2011)

Obec – územní jednotka	Obyvatel SLDB 2011	Počet osob v bytech	Počet osob mimo byty	Podíl z počtu obyvatel
Břidličná	3 222	3 211	11	0,34%
Dolní Moravice	395	347	48	13,83%
Horní Město	920	911	9	0,99%
Jířkov	262	252	10	3,97%
Malá Morávka	700	667	33	4,95%
Malá Štáhle	148	144	4	2,78%
Rýmařov	8 195	8 135	60	0,74%
Ryžoviště	597	586	11	1,88%
Stará Ves	503	502	1	0,20%
Tvrdkov	216	212	4	1,89%
Velká Štáhle	342	342	0	0,00%
Břidličná	3 222	3 211	11	0,34%
SO ORP Rýmařov	15500	15309	191	1,25%
ČR	10 436 560	10 144 961	291 599	2,79%

Definice bydlení mimo byty podle ČSÚ:

Osoby v zařízeních jsou osoby s místem obvyklého pobytu ve všech typech ubytovacích a lůžkových léčebných zařízeních sloužících k individuálnímu i kolektivnímu ubytování většího počtu osob (svobodárny, domovy důchodců, penziony pro důchodce, dětské domovy, ústavy sociální péče, ubytovny, studentské koleje, domovy mládeže, internáty, léčebny, sanatoria, kojenecké ústavy, lázeňské ústavy apod.).

Osoby mimo byty a zařízení jsou osoby s místem obvyklého pobytu v nouzových obydlích, mobilních objektech, rekreačních chatách, chalupách (tj. v objektech, které nejsou součástí bytového fondu) nebo v obytných domech, ale mimo byty (nouzové ubytování v nebytovém prostoru).

Bezdomovci jsou osoby, které jako osoby bez domova (nemající domov či možnost dlouhodobě využívat nějaké přístřeší) identifikoval při sčítání v terénu sčítací komisař. „Bezdomovectví“ nebylo ve sčítání v r. 2011 zjišťováno prostřednictvím otázek na sčítacím formuláři. Za místo obvyklého pobytu je u bezdomovců, v souladu s mezinárodními doporučeními, považováno místo sečtení. V datových výstupech jsou bezdomovci zahrnuti územně v lokalitách, kde byli sečtení, pouze v údajích za osoby. Údaje o domácnostech se v případě bezdomovců nezjišťují.

Nejvyšší podíl bydlení mimo byty je podle výsledků sčítání 2011 vykazován v Dolní Moravici a absolutně značný počet – cca 60 osob je vykazován v Rýmařově, kde může být i sociálním problémem (především v kombinaci s nezaměstnaností).

K rozvoji bydlení mimo byty vedl vývoj po r. 1990, kombinace více faktorů:

- Nárůst nezaměstnanosti (u osob s nedostatečným vzděláním, zdravotním omezením).
- Výrazný pokles relativní úrovně mezd ve srovnání s jinými regiony ČR.

- Nastavení sociálního systému – doplatku a příspěvku na bydlení, i přes deklarované záměry úprav jsou výsledky stále velmi omezené.
- Způsob privatizace bytového fondu vedoucí k finančnímu a majetkovému zvýhodnění části rodin a vybraných regionů (Praha, Brno).

Výstavba domů a bytů

Standardním ukazatelem rozvoje bydlení a částečně i zájmu o bydlení v obci je nová bytová výstavba – počet dokončených bytů sledovaných ČSÚ ve srovnatelné časové řadě od r. 1997 (data z podkladů poskytovaných stavebními úřady).

Tab. 47 Vývoj počtu dokončených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Břidličná	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0
Dolní Moravice	0	0	3	4	3	1	1	2	4	3	4
Horní Město	1	1	1	1	3	0	1	0	0	0	0
Jiříkov	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Malá Morávka	2	22	5	3	3	1	3	3	4	2	37
Malá Štáhle	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rýmařov	7	12	22	19	13	36	6	29	13	17	53
Ryžoviště	0	3	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Stará Ves	1	0	0	1	4	2	1	2	0	1	1
Tvrdkov	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Velká Štáhle	0	0	1	0	7	0	2	2	0	1	0
SO ORP Rýmařov	11	38	34	30	33	41	16	38	22	24	95
ČR	1515 9	2002 7	2373 4	2520 7	2475 8	2729 1	2712 7	3226 8	3286 3	3019 0	4164 9

Tab. 48 Vývoj počtu dokončených bytů v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Břidličná	0	1	0	4	26	1	5	0	1	3	0
Dolní Moravice	2	1	4	0	0	1	1	1	1	1	3
Horní Město	2	0	3	1	2	0	0	0	1	3	0
Jiříkov	1	0	0	1	0	0	0	1	2	2	0
Malá Morávka	2	0	5	3	0	0	2	1	4	4	1
Malá Štáhle	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Rýmařov	48	6	9	8	7	8	7	7	13	2	4
Ryžoviště	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	22
Stará Ves	1	1	2	1	3	0	0	1	2	2	1
Tvrdkov	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Velká Štáhle	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0
SO ORP Rýmařov	58	9	25	18	38	11	15	13	34	18	31
ČR	38 380	38 473	36 442	28 630	29 467	25 238	23 954	25 095	27 322	28 569	33850

V předchozí tabulce byla zařazena data od r. 1997 do r. 2018. Z uvedených tabulek je patrné, že počet dokončených bytů na území obcí v jednotlivých letech kolísá. To je také důvodem k přijetí dlouhodobějšího a krátkodobého hodnocení vývoje počtu dokončených bytů (zejména u menších obcí zde působí velmi náhodné vlivy). Odvozovat z těchto krátkodobých výkyvů celkovou změnu vývoje (indikátoru) by bylo nevhodné.

Tab. 49 Dokončené byty v obcích SO ORP Rýmařov a širší srovnání (zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ SLDB 2011)

Obec - územní jednotka	Obyvatel celkem r. 2011	Dokončeno ročně bytů v období		
		průměr r. 1997-2018	průměr r. 2004 - 2018	průměr r. 2015 - 2018
Břidličná	3 222	2,0	2,8	1,0
Dolní Moravice	395	1,8	1,9	1,5
Horní Město	920	0,9	0,8	1,0
Jiříkov	262	0,4	0,5	1,3
Malá Morávka	700	4,9	4,5	2,5
Malá Štáhle	148	0,1	0,1	0,3
Rýmařov	8 195	15,7	15,4	6,5
Ryžoviště	597	1,4	1,7	5,8
Stará Ves	503	1,2	1,2	1,5
Tyrdkov	216	0,2	0,2	0,5
Velká Štáhle	342	1,0	0,8	2,3
SO ORP Rýmařov	15 500	29,6	29,9	24,0
ČR	10436560	28895,1	31492,7	28709,0

Pro hodnocení intenzity bytové výstavby byla použita 7 bodová hodnotící stupnice, hodnota 1 – nejpriznivější vývoj (nově je však vycházeno ze skutečnosti, že tuto hodnotu není možno mechanicky a dlouhodobě považovat za příznivou – je potřeba zvážit, **zda v dané obci není rozsah bytové výstavby nadměrný**, 4- průměrný, 7 nejméně příznivý vývoj. Intervaly stupnice byly zvoleny s ohledem na hodnoty v celé ČR, tj. jako dlouhodobě přiměřená pro osídlení je uvažována intenzita výstavby kolem 3 bytů/1000 obyvatel ročně.

Tab. 50 Použité parametry hodnocení intenzity bytové výstavby

Hodnocení	1 (pozor)	2	3	4	5	6	7
Intenzita bytové výstavby – bytů / 1000 obyvatel ročně	Větší nebo rovno 8	>=6 a <8	>=4 a <6	>=3 a <4	>=2 a <3	>=1 a <2	Menší než 1

Z další tabulky je patrné, že nejvyšší intenzita bytové výstavby je dlouhodobě (r. 2004 - 2018) vykazována v obci Malá Morávka (6,9 bytů/1000 obyvatel ročně) a Dolní Moravice (4,6), tj. výrazně nad průměrem ČR 2,7 bytů na/1000 obyvatel ročně). Vývoj ve většině obcí SO ORP mimo města je spíše podprůměrný, nejhorší vývoj je pak ve městech, v Břidličné bytová výstavba prakticky absentuje.

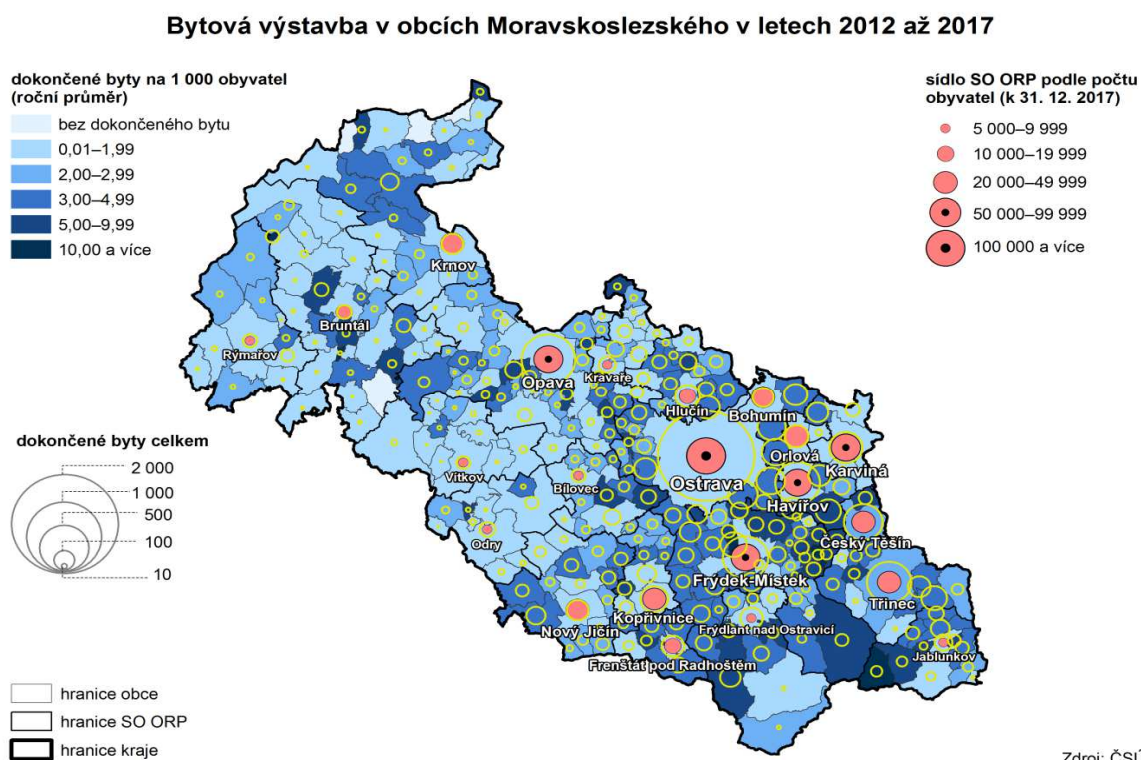
Celkově je intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov nízká, pohybuje se na úrovni kolem 60% průměrné intenzity bytové výstavby v ČR. Dlouhodobě podprůměrná intenzita bytové výstavby v SO ORP je způsobena značnou vahou měst, do značné míry koreluje s cenami bydlení (bytů) a zejména s vývojem počtu obyvatel. Výjimku představují rekreačně atraktivní lokality.

Tab. 51 Dokončené byty v obcích SO ORP Rýmařov - hodnocení krátkodobé a dlouhodobé intenzity bytové výstavby (zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ SLDB 2011)

Obec - územní jednotka	Hodnocení		Dokončeno bytů/1000 obyvatel ročně		
	r.2004-2018	r.2015-2018	r.1997-2018	r.2004-2018	r.2015-2018
Břidličná	7	7	0,6	0,9	0,3
Dolní Moravice	3	4	4,6	4,7	3,8
Horní Město	7	6	1,0	0,9	1,1
Jiříkov	6	3	1,6	1,8	4,8
Malá Morávka	2	4	6,9	6,5	3,6
Malá Štáhle	7	6	0,6	0,9	1,7
Rýmařov	6	7	1,9	1,9	0,8
Ryžoviště	5	1	2,4	2,9	9,6
Stará Ves	5	5	2,4	2,4	3,0
Tvrdkov	7	5	0,8	0,9	2,3
Velká Štáhle	5	2	2,9	2,3	6,6
SO ORP Rýmařov	6	6	1,9	1,9	1,5
ČR	4	5	2,8	3,0	2,8

Rozložení bytové výstavby v rámci Moravskoslezského kraje v období 2012-2017 je patrné z následujícího kartogramu ČSÚ. Jednoznačně patrné je, že bytová výstavba v rámci kraje se koncentruje zejména v Podbeskydích, města vlastního Ostravska výrazně zaostávají. Menší obce v okolí Ostravy vytvářejí suburbanizační prstenec, zejména směrem na západ a jih. Míra suburbanizačních procesů v okolí Bruntálu, Rýmařova je však malá.

Obr. 21 Kartogram – bytová výstavba v obcích v MSK v letech 2012 - 2017

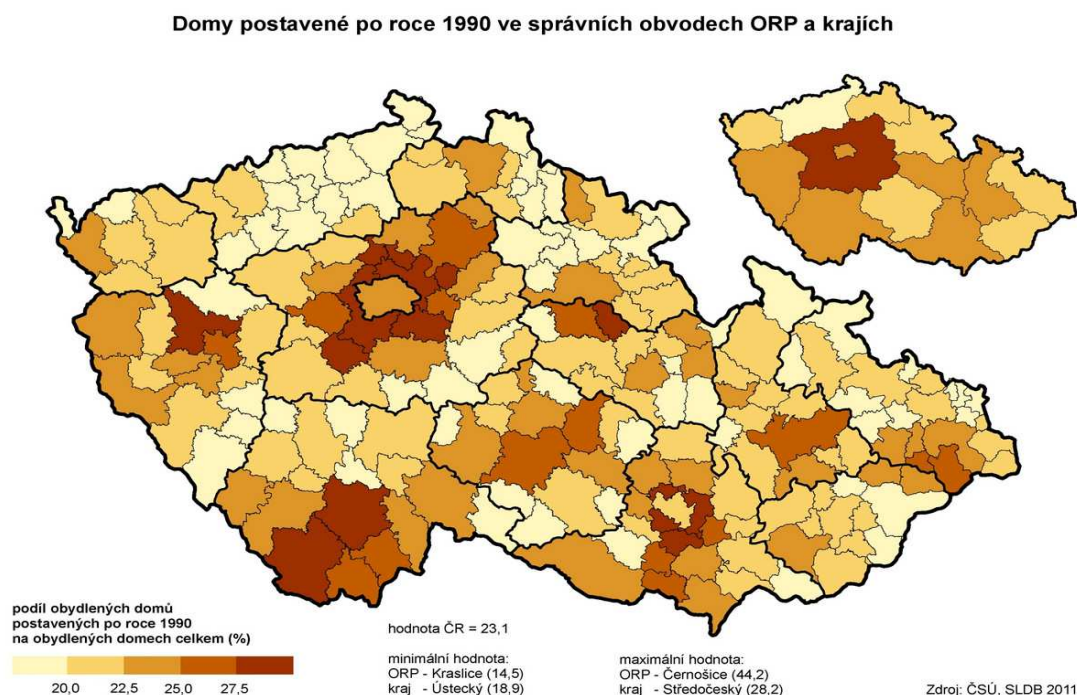
Kapitola o bydlení se soustřeďuje především na popis vývoje bytového fondu, nikoliv domů. Důvodem tohoto přístupu je skutečnost, že struktura bytového fondu z hlediska zastoupení v bytových a rodinných domech je dána zejména městským charakterem obcí. Současně i potřebu nové výstavby z hlediska

bydlení je možno reálně bilancovat přes byty, potřebu ploch pak s ohledem na podíl bytů v rodinných domech a bytových domech (tato zástavba má několikanásobně nižší potřebu ploch než u zástavby rodinnými domy). Byty v bytových domech stavějí zejména komerční investoři „lokalitách s vysokými cenami pozemků“, hustota současné zástavby zde mnohdy překračuje kritizované hustoty před rokem 1990.

Srovnání intenzity výstavby domů má smysl zejména ve větších územních celcích a za delší období (vylučující náhodné vlivy kdy např. jedna obec na své území realizuje výstavbu několika desítek sociálních bytů), tj. za SO ORP či okresy.

Z následujícího kartogramu je poměrně dobře patrné územní rozložení výstavby domů v ČR, její koncentrace v okolí Prahy, Brna, Plzně, Českých Budějovic, ale i dalších krajských měst s výjimkou Ústí nad Labem, Ostravy a částečně i Karlových Varů a Zlína. Pozice SO ORP Rýmařov z hlediska zastoupení výstavby podle domů není příznivá, podobně i okolních SO ORP (Bruntál, Vítkov). Místa koncentrace této výstavby představují i rekreační oblasti Krkonoš, Šumavy a Beskyd, nikoliv však Jeseníků (viz SO ORP Frýdlant nad Ostravicí a Frenštát pod Radhoštěm). Místa s nízkou intenzitou bytové výstavby (včetně nízkého podílu výstavby v bytových domech) silně korelují s místy s vysokou nezaměstnaností (severní Čechy, Ostravsko, odlehlé zemědělské oblasti). V některých případech pak s alokací průmyslu, např. okolí jaderné elektrárny Temelín, což je jednoznačný důkaz negativní (iracionální) percepce této elektrárny).

Obr. 22 Kartogram – Domy postavené po roce 1990 ve správních obvodech ORP a krajích

Ceny bydlení – obytná atraktivita a sídelní potenciál území

Sídelní potenciál území se odvíjí od jeho atraktivity (zájmu obyvatel o bydlení v tomto území) a na druhé straně reálné možnosti území (krajiny) tento zájem uspokojit. Přitom stavební pozemky v některých lokalitách mají omezenou nabídku z řady důvodů (např. tradičně v centrech měst, nověji z hlediska ochrany přírody, krajiny, ale i vysokým nákladům na přípravu pozemků v některých lokalitách, vzniku externalit). Sídelní potenciál pak generuje stavební pozemkovou rentu, promítá se zejména do cen pozemků v jednotlivých lokalitách.

Obytnou atraktivitu bydlení v obcích (lokalitách) je možno hodnotit různě. Velmi často se používá multikriteriální hodnocení atraktivity bydlení. Jednotlivým faktorům se obvykle expertním způsobem přisuzuje určitá váha. Protože tyto metody nejsou ustálené, jsou zatíženy značnými subjektivními vlivy hodnotitelů. Problematické je i vyhodnocování nejrozličnějších anket mezi občany, velmi často chybí srovnání s jinými obcemi, městy. Anketa realizovaná v jednom městě však může přinést cenné informace zejména o relativní diferenciaci atraktivity bydlení v rámci tohoto města, vymezení lokalit s problémy, a na druhé straně „dobrých adres“.

Obytná atraktivita, obcí sídel je patrná především z obvyklých (tržních) cen bydlení – zejména bytů, rodinných domků a úrovně místně obvyklého nájemného. Projevuje se bez ohledu na rozvoj tržního prostředí (i před rokem 1989 byl rozšířen systém tzv. odstupného za přenechání bytu, úplatky za „získání nájemního bytu“ apod., jejichž výše se územně výrazně lišila). Tržní ceny (hlasování peněženkami) odrážejí preference „spotřebitelů“ jejich a očekávání. Stav trhu bydlení v SO ORP Rýmařov je výrazně poznamenán návazností na hospodářsky slabé regiony s podprůměrnými cenami bydlení (zejména v bytových domech).

Tab. 52 Vývoj tržních cen starších bytů 3+1 v tis. Kč - průměr vybraných okresů a ČR (zdroj: realitní inzerce, odvozeno z nabídkových cen, výpočty RNDr. Poledník)

Územní jednotka - rok	2008	2009	2012	2016	2017	2018	2019
Bruntál	1069	944	655	712	844	1025	1070
Karviná	976	867	728	651	695	795	791
Nový Jičín	1197	1021	860	1068	1339	1263	1273
Opava	1447	1300	1193	1449	1800	1880	2144
Ostrava	1382	1215	1019	1246	1316	1476	1785
ČR	1867	1619	1243	1570	1877	2231	2491
Bruntál	57%	58%	53%	45%	45%	46%	43%
Karviná	52%	54%	59%	41%	37%	36%	32%
Nový Jičín	64%	63%	69%	68%	71%	57%	51%
Opava	77%	80%	96%	92%	96%	84%	86%
Ostrava	74%	75%	82%	79%	70%	66%	72%
ČR	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Průměrná (obvyklá-tržní) cena staršího bytu 3+1 se v okrese Bruntál pohybovala (na konci r. 2008) kolem 1,1 mil. Kč, po cca 11 letech (na začátku roku 2019) dosáhla podobné úrovně (při průměru ČR cca 2,5 mil. Kč). Po roce 2008 (nástupu realitní krize) se ceny bytů snížily o cca 1/4, podobně jak v ostatních regionech ČR. Prodejnost starších bytů je na úrovni cca 1/2 průměrné ceny staršího bytu v ČR a cca 40% nového bytu. Nejvyšší ceny obytných nemovitostí jsou v rekreačních lokalitách obcí Malá Morávka a Dolní Moravice.

Položka bydlení je nejrychleji rostoucí částí spotřebního koše po r. 1990 (viz následující tabulka). Interpretace je ztížena váhami jednotlivých položek a variabilitou vývoje cen (viz extrémní růst cen u vodného a stočného, výchozí rok 1995, cenový skok po r. 1990. Stavby jsou v současnosti v nákladových cenách více než 7 krát dražší než v roce 1990 (průměrná hrubá měsíční mzda byla v roce 1990 cca 3280 Kč). Růst cen bydlení ve městech je rychlejší, byl více než trojnásobný ve srovnání s růstem cen dopravy (viz dopady do suburbanizace).

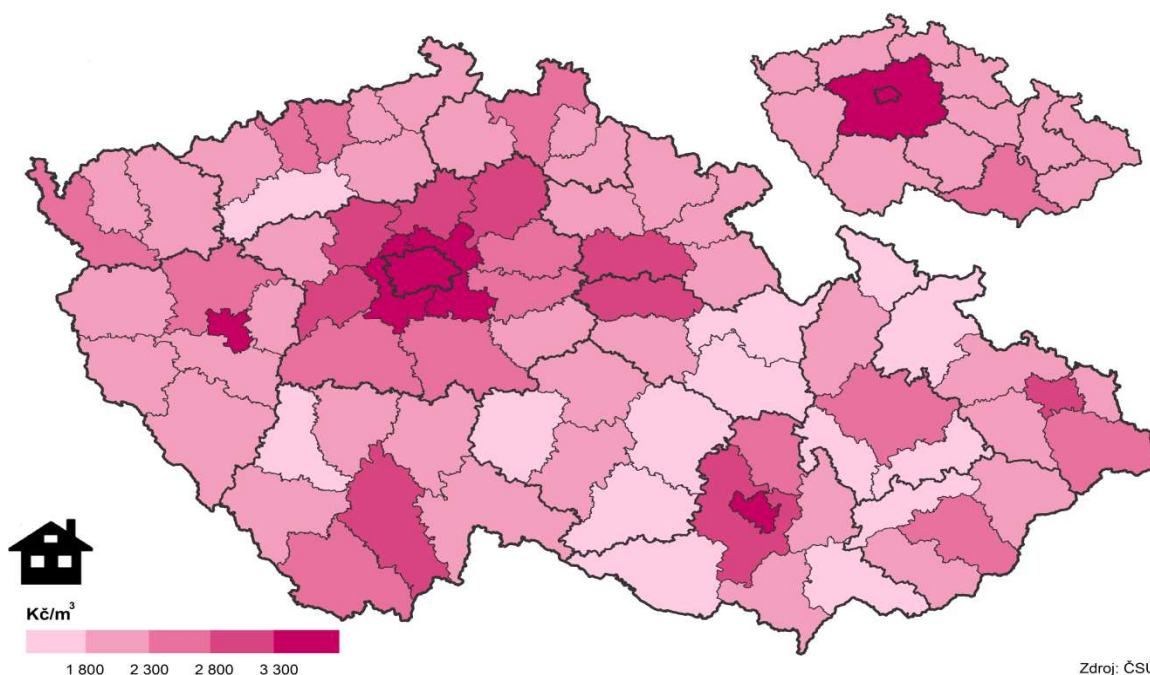
Tab. 53 Dlouhodobý vývoj spotřebitelských cen v ČR (zdroj: ČSÚ))

Oddíl COICOP	Úhrn	Potraviny a nealk. nápoje	Odívání a obuv	Bydlení, voda, energie, paliva	Zdraví	Doprava	Pošty a teleko- munikace	Rekreace a kultura	Vzdělá- vání	Stravování a ubytování
1995	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
2000	138,6%	112,3%	125,3%	206,6%	162,9%	146,1%	180,0%	127,4%	161,2%	133,9%
2005	155,0%	116,7%	103,7%	264,6%	202,8%	149,3%	232,0%	139,9%	185,5%	160,5%
2010	178,1%	129,9%	90,9%	349,7%	294,7%	150,6%	225,3%	140,4%	210,8%	190,0%
2015	191,6%	153,8%	90,9%	382,5%	310,1%	151,9%	185,4%	140,4%	228,4%	210,9%
2016	192,9%	152,4%	92,5%	384,7%	318,3%	149,3%	184,5%	142,4%	231,4%	214,1%
2017	197,5%	160,2%	92,8%	391,0%	330,2%	154,8%	183,1%	143,8%	235,8%	226,3%

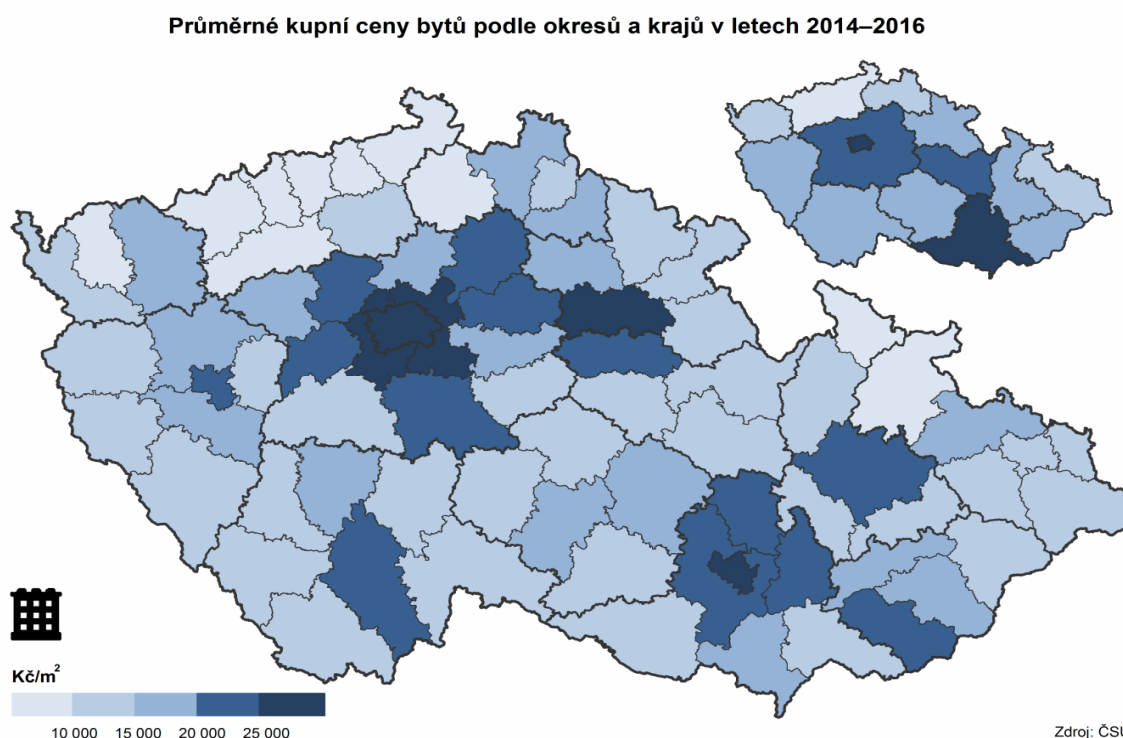
Z následujících dvou kartogramů je patrná územní diferenciací ceny bytů a rodinných domů v ČR. Ceny bytů vykazují vyšší proměnlivost (rozsah cca 1 ku 10) než ceny rodinných domů (což má zejména historické příčiny v alokaci bytové výstavby na sídlištích – včetně okresu Bruntál).

Obr. 23 Kartogram – Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů v letech 201–2016

Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů v letech 2014–2016

Obr. 24 Kartogram – průměrné kupní ceny bytů podle okresů a krajů v letech 2014–2016

Podprůměrná cena (prodejnost) starších bytů v SO ORP Rýmařov jako celku odráží především nízkou koupěschopnou poptávku. Bylo již uvedeno, že hledání příčin této nízké poptávky je možné především ve vysoké nezaměstnanosti (omezené nabídce pracovních příležitostí) a nízké atraktivitě vlastního bydlení (např. malá vybavenost obcí). Svou roli zde však hraje i očekávání dalšího vývoje, zejména hospodářská nejistota širšího regionu. To nakonec vede k rozhodnutí mladých lidí (rodin) migrovat z regionu (viz ukazatele migrace).

2.5 PŘÍRODA A KRAJINA

Krajina v klasickém pojetí je tvořena jednotlivými strukturami, nerespektujícími administrativní hranice (např. administrativní území obcí, SO ORP). Primární struktura (přírodní či přírodě blízká struktura) je základem pilíře životního prostředí, zásadně však i zdrojem (např. vytváří rekreační či těžební potenciál území) sekundární struktura (zemědělství, lesnictví, těžba, navazující průmysl a infrastruktura). Sekundární struktura se do značné míry překrývá s hospodářským pilířem území. Terciární struktura pak s pilířem soudržnosti obyvatel území. Vlastní vnímání krajiny je možno podle některých odborníků (Löw J., Míchal I., r. 2003) nazvat také jako kvartérní strukturu (tj. například vnímání zemědělského regionu, či etnografického regionu – např. Jesenicka, Sudet či místních tradic).

Sekundární struktura krajiny SO ORP Rýmařov se rozvinula od počátku průmyslové revoluce v návaznosti na vývoj v širším regionu, navazovala na středověký rozvoj těžby rud, následně dřeva a využití místních zdrojů (vodní síly). Míra přeměny krajiny je spíše průměrná až podprůměrná.

Z hlediska územně plánovací teorie i praxe je přitom možno chápat pojmy krajina a území jako velmi blízké.

Územní plánování podle (§ 18, stavebního zákona) přitom vytváří předpoklady pro výstavbu a udržitelný rozvoj území (odstavec 1) a dále chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s

ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území (odstavec 4). Na stanovení (odborný odhad) potenciálu území a jeho optimální limitování ochranou území (krajiny) je tak kladen stále větší důraz,

Pro vnímání krajiny v rámci územního plánování je významným impulsem **změna překladu Evropské úmluvy o krajině**. Podle opraveného překladu Úmluvy je důraz kladen na tyto změny:

- Místo potřeby „*vymezit své vlastní typy krajiny*“, je nyní „*vymezit vlastní krajiny*“.
- Místo stanovit „*cílové charakteristiky krajiny*“, je nyní jednoznačně širší požadavek „*stanovit cílové kvality krajiny*“.
- Implikuje důraz na individualitu krajin oproti typologii.
- Implikuje „požadavky obyvatel na kvalitu krajiny“ oproti popisným charakteristikám.

Podle důvodové zprávy Úmluvy: „Při hledání potřebné rovnováhy mezi ochranou, péčí a plánováním musí být pamatováno na to, že **cílem není zakonzervování či „zmrazení“ krajiny v určitém bodu její dlouhé evoluce**. Krajina se vždy měnila a bude měnit, jak díky přírodním procesům, tak i díky lidské činnosti. Ve skutečnosti by mělo být cílem řídit budoucí změny způsobem, respektujícím vysokou různorodost a charakteristické rysy krajiny, jež jsme zdělili, a který se bude snažit uchránit či dokonce zvýraznit tuto různorodost a charakteristické rysy namísto toho, aby způsobil jejich úpadek.“

Krajina tvoří část území vymezené na základě zvolených kritérií, tj. v případě nejnížší hierarchické úrovně na základě definice krajinného okrsku (krajinný okrsek je základní skladebná relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití). Tj. řešené území může tvořit několik krajinných okrsků nerespektujících administrativní členění, vymezené podle „krajinných“ kritérií s hranicemi, které mohou být i poměrně nejednoznačné (přechodová pásma).

Chráněná území

Ztráta a poškození ekosystémů je jednou z hlavních příčin snižování početnosti volně žijících druhů rostlin a živočichů, které může vést až k jejich vyhynutí. Divoká fauna a flora představují cenné přírodní dědictví, které je nutné zachovat pro další generace.

Podle současné české legislativy je **obecně chráněná** veškerá volná krajina (zákon č. 114/1992 Sb., v platném znění). Do tzv. obecné ochrany přírody spadají např. prvky ÚSES (jev č. 21), VKP (jevy č. 23a, 24, 25a, 27a) nebo přírodní parky (jev č. 30).

Dále jsou rozeznávána tzv. **zvláště chráněná území**. Mezi velkoplošné zvláště chráněné oblasti patří národní parky a chráněné krajinné oblasti. Po vstupu České republiky do EU přibyla také NATURA 2000 – soustava chráněných území, vytvořená na základě jednotných principů na území států EU. Spadají do ní ptačí oblasti a evropsky významné lokality.

Mezi maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ) se řadí národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Ze zákona je účelem zakládání zvláště chráněných území ochrana přírodovědecky či esteticky velmi významných nebo jedinečných území. Za takováto území můžeme v podmínkách střední Evropy považovat především ta se zvláště chráněnými druhy, ale i taxony řazenými např. do červených seznamů či spadajících pod NATURA 2000. Kromě nich se zde nalézá často řada „obecných“ druhů, které zde však vytvářejí velmi silné populace. Z hlediska ochrany by měly zvláště chráněná území zajistit trvalý výskyt jejich populací a to nejen na vlastní lokalitě, ale v celé krajině. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby se jednotlivé chráněné biotopy neocitly příliš daleko od sebe či nebyla jejich rozloha zmenšena pod kritickou mez.

V SO ORP Rýmařov se vyskytují všechny kategorie chráněných území kromě národního parku. Je zde chráněná krajinná oblast a ptačí oblast Jeseníky, evropsky významné lokality a ptačí oblast, přírodní rezervace a přírodní památky. Mnohé z nich se územně překrývají (např. CHKO a ptačí oblast Jeseníky).

Kromě níže uvedených zvláště chráněných území se zde nachází dva přírodní parky – větší část přírodního parku Sovinecko, malou část zasahuje přírodní park Údolí Bystřice. Tyto přírodní parky slouží k obecné ochraně krajinného rázu území.

CHKO Jeseníky – chráněná krajina. Rozloha celkem 74 000 ha, přibližně třetina leží v kraji Moravskoslezském (ORP Bruntál, Krnov a Rýmařov), větší část pak v kraji Olomouckém (SO ORP Jeseník a Šumperk). V řešeném území SO ORP Rýmařov zasahuje obce Stará Ves, Malá Morávka, Dolní Moravice, Rýmařov a Horní Město.

Ptačí oblast Jeseníky – předmětem ochrany je populace jeřábka lesního, chřástala polního a jejich biotopy. Celková rozloha 52 204,56 ha. Rozkládá se v kraji Moravskoslezském (SO ORP Bruntál, Krnov, Rýmařov) a v kraji Olomouckém (ORP Jeseník a Šumperk). V SO ORP Rýmařov se rozkládá v obcích Stará Ves, Malá Morávka, Dolní Moravice, Rýmařov a Horní Město.

- **EVL Praděd** - aktivní vrchoviště, rašelinný les, přechodová rašeliniště a tršoviště, alpská a boreální vřesoviště, subarktické vrbové křoviny, silikátové alpské a boreální trávníky, lokalita chráněných druhů rostlin a živočichů. Rozloha celkem 6070,5 ha v kraji Moravskoslezském (SO ORP Bruntál a Rýmařov) a v kraji Olomouckém (SO ORP Jeseník a Šumperk). V rámci SO ORP Rýmařov se rozkládá v obcích Malá Morávka a Stará Ves.
- **EVL Sovinec** - Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklích, bučiny asociace Luzulo-Fagetum a Asperulo-Fagetum, extenzivní sečené louky nížin až podhůří. Rozloha celková 2561,3 ha. Větší část leží v Moravskoslezském kraji (SO ORP Rýmařov), malá část zasahuje do kraje Olomouckého (SO ORP Uničov, obec Dlouhá Loučka). V řešeném SO ORP Rýmařov zasahuje území 2384,5 ha v obcích Horní Město, Jiříkov, Rýmařov a Tvrdkov.
- **EVL Důl Ruda** - lokalita netopýra černého. Rozloha 0,04ha, obec Tvrdkov, katastrální území Ruda u Rýmařova.
- **EVL Javorový vrch** - lokalita netopýra černého, netopýra velkého a vrápence malého. Rozloha 83,1 ha, obec Malá Morávka.
- **EVL Moravice** - lokalita vydry říční. Rozloha celkem 273,7 ha, zasahuje SO ORP Bruntál a Rýmařov. V řešeném území se nachází v obcích Břidličná, Velká Štáhle, Malá Štáhle, Rýmařov, Dolní Moravice a Malá Morávka.
- **EVL Skalské rašeliniště** - lokalita srpnatky fermežové. Rozloha 45,5 ha, obec Horní Město, katastrální území Skály u Rýmařova.
- **EVL Štola Franz-Franz** - lokalita netopýra brvitého, netopýra velkého a vrápence malého. Rozloha 0,0398 ha, obec Dolní Moravice, katastrální území Nová Ves u Rýmařova.
- **NPR Praděd** - Komplex přirozených společenstev lesů, pastvin a holí nejvyšších partií Jeseníků. Rozloha celkem 2031 ha, polovinou v kraji Moravskoslezském (SO ORP Bruntál a Rýmařov), polovinou v Olomouckém kraji (SO ORP Jeseník a Šumperk). V SO ORP Rýmařov zasahuje obce Malá Morávka.
- **NPR Rašeliniště Skřítek** - Pramenišní rašeliniště obklopené podmáčenými smrčínami. Celková rozloha činí 166,65 ha, větší část leží v SO ORP Šumperk. Do řešeného SO ORP zasahuje nepatrná část – 12,05 ha v obci Stará Ves, katastrální území Ždárský potok.
- **NPP Rešovské vodopády** - Soutěska Huntavy v rulovém podkladu, svahy jsou porostlé smíšenými porosty. Rozloha 71,61 ha, obec Horní Město a Tvrdkov, katastrální území Rešov, Ruda u Rýmařova.
- **NPP Javorový vrch** - komplex bývalého středověkého podpovrchového rudného dolu, včetně všech jeho podzemních i povrchových částí, biotop společenstva letounů (Chiroptera), fragment květnaté bučiny, 84,1 ha, obec Malá Morávka

- **PP Morgenland** - Luční společenstva (mokřadní a mezofilní), na části území smíšený lesní porost. Rozloha 1,83 ha. Rozloha celkem 1,83 ha. V SO ORP Rýmařov zasahuje v obci Malá Morávka.
- **PR Břidličná** – Kryogenní geomorfologické útvary (skály, kamenné proudy, kamenná moře, polygonální půdy), subalpínské a lesní biotopy klimaxových smrčín a (smrkových) bučin s prameništěm a s výskytem vzácných a silně a kriticky ohrožených druhů rostlin a živočichů. Rozloha celkem 651,9 ha – větší polovina leží v SO ORP Šumperk. Menší polovina (266,2 ha) zasahuje do SO ORP Rýmařov, obce Malá Morávka a Stará Ves, katastrální území Karlov pod Pradědem, Žďárský potok.
- **PR Franz-Franz** - Pozůstatek pralesovitěho typu porostu se zvláště chráněnými druhy fauny; zimoviště vrápence malého. Rozloha 18,8 ha, obec Dolní Moravice, katastrální území Horní Moravice, Nová Ves u Rýmařova.
- **PR Niva Moravice** - Území s přirozenými biotopy, výskyt ohrožených druhů rostlin a živočichů, zejména ptactva. Rozloha 41,9 ha, obce Dolní Moravice, Malá Štáhle, Rýmařov.
- **PR Pod Jelení studánkou** - Unikátní lokalita mravenců, s vysokou hustotou mravenišť. Rozloha 138,4 ha, obec Malá Morávka a Stará Ves, katastrální území Karlov pod Pradědem, Žďárský potok.
- **PR Pstruží potok** - Prameniště a mokřady s typickou vegetací, tokaniště tetřívka obecného. Rozloha 22,1 ha, obec Stará Ves.
- **PR Růžová** - Mokřadní ekosystémy podél pramenného úseku Růžového potoka, v nichž se vyskytují zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin. Rozloha 24,8 ha, obec Rýmařov, katastrální území Janušov.

Z hlediska plošného zastoupení CHÚ je SO ORP Rýmařov regionem s velmi vysokým zastoupením zvláště chráněných území, která tvoří téměř polovinu jeho plochy (47,9%). Vyskytují se zde všechny druhy CHÚ kromě kategorie Národní park. Chráněná území se často navzájem překrývají. Velkou část rozlohy SO ORP zaujímají hlavně velkoplošná CHKO Jeseníky (je zároveň i ptačí oblastí) a dále rozlehlá EVL Sovinec mimo CHKO.

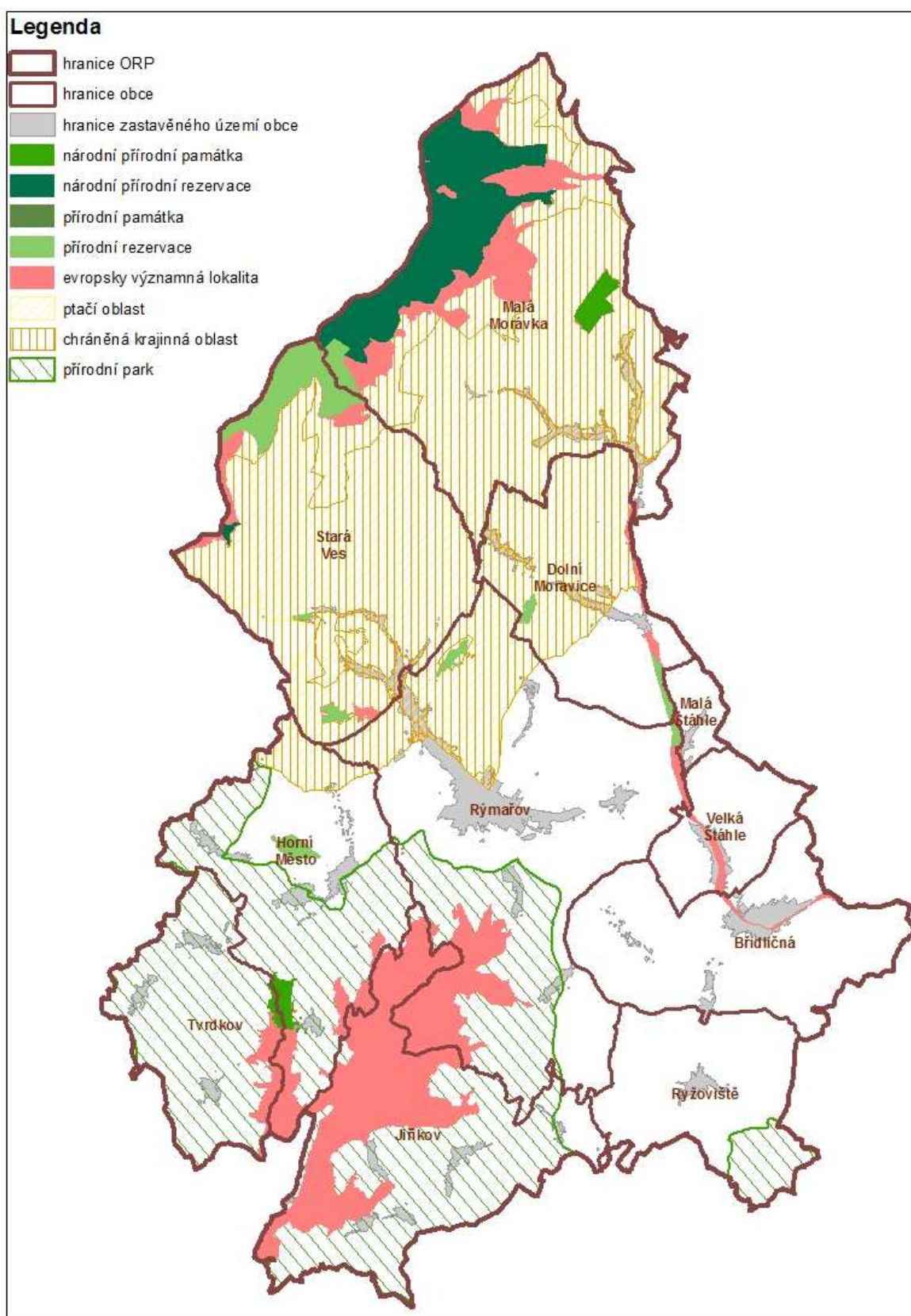
Mezi další přírodně cenné území patří přírodní park Sovinecko a přírodní park Údolí Bystřice.

Přírodní park Sovinecko - má celkovou výměru 19 910 ha. Tvoří jej jihozápadní část Rešovské hornatiny s výrazným zlomovým svahem a hlubokými údolími, lesní komplexy místy přirozeného druhového složení, původní smrčiny v inverzních údolích, výskyty chráněných druhů rostlin a živočichů.

Přírodní park Údolí Bystřice - celková výměra parku je 12 580 ha. Tvoří jej jihozápadní členité okraje Domašovské vrchoviny v širším okolí údolí řeky Bystřice, geomorfologické tvary (kaňony, ostrohy, sutě, kamenná moře), zachovalé lesní porosty místy pralesovitěho charakteru a několik maloplošných zvláště chráněných území.

Připravuje se změna hranice vymezení Evropsky významné lokality Sovinec a Evropsky významné lokality Skalské rašeliniště z důvodu vymezení přirozené hranice resp. Pominutí předmětu ochrany. Změna hranice evropsky významné lokality Moravice se navrhuje z důvodu doplnění předmětu ochrany.

Obr. 25 SO ORP Rýmařov – chráněná území (Zdroj data ÚAP)

Územní systém ekologické stability

Cílem územního systému ekologické stability je přispět k vytvoření ekologicky vyvážené krajiny, v níž je trvale zajištěna možnost využívání vyžadovaných produkčních a mimoprodukčních funkcí - "trvale udržitelný život".

Územní systém ekologické stability je legislativně zakotven v zák. č. 114/1992 Sb. ČNR ze dne 26.2.1992 (s účinností od 1.6.1992), prováděcí vyhlášce č. 395/1992 Sb. a dalších oborových předpisech.

Pro formulování celkové koncepce funkčního využití území je aplikován nadregionální a regionální stupeň ÚSES, který tvoří základní rámec ekologické stability, od něhož se odvíjejí detailní ÚSES místní úrovně a na ně navazující projekty komplexních pozemkových úprav, revitalizací říčních systémů, lesní hospodářské plány, apod. Cílem je vytvoření územního systému ekologické stability jako vzájemně propojeného souboru přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu.

Územím SO ORP Rýmařov prochází okrajově nadregionální biokoridor, který zasahuje vrcholovou partii hřebene Jeseníků. Leží na něm RBC Na Skřítku a okrajově také NRBC Praděd.

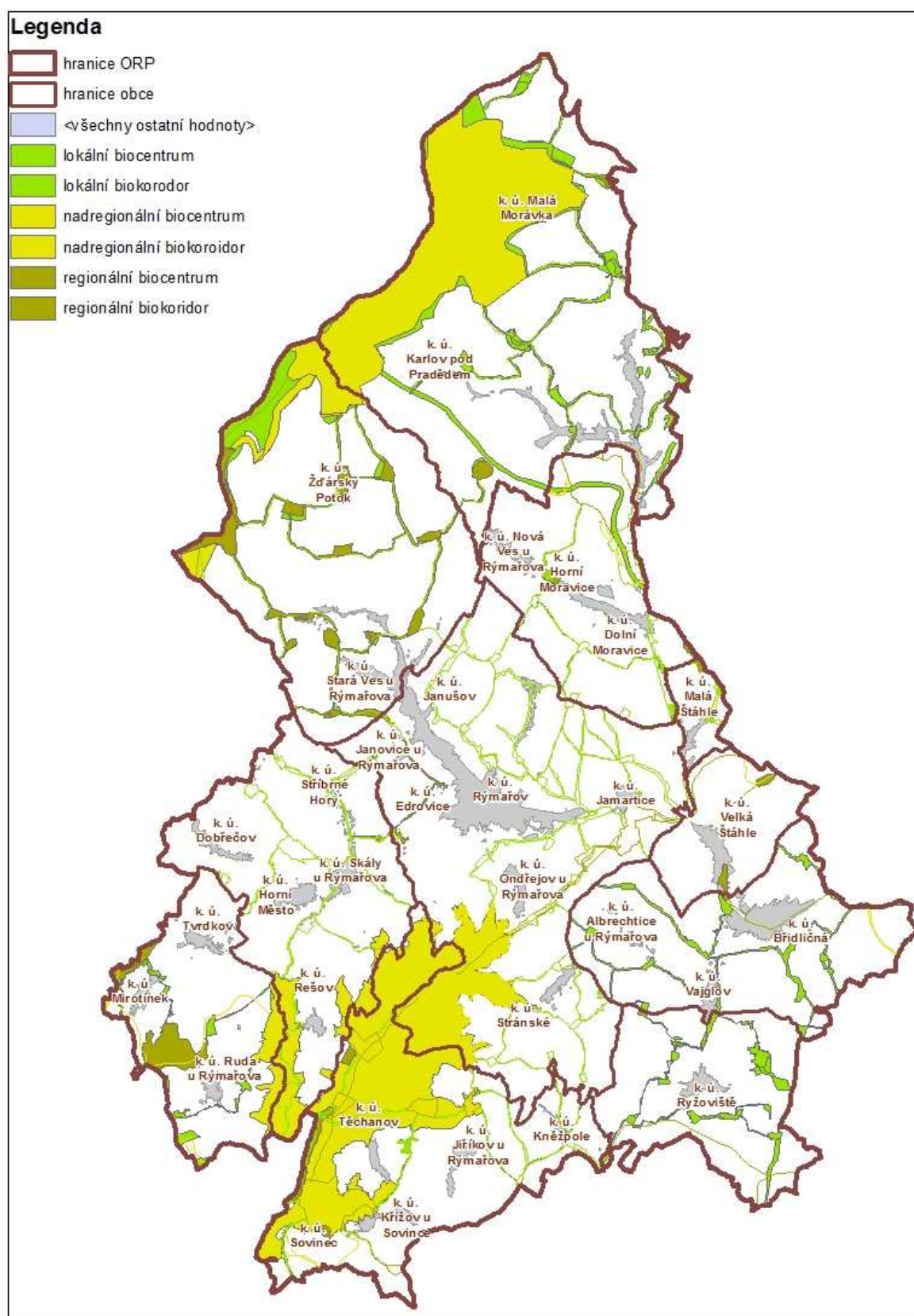
Středem území od severu k jihu vede regionální biokoridor, na kterém leží postupně RBC Miloch, RBC Nad Moravicí, RBC Mlýnský vrch, RBC Strálecké, RBC Těchanovické údolí, RBC Sovinecké údolí a především nadregionální biocentrum Sovinec.

V CHKO Jeseníky, mimo vrcholový hřeben, se nachází ještě velké množství drobných biocenter a biokoridorů regionální a převážně lokální úrovně.

Kromě výše uvedených chráněných území a ÚSES se na území SO ORP Rýmařov nachází ještě řada památných stromů, a to na území všech zájmových obcí.

Na území obcí Břidličná, Rýmařov a Ryžoviště jsou dále registrovány významné krajinné prvky, které je nutno v rámci územně plánovacích dokumentací respektovat.

Obr. 26 Územní systém ekologické stability (Zdroj data ÚAP)

Koeficient ekologické stability krajiny

Pro zjištění stavu krajiny z hlediska její vyváženosti a rovnováhy se krajina oceňuje koeficientem ekologické stability. Pro účely tohoto hodnocení byla zvolena obecně uznávaná klasifikace vytvořená Ing. Igorem Míchalem.

Ekologická stabilita představuje schopnost krajiny samovolnými vnitřními mechanismy vyrovnávat rušivé vlivy vnějších faktorů bez trvalého narušení přírodních mechanismů, tzn., že se systém brání změnám během působení cizího činitele zvenčí nebo se vrací po skončeném působení cizího činitele k normálu. Protože potenciálními nositeli ekologické stability krajiny jsou přirozené ekosystémy, racionální využívání krajiny nejen nevylučuje, ale nutně zahrnuje jejich trvalou existenci.

Výsledné určení hodnoty ekologické stability konkrétního území, resp. administrativní jednotky, je vyjádřeno koeficientem ekologické stability (KES). Tento ukazatel umožňuje získat základní informaci o stavu krajiny daného území a míře problémů, které se v ní vyskytují.

Koeficient ekologické stability je poměrové číslo a stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků ve zkoumaném území.

$$KES = \frac{\text{plocha ekologicky stabilních ploch}}{\text{plocha ekologicky nestabilních ploch}}$$

Ekologicky stabilní plochy: lesy, louky, pastviny, zahrady, vinice, ovocné sady, rybníky, ostatní vodní plochy, doprovodná a rozptýlená zeleň, přírodní plochy.

Ekologicky nestabilní plochy: orná půda, chmelnice, zastavěné plochy, ostatní plochy

Klasifikace území na základě hodnoty KES dle ing. Míchala:

Krajinný typ A – krajina zcela přeměněná člověkem

KES do 0,3: území nestabilní - nadprůměrně využívaná území s jasným porušením přírodních struktur.

KES 0,4 – 0,8: území málo stabilní - intenzivně využívaná kulturní krajina s výrazným uplatněním agroindustriálních prvků.

Krajinný typ B - krajina intermediální

KES 0,9 – 2,9: území mírně stabilní - běžná kulturní krajina, v níž jsou technické objekty v relativním souladu s charakterem relativně přírodních prvků.

Krajinný typ C - krajina relativně přírodní

KES 3,0 – 6,2: území stabilní - technické objekty jsou roztroušeny na malých plochách při převaze relativně přírodních prvků.

KES nad 6,2: území relativně přírodní.

Indikátor

Koeficient ekologické stability krajiny byl zvolen jako zástupný indikátor environmentálního pilíře za téma Ochrana přírody a krajiny. Hodnocení KES vychází z rozdělení krajinných typů dle ing. Míchala. Je provedeno vlastní škálou do pěti kategorií.

Hodnocení indikátoru KES – vlastní klasifikace:

-2.....KES pod 0,4 území nestabilní

-1.....KES 0,4 – 0,89 území málo stabilní

0.....KES 0,9 – 2,99 území mírně stabilní

1.....KES 3,0 – 6,2 území stabilní

2.....KES nad 6,2 území relativně přírodní

Tab. 54 Hodnocení ekologické stability v jednotlivých obcích SO ORP Rýmařov (zdroj: data ÚAP, 2012)

Obec	KES	Hodnocení indikátoru
Břidličná	4,24	1
Dolní Moravice	11,91	2
Horní Město	3,86	1
Jiříkov	17,75	2
Malá Morávka	40,19	2
Malá Štáhle	8,89	2
Rýmařov	4,77	1
Ryžoviště	5,40	1
Stará Ves	31,67	2
Tvrdkov	6,10	2
Velká Štáhle	4,66	1
SO ORP Rýmařov	7,98	2

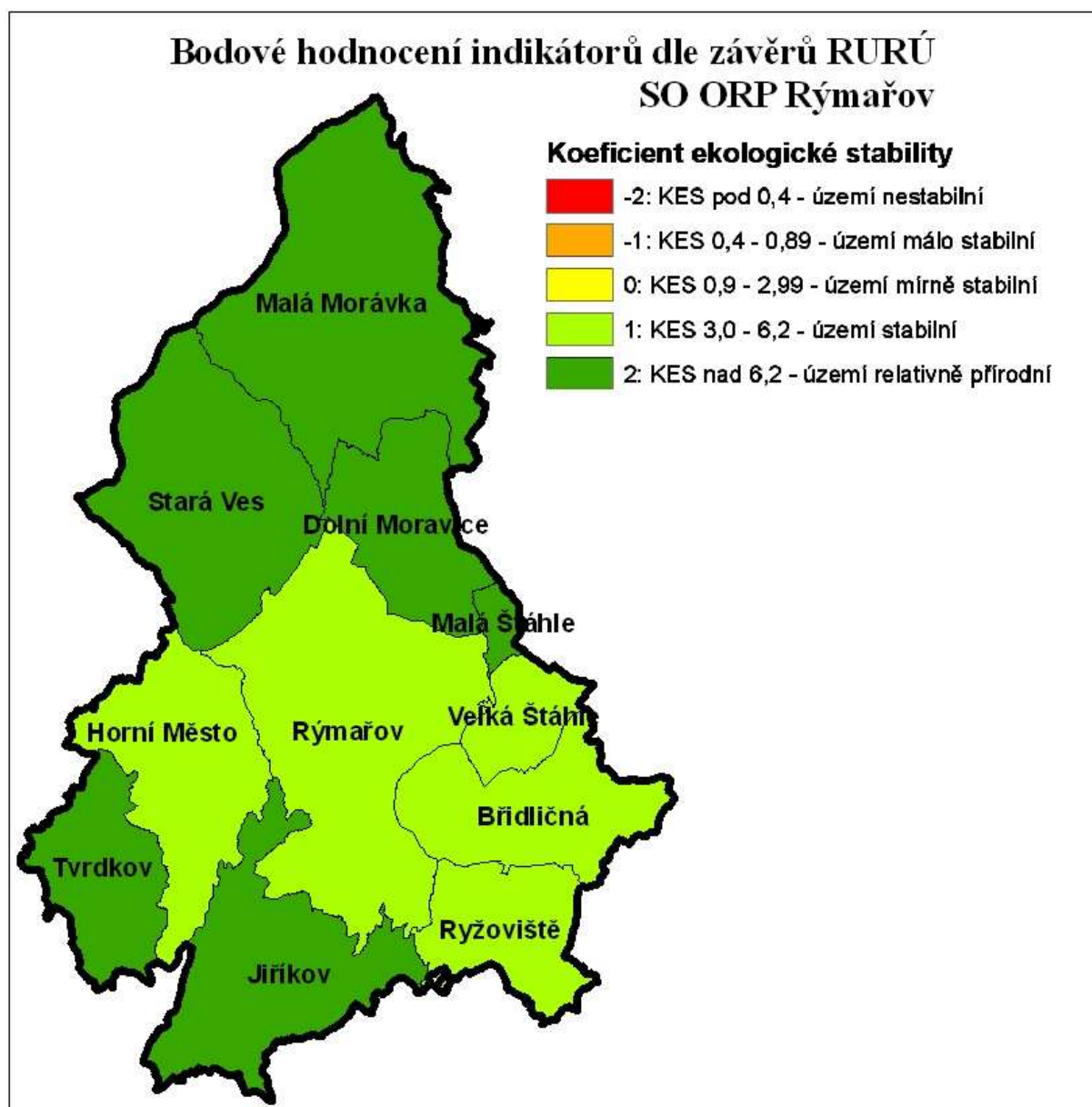
Z hlediska hodnocení KES většina obcí spadá do území ekologicky hodně stabilního, možno konstatovat, že je to území relativně přírodní. Jedná se o výjimečný SO ORP, v němž všechny obce mají území ekologicky stabilní (hodnoty indikátoru 1 a 2). Území jako celek má vysokou ekologickou stabilitu (KES = 7,98).

Území stabilní (hodnota indikátoru 1) – obce Břidličná, Horní Město, Rýmařov, Ryžoviště a Velká Štáhle.

Území relativně přírodní (hodnota indikátoru 2) – Dolní Moravice, Jiříkov, Malá Morávka, Malá Štáhle, Stará Ves a Tvrdkov.

Nejvyšší ekologickou stabilitu vykazuje obec Malá Morávka (KES = 40,19). Je to způsobeno minimálním zastoupením zemědělské půdy (5,5%) a vysokým podílem lesů (92%) z celkové rozlohy obce. Dále pak nízkým podílem orné půdy (5,4%) a vysokým podílem trvalých travních porostů (89,6%) z půdy zemědělské. Další obcí s velmi vysokou stabilitou je Stará Ves.

Obr. 27 Koeficient ekologické stability na území SO ORP Rýmařov (zdroj: data ÚAP)

2.6 VODNÍ REŽIM A HORNINOVÉ PROSTŘEDÍ

2.6.1 Vodní režim

Vodní zdroje v území SO ORP Rýmařov zasahují převážně do povodí Odry a z menší části (jihozápad) do povodí Moravy. Oblast povodí Odry na území ČR leží na rozhraní systémů Hercynského a Alpického. Do oblasti povodí zasahují tři provincie – Česká vysočina, Středoevropská nížina a Západní Karpaty. Subprovincie Vněkarpatské sníženiny rozdělují morfologicky povodí na východní a západní část. Zájmová oblast náleží k západní části, kterou tvoří Jesenická oblast s celky Rychlebské hory, Vidnavská nížina, Žulovská pahorkatina, Zlatohorská vrchovina, Hrubý a Nízký Jeseník.

Oblast povodí Odry na území České republiky zasahuje z hlediska regionální geologie do obou jejích základních geologických jednotek – Českého masívu i Západních Karpat. Převážná část povodí Odry je situována v moravskoslezské oblasti Českého masívu (moravikum a silesikum), v její severní části označované jako jesenický blok.

Zvláštním geologickým znakem jsou postglaciální rašeliniště na plochých hřbetech Hrubého Jeseníku nebo ojedinělé krasové jevy v drobných čočkovitých polohách krystalických vápenců různého stáří a v plošně omezeném druhohorním štramberském vápenci.

Větší část povodí patří k územím s vysokým množstvím ročních srážek (horské oblasti přes 1 000 mm). Celkový odtok je proto relativně velký, ale velmi nerovnoměrný, protože petrografický charakter hornin většiny území je nepříznivý pro akumulaci podzemní vody. Horniny krystalinika, devonu a kulmu s relativně nízkým zvětralinovým pláštěm prakticky nemají průlinovou propustnost, horniny karpatského flyše jen v omezené míře (oběh podzemních vod je omezen soustavným výskytem pelitických vložek). Pouze kvartérní a některé terciérní sedimenty obsahují významnější akumulace průlinové podzemní vody. Kvartérní sedimenty však pro malou kapacitu nemohou vyrovnávat odtok povrchové vody z území, neogenní sedimenty jsou v naprosté většině situovány pod stávající erozní bází, jejich svrchní polohy jsou nepropustné a rovněž výrazně povrchový odtok neovlivňují. Část povodí má výrazný nedostatek podzemních vod a značné množství sídel proto zajišťuje potřebu vody z vodárenských nádrží prostřednictvím skupinových vodovodů. Podzemní vody krystalinika a devonu jsou převážně měkké, kalcium-bikarbonátového typu, vody karpatského mezozoika a terciéru jsou smíšené (natrium-bikarbonátové a kalcium-sulfátové s infiltračními kalcium-bikarbonátovými vodami).

V povodí Odry lze vymezit dvě hydrologicky odlišné oblasti podmíněné geologickou stavbou, oblast jesenickou a beskydskou. Celkově je povodí tvořeno převážně spíše menšími toky a jeho říční síť prodělala dlouhý a složitý vývoj ovlivněný i kolísáním klimatu ve čtvrtohorách. Nivní říční trati s výplní starých říčních sedimentů se nacházejí zvláště na dolním toku Odry a Opavy, jsou významným zdrojem kvalitních šterkopísků a tvoří zčásti rezervoáry podzemní vody. Jinak ale zbývající část povodí proti jiným oblastem ČR je na podzemní vody poměrně chudá. Jesenická a beskydská část povodí mají odlišný i charakter říční sítě. Liší se tedy nejen orograficky, geologickým stářím a geomorfologickým vývojem, ale i klimatickými a hydrologickými poměry. Specifické odtoky v jesenické oblasti dosahují v horských oblastech s ohledem na výši srážek, morfologické poměry, poměr zalesnění aj. hodnot i přes $30 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$, směrem k východu s poklesem nadmořské výšky i srážek klesají na hodnoty $5 - 10 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$, v nížinách Opavy až ke $3 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$.

Významnými toky na území SO ORP jsou Bílá Opava, Moravice, Podolský potok, Oslava, Bělokamenný potok, Volarka, Kotelný potok, Stříbrný potok, Mlýnský potok, Staroveský potok, Novopolský potok, Lučina, Strálecký potok, Stránský potok, Těchanovský potok, Teplička, Tvrdkovský potok, Slatiný potok, Splávký potok, Albrechtický potok, Poličná, Sitka, Huntava a další.

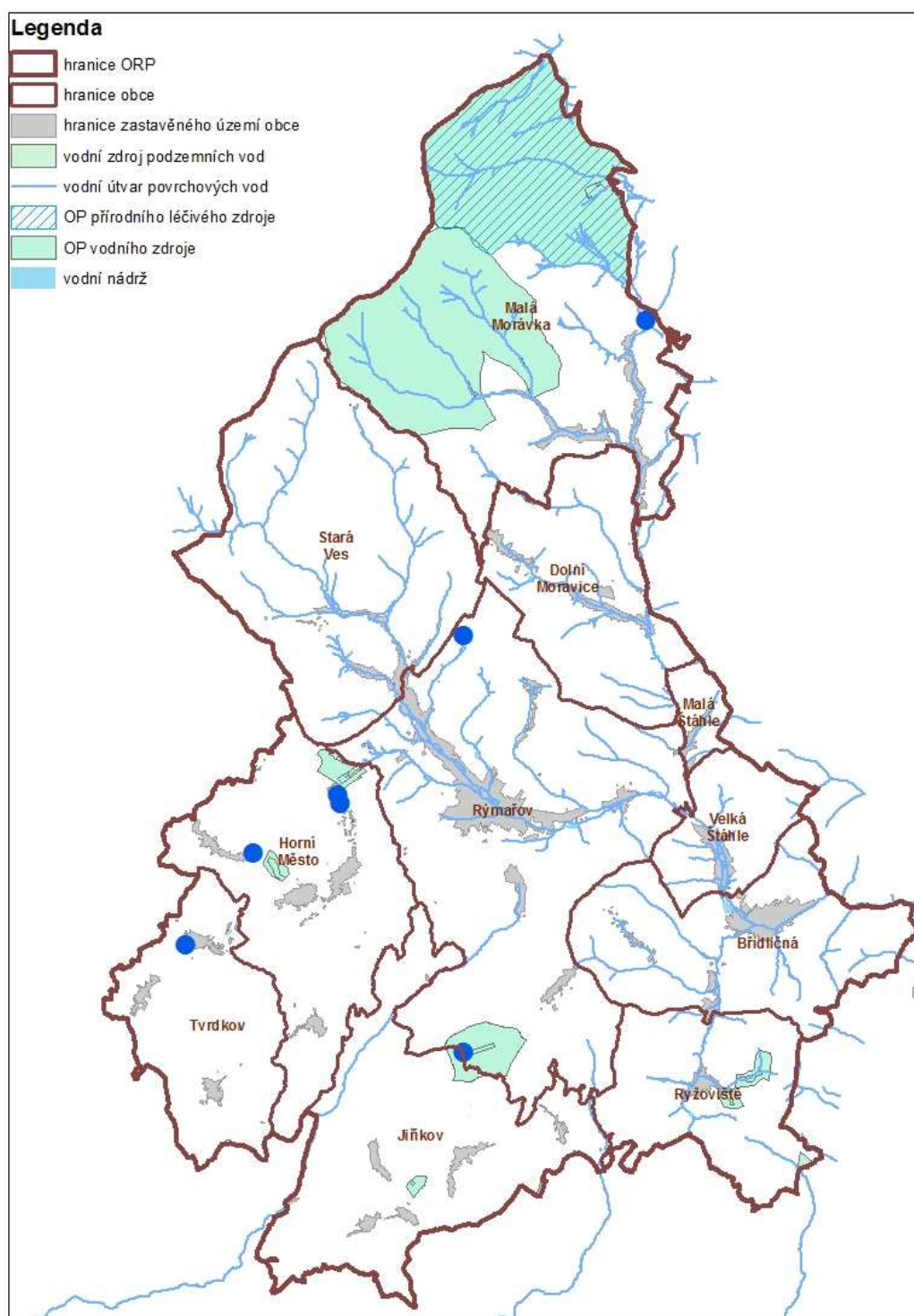
Na území SO ORP se nenachází významnější vodní plochy, jde převážně o malé vodní plochy, např. Břidličný rybník, přírodní nádrž Bahňátka a další nádrže v okolí obcí Rýmařov, Ryžoviště apod.

Na území obcí Horní Město, Malá Morávka, Rýmařov a Tvrdkov se nachází vodní zdroje. Ochranná pásma vodních zdrojů jsou vyhlášena v obcích Horní Město, Jiříkov, Malá Morávka, Rýmařov, Ryžoviště, Stará Ves a Tvrdkov.

Na území obce Malá Morávka se nachází přírodní léčivý zdroj (zdroj přírodní minerální vody včetně ochranného pásma). Je zde stanoveno ochranné pásmo II. stupně pro lázně Karlova Studánka.

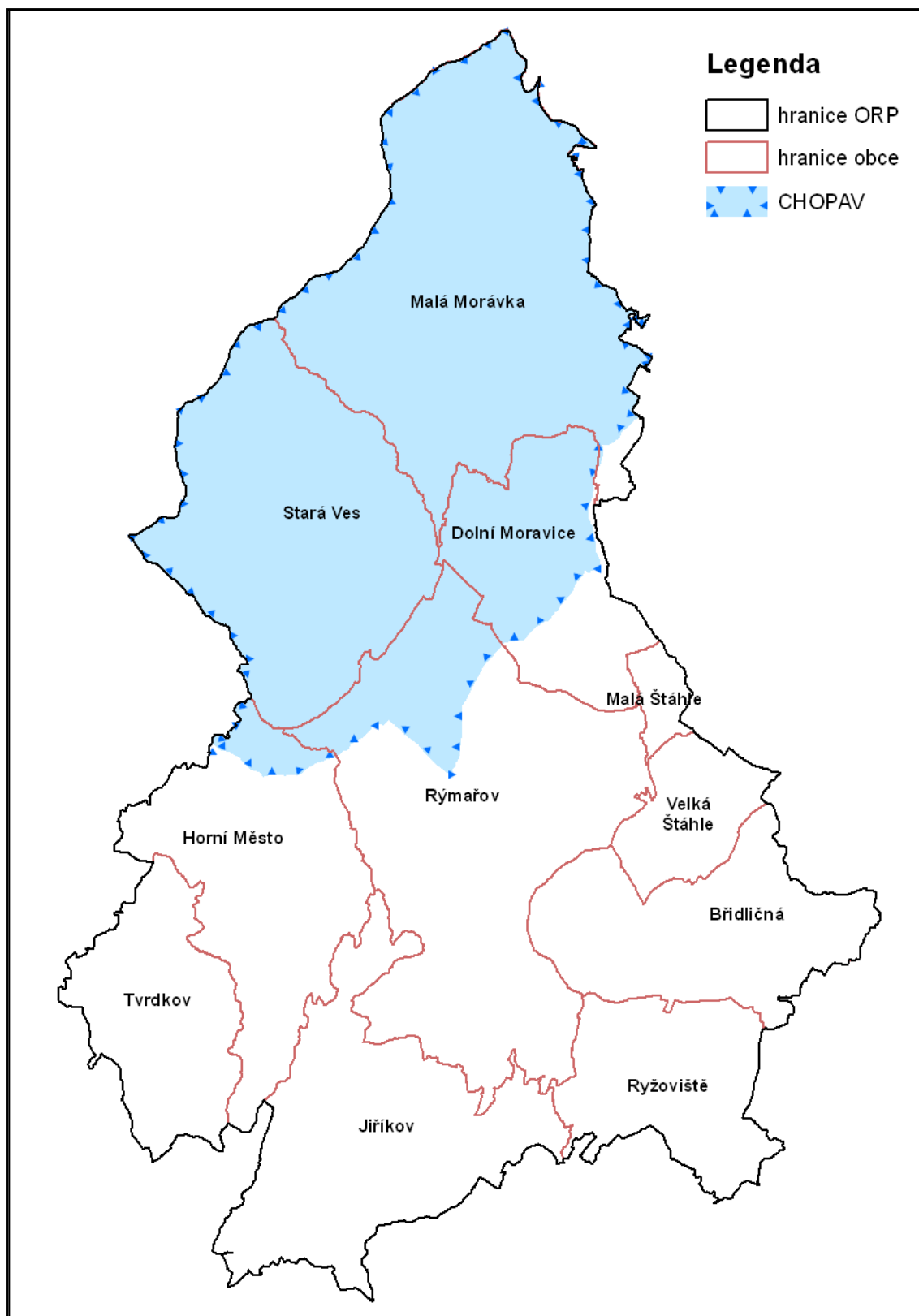
Podle dotazníkového šetření mají problémy s kvalitou pitné vody v obci Rýmařov – místní části Stránské (není zde vodovod a hladina spodních vod je v důsledku meliorací nízká) a Harrachov.

Obr. 28 Vodní režim SO ORP Rýmařov (zdroj , ÚAP)

Na území SO ORP jsou vyhlášeny chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Jedná se o CHOPAV Jeseníky, která zaujímá severní část území SO ORP a konkrétně se dotýká území 5 obcí (Dolní Moravice, Horní Město, Stará Ves, Rýmařov a Malá Morávka).

Obr. 29 CHOPAV Jeseníky na území SO ORP Rýmařov (zdroj, ÚAP)

Sklonitá orná půda

Neporušená krajina má schopnost akumulovat a zpomalit odtok velkého množství vody. Tuto schopnost krajiny výrazně snižujeme především díky velkovýrobnímu způsobu hospodaření v krajině, jako je vysoké zornění půdy, velké půdní bloky s nízkým obsahem organického podílu v půdě, nevhodnou skladbou dřevin v lese (smrková kultura na nevhodných místech). Tyto negativní projevy přinášejí nižší stabilitu krajiny a v konečném důsledku zvyšující se riziko povodní.

Nejhorší kombinací pro přirozený vodní režim v krajině je intenzivní zemědělská činnost na svažitém území. Tomu v ČR odpovídá definice orné půdy na sklonitých pozemcích. Dle metodik je považován z hlediska zrychleného odtoku pro ornou půdu kritický sklon nad 7°. Z těchto důvodů je tento typ kultury a sklonitosti předpokladem ke zhoršování přirozeného vodního režimu v krajině. Důsledkem je zvýšené riziko vzniku lokálních povodní nebo vysychání a degradace půdy.

Tab. 55 Množství sklonitých orných pozemků na území jednotlivých obcí (zdroj, ÚAP)

OBEC	plocha sklonité orné půdy (ha)	plocha orné půdy (ha)	procento sklonité orné půdy z orné celkově (%)
Břidličná	0	17,61	0,0
Dolní Moravice	0,02	1,88	1,1
Horní Město	39,92	271,58	14,7
Jiříkov	9,77	122,3	8,0
Malá Morávka	-	-	-
Malá Štáhle	-	-	-
Rýmařov	22,18	202,28	11,0
Ryžoviště	0	1,36	0,0
Stará Ves	0	3,21	0,0
Tvrdkov	88,5	223,96	39,5
Velká Štáhle	0	1,05	0,0
SO ORP Rýmařov	160,39	845,23	19,0

Absolutně největší množství ploch se svažitou ornou půdou se nachází na území obce Tvrdkov a to 88,5 ha. Toto množství činí 40 % veškeré orné půdy na území obce. Větší množství těchto nevhodných ploch se nachází také na území obcí Horní Město a Rýmařov. V těchto obcích by měly být identifikovány tyto pozemky a navrženy potřebná opatření (možno využít KPÚ), aby se zabránilo nebezpečí vzniku zrychleného odtoku vody při přívalové srážce a omezilo nebezpečí vzniku lokální povodně.

Naopak v obcích Břidličná, Dolní Moravice, Ryžoviště, Stará Ves a Velká Štáhle je nulové či minimální množství sklonité orné půdy.

Podle dotazníkového průzkumu ohrožují přívalové srážky obce Rýmařov, Malá Morávka, Malá Štáhle, Stará Ves (ohrožení také erozí půdy) a Velká Štáhle.

KPÚ byly zahájeny či probíhají v obcích Dolní Moravice, Ryžoviště, Malá Morávka, Stará Ves, Tvrdkov a Velká Štáhle. Dokončeny byly KPÚ v obci Břidličná.

Povodňová charakteristika

Vodní režim v krajině úzce souvisí se vznikem povodňových stavů. Podle výskytu povodňových stavů jsou stanovována záplavová území. Záplavová území jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad. Vodoprávní úřad může uložit správci vodního toku povinnost zpracovat a předložit takový návrh v souladu s plány hlavních povodí a s plány oblastí povodí. V současně zastavěných územích obcí, v územích určených k zástavbě podle územně plánovací dokumentace,

případně podle potřeby v dalších územích, vymezí vodoprávní úřad na návrh správce vodního toku aktivní zónu záplavového území podle nebezpečnosti povodňových průtoků.

Na území SO ORP Rýmařov zasahuje záplavové území Q_{100} Černého potoka, Podolského potoka a Moravice. Záplavové území Q_{100} Černého potoka zasahuje do území obce Malá Morávka. Záplavové území Q_{100} Podolského potoka zasahuje do území obcí Velká Štáhle a Rýmařov. Záplavové území Moravice zasahuje do území obcí Břidličná, Velká Štáhle, Rýmařov, Malá Štáhle, Dolní Moravice a Malá Morávka.

Ve všech těchto obcích zasahuje záplavové území Q_{100} do zastavěného území. V těchto územích by neměly být povolovány nové stavby zhoršující průběh povodňové vlny. V již zastavěných částech obcí, kde zasahuje plocha záplavového území Q_{100} je potřeba navrhnout a realizovat opatření chránící toto území.

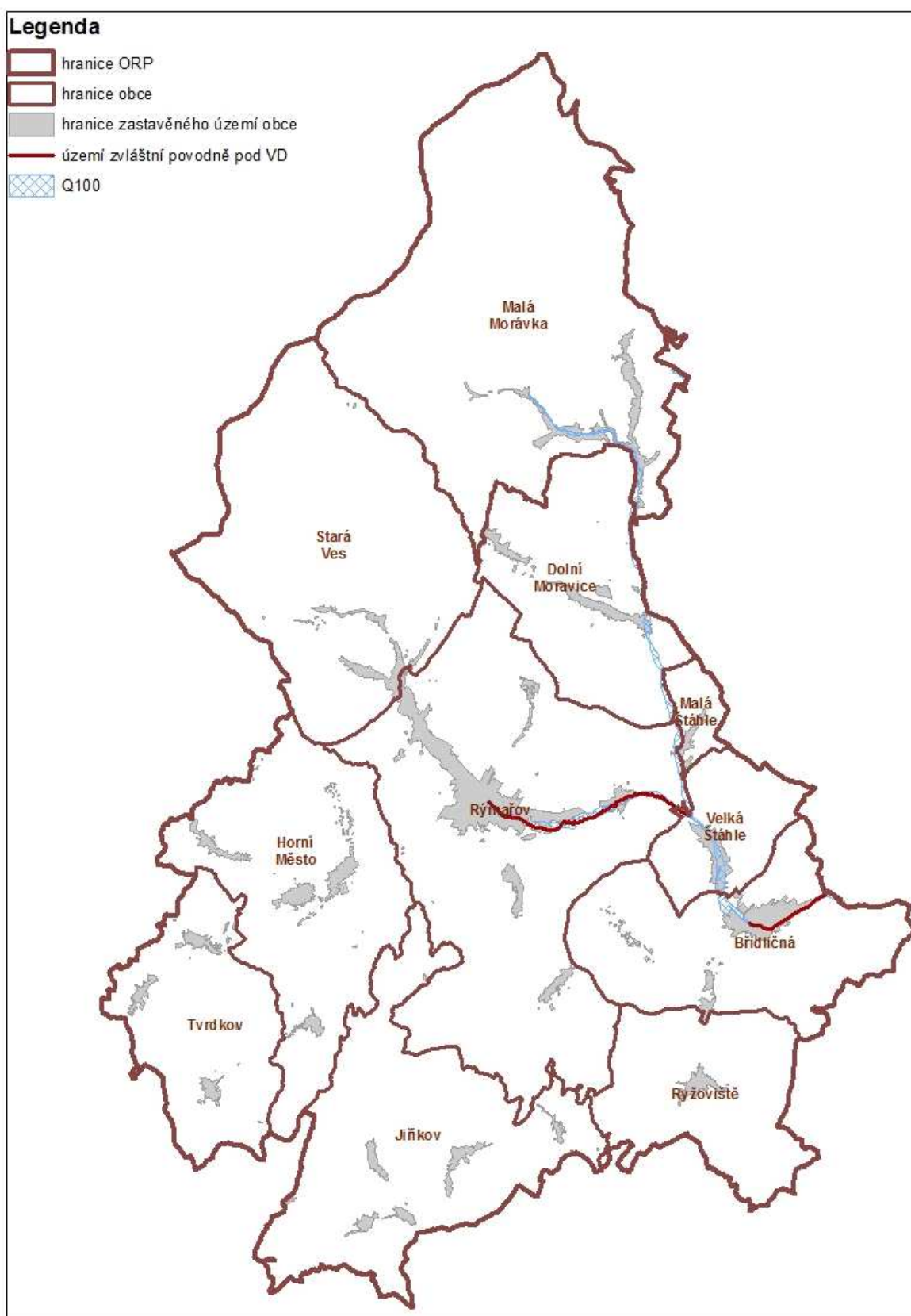
Pro vodní toky Černý potok, Podolský potok a Moravici byly vymezeny aktivní zóny v záplavových územích.

Na základě výsledků „Studie vyhodnocení a zvládání povodňových rizik na Moravici a Podolském potoce z roku 2013“ zpracované Doc. Ing. Alešem Havlíkem, CSc. z roku 2013 v rámci procesu mapování povodňových rizik, kdy byl proveden výpočet průběhu hladin povodňových průtoků pomocí dvourozměrného numerického modelu na podkladu digitálního modelu terénu, došlo ke zpřesnění údajů, a tím ke změně záplavového území a aktivní zóny záplavového území v některých úsecích toku Podolský potok a Moravice. V obci Velká Štáhle bylo důvodem pro změnu záplavového území dokončení protipovodňových opatření, které ovlivnilo odtokové poměry v dané lokalitě. Tyto změny byly vydány Krajským úřadem Moravskoslezského kraje formou opatření obecné povahy ze dne 2.9.2014.

Nově bylo vyhlášeno záplavové území km 96,340-100,00 vč. Stanovení aktivní zóny na vodním toku Moravice (zastavěná část k.ú. Karlov p. Pradědem a Malá Morávka po soutok s Bělokamenným potokem).

V obcích Břidličná, Rýmařov a Velká Štáhle je stanoveno území zvláštní povodně pod vodním dílem. Podle dotazníkového šetření ohrožují povodně obec Stará Ves.

Obr. 30 Záplavové území Q_{100} na území SO ORP Rýmařov (zdroj, ÚAP)

V posledních letech dochází často k povodním, a proto je kladen důraz na řešení protipovodňových opatření. Povodňová problematika je řešena v Plánu oblasti povodí Odry 2010 - 2015 (prosinec 2009). Ve SO ORP Rýmařov jsou v tomto plánovacím období navrhována následující opatření:

Kotelný potok - Malá Morávka - zkapacitnění, směrová a výšková stabilizace koryta, navrhovaná kapacita Q_{20} , náklady činí 2.2 mil.Kč;

Novopolský potok – Rýmařov - zkapacitnění, směrová a výšková stabilizace koryta, navrhovaná kapacita Q_{20} , náklady činí 15.4 mil.Kč;

Podolský potok - Stará Ves u Rýmařova - zkapacitnění, směrová a výšková stabilizace koryta, navrhovaná kapacita Q_{20} , náklady činí 20.5 mil.Kč;

Moravice- Břidličná - zkapacitnění koryta, zavázání, navrhovaná kapacita Q_{100} , náklady činí 6.8 mil.Kč.

V obcích Tvrdkov a Jiříkov jsou vyhrazeny retenční prostory. V Tvrdkově se jedná o poldr Huntava – Dolní Loučka (rozloha 2,4 ha) a v Jiříkově jde o poldr Oslava – Dolní Loučka (rozloha 12,1 ha).

Stav povrchových a podzemních vod

Znečištění vod je jedním z největších environmentálních problémů současného světa. Voda transportuje živiny, ale zúčastňuje se rovněž na zprostředkování pohybu škodlivin v rámci různých ekosystémů. Důsledkem je, že může dojít ke kumulaci - nahromadění škodliviny v některé ze součástí životního prostředí. Znečištění vod je způsobováno chemickými látkami anorganického charakteru, hlavně těžkými kovy, nebo látkami organickými. Hlavním typem znečištění vod v našich podmínkách je eutrofizace – znečištění vod nadměrným obsahem živin. Odpadní vody splaškové mohou být znečištěny mikrobiálně. Významnou měrou se na znečištění vod podílí také zemědělská výroba. Problémem vody je rovněž její dosažitelnost a distribuce. Přibližně třetina toků ČR zůstává i přes výrazné zlepšení za posledních 15 let stále nadměrně znečištěna.

Z dat HEIS VÚV T.G.M. (2011 a 2012) vyplývá, že v obcích Horní Město, Rýmařov, Jiříkov, Tvrdkov a okrajově Ryžoviště jsou útvary povrchových vod s klasifikací rizikové. Vodní útvary podzemních vod, které jsou klasifikovány jako nevyhovující jsou v obcích Malá Morávka, Stará Ves, Horní Město, Tvrdkov, Jiříkov a okrajově v obcích Dolní Moravice, Rýmařov a Ryžoviště (viz následující obrázky).

Hodnocení bylo použito pro současný stav a odhad stavu k roku 2015, který je použit pro návrhy opatření. Výstupem hodnocení stavu pro jednotlivé podložky a složky je klasifikace vodního útvaru jako vyhovující (dobré), potenciálně nevyhovující (potencionálně rizikové) nebo nevyhovující (rizikové).

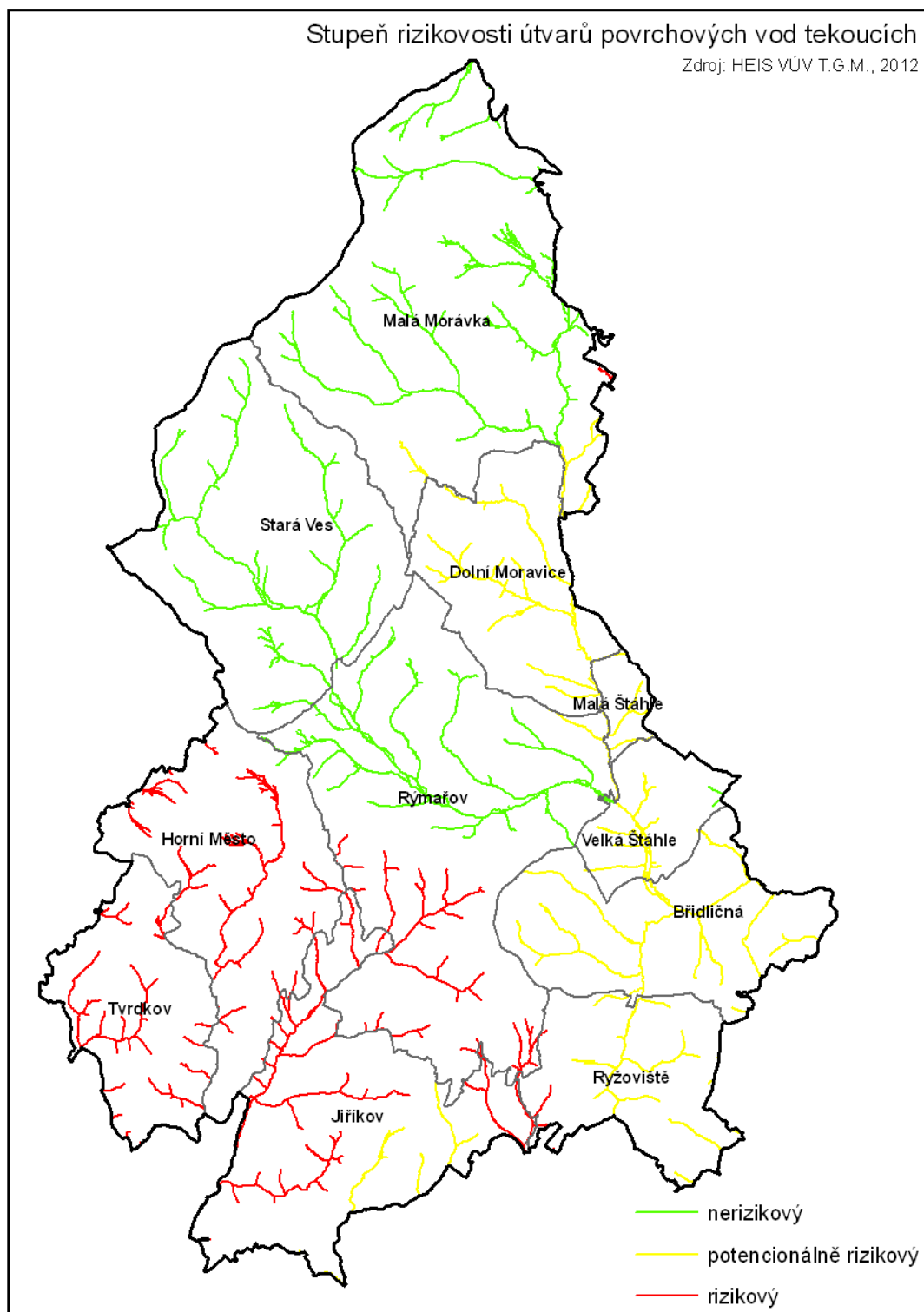
Stav útvaru povrchových vod je určený horším z jeho ekologického a chemického stavu. Stav silně ovlivněných útvarů povrchových vod je dán tzv. ekologickým potenciálem a chemickým stavem. Stav útvaru podzemních vod je daný horším z jeho kvantitativního či chemického stavu. Pro období platnosti prvních plánů oblastí povodí, tj. do roku 2015, byly navrženy limity [O92], definující dobrý stav útvarů povrchových a podzemních vod a chráněných území.

Přístup k hodnocení stavu vodních útvarů je stanoven v „Metodických postupech státních podniků Povodí pro hodnocení chemického a ekologického stavu a rizikovosti útvarů povrchových vod, ekologického potenciálu útvarů povrchových vod, chemického a kvantitativního stavu útvarů podzemních vod v prvních plánech oblastí povodí“. Hodnocení stavu vodních útvarů spočívá v syntéze výsledků hodnocení jednotlivých složek stavu. Hodnocení složky je pak určeno výsledky hodnocení jednotlivých parametrů. Při těchto hodnoceních a syntézách platí následující pravidla:

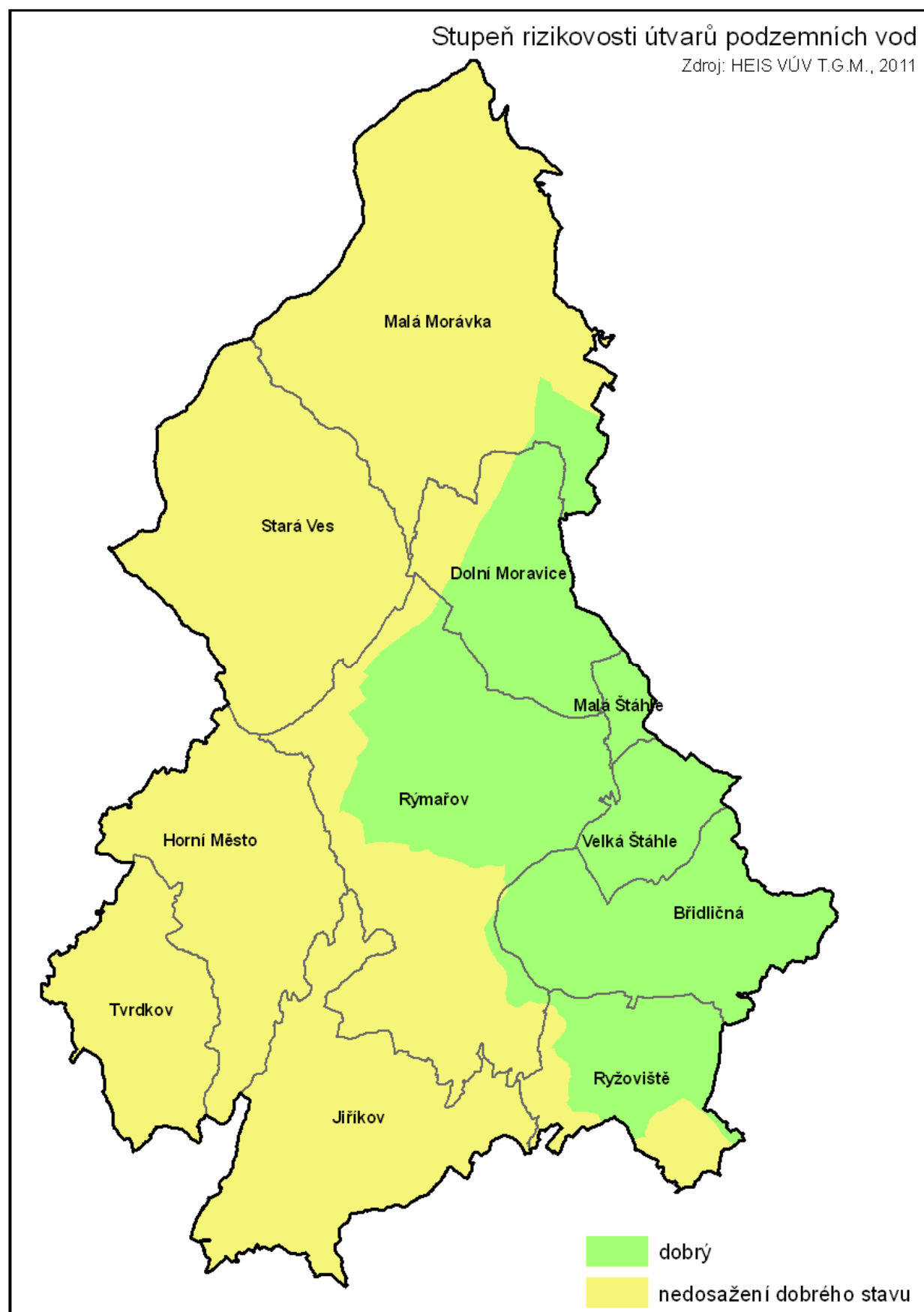
- Přímé hodnocení (na základě dat z monitoringu) má přednost před nepřímým (na základě informací o vlivu užívání vod na stav vod).
- Nevyhovuje-li alespoň jeden parametr hodnocené složky stavu limitům dobrého stavu, celá složka stavu je klasifikována jako nevyhovující
- Při syntézách hodnocení platí vždy horší z provedených hodnocení.

V Plánu oblasti povodí Odry 2010 - 2015 (prosinec 2009) je v tomto plánovacím období pro SO ORP Rýmařov navržena rekonstrukce ČOV a dostavba kanalizace v Břidličné (náklady činí 63 mil. Kč), což ovlivní kvalitu vody v Moravici a přispěje tak k dosažení cílů ochrany vod pro tento vodní útvar povrchových vod.

Obr. 31 Celková rizikovost povrchových vod (zdroj, ÚAP)

Obr. 32 Celková rizikovost podzemních vod (zdroj, ÚAP)

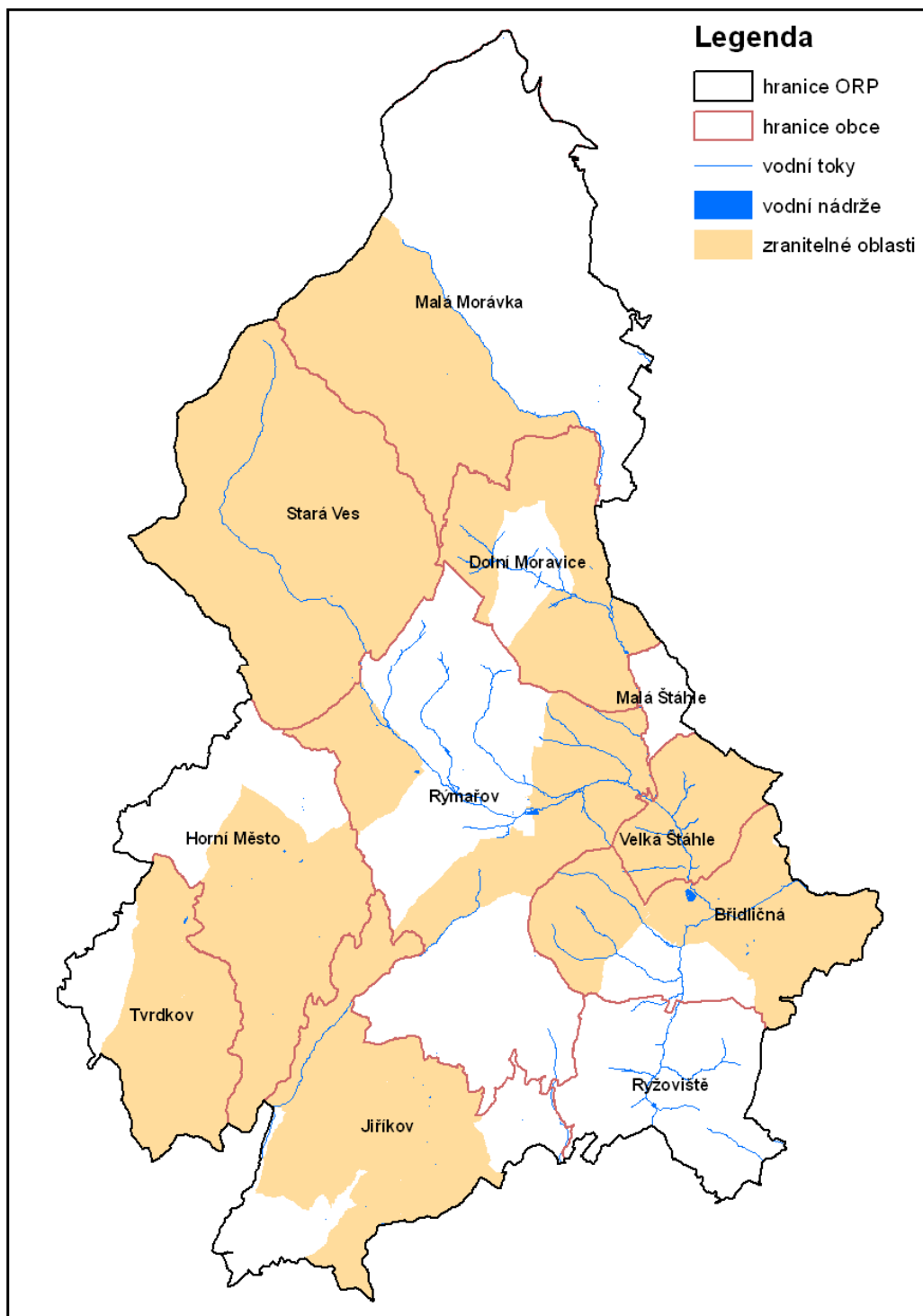

Rovněž dle dat HEIS VÚV T.G.M. (2012) se na území SO ORP Rýmařov nachází zranitelné oblasti (viz následující obrázek). Zranitelné území jsou taková území, kde se vyskytují:

- povrchové nebo podzemní vody, zejména využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout,
- nebo povrchové vody, u nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.

Zranitelné oblasti jsou vyhlášeny v obcích Malá Morávka, Stará Ves, Dolní Moravice, Tvrdkov, Rýmařov, Velká Štáhle, Horní Město, Jiříkov a Břidličná.

Obr. 33 Zranitelné oblasti ve SO ORP Rýmařov – HEIS VÚV T.G.M. (zdroj, ÚAP)

V datech ÚAP je stanovena zranitelná oblast pouze v obci Jiříkov – viz následující obrázek.

Obr. 34 Zranitelné oblasti ve SO ORP Rýmařov – data ÚAP(zdroj, ÚAP)

Indikátory

Plocha sklonité orné půdy

Celkem se v SO ORP Rýmařov nachází 160,4 ha nadměrně sklonitých pozemků s ornou půdou. Z celkové výměry orné půdy v SO ORP Rýmařov (845,2 ha) tyto „nevhodné“ pozemky činí 19 %. Nulové nebo tak nepatrné množství sklonitých pozemků s ornou půdou, že lze tyto území označit za cílový stav, se vyskytuje v sedmi obcích (Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Ryžoviště, Stará Ves a Velká Štáhle). Z hlediska využití zemědělské půdy na svažitých pozemcích je tímto dosaženo ideálního stavu a přiblížení se přirozenému vodnímu režimu v krajině a tím snížení rizika výskytu extrémních odtokových jevů na těchto územích.

Zvýšené množství svažitých pozemků orné půdy se nachází na území obcí Tvrdkov, Horní Město a Rýmařov. Zde by tedy měly být identifikovány tyto pozemky a navrženy potřebná opatření (možno využít KPÚ) aby se zabránilo nebezpečí vzniku zrychleného odtoku vody při přívalové srážce a omezilo nebezpečí vzniku lokální povodně.

Hodnocení indikátoru vodní režim:

- 2 na území obce se nachází více než 30 ha sklonité orné půdy
- 1 na území obce se nachází 20 – 30 ha sklonité orné půdy
- 0 na území obce se nachází 10 – 19,99 ha sklonité orné půdy
- 1 na území obce se nachází 1 – 9,99 ha sklonité orné půdy
- 2 na území obce se nachází méně než 1 ha sklonité orné půdy

Záplavové území Q₁₀₀

Na území SO ORP je stanoveno záplavové území Q₁₀₀ v obcích Břidličná, Velká Štáhle, Rýmařov, Malá Štáhle, Dolní Moravice a Malá Morávka. Do zastavěného území obce zasahuje záplavové území Q₁₀₀ ve všech těchto obcích.

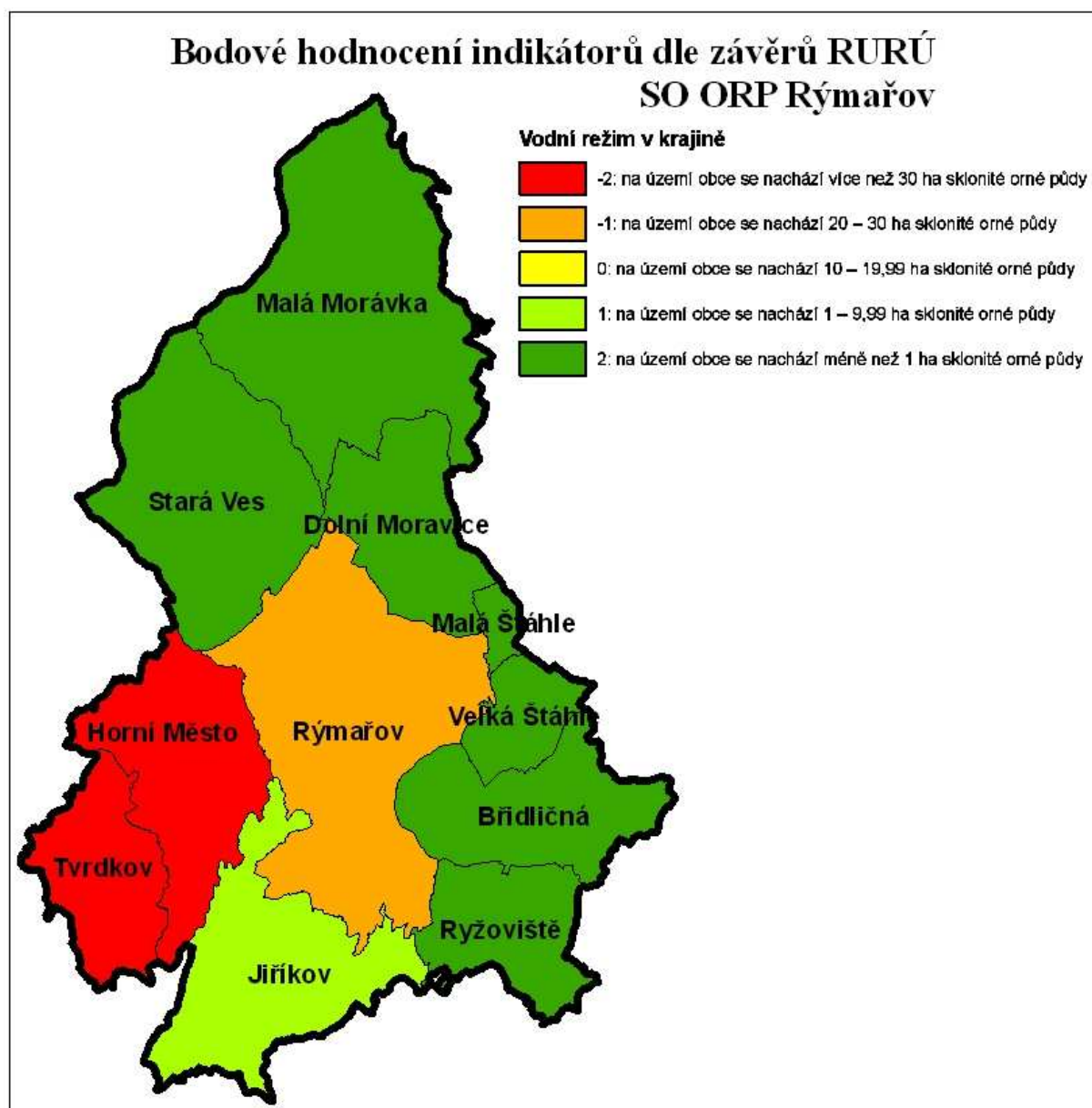
Hodnocení indikátoru záplavové území Q₁₀₀:

- 2 *více než 25 % zaplavené plochy při Q 100 zasahuje do zastavěného území obce*
- 1 *10 – 24,99 % zaplavené plochy při Q 100 zasahuje do zastavěného území obce*
- 0 *5 – 9,99 % zaplavené plochy při Q 100 zasahuje do zastavěného území obce; záplavové území Q 100 na území obce není stanoveno*
- 1 *0 - 4,99 % zaplavené plochy při Q 100 zasahuje do zastavěného území obce*
- 2 *záplavové území Q 100 je stanoveno mimo zastavěné území obce*

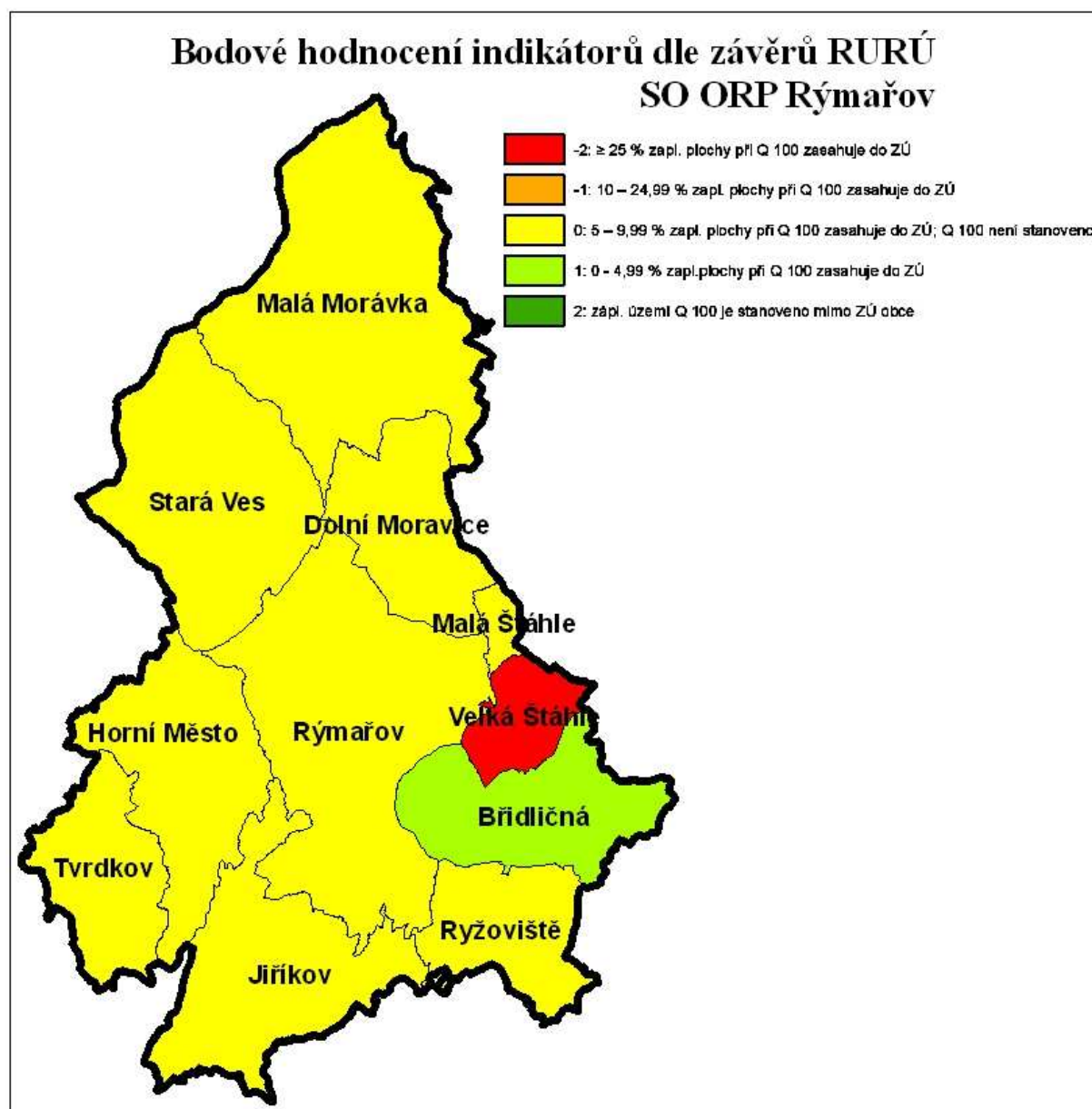
Tab. 56 Souhrnné hodnocení tématu na základě navržených indikátorů (zdroj, ÚAP)

OBEČ	Plocha sklonité orné půdy		Záplavové území Q₁₀₀	
	hodnoty [ha]	hodnocení	hodnoty [%]	hodnocení
Břidličná	0	2	3,2	1
Dolní Moravice	0,02	2	5,3	0
Horní Město	39,92	-2	-	0
Jířkov	9,77	1	-	0
Malá Morávka	-	2	5,2	0
Malá Štáhle	-	2	7,6	0
Rýmařov	22,18	-1	6,0	0
Ryžoviště	0	2	-	0
Stará Ves	0	2	-	0
Tvrdkov	88,5	-2	-	0
Velká Štáhle	0	2	51,8	-2

Obr. 35 Hodnocení obcí dle plochy sklonité orné půdy (zdroj, ÚAP)

Obr. 36 Hodnocení obcí dle záplavového území Q_{100} (zdroj, ÚAP)

2.6.2 Horninové prostředí

Geologický a geomorfologický profil území

Na území SO ORP Rýmařov se střetávají dva geomorfologické celky. V severní části se jedná o Hrubý Jeseník a jeho podcelky Pradědská hornatina (Karlovska vrchovina, Pradědský hřbet a Vysokoholský hřbet) a Medvěďská hornatina (Vrbenská vrchovina). Ta postupně přechází do Nízkého Jeseníku nacházejícího se ve střední a především jižní části území. V tomto případě se jedná o podcelek Bruntálská vrchovina (Moravická vrchovina, Břidličská pahorkatina, Rešovská vrchovina). Pouze velmi okrajově sem zasahuje v západní části území také Hanušovická vrchovina a to svým podcelkem Hraběšická hornatina (Oskavská pahorkatina, Kamenecká hornatina).

Hrubý Jeseník je druhým nejvyšším pohořím v ČR a je dominantním pohořím severní Moravy a Slezska. Patří ke krkonoško-jesenické subprovincii, respektive k Sudetám, jako jejich nejvýchodnější část. V hlavních rysech se dnešní terén zformoval v mladších třetihorách, jeho vývoj však i poté pokračoval ve čtvrtohorách. Největší úlohy zde sehrály tektonické pohyby – zdvihy a poklesy jednotlivých ker a s nimi spjatá erozní činnost tekoucí vody i činnost ledovců. Hornatina se skládá z několika stupňovitě uspořádaných ker se zbytky zarovnaného povrchu v nejvyšších částech. Nejvyšším vrcholem je Praděd

(1492 m). Celkem má Hrubý Jeseník 56 tisícovek, což je po Šumavě druhý největší počet. Rozložení vrcholů je relativně rovnoměrné v celé ploše. Hrubý Jeseník má přibližně kruhový tvar o průměru 30 km a od ostatních celků je oddělen hlubokými zlomovými údolími řek (Branná, Desná, Bělá, Moravice či Černá Opava). V Jeseníkách pramení mnoho řek, např. Morava, Opava, Moravice, Opavice, Desná, Bystřice. Hrubý Jeseník je budován zejména paleozoickými metamorfovanými horninami a to jak vulkanity (amfiboly, diabasy), tak i metapelite (fylity, svory až pararuly), mohou se vyskytnout také vložky krystalických vápenců.

Pradědská hornatina s výškovou členitostí až 800 metrů a střední výškou 953 m.n.m. má nejvyšší vrcholy na celé Moravě: Praděd (1 492 m.n.m.), Vysokou holi (1 464 m.n.m.) a Petrovy kameny (1 438 m.n.m.).

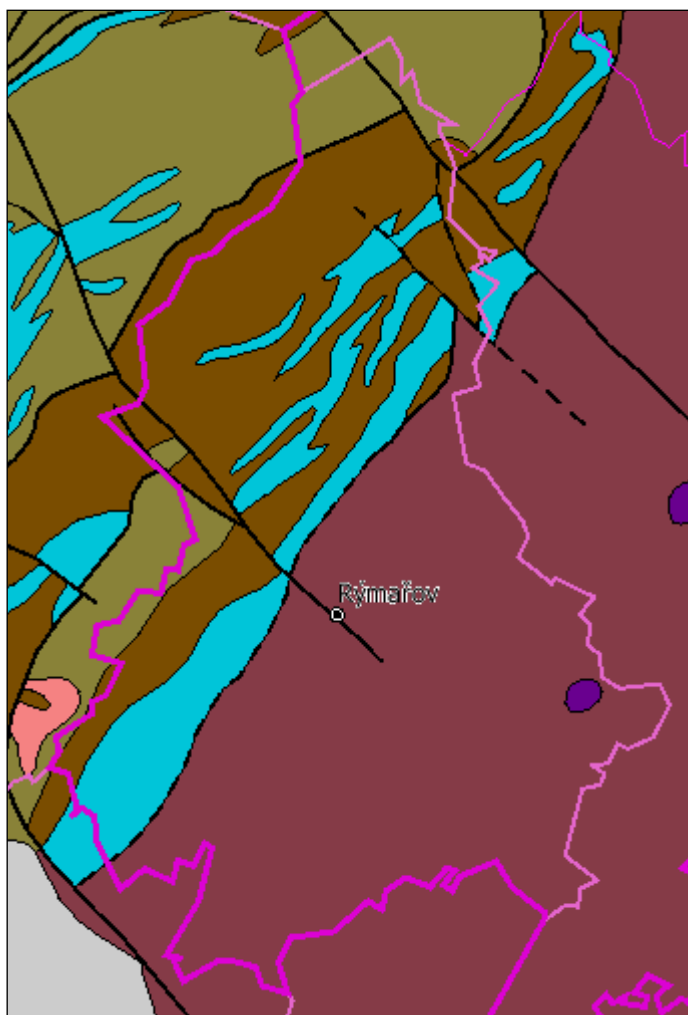
Medvěďská hornatina je nejnižším podcelkem Hrubého Jeseníku, nejvyšším bodem je Medvědí vrch (1216,2 m n.m.). Střední nadmořská výška činí 815 m n.m. a výšková členitost se pohybuje v rozmezí 300 - 600 m. Největší část Medvěďské hornatiny patří do povodí Černé Opavy. Do povodí řeky Moravice patří jižní část popisované oblasti odvodňovaná Bělokamenným potokem.

Nízký Jeseník se rozprostírá jihovýchodně od Hrubého Jeseníku, mezi Hornomoravským úvalem a Slezskou nížinou. Jedná se o jeden z nejstarších geologických celků střední Evropy. Je tvořen flyšovou sedimentací variského stáří (takzvaný kulm), horninovou náplní jsou zejména droby, břidlice a slepence devonského a karbonského stáří. Téměř na všech stranách je omezen zlomy a podél nich vzniklými výraznějšími svahy. Nízký Jeseník je plochou vrchovinou o průměrné výšce 400 - 600 metrů. Nejvyšším bodem Nízkého Jeseníku je Slunečná (800 m) v západní části. Celek Nízkého Jeseníku je tvořen z několika menších geomorfologických částí, přičemž do sledovaného území zasahuje pouze Bruntálská vrchovina. Koncem třetihor se v oblasti začala projevovat sopečná činnost vázaná na zlomy sudetského směru. Produktem vulkanické činnosti je několik čedičových kup, ale i stratovulkány (Velký Roudný). Aktivní sopečná činnost byla ukončena ve starších čtvrtohorách. Podél těchto zlomů do hlubin také pronikala voda, obohatila se minerálními látkami a opět vystupovala jako minerální prameny. Počátkem čtvrtohor se podnebí ochladilo. To se projevilo i vznikem pevninského ledovce, který do oblasti Nízkého Jeseníku přinesl ze severu glaciální sedimenty (štěrkopísky a bludné balvany).

Bruntálská vrchovina je geomorfologický podcelek v západní části Nízkého Jeseníku, nejvyšší bod jsou Pastviny, 790 m.n.m. Představuje plochou vrchovinu z devonských a spodnokarbonských břidlic a drob; typické jsou kupovité vrchy sopečného původu. Zaujímá plochu 660,20 km², střední výška 566,6 m. Kerná vrchovina, která v severní části vystupuje široce zaoblenými rozvodními hřbety s plošinami holoroviny a široce rozvěvenými údolími, v jižní části se pak vyskytují mladá, hluboce zaříznutá údolí.

Hraběšická hornatina je geomorfologický podcelek v jihovýchodní části Hanušovické vrchoviny, nejvyšší hora je Černé kameny, 956 m.n.m. Plochá hornatina se stupňovitou stavbou tvořenou jednotlivými krami zemské kůry. Složená je z krystalických břidlic. Okraje tvoří výrazné zlomové svahy rozřezané hlubokými údolími přítoků Oskavy a Desné, na hřebtech jsou skalní útvary lemovány kryoplanáčnickými terasami. Zaujímá plochu 174,77 km², střední výška 603,1 m. Je zalesněná. Do zájmového území zasahuje pouze okrajově.

Obr. 37 Geologická struktura území SO ORP Rýmařov (www.geoportal.cenia.cz)

Legenda

	<i>vulkanické horniny zčásti metamorfované, proterozoické až paleozoické (amfibolity, diabasy, melafyry, porfyry)</i>		<i>paleozoické horniny zvrásněné, nemetamorfované (břidlice, droby, křemence, vápence)</i>
	<i>paleozoické horniny zvrásněné a metamorfované (fylity, svory)</i>		<i>proterozoické horniny assyntsky zvrásněné, s různě silným variským přepracováním (břidlice, fylity, svory až pararuly)</i>

Těžba nerostných surovin

Na území SO ORP Rýmařov je evidováno několik ložisek nerostných surovin, zejména se jedná o ložiska polymetalických rud (galenit, pyrit, sfalerit, stříbrné rud a železné rudy). V tomto případě jde o ložiska v obcích Horní Město a Tvrdkov. Pouze v plošně malém rozsahu zasahuje do KÚ obce Jiříkov také ložisko krystalického vápence (Sovinec). Pro zajištění ochrany všech těchto ložisek nerostných surovin jsou vymezena chráněná ložisková území.

Tab. 57 Ložiska nerostných surovin v SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

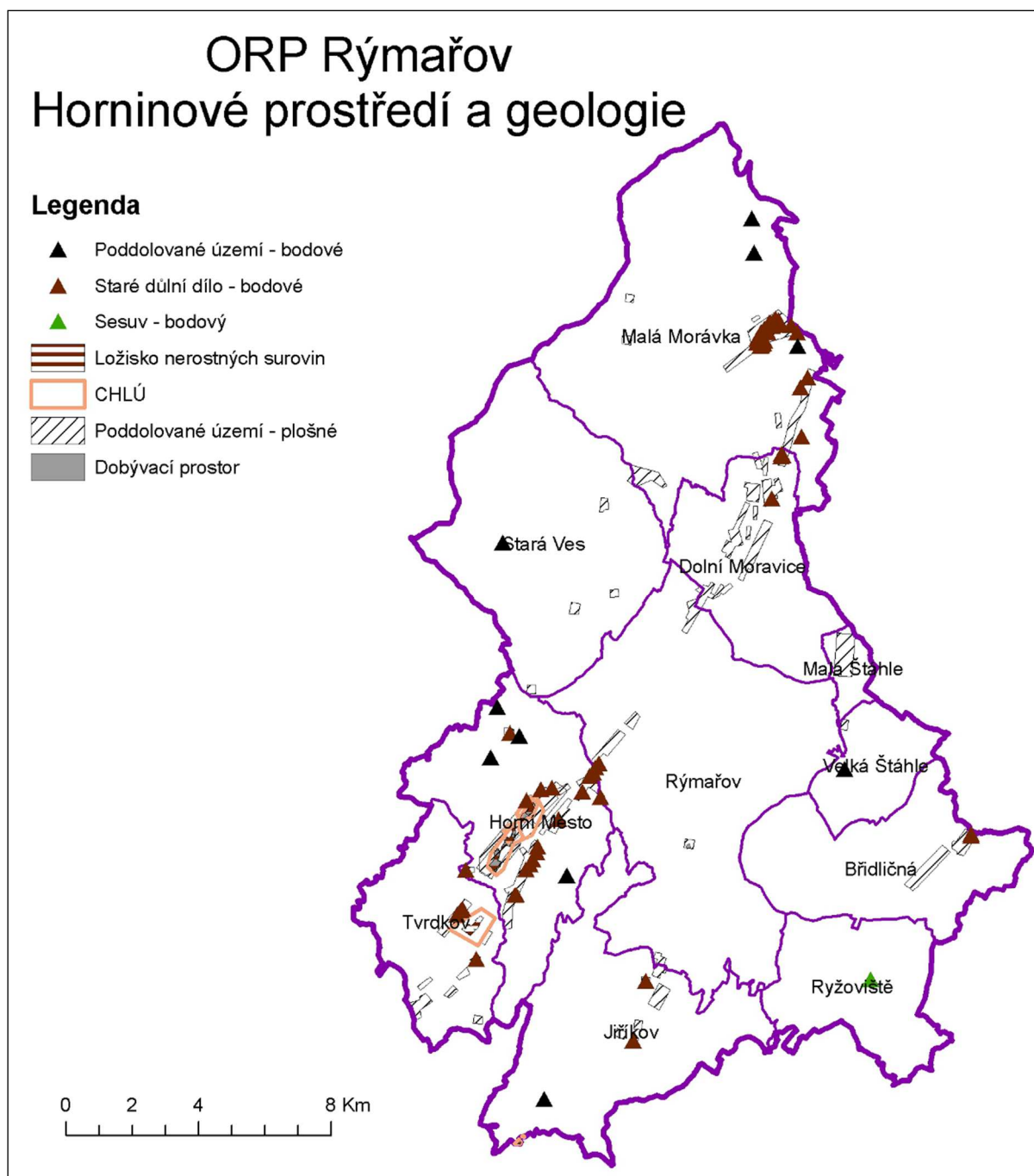
Obec	Evidenční číslo	Název	Nerost	Surovina	Plocha (ha)	CHLÚ
Tvrdkov	3231100	Ruda u Rýmařova-sever	galenit, pyrit, Ag-ruda, sfalerit	Polymetalické rudy	13,7	Ano
Horní Město	3130300	Horní Město	arzenopyrit, galenit, pyrit, Ag-ruda, Fe-ruda, sfalerit	Polymetalické rudy, Železné rudy	10,2	Ano
Horní Město	3130401	Horní Město-Šibenice	galenit, pyrit, Ag-ruda, sfalerit	Polymetalické rudy	18,7	Ano
Jířkov	3222500	Sovinec	krystalický vápenec, vápenec	Vápenec	0,3	Ano

Pro potřeby těžby nerostných surovin jsou na těchto ložiscích vymezeny dobývací prostory – všechny se nacházejí v Horním Městě. Organizací spravující tyto dobývací prostory jsou DIAMO s.p. a Česká geologická služba.

Tab. 58 Dobývací prostory v SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Obec	Číslo DP	Název	Nerost	Organizace
Horní Město	313030001	ložisko Horní Město	arzenopyrit, galenit, pyrit, Ag-ruda, Fe-ruda, sfalerit	DIAMO s.p., Stráž pod Ralskem
Horní Město	313030002	ložisko Horní Město	arzenopyrit, galenit, pyrit, Ag-ruda, Fe-ruda, sfalerit	DIAMO s.p., Stráž pod Ralskem
Horní Město	313040101	ložisko Horní Město - Šibenice	galenit, pyrit, Ag-ruda, sfalerit	Česká geologická služba - Geofond
Horní Město	313040102	ložisko Horní Město - Šibenice	galenit, pyrit, Ag-ruda, sfalerit	Česká geologická služba – Geofond
Rýmařov	Neuvedeno	Lom Ondřejov	stavební kámen	neuvedeno

Obr. 38 Těžba nerostných surovin v SO ORP Rýmařov (zdroj, ÚAP)

Sesuvná a poddolovaná území

Poddolované území může představovat omezení pro rozvoj obcí, například výstavby. Na území SO ORP Rýmařov je evidováno pouze jedno aktivní sesuvné území na území obce Ryžoviště, a to plošně malého rozsahu v severovýchodní části území v blízkosti zástavby a může proto představovat menší potenciální riziko. Podle dotazníků (2012) představují problém také sesouvající se opěrné zdi v Ryžovišti (ul. Mučedníků u kostela) a Rýmařově (zed' u kostela).

Omezení vyplývající z poddolovaných území je mnohem větší a to zejména z důvodu jejich velkého rozsahu. Nacházejí se především na území Dolní Moravice (213 ha), Horního Města (408,3 ha), Břidličné (85,2 ha), Tvrdkova (100,6 ha), Jiříkova (63,7 ha), Rýmařova (97 ha) a Malé Morávky (249,8 ha) a Malé Štáhle (70,7 ha – 25% území obce). V ostatních obcích je jejich výskyt nižší. V některých obcích – Břidličná (lokalita Na Jezírkách), Horní Město (celá obec Horní Město a osada Skály u Rýmařova), Dolní

Moravice (Horní Moravice – 100 m široký pruh jz-sv směru mezi domy č. p. 65 až 31), Malá Morávka (od č. p. 79 západně od silnice 100m široký pruh jz-sv směru až po č. p. 242), Malá Štáhle (poddolovaný pruh sj. směru zasahuje pod dům č. p. 31), Tvrdkov (Ruda u Rýmařova – jih obce, domy č. p. 68 a 86), Rýmařov (Rýmařov-Edrovice, okolí ulice Javorová a Julia Fučíka) – zasahují do zastavěného území a mohou proto představovat potenciální riziko nebo budoucí omezení pro výstavbu a rozvoj obcí. Ve sledovaném území se nachází také celá řada starých důlních děl a pozůstatků historické těžby.

Indikátory

Jako indikátor, který charakterizuje území z hlediska horninového prostředí, byl zvolen indikátor zaměřený na vztah sesuvných a poddolovaných území k zastavěné a zastavitelné ploše. Výskyt těchto území představuje omezení pro rozvoj obcí, zejména je limitem pro výstavbu. Stav indikátoru v jednotlivých obcích je znázorněn v následující tabulce. Výskyt sesuvných území je na území SO ORP Rýmařov minimální, problém mohou představovat zejména území poddolovaná.

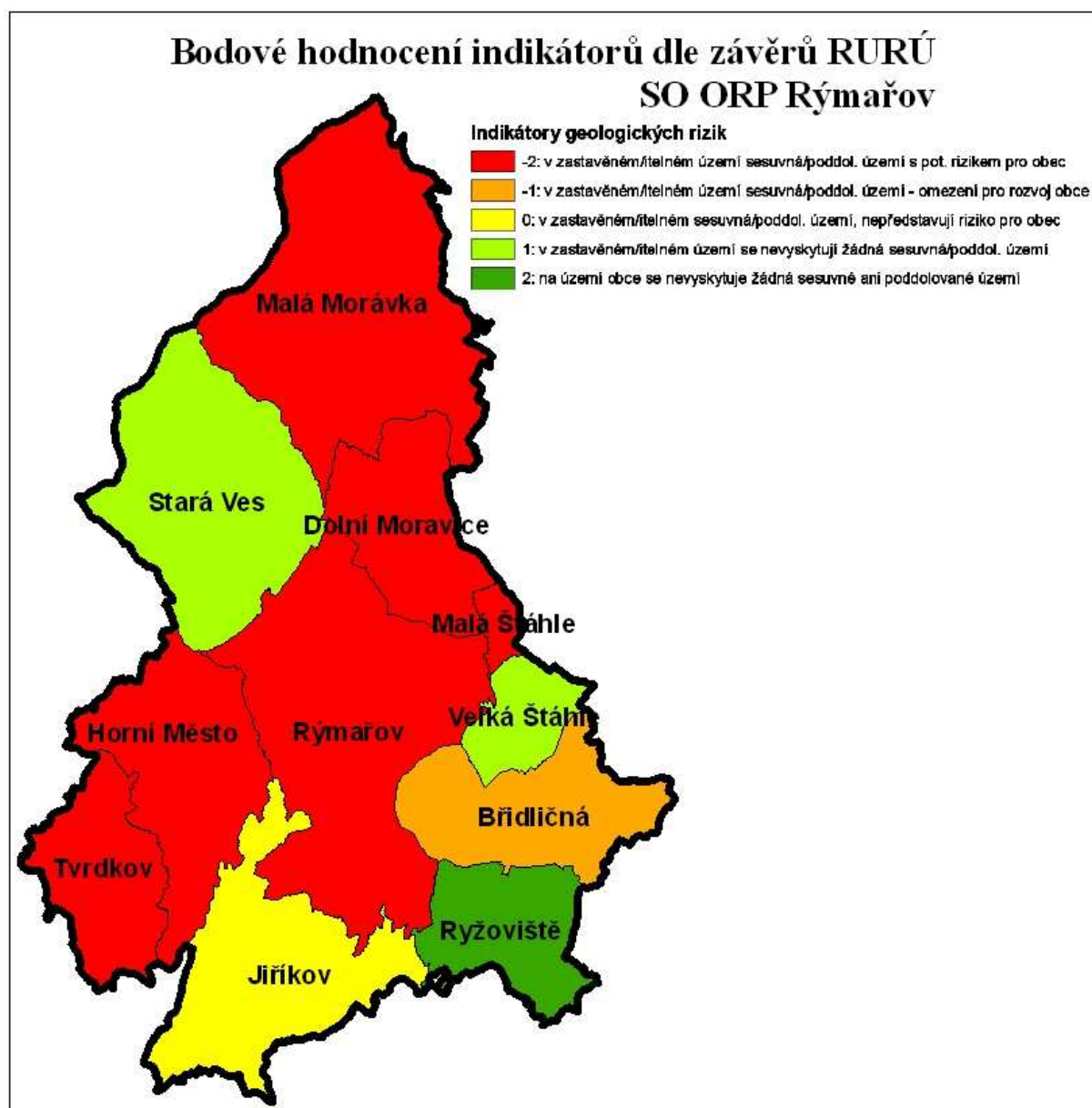
Hodnocení indikátoru:

- +2 na území obce se nevyskytuje žádná sesuvná ani poddolovaná území.
- +1 v zastavěném/zastavitelném území se nevyskytují žádná sesuvná ani poddolovaná území.
- 0 v zastavěném/zastavitelném území se vyskytují sesuvná nebo poddolovaná území, nepředstavují však riziko nebo omezení pro rozvoj obce.
- 1 v zastavěném/zastavitelném území se nacházejí sesuvná nebo poddolovaná území představující omezení pro rozvoj obce.
- 2 v zastavěném/zastavitelném území se nacházejí sesuvná nebo poddolovaná území představující potenciální riziko pro obec (zástavbu, komunikace).

Tab. 59 Podíl poddolovaných a sesuvných území v jednotlivých obcích SO ORP Rýmařov (zdroj, ÚAP)

Obec	Plocha obce (km ²)	Hodnocení indikátoru
Břidličná	25,8	-1
Dolní Moravice	22,2	-2
Horní Město	31,7	-2
Jiříkov	35,2	0
Malá Morávka	61,6	-2
Malá Štáhle	2,8	-2
Rýmařov	60,7	-2
Ryžoviště	18,8	2
Stará Ves	44,1	1
Tvrdkov	19,9	-2
Velká Štáhle	9,6	1
Celkem	332,4	--

Obr. 39 Indikátor sesuvná a poddolovaná území v SO ORP Rýmařov (zdroj, ÚAP)

2.7 KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ovzduší

Znečištění ovzduší je stále vážný environmentální problém nejen v ČR, ale i v Evropě a po celém světě. Důsledky znečišťování jsou velmi široké. Jsou prokázány přímé negativní účinky látek znečišťujících ovzduší na zdraví obyvatel, zvířat, rostlin, půdu a materiály. Respirace zvýšených koncentrací látek znečišťujících ovzduší má přímé následky na zdravotní stav obyvatel. Zdraví obyvatel může být zasaženo také nepřímo, ukládáním těchto látek v dalších složkách životního prostředí (půda, voda, biota), vstupem chemikálií do potravního řetězce s následkem další expozice lidí. Navíc tyto účinky mohou ovlivnit strukturu a funkci ekosystémů, včetně jejich schopnosti samoregulace. Tyto účinky se mohou projevit okamžitě, ale současně také s určitým časovým zpožděním (např. degradace lesních ekosystémů).

Znečištění venkovního ovzduší je nejčastěji vyvoláno směsí znečišťujících látek emitovaných z celé řady zdrojů: významné stacionární průmyslové a technologické zdroje, doprava, zemědělství a plošné zdroje (souhrn malých zdrojů např.: lokálních topenišť). Ke znečištění ovzduší na místní úrovni přispívají rovněž znečišťující látky přenášené ze středních a velkých vzdáleností (desítky až stovky kilometrů). Významný vliv na kvalitu ovzduší mají rovněž aktuální meteorologické podmínky.

Při hodnocení kvality ovzduší se setkáváme s nerovnoměrnostmi prostorové distribuce emisních a imisních charakteristik. Účinky látek znečišťujících ovzduší emitovaných v určité oblasti se mohou negativně projevit v oblastech více či méně vzdálených (desítky až stovky kilometrů). Řadu problémů tedy nelze řešit izolovaně v rámci sledovaného území (SO ORP, obec, katastr), ale nutná je spolupráce na větších územních celcích (kraje, ČR, mezinárodně - přeshraniční vlivy). Opatření provedené na konkrétním území, např. v působnosti pověřeného stavebního úřadu, se mohou, ale také nemusí projevit na témže území (zvláště v případě stacionárních velkých a zvláště velkých emisních zdrojů).

Plocha území, na které došlo v daném roce k překročení imisních limitů a cílových imisních limitů pro ochranu zdraví obyvatel

Překročení imisních limitů je sledováno pro tyto látky znečišťující ovzduší: SO₂, PM₁₀, NO₂, benzen. Překročení cílových imisních limitů pro ochranu zdraví je sledováno pro tyto látky znečišťující ovzduší: As, Cd, benzo(a)pyren, O₃.

Pro SO ORP Rýmařov byly v roce 2006 z důvodu překračování imisních limitů určeny jako problematické suspendované částice velikostní frakce **PM₁₀, benzo(a)pyren a troposférický ozon**. Při hodnocení dat za rok 2008 již došlo ke snížení plochy území, na kterém došlo k překročení imisních limitů, v případě PM₁₀ již dokonce překročení zjištěno nebylo. V roce 2010 dochází překračování imisních limitů opět i pro PM₁₀. Na základě srovnání dat za čtyři roky nelze říci, jakým směrem se bude tato problematika ubírat. Jedná o dlouhodobý problém na mnoha místech ČR, koncentrace znečišťujících látek v ovzduší závisí nejen na jejich emitovaném množství, ale i na aktuálních meteorologických podmínkách (rozptylové podmínky, nízké zimní teploty a s tím spojené intenzivní lokální vytápění apod.).

Dílním problémem ochrany ovzduší na území SO ORP Rýmařov jsou imisní koncentrace suspendovaných částic (prach) velikostní frakce **PM₁₀**. K překročení hodnot 24h imisního limitu pro suspendované částice velikostní frakce PM₁₀ došlo v roce 2006 na 1 % území SO ORP (10 % území obce Tvrdkov a 5 % území obce Jiřkov), v roce 2008 již zde překročení zjištěno nebylo. V roce 2010 byly imisní koncentrace pro tuto látku překročeny na 7,9 % území SO ORP Rýmařov.

Roční imisní limit pro PM₁₀ nebyl na území SO ORP Rýmařov v roce 2006, 2008 ani 2010 překročen. V roce 2006, 2008 ani 2010 nebyly překročeny hodnoty 24h imisního limitu pro **SO₂**, ročního imisního limitu pro **NO₂**, ani imisního limitu pro **benzen**.

Na území SO ORP Rýmařov bylo rovněž zaznamenáno překročení cílového imisního limitu imisními koncentracemi benzo(a)pyrenu. V roce 2006 došlo k překročení cílových imisních limitů pro ochranu zdraví pro polycyklické aromatické uhlovodíky vyjádřené jako benzo(a)pyren (BaP) na 4 % území SO ORP Rýmařov, v roce 2008 se jednalo již jen o 1% plochy SO ORP a to pouze na území vlastní obce

Rýmařov (5% plochy obce). V roce 2010 došlo k mírnému zhoršení stavu a imisní limity byly překročeny na 4,2 % území SO ORP Rýmařov, a to v obcích Břidličná a Rýmařov.

Prakticky na celém území SO ORP došlo v letech 2006, 2008 i 2010 k překročení hodnoty cílového imisního limitu pro ochranu zdraví lidí pro **troposférický ozon**. Nebyly překročeny cílové imisní limity pro **arsen** a **kadmium**.

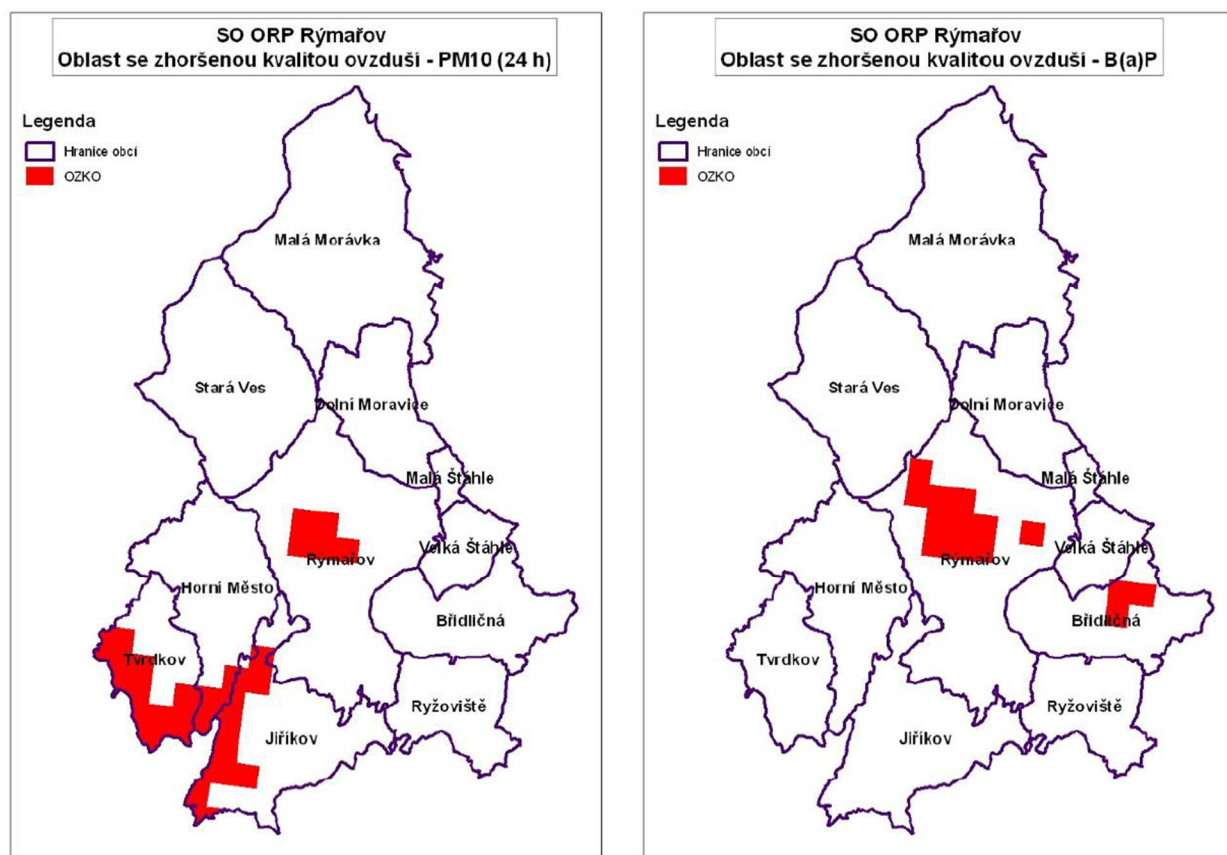
Tab. 60 Překročení imisního limitu a cílového imisního limitu pro ochranu zdraví, rok 2010 (zdroj, data ÚAP)

SO ORP Rýmařov			
% území obce s překročením imisních limitů pro ochranu zdraví lidí			
Obec	Imisní limit	Cílový imisní limit	
	PM₁₀_24h	B(a)P	O₃_8h
Břidličná	0,0	11,4	88,6
Dolní Moravice	0,0	0,0	100,0
Horní Město	8,1	0,0	88,7
Jiříkov	24,6	0,0	73,7
Malá Morávka	0,0	0,0	100,0
Malá Štáhle	0,0	0,0	100,0
Rýmařov	8,4	18,1	90,9
Ryžoviště	0,0	0,0	100,0
Stará Ves	0,0	0,0	100,0
Tvrdkov	49,4	0,0	50,6
Velká Štáhle	0,0	0,5	99,5
Celkem SO ORP	7,9	4,2	90,6

Problematika ovzduší byla řešena i v rámci dotazníkového řešení. U většiny obcí bylo uvedeno, že vnímají mírné znečištění ovzduší, a to především v zimě. Původem znečištění bývá vytápění domácností, u obcí ležících na dopravním tahu také znečištění z aut. Uváděn byl také průmysl a zemědělství. Toto se týká obcí Břidličná, Dolní Moravice, Horní Město, Malá Štáhle, Rýmařov, Ryžoviště a Velká Štáhle.

Problematika zápachu je uváděna pouze v Břidličné ze zemědělství a v Dolní Moravici z vytápění domácností. Jinde problémy se zápachem uváděny nejsou.

Obr. 40 Vymezení oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší pro PM₁₀ (24 h) a B(a)P

Plocha území, na které došlo v daném roce k překročení imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace

Na území všech obcí, tj. převážné většině území SO ORP Rýmařov, došlo v roce 2006, 2008 i 2010 k překročení hodnot cílového imisního limitu pro ozon pro ochranu ekosystémů a vegetace (expoziční index AOT40). Nebyly naopak překročeny imisní limity pro SO₂ a NO_x.

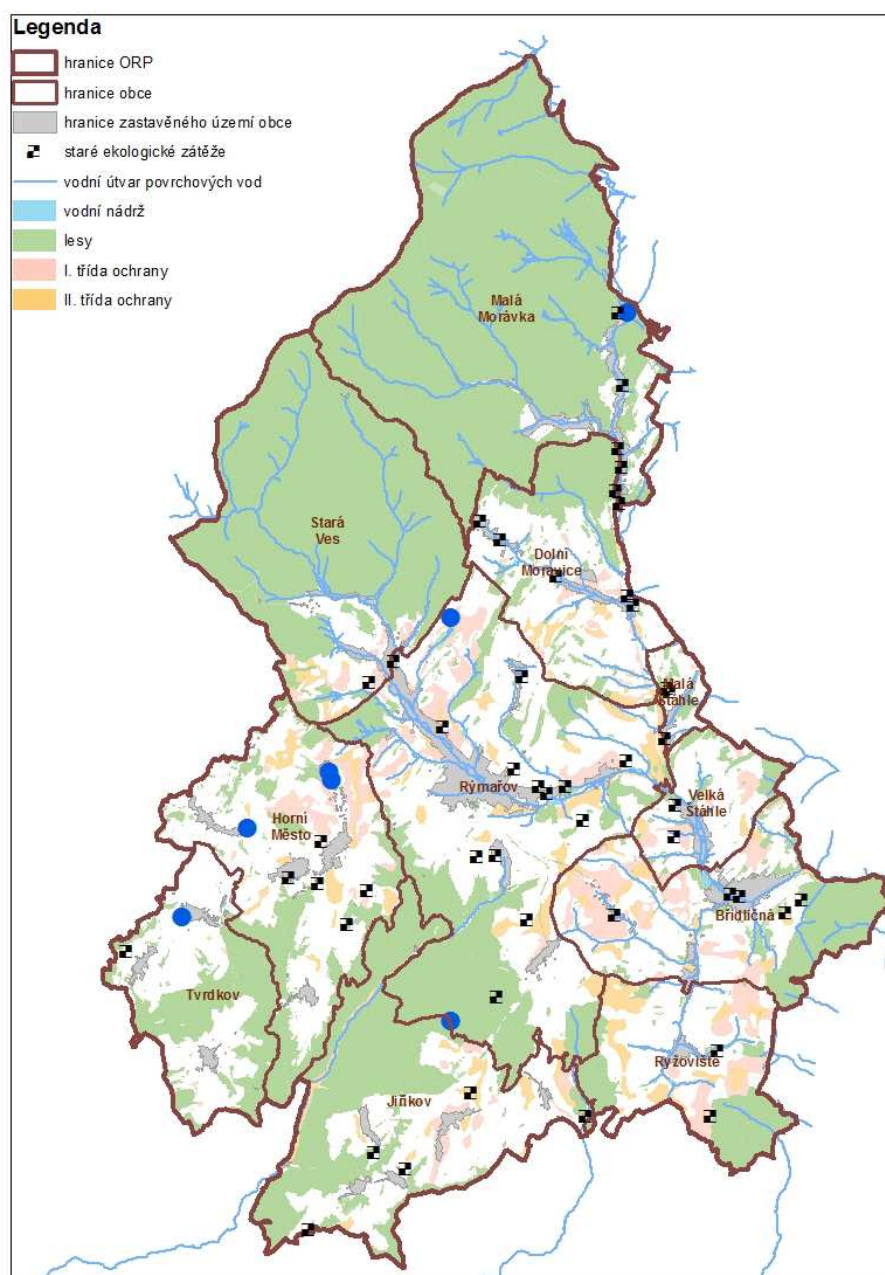
Staré ekologické zátěže

Na území SO ORP Rýmařov je evidována dle dat ÚAP celá řada lokalit uváděných dle MŽP jako stará ekologická zátěž. Řada z nich již není aktuální. Pokud se jednalo o staré skládky, mohly být rekultivovány, v případě průmyslových podniků problém vyřešil stávající majitel, případně se některé v území nikdy nevyskytovaly. Toto je nutno brát při zpracování územních plánů v potaz a prověřit vždy aktuální stav v území.

Přehled lokalit vedených jako stará ekologická zátěž je uveden v následující mapě a tabulce. Staré ekologické zátěže jsou uváděny ze všech obcí.

V rámci vlastních průzkumů a dotazníkového šetření byly řešeny také brownfields, respektive opuštěné a dnes nevyužívané plochy. Ty byly uváděny v obcích Tvrdkov (bývalý zemědělský areál-rekonstrukce na Multifunkční dům), Horní Město (objekt Hedvy), Malá Morávka (objekt bývalé žebříkárny-dřevosloh), Malá Štáhle (sklárny, objekt u těžby kamene), Rýmařov (objekt bývalého Harrachova pivovaru v areálu Janovického zámku, objekty Hedvy na ul. Opavská, budovy bývalého Geologického průzkumu, "banka" na ul. Husova, plocha a objekty na ul. Okružní, bývalé kravíny na ul. Okružní), Ryžoviště (bývalé ředitelství státních statků, budova bývalého internátu), Jiříkov (část Křížov u Sovince-zemědělský areál, nerealizovaný záměr historického městečka).

Obr. 41 Staré ekologické zátěže (zdroj, data ÚAP)

Tab. 61 Přehled starých ekologických zátěží v SO ORP Rýmařov, 2020

Obec	Katastrální území	Popis	Obec	Katastrální území	Popis
Břidličná	Břidličná	AL INVEST Břidličná, a.s.	Malá Štáhle	Malá Štáhle	Malá Štáhle
Břidličná	Břidličná	Břidličná hnojiště	Malá Štáhle	Malá Štáhle	Malá Štáhle - městská skládka II
Břidličná	Břidličná	ČEPRO a.s. - ČS PHM Břidličná	Malá Štáhle	Malá Štáhle	Malá Štáhle - skládka na soutoku
Břidličná	Břidličná	Červený Lom	Rýmařov	Jamartice	Jamartice - RK Systemtechnik
Dolní Moravice	Dolní Moravice	Dolní Moravice - bývalý mlýn	Rýmařov	Rýmařov	Městská skládka
Dolní Moravice	Dolní Moravice	Dolní Moravice - skládka hradisko	Rýmařov	Ondřejov u Rýmařova	Ondřejov - statek
Dolní Moravice	Horní Moravice	Horní Moravice - skládka Horní konec	Rýmařov	Ondřejov u Rýmařova	Ondřejov skládka 5368
Dolní Moravice	Nová Ves u Rýmařova	Nová Ves - násep pro hasiče	Rýmařov	Rýmařov	Rýmařov - lom u silnice č. 11
Dolní Moravice	Nová Ves u Rýmařova	Nová Ves - navážka stavebního odpadu	Rýmařov	Rýmařov	Rýmařov - rekultivovaná skládka Okal
Dolní Moravice	Dolní Moravice	Rekultivovaná skládka	Rýmařov	Rýmařov	Rýmařov - za hřbitovem
Dolní Moravice	Dolní Moravice	Skládka Dolní Moravice	Rýmařov	Rýmařov	skládka Jarmartice
Horní Město	Horní Město	Horní Město - skládka v areálu RD	Rýmařov	Rýmařov	skládka Rýmařov
Horní Město	Skály u Rýmařova	Skály - stavební odpad	Rýmařov	Rýmařov	skládka Rýmařov
Horní Město	Horní Město	skládka Horni Mesto	Rýmařov	Rýmařov	skládka Stránské
Horní Město	Horní Město	skládka Resov	Rýmařov	Rýmařov	skládka Stránské
Horní Město	Horní Město	Skládka Skály	Rýmařov	Janušov	Stará Ves - bývalá slévárna
Jiříkov	Jiříkov u Rýmařova	Jiříkov u Rýmařova hnojiště	Rýmařov, Janušov	Rýmařov	Okál skládka, Janovice
Jiříkov	Kněžpole	Kněžpole skládka	Ryžoviště	Ryžoviště	Ryžoviště skládka
Jiříkov	Křížov u Sovince	Křížov u Sovince hnojiště	Ryžoviště	Ryžoviště	Ryžoviště skládka v lomu
Jiříkov	Těchanov	Skládka Těchanov	Sovinec	Sovinec	Skládka Sovinec
Malá Morávka	Malá Morávka	Malá Morávka - halda	Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova	Stará Ves - za Janovickým zámekem
Malá Morávka	Malá Morávka	Malá Morávka - skládka u ČOV	Tvrdkov	Mirotínek	Mirotínek
Malá Morávka	Malá Morávka	Malá Morávka - skládka u garáží	Velká Štáhle	Velká Štáhle	AL INVEST Břidličná, a.s. - sklad chemik
Malá Morávka	Malá Morávka	skládka Mala Moravka	Velká Štáhle	Velká Štáhle	Velká Štáhle hnojiště

Indikátory

Indikátory stavu kvality ovzduší

Výběr parametrů pro hodnocení kvality ovzduší byl veden snahou o zjednodušení složité problematiky za účelem podání rychlé a srozumitelné informace o stavu ovzduší ve smyslu platné legislativy. Hlavní indikátory

- HP1: Plocha území, na které došlo v daném roce k překročení imisních limitů a cílových imisních limitů pro ochranu zdraví lidí
- HP2: Plocha území, na které došlo v daném roce k překročení imisních limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace

byly navrženy na základě požadavků platné legislativy (zahrnují současné problémy ochrany ovzduší). Indikace problémů ve vývoji imisních koncentrací látek znečišťujících ovzduší byla stanovena na základě vyhodnocení překročení platných imisních limitů pro ochranu zdraví lidí a limitů pro ochranu ekosystémů a vegetace.

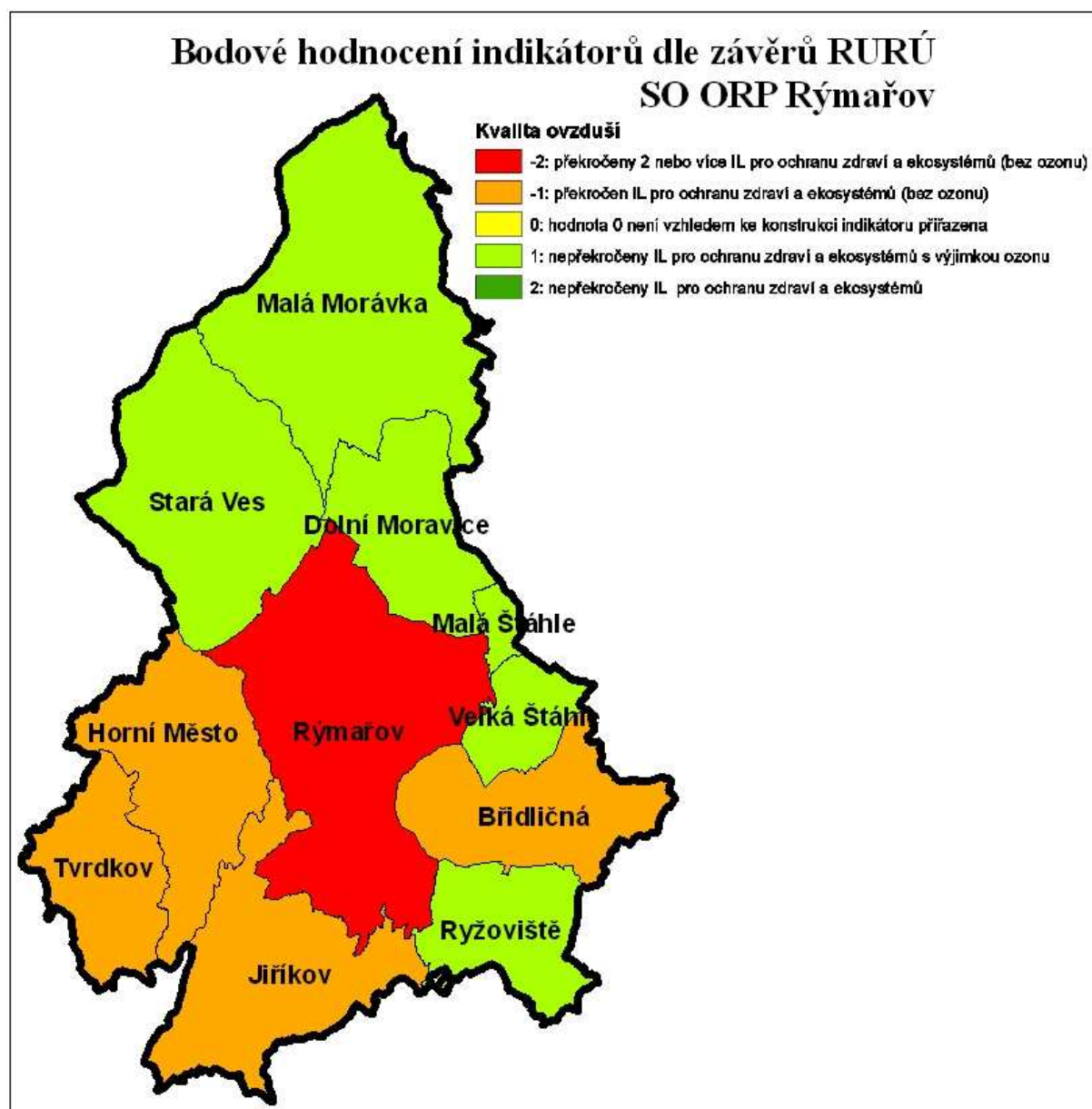
Indexace hodnocení: -2 / -1 / 0 / 1 / 2 (-2 nejhorší, 0 neutrální, 2 nejlepší)

- 2 na území obce jsou překročeny dva nebo více imisních limitů nebo cílových imisních limitů pro ochranu zdraví a pro ochranu ekosystémů a vegetace (bez zahrnutí ozonu) – není plněn cílový stav indikátoru
- 1 na území obce je překročen imisní limit nebo cílový imisní limit pro ochranu zdraví nebo pro ochranu ekosystémů a vegetace (bez zahrnutí ozonu) – není plněn cílový stav indikátoru
- 0 neutrální stav, hodnota 0 není vzhledem ke konstrukci indikátoru přiřazena
- 1 na území obce nejsou překročeny imisní limity ani cílové imisní limity pro ochranu zdraví a pro ochranu ekosystémů a vegetace s výjimkou přízemního ozonu – cílový stav indikátoru není plněn, ale situace se dá vzhledem k plošnému překročení imisních limitů pro ozon hodnotit spíše pozitivně
- 2 na území obce nejsou překročeny imisní limity ani cílové imisní limity pro ochranu zdraví a pro ochranu ekosystémů a vegetace – je naplněn cílový stav indikátoru

Tab. 62 Souhrnné hodnocení kvality ovzduší ve smyslu navržených indikátorů na území SO ORP Rýmařov v roce 2010

SO ORP Rýmařov			
Obec	Počet látek s překročením imisních limitů nebo cílových imisních limitů pro ochranu zdraví a ochranu ekosystémů a vegetace se zahrnutím ozonu		Výsledné hodnocení
			-2 / -1 / 0 / 1 / 2
	HP1 (zdraví)	HP2 (ekosystémy)	(-2 nejhorší, 2 nejlepší)
Břidličná	2	1	-1
Dolní Moravice	1	1	1
Horní Město	2	1	-1
Jířkov	2	1	-1
Malá Morávka	1	1	1
Malá Štáhle	1	1	1
Rýmařov	3	1	-2
Ryžoviště	1	1	1
Stará Ves	1	1	1
Tvrdkov	2	1	-1
Velká Štáhle	1	1	1

Obr. 42 Souhrnné hodnocení kvality ovzduší na území SO ORP v roce 2010 (zdroj data, ÚAP)

2.8 ZEMĚDĚLSKÝ PŮDNÍ FOND A POZEMKY URČENÉ K PLNĚNÍ FUNKCÍ LESA

2.8.1 Zemědělský půdní fond

Zemědělství má zásadní vliv na zachování venkovského prostoru, využívání půdy a tvorbu krajiny. Pro vypracování rozboru udržitelného rozvoje území je proto nezbytné provést analýzu současného stavu zemědělství a možných trendů vývoje v budoucnosti a posoudit kvalitu půd na daném území.

Charakter zemědělství v SO ORP Rýmařov je dán reliéfem pohoří Jeseníky. To určuje orientaci zemědělství na extenzivní chov skotu, k čemuž jsou využívány rozsáhlé pastevní areály v podhorských oblastech. Vedle produkční funkce plní zdejší zemědělství úlohu péče o krajinu. Zemědělství zde obhospodařuje dle údajů ČSÚ k 30. 6. 2012 plochu 14 397 ha zemědělské půdy, což představuje 43,3 % z celkové rozlohy území ORP. Z kultur jsou na zemědělské půdě nejvíce zastoupeny trvalé travní porosty s 12 331 ha (85,4 %). Druhou nejvíce zastoupenou kulturou je orná půda s 1832 ha (12,7 %), což je asi

pětinový podíl oproti republikovému průměru. Zahrady a ovocné sady jsou zastoupeny 1,6 % výměry zemědělské půdy.

Ochrana zemědělského půdního fondu

Plošná ochrana půdy je definována ustanoveními zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů a ustanoveními zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu.

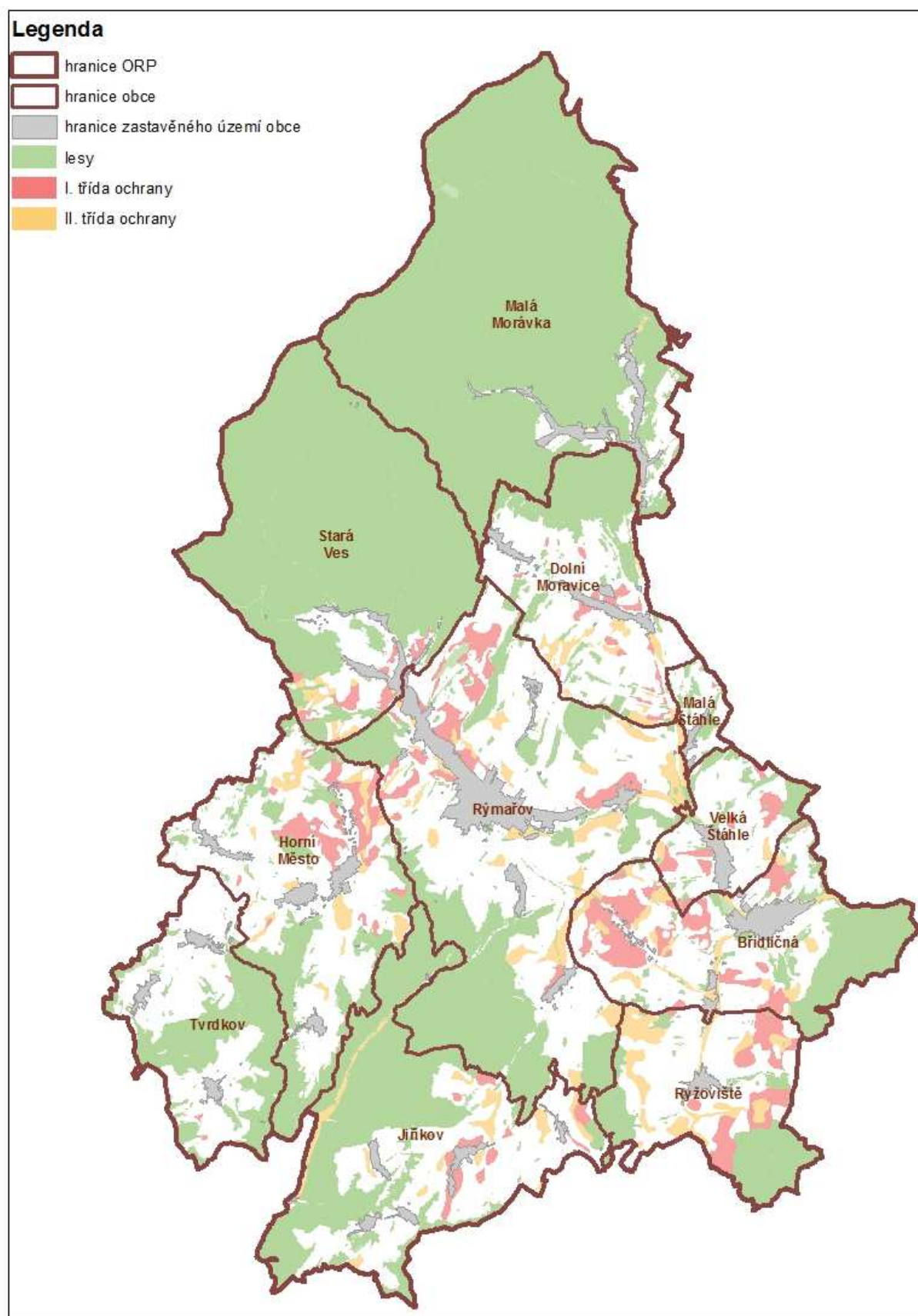
Zábor půd, především pro stavební účely je většinou nevratným procesem, který podstatně omezuje nebo úplně odstraňuje plnění funkcí půdy. Zábory půd patří podle závěrů dokumentu „Politika ochrany půdy EU“ mezi nejzávažnější procesy poškozující půdní fond jako celek.

Pro nezemědělské účely je nutno co nejméně používat zemědělskou půdu a odnímat jen nejnutnější plochy. Navržené odnětí ZPF v nezbytných případech je třeba zdůvodňovat, přitom je nutno co nejméně narušovat organizaci ZPF, hydrologické a odtokové poměry v území a zemědělskou cestní síť.

Hodnocení z hlediska kvality půd probíhá na základě vymezení 5 tříd ochrany, které vycházejí z kódů mapy BPEJ (bonitovaných půdně-ekologických jednotek). Pro nezemědělské účely je nutno používat nezastavěné a nedostatečně využívané pozemky v zastavěném území nebo na nezastavěných plochách stavebních pozemků. Musí-li však v nezbytných případech dojít k odnětí ze ZPF, je nutno využívat pokud možno pozemky ve 3. – 5. třídě ochrany.

1. **třída ochrany** - do 1. třídy ochrany jsou zařazeny bonitně nejceněnější půdy v jednotlivých klimatických regionech, které je možno odejmout ze ZPF pouze výjimečně, a to převážně na záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu.
2. **třída ochrany** – jsou zde situovány zemědělské půdy, které mají v rámci jednotlivých klimatických regionů nadprůměrnou produkční schopnost. Ve vztahu k ochraně ZPF jde o půdy vysoce chráněné, jen podmíněně odnímatelné a s ohledem na územní plánování také jen podmíněně zastavitelné.

Obr. 43 Půdy I. a II. třídy ochrany (zdroj, data ÚAP)

2.8.2 Pozemky určené k plnění funkce lesa

Plochy lesa

ORP Rýmařov je nadprůměrně lesnatým územím – lesnatost dosahuje 50,8 %. Lesnatost je nejvyšší v severní, vysoká je i v jihovýchodní části. Nejvyšší % lesů je v obci Malá Morávka 92,2 % a Staré Vsi 86,2 %, nejméně lesů je na území obce Velká Štáhle 16,4 %.

Přírodní lesní oblasti

Lesy na území SO ORP Rýmařov jsou zařazeny dle Oblastních plánů rozvoje lesa (lesní zákon č.289/1995 Sb. §23 a Vyhláška Mze č. 83/1996 Sb. o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů) do tří přírodních lesních oblastí (PLO 28 – Předhůří Hrubého Jeseníku, PLO 27 – Hrubý Jeseník, PLO 29 – Nízký Jeseník).

PLO 28 – Předhůří Hrubého Jeseníku

Jedná se o oblast s vysokým zastoupením smrku, z biotických škůdců je nejdůležitější podkorní hmyz, významné škody jsou také dřevokaznými houbami. Převládají zde dobré růstové podmínky s dostatkem vláhy. Střet zájmů myslivosti a lesního hospodářství platí na celé PLO. Do této PLO patří lesy na území obcí: lesy v jižní části obce Stará Ves a v severní části obce Horní Město.

PLO 27 – Hrubý Jeseník

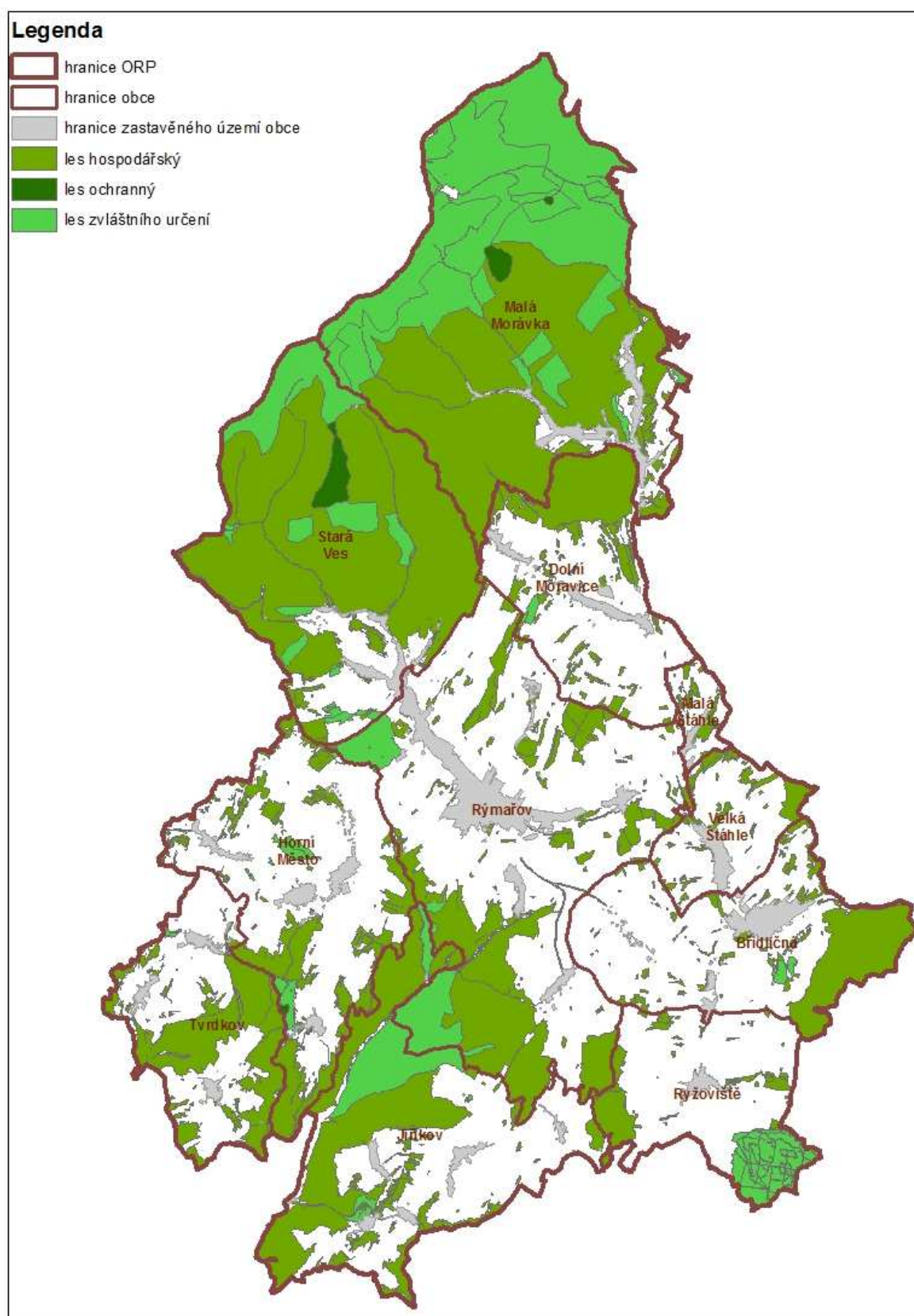
Tato PLO je typickou horskou oblastí s problémy vyplývající z náročných klimatických a terénních poměrů. Z biotických činitelů působí největší škody vítr, sníh a námraza, dále podkorní hmyz. Oblast je charakteristická vysokými stavy jelení zvěře, které se podařilo teprve v posledních letech snížit. Nejvýznamnější je funkce půdoochranná. Ke střetům zájmů dochází v oblasti hospodaření v lesích ochranných a hospodaření v ostatních lesích a myslivosti. Z dřevin převládá smrk, počátkem 20. století byla na hřebenech vysazována borovice kleč, která zde přetrvala ve značném množství. Do této PLO patří lesy na území obcí Malá Morávka, Stará Ves a severní části obce Dolní Moravice.

PLO 29 - Nízký Jeseník

Jde o oblast, která je zalesněná většinou smrkovými monokulturami, které jsou často, zejména v 3-4 vegetačním stupni ohrožovány větrem, hnilobami a podkorním hmyzem. V poslední době však dochází k pozvolným změnám a zvyšuje se podíl listnatých dřevin a jedle.

Do této PLO patří lesa na území obcí Tvrdkov, Jiříkov, Horní Město, Rýmařov, jižní část Dolní Moravice, Malá Štáhle, Velká Štáhle, Břidličná.

Obr. 44 Kategorie lesa (zdroj, data ÚAP)

Indikátory

Změna výměry zemědělské půdy v čase (2005 – 2012)

Jako indikátor pro sledování ZPF byla zvolena změna výměry zemědělské půdy v jednotlivých obcích v čase. Konkrétně je porovnána výměra mezi lety 2005 (31.12) a 2012 (30.6.). Změna výměry ve sledovaném období v obcích je vyjádřena v % a porovnána se stejným ukazatelem za celý SO ORP.

Tab. 63 Nastavení indikátoru PF (zdroj, ČSÚ, ČUZK, 2005, 2012)

Oblast	Rozloha ZP k 31.12.2005 (ha)	Rozloha ZP k 30.6.2012 (ha)	Úbytek ZP (%)
ČR	4259000	4 238 975	-0,9
SO ORP Rýmařov	14478	14397	-0,6

Hodnocení indikátoru změna výměry zemědělské půdy:

- 2 úbytek půdy nad 1 %
- 1 úbytek půdy 0,9 – 0,6 %
- 0 úbytek půdy 0,5 – 0,3 %
- 1 úbytek půdy 0,2 – 0 %
- 2 zvýšení výměry

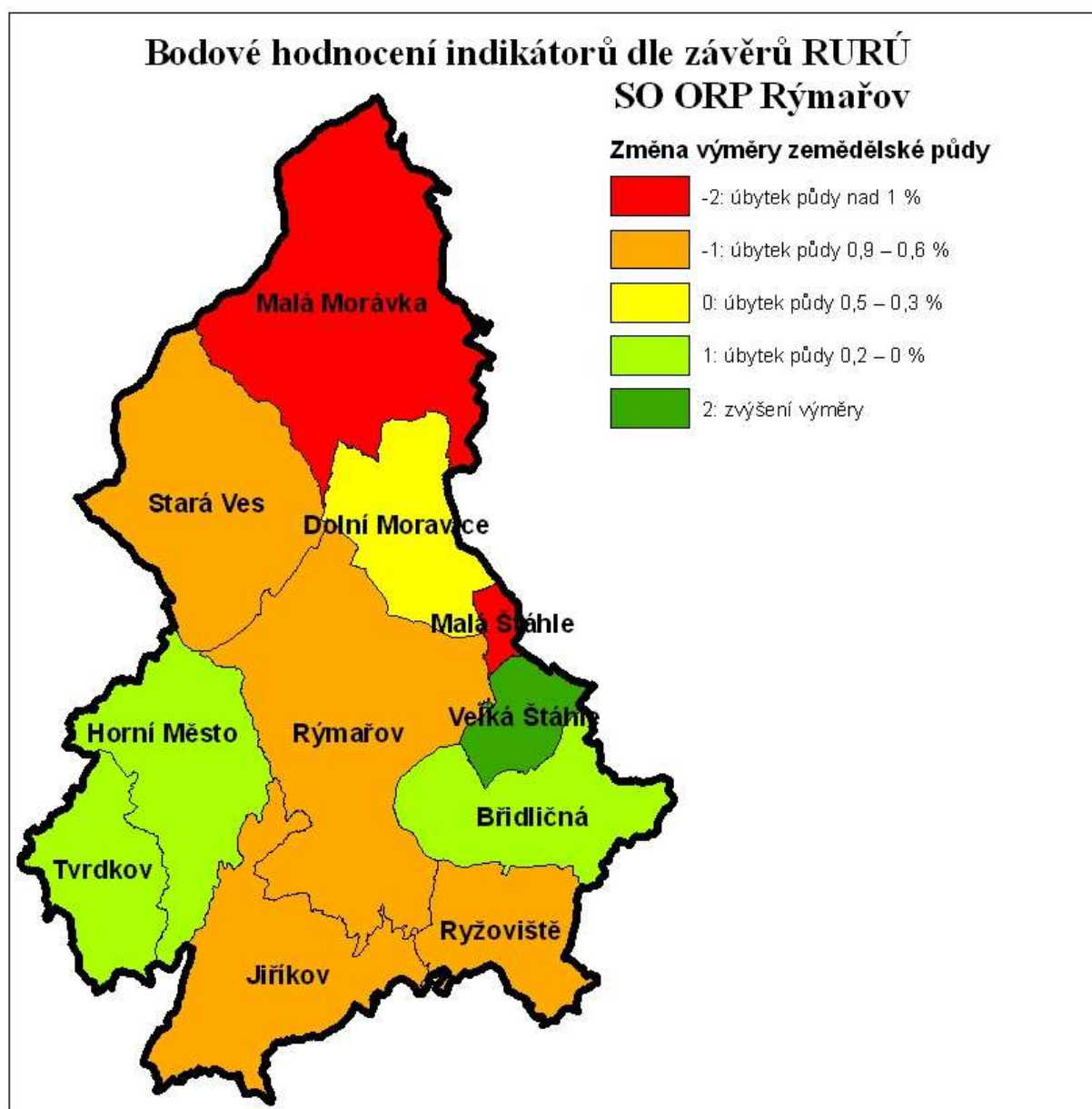
Z tabulky vyplývá, že k úbytku zemědělské půdy došlo na úrovni celorepublikové i SO ORP. To může být způsobeno jak zábořem půdy pro zástavbu, technickou infrastrukturu, tak např. zalesňováním, především některých méně úrodných a svažitých pozemků. V SO ORP Rýmařov je relativní úbytek ZPF o 0,3 % nižší, než je průměr České republiky.

Tab. 64 Indikátory změny výměry zemědělské půdy mezi lety 2005 a 2012

Obec	Výměra ZPF v roce 2005 (ha)	Výměra ZPF v roce 2012 (ha)	Změna výměry (%)	Hodnocení
Břidličná	1658,6	1656	-0,2	1
Dolní Moravice	1378,7	1375	-0,3	0
Horní Město	2061,1	2061	0,0	1
Jiříkov	1647,9	1633	-0,9	-1
Malá Morávka	341,6	334	-2,1	-2
Malá Štáhle	193	190	-1,5	-2
Rýmařov	3616,7	3584	-0,9	-1
Ryžoviště	1285,6	1275	-0,8	-1
Stará Ves	503,41	500	-0,6	-1
Tvrdkov	1061,7	1059	-0,2	1
Velká Štáhle	729,2	730	0,1	2
SO ORP Rýmařov	14477,5	14397,4	-0,6	0

Z tabulky vyplývá, že v rámci České republiky i SO ORP Rýmařov došlo k poklesu výměry zemědělské půdy. To může být způsobeno jak zábořem půdy pro zástavbu, technickou infrastrukturu, tak např. zalesňováním, především některých méně úrodných a svažitých pozemků. K největšímu záboru půdy došlo v obcích Malá Morávka a Malá Štáhle.

Obr. 45 Hodnocení indikátoru změna výměry zemědělské půdy v SO ORP Rýmařov (zdraoj, data ÚAP)

2.9 OBČANSKÁ VYBAVENOST VČETNĚ JEJÍ DOSTUPNOSTI A VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Občanská vybavenost

V rámci rozšíření počtu tematických okruhů ÚAP je samostatně zařazen tento tematický okruh. Jeho první část se zabývá občanskou vybaveností, tj. v širším rozsahu, než v rámci občanského vybavení, které je definováno ve stavebním zákoně.

Pro možnosti vývoje jednotlivých obcí má značný význam jejich občanské vybavení, jeho dostupnost pro místní populaci. Zejména pokrytí sítí základních škol je tradičně chápáno jako velmi významný faktor pro rozvoj sídel, jeho kulturně společenskou identitu. S rostoucí hybností obyvatel a zejména v příměstských regionech, však klesá i význam alokace tohoto druhu vybavení (důkazem jsou rychle rostoucí příměstské obce bez základních škol a odmítání spádovosti ze strany rodičů dětí, kteří mají stále častěji zájem na možnosti výběru a to i předškolních zařízení).

V podmínkách SO ORP Rýmařov s podprůměrnou hustotou osídlení, avšak poměrně značnými vzdálenostmi mezi sídly je **vlastní vybavenost obcí a jednotlivých sídel stále velmi významným faktorem jejich rozvoje** (i přes rostoucí hybnost – automobilizaci obyvatel).

Občanské vybavení, podle §2 odst. 1 písm. k) bod 3. zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, zahrnuje stavby, zařízení a pozemky sloužící například pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu a ochranu obyvatelstva.

Pod službami občanského vybavení v souladu se zněním stavebního zákona je tedy třeba rozumět služby poskytované subjekty, jako jsou např.:

- školy všech typů včetně mateřských škol,
- sportovní zařízení, tělovýchovné jednoty,
- ústavy sociální péče včetně ústavů pro mládež, jesle, dětské domovy,
- nemocnice, polikliniky, zdravotní zařízení a střediska,
- kina, divadla, kulturní domy, výstavní síně,
- správní úřady, pošty.

Základní informace o jednotlivých druzích kapacit občanského vybavení poskytuje ČSÚ v rámci městské a obecní statistiky (MOS) <http://vdb.czso.cz/mos/>. Analýzu fungování a alokace těchto zařízení hodnotí oborové dokumenty, zejména pak komunitní plány obcí, prognózy vývoje školství, strategické rozvojové dokumenty obcí a měst (Místních akčních skupin). Tyto dokumenty je nezbytné přiměřeně promítat do ÚPD. Územní plány a ani ÚAP je nemohou nahrazovat, zjednodušené názory na vybavenost obcí by mohly být značně zavádějící.

Například prognózy vývoje potřeby kapacit ve školství se v jednodušších případech odvíjejí z postupových tabulek jednotlivých škol a počtu narozených dětí, z dlouhodobějšího hlediska pak i z úvah o vývoji počtu obyvatel v obcích a prognózy počtu narozených dětí s ohledem na věkovou strukturu obyvatel a korekce migrací (právě odhad migrace je však nejhůře prognózovatelným faktorem).

Potřeba kapacit zařízení byla v minulosti určována „směrnými čísly“, v současnosti jsou různé pomocné ukazatele užívány zejména v oblasti komunitního plánování obcí (potřeby sociálně zdravotních zařízení v obcích). Většina rozhodnutí o potřebě kapacit je přijímána na politické úrovni, na základě odborných podkladů (oborových dokumentů).

Tab. 65 Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – školská zařízení (zdroj: ČSÚ, vlastní došetření)

1 = ano, 0 = ne Obec SO ORP	Mateřská škola (tříd)	Základní škola (tříd)		Gymnázium, střední škola, učiliště	ZUŠ, konzervatoř, jazyková škola	Vysoká škola
		(1. až 5. ročník	(1. až 9. ročník)			
Břidličná	3	0	12	0	0	0
Dolní Moravice	1	1	1	0	0	0
Horní Město	2	3	3	0	0	0
Jířkov	0	0	0	0	0	0
Malá Morávka	1	2	2	0	0	0
Malá Štáhle	0	0	0	0	0	0
Rýmařov	9	17	35	4	1	0
Ryžoviště	1	2	2	0	0	0
Stará Ves	2	4	4	0	0	0
Tyrdkov	0	0	0	0	0	0
Velká Štáhle	1	0	0	0	0	0
SO ORP Rýmařov	20	29	59	4	1	0

Na první pohled je z předchozí tabulky patrná absence vybavení školskými kapacitami u některých menších obcí (včetně mateřské školy). U vysokých škol je negativem vzdálenost Olomouce i Ostravy s bohatou nabídkou vysokých škol. Kladné saldo pohybu žáků do škol nevykazuje žádná obec, ani město Rýmařov soustřeďující střední školy.

Výstavba základních a středních škol se v řešeném území neplánuje, z demografických důvodů není a pravděpodobně ani nebude nutná.

Tab. 66 Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná kulturní zařízení (zdroj: ČSÚ)

1 = ano, 0 = ne Obec SO ORP	Kulturní dům (sál)	Kino	Středisko pro volný čas dětí	Kostel s náboženským využitím	Turistické (informační) centrum
Břidličná	1	-	-	1	-
Dolní Moravice	1	-	-	1	1
Horní Město	1	-	-	1	-
Jiříkov	1	-	-	-	-
Malá Morávka	-	-	-	1	-
Malá Štáhle	1	-	-	1	-
Rýmařov	1	1	1	1	1
Ryžoviště	1	-	1	1	-
Stará Ves	1	-	-	1	-
Tvrdkov	-	-	-	1	-
Velká Štáhle	1	-	-	1	-
SO ORP Rýmařov	9	1	2	10	2

Kulturní zařízení (domy či pouze sály) jsou umístěna ve většině obcí SO ORP Rýmařov, na druhé straně např. kino je již pouze v Rýmařově.

V několika obcích chybí sportovní haly, tělocvična, hřiště a dětská hřiště jsou prakticky ve všech obcích (otázkou je zejména velikost, kvalita a dostupnost u menších sídel).

Tab. 67 Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná sportovní zařízení (zdroj: ČSÚ)

1 = ano, 0 = ne Obec SO ORP	Tělocvična, sokolovna, sportovní hala	Jednoúčelové kryté sportovní zařízení	Hřiště	Dětské hřiště	Koupaliště	Krytý bazén
Břidličná	1	1	1	1	-	1
Dolní Moravice	-	-	1	1	-	-
Horní Město	-	-	1	1	-	-
Jiříkov	-	-	1	1	-	-
Malá Morávka	1	-	1	1	-	-
Malá Štáhle	-	-	1	1	-	-
Rýmařov	-	1	1	1	-	-
Ryžoviště	1	-	1	1	-	-
Stará Ves	1	-	1	1	-	-
Tvrdkov	-	-	1	1	1	-
Velká Štáhle	-	-	1	1	-	-
SO ORP Rýmařov	4	2	11	11	1	1

Zdravotní zařízení jsou umístěna zejména v Rýmařově (včetně nemocnice) a dále pak i v poměrně blízkém Bruntále (nemocnice). Malou síť vytvářejí i lékárny (na území SO ORP jsou pouze 3 lékárny, z toho 2 v Rýmařově). V některých větších obcích jsou ojedinělé ordinace praktických lékařů, v menších obcích není dostupná lékařská péče vůbec. Přesto je pokrytí SO ORP Rýmařov lékařskou péčí na poměrně dobré úrovni.

Ve zdravotní oblasti se dlouhodobě hovoří o přebytku kapacit a jejich přesunu do „levnější“ oblasti sociálních zařízení (služeb). Kapacity sociálních zařízení vykazují podobně jako oblast sociálního (podporovaného) bydlení nedostatek kapacit (měřeno například pořadníky na bydlení v domech)

důchodců). Ten je však vyvolán především nastavením celého systému a objektivní srovnání je poměrně obtížné. I v oblasti komunitního plánování však převažují záměry přesunu finančních prostředků z dotací sociálních zařízení na sociálně potřebné občany s možností výběru kapacit a druhů péče. Tyto změny mohou výrazně zasáhnout i trvale „deficitní“ oblast nabídky kapacit.

Tab. 68 Vybraní poskytovatelé sociálních služeb na území SO ORP Rýmařov
(zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR, r. 2019))

Obec	Poskytovatel	Služba	Forma
Rýmařov	Diakonie ČCE	Domov pro seniory	pobytová
Dolní Moravice	Diakonie ČCE	Domov se zvláštním režimem	pobytová
Rýmařov	Diakonie ČCE	Týdenní stacionář	pobytová
Rýmařov	Diakonie ČCE	Domov pro seniory	pobytová
Rýmařov	Diakonie ČCE	Pečovatelská služba + osobní asistence+sociálně terapeutická dílna	terénní +ambulantní
Rýmařov	Podhorská nemocnice a.s.	Sociální služba ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče	pobytová
Rýmařov	Sagapo, p.o.	Domov pro osoby se zdrav. postižením	Pobytová
Rýmařov	Charita sv. Martina	Pečovatelská služba	terénní
Bruntál	Slezská diakonie	Azylový dům, Bethel	pobytová
	Slezská diakonie	Raná péče+aktivizační služby	Terénní

Zařízení sociální péče o staré lidi jsou provozovány zejména v Rýmařově a Dolní Moravici. V menších obcích je výstavba a provozování zařízení péče o staré lidi především ekonomickým problémem, „ideálem“ jsou menší zařízení, která mají obvykle nákladnější provoz. Obce samotné nemají dostatek financí, je proto výhodnější nebo přímo nutné, aby zařízení využívalo několik obcí nebo určitá spádová oblast.

Pro základní vybavení menších obcí je rozhodující školství, otázkou se stává existence pošty, nově je stále významnější i alokace zařízení sociálně zdravotní péče (v návaznosti na stárnutí obyvatel – menší zařízení podporovaného bydlení).

Tab. 69 Vybavení obcí SO ORP Rýmařov – vybraná zařízení a služby (zdroj: ČSÚ)

1 = ano, 0 = ne Obec SO ORP	Pošta	Policie	Lékárny (počet)	LDN +domovy pro zdrav. (počet)	Domovy pro seniory, DPS (počet)	Jiná zařízení sociální péče (počet)
Břidličná	1	0	1	0	0	1
Dolní Moravice	0	0	0	1	1	1
Horní Město	1	0	0	0	0	0
Jiříkov	0	0	0	0	0	0
Malá Morávka	1	0	0	0	0	0
Malá Štáhle	0	0	0	0	0	0
Rýmařov	1	0	2	0	0	2
Ryžoviště	1	0	0	0	0	0
Stará Ves	0	0	0	0	0	0
Tvrdkov	0	0	0	0	0	1
Velká Štáhle	0	0	0	0	0	0
SO ORP Rýmařov	5	1	3	1	1	4

Při celkovém hodnocení vybavení v jednotlivých obcích bylo přihlíženo zejména k základnímu vybavení (školství, kultura) a současně i k velikosti a poloze obce. Například poloha Staré Vsi (vzhledem k Rýmařovu) zlepšuje její celkové hodnocení).

Tab. 70 Vybavenost obcí SO ORP Rýmařov – celkové hodnocení

Obec – SO ORP	Školství, kultura	Ostatní	Poznámka	Celkové hodnocení
Břidličná	4	4		4
Dolní Moravice	5	5		5
Horní Město	5	6	Blízkost Rýmařova	5
Jiříkov	7	6		7
Malá Morávka	5	4		5
Malá Štáhle	7	5		6
Rýmařov	3	3		3
Ryžoviště	5	6		6
Stará Ves	5	4	Blízkost Rýmařova	4
Tvrdkov	7	6		7
Velká Štáhle	5	5		5
SO ORP Rýmařov	5	5		5

Mírné změny hodnocení vzhledem k aktualizaci v r. 2016 jsou provedeny s ohledem na „podrobnější analýzu“, která však nemůže nahradit oborové dokumenty např. z oblasti školství či komunitní péče. Předpokladem těchto dokumentů je podrobnější výhledová demografická studie vývoje počtu dětí a obyvatel v poproduktivním věku.

Celkové hodnocení vybavenosti SO ORP Rýmařov zůstává dlouhodobě jako mírně podprůměrné, pod tlakem poklesu počtu obyvatel, procesů jeho stárnutí a individualizace rodinného života. Výrazná absence základního občanského vybavení v obcích Jiříkov, Malá Štáhle, Tvrdkov je omezujícím faktorem jejich rozvoje, který však plyne zejména z velikosti těchto obcí a obecného tlaku na efektivnost těchto zařízení (viz například tlak na rušení pošt v malých obcích). Situace je přitom výrazně negativnější u odlehlejších obcí – Tvrdkova a Jiříkova.

V rámci zpracování ÚPD je vždy nezbytné prověřit aktuální situaci z dostupných zdrojů, zejména s ohledem na stav komunitního plánování (obvykle na úrovni SO ORP jako celku). Komunitní a strategické plány obcí mnohdy odrážejí jak potřebu kapacit, tak i záměry jejich dalšího rozvoje. Podobně je tomu u dalších oborových dokumentů (zejména u školství, zdravotnictví).

2.10 DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VČETNĚ JEJICH DOSTUPNOSTI

Infrastrukturní stavby v územně plánovací dokumentaci a Politice územního rozvoje

V České republice jsou stavebním zákonem definovány 3 druhy územně plánovací dokumentace, a to Zásady územního rozvoje, územní plán a regulační plán. Mimo ně, jako nadřazený dokument, je dále zpracovávána Politika územního rozvoje České republiky.

Politika územního rozvoje ČR (PÚR)

Územně plánovací dokumentace navrhuje dopravu a technickou infrastrukturu ve formě koridorů. Identifikuje závady a definuje potřeby dopravních vazeb v nadnárodním, národním a regionálním kontextu. Pro PÚR ČR se z hlediska vlivů na životní prostředí zpracovává posouzení vlivů PÚR na udržitelný rozvoj území, jejíž součástí je vyhodnocení vlivů na lokality NATURA2000, na životní prostředí a veřejné zdraví, a to dle struktury stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů.

Zásady územního rozvoje kraje (ZÚR)

Infrastrukturní stavby jsou v ZÚR navrhovány často v nesourodém měřítku a podrobnosti. Stavby a trasy, které jsou již v území stabilizované a budou se v časovém horizontu platnosti ZÚR realizovat, jsou zobrazovány již jako stabilní prvky s lokalizovaným územním průmětem. Další dopravní vazby jsou však často pouze navrhovány v podrobnosti koridorů širokých až několik stovek metrů, které tak vytváří prostor pro vyhledání nejlepší varianty pro průchod územím.

Dopravní analýza a tedy ani expertní studie nejsou v tomto měřítku někdy zpracovávány, v tomto stupni ÚPD musí být však jasná kategorizace komunikací, na základě níž lze hodnotit výši rizika ovlivnění území. Riziko ovlivnění se odvíjí od šíře koridoru, počtu a významnosti střetů s hodnotami území. ZÚR by tedy mohly představovat vhodnou fázi pro komplexní zhodnocení kumulace vlivů koncepce záměrů do území. Nevýhodou však je neucelenost podkladů pro jednotlivé záměry – koridory určené pro dopravní stavby nebo komplexně pro provedení veškeré infrastruktury územím.

Územní plány měst a obcí

Územní plány měst a obcí zohledňují kapacitní komunikace nejčastěji ve fázi územních rezerv, stavebních uzávěr nebo již převzatého stabilního řešení jako veřejně prospěšné stavby, a to dle nadřazené ÚPD, tedy zásad územního rozvoje příslušného kraje.

Dopravní problematika se tedy řeší na úrovni návrhu ploch, propojení a vazeb, kategorií i prostorových a územních průmětů. V rámci územního plánu však není možné provádět podrobné hodnocení na úrovni EIA, hodnocení je tedy na strategické úrovni. V rámci SEA se neprovádí další expertní studie, a to z důvodu, že nejsou jasné technické parametry stavby. Hodnotí se celkový vliv na rozvoj území, kumulace vlivu jednotlivých funkcí a další souvislosti.

Regulační plán

Regulační plán je velmi specifickou územně plánovací dokumentací z hlediska posuzování vlivů na životní prostředí. Podléhá nikoli SEA, jako ostatní ÚPD, ale projektové EIA, což vyplývá z jeho podrobnosti. Regulační plán by měl být zpracován na tak podrobné úrovni, aby byl schopen nahradit územní rozhodnutí na vybranou lokalitu, tedy by měl poskytnout podklady dostatečné pro hodnocení EIA. Z hlediska dopravy a dopravních analýz se však jedná jak o lokality s průchodem kapacitních komunikací (sběrné komunikace, třída A, B), ale jedná se nejčastěji o rozvojové lokality určené pro zástavbu komerčními areály, výrobními a skladovými zařízeními, logistickými zařízeními, rodinnými domy a tedy obsluhované různými třídami komunikací, které mohou mít velký rozptyl dopravního zatížení.

Významné dokumenty platné pro řešené území

Pro hodnocení stávajícího stavu a vývoje infrastruktury na územní správního obvodu ORP Rýmařov byla využita celá řada analytických a koncepčních materiálů, především Politika územního rozvoje ČR (2008), Bílá kniha - Investiční stavby na silniční síti II. a III. tříd Moravskoslezského kraje (2007 + akt.), Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury MSK (2008), Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací MsK a zejména Zásady územního rozvoje MSK (2010, účinnost od února 2011). Schválením ZÚR pozbyl platnosti Územní plán velkého územního celku Jeseníky (ÚPN VÚC Jeseníky) schválený dne 2. listopadu 1994 a Změna č. 1 ÚPN VÚC Jeseníky včetně změny řešení prostoru kolem vodní nádrže Slezská Harta schválená dne 30. října 2002. Závazná část byla vyhlášena sdělením Ministerstva pro místní rozvoj ve Sbírce zákonů č. 143/2002 ze dne 3. dubna 2002.

2.10.1 Dopravní infrastruktura

Silniční doprava

V současnosti platná legislativa (Zákon o pozemních komunikacích č. 13/1997 Sb.) dělí pozemní komunikace na dálnice, silnice, místní a účelové komunikace. Silnice se dále člení na silnice I., II. a III. třídy, místní komunikace jsou na základě svého významu, určení a stavebně-technického vybavení zařazovány do tříd I. až IV. Zvláštním případem silnic I. třídy jsou rychlostní silnice. Vlastníkem dálnic a

silnic I. třídy je stát (správce komunikací je Ředitelství silnic a dálnic), silnice II. a III. třídy patří kraji, a vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí. Vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba.

Správní území ORP Rýmařov patří z hlediska významu mezinárodních přepravních tras k marginálním regionům, ležícím mimo panevropské koridory. Jedinou trasou s tranzitním významem je silnice I/11 propojující Šumpersko a východní Čechy s oblastí Bruntálska a Opavska. V samotném SO ORP Rýmařov se nenachází žádná z komunikací dálničního typu, kostrou silniční sítě je tedy silnice I. třídy v majetku státu (zastoupený ŘSD) spolu se silnicemi II. třídy (v majetku kraje):

I/11 (Hr. Králové – Šumperk –) Stará Ves – Rýmařov – Malá Štáhle (– Bruntál – Opava – Ostrava – Třinec – státní hranice ČR/Slovensko)

II/370 (Libina –) Tvrdkov – Rýmařov – Břidličná (– Valšov)

II/440 II/445 – Ryžoviště (– Moravský Beroun – Libavá)

II/445 (Šternberk – Huzová –) Břidličná-Stránské – Rýmařov – Malá Morávka (– Zlaté Hory – státní hranice ČR/Polsko)

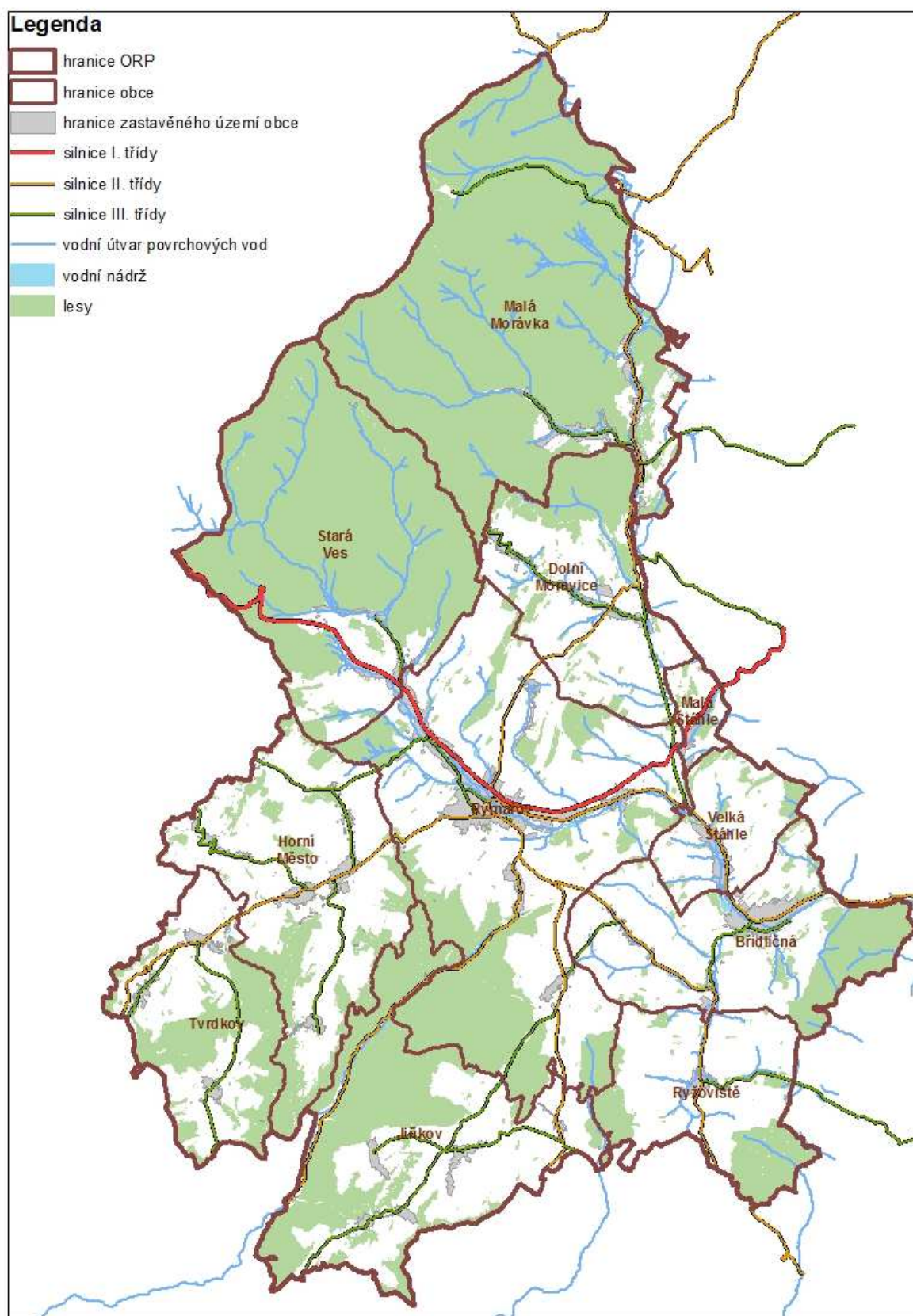
II/449 Rýmařov (– Uničov – Litovel – Prostějov)

Tvar silniční sítě je výrazně radiální, podtrhující monocentrické postavení města Rýmařova v rámci funkční hierarchie sídel regionu. Kostra sítě je doplněna několika silnicemi III. třídy, které zajišťují připojení obce Jiřkov a menších místních částí ostatních obcí. Prostorové rozmístění silniční sítě je adekvátní k tvaru území, avšak důležitým aspektem kvalitní silniční sítě je také technické a šířkové uspořádání jednotlivých komunikací, ve kterém jsou značné nedostatky. Chybí obchvaty obcí, a tak jsou i důležité komunikace vedeny skrze obytná sídla, což má za následek zhoršování negativních vlivů dopravy na zdraví obyvatelstva (emise, hluk), zvýšené riziko nehodovosti a na straně druhé i zhoršení kvality spojení z důvodu prodloužení jízdních dob a zvýšených nároků na pozornost řidiče. Nevhodné šířkové uspořádání v extravilánových úsecích se projevuje zejména kvalitou povrchu komunikací, chybějícími krajnicemi a celkově malou šířkou zpevněné části vozovky, což vytváří potenciálně rizikové situace při předjíždění pomalejších účastníků provozu (nákladní vozidla, zemědělská technika, chodci či cyklisté).

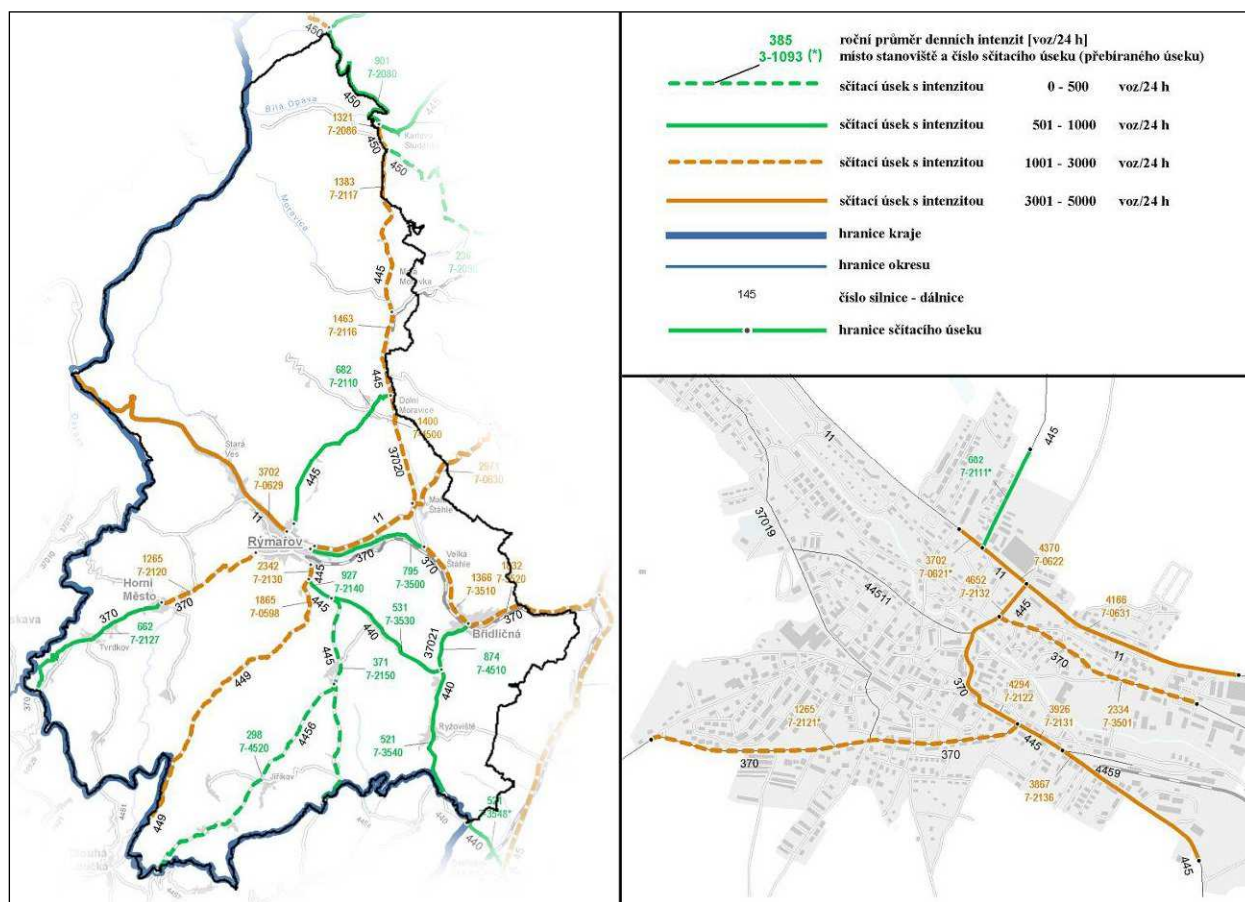
Ve správním obvodu ORP Rýmařov se nachází komunikace pouze s denní intenzitou provozu menší 5 000 vozidel / den (dle Sčítání dopravy 2010). Intenzita mezi 4 a 5 000 vozidel / den byla při Sčítání zjištěna pouze na několika úsecích v centru Rýmařova (max. 4 652 vozidel / den na ulici Revoluční). Na všech ostatních úsecích silniční sítě byl uváděn průměr denní intenzity provozu menší.

Pro snižování negativních vlivů dopravy je nutné dodržovat vhodnou urbanistickou strukturu, která nebude podněcovat nové cesty automobilem (zdroje a cíle dopravy musí být blízko sebe, tj. neměly by na okrajích měst a obcí vznikat rozsáhlé monofunkční areály průmyslového (průmyslové zóny) nebo obchodního charakteru (nákupní centra)). Další možností jak omezovat automobilovou dopravu je změna v dělbě přepravní práce způsobem, kdy pro krátké cesty se bude využívat pěší nebo cyklistická doprava a pro delší cesty doprava veřejná, pro něž však musí být neustále vytvářeny vhodné předpoklady na všech úrovních řízení státní správy.

Obr. 46 Silniční síť SO ORP Rýmařov (zdroj data, ÚAP)

Obr. 47 Intenzita dopravy na silniční síti SO ORP Rýmařov (Sčítání dopravy 2010 (<http://www.scitani2010.rsd.cz>))

Očekávaný rozvoj silniční sítě na území SO ORP Rýmařov

Žádné stavby páteřní silniční sítě ČR nejsou na území regionu plánovány, v zásadě můžeme stávající úsek silnice I/11 hodnotit jako stabilizovaný.

Doprava v klidu

Řešení problematiky parkování ve městech je významným aspektem pro řešení dopravní situace ve městech, v jednotlivých obcích bývá většinou řešeno formou parkování na vlastních pozemcích obyvatel. I když intenzity dopravy nejsou v regionu příliš vysoké, stupeň motorizace stále roste a proto je nutné vzhledem k očekávanému pokračování tohoto trendu postupně rozšiřovat možnosti parkování – zejména v oblastech se zástavbou městského typu. V místech, kde budou povolovány nové stavební záměry, je nutné dbát na vybudování dostatečného počtu parkovacích stání již přímo jako součást projektu, vč. řešení dopadů zvýšených intenzit dopravy do dopravní situace na okolních komunikacích.

Ve SO ORP Rýmařov je významným fenoménem turismus, se kterým musí být počítáno při návrhu kapacit odstavných parkovišť. Jedná se jednak o lyžařské areály (zejména v obci Malá Morávka) v zimním období a pak také nástupní místa pro významné cyklotrasy a turistické stezky v období letním (Malá Morávka, Stará Ves, Horní Město-Dobřečov, Tvrdkov).

Cyklistická doprava

Vzhledem k členitému reliéfu oblasti, nelze očekávat příliš vysoký podíl cyklistiky na dělbě přepravní práce v každodenní dojíždě. Jedinou vhodnou lokalitou, ve které lze uvažovat s opatřeními pro zvýšení atraktivity cyklistiky pro každodenní dojížděku je údolí Podolského potoka (Rýmařov – Břidličná), avšak

vzhledem ke klimatickým poměrům v oblasti lze předpokládat vyšší využívání pouze v období letní sezóny. Region je však velmi zajímavý z hlediska cykloturistiky v letní sezóně, což dává výhodný předpoklad pro rozvoj cykloturistiky, zejména v souvislosti s CHKO Jeseníky a přírodním parkem Sovinecko. V rámci udržitelného turismu je nutné nadále podporovat aktivity vedoucí ke zkvalitnění služeb pro cykloturisty, jako je budování odpočívkových míst a lokalit, kde je možné bezpečně uschovat jízdní kolo.

Železniční doprava

Ve SO ORP Rýmařov se nacházejí dvě samostatné lokální železniční tratě se zjednodušeným řízením provozu dle předpisu D3. Jde o koncové tratě napojené na celostátní trať č. 310 (Olomouc – Krnov) v obcích ve SO ORP Bruntál. Tedy železniční síť v řešeném území není spojitá.

Patnáct km dlouhá lokálka č. 311 Valšov – Rýmařov slouží od roku 1878, jde o jednokolejnou neelektrifikovanou dráhu. Vedle Rýmařova obsluhuje také obce Velká Štáhle a Břidličná. V Malé Morávce končí od roku 1901 17kilometrová trať č. 312 Bruntál – Malá Morávka, na které byla v roce 2009 zrušena pravidelná osobní přeprava i přes její velký potenciál v rekreační dopravě.

Vzhledem ke klimatickým poměrům v regionu jsou náklady na udržení provozu na obou tratích výrazně negativně ovlivněny klimatickými podmínkami, zejména v zimním období. Přitom však právě trať 312 do Malé Morávky je ideálním dopravním prostředkem pro dosažení lyžařských areálů v Karlově pod Pradědem, v kombinaci se skibusy, které by rozvážely zájemce na jednotlivé svahy a do nedalekého areálu Ovčárna pod vrcholem Pradědu.

Tab. 71 Dopravny na síti drah SŽDC, s. o. v SO ORP Rýmařov (KJŘ ČD 2009/10, web SŽDC, mapové podklady ÚAP)

Trať	Název	Druh	Pěší vzdálenost do středu sídla (km)	Pěší vzdálenost k okraji zástavby (km)
311	Břidličná lesy	z	2,5#	1,3
311	Břidličná	d3	1,4#	0,0
311	Břidličná zastávka	z	0,3	0,0
311	Velká Štáhle	z	0,7	0,0
311	Jamartice	z	0,4#	0,1
311	Rýmařov	d3	0,9	0,0
312	Malá Morávka	d3	0,6\$	0,0

Pozn.: žst = železniční stanice, z = zastávka, d3 = dopravna na trati s provozem dle předpisu D3

... dopravna slouží pouze pro obsluhu části obce, na jejímž území se nachází více dopraven

\$... dopravna není v současnosti určena pro obsluhu ve veřejné osobní dopravě

Z hlediska polohy vůči obsluhované obci mají dopravny poměrně vhodnou polohu, což je dobrým předpokladem pro zvýšení atraktivity železniční dopravy.

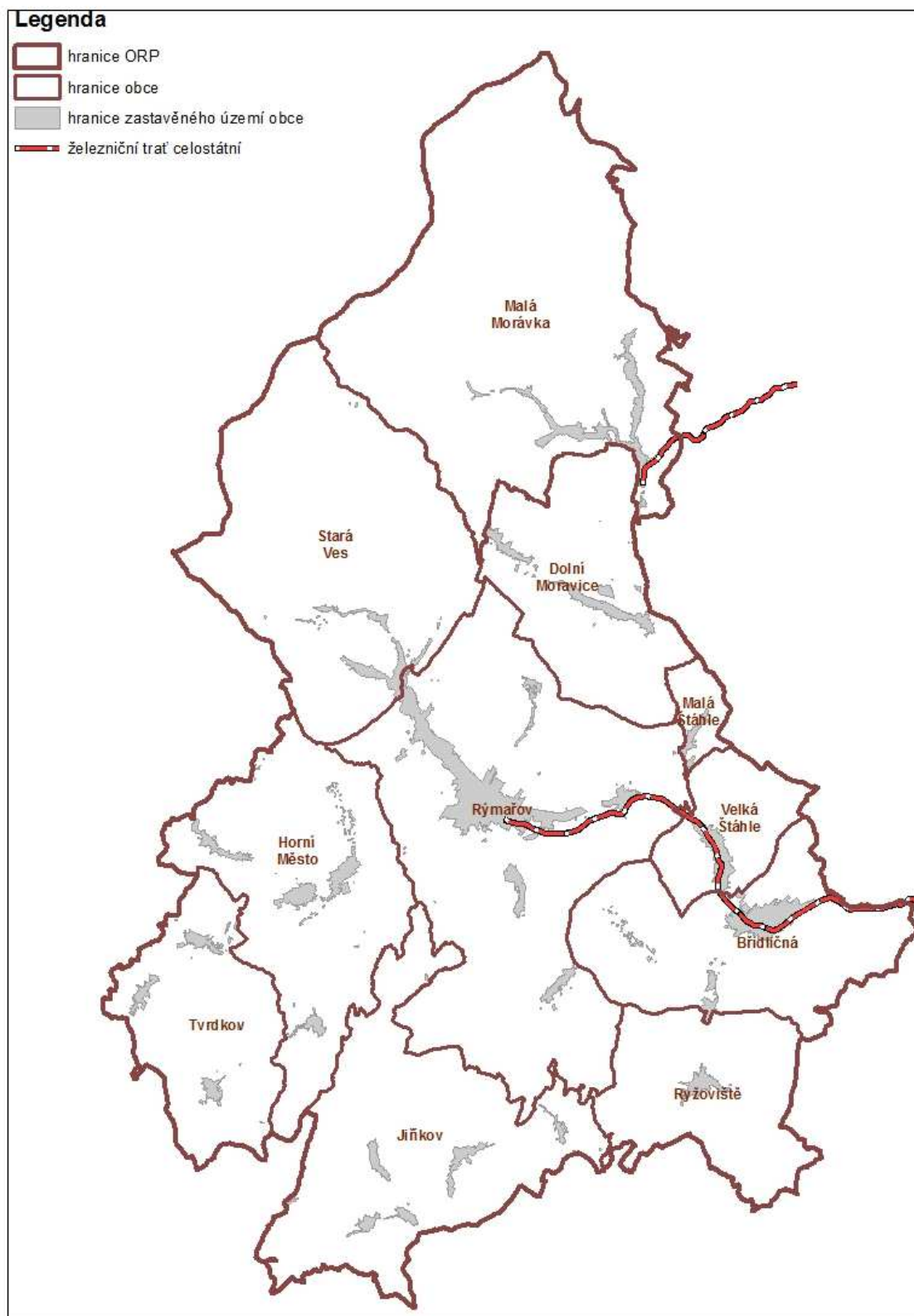
Rozvoj železniční sítě na území SO ORP Rýmařov

Zájem státních orgánů o provozování lokálních tratí upadá, a tak nelze očekávat zlepšování stávajícího stavu. Spíše naopak, trati budou čelit snahám o jejich zrušení navzdory jejich vysokému rekreačnímu potenciálu. Proti trati 312 zahájeno správní řízení ve věci zrušení regionální dráhy, které proběhlo na počátku roku 2011. Rušící výnos však byl na nátlak obcí a železničních sdružení v průběhu roku 2011 revokován. SŽDC tedy i v dokumentu Prohlášení o dráze pro jízdní řád 2012/2013 uvádí tuto trať jako provozní. Výhodnější z hlediska udržitelného rozvoje by bylo hledat nového zájemce o provozování trati, alespoň v rekreačním provozu, ať už svazek obcí nebo i soukromou společnost, která na sebe převezme všechna práva i povinnosti vyplývající z provozování dráhy a drážní dopravy. Využití tělesa tratě jako cyklostezky není v tomto případě příliš vhodným řešením pro nepříznivé sklonové poměry (maximální sklon přes 45 ‰).

Letecká a vodní doprava

V regionu se nenachází žádná vzletová a přistávací plocha. Taktéž vodní doprava není vzhledem k hydrologickým poměrům území relevantní.

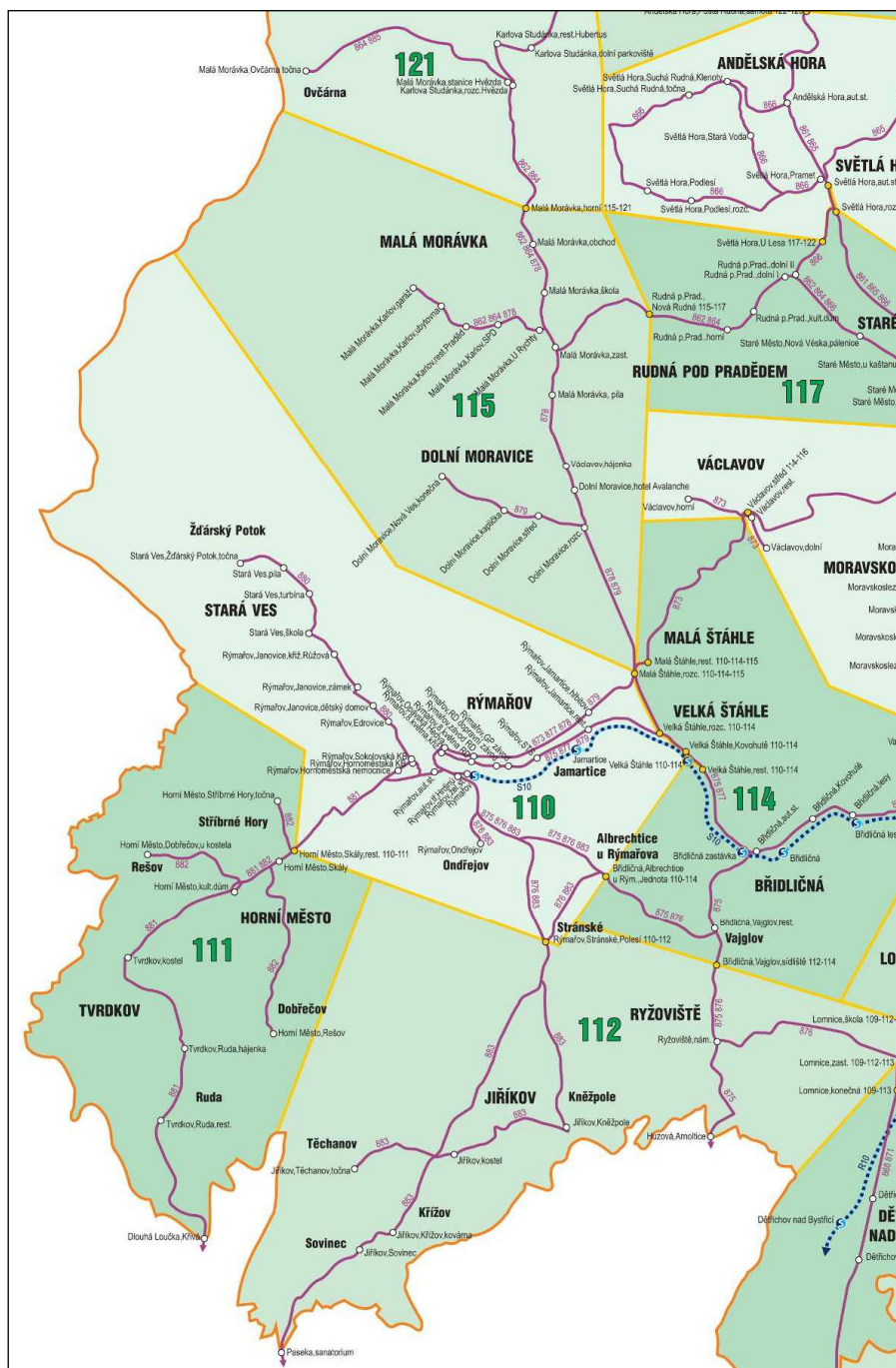
Obr. 48 Železniční doprava ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Veřejná doprava

Moravskoslezský kraj má zřízený integrovaný dopravní systém ve veřejné dopravě, který byl rozšířen na Rýmařovsko ve dvou postupných krocích. Nejprve byla integrována pouze železniční trať Valšov – Rýmařov a až následně v červnu 2012 proběhla integrace i u autobusových linek. Z hlediska hustoty spojů a celkové dostupnosti veřejné dopravy jsou výrazně lépe obslouženy obce ležící na železniční trati 311 (tj. Břidličná, Velká Štáhle) a na silnici I/11 (Stará Ves, Malá Štáhle) po které jezdí některé dálkové autobusové spoje. Ve městě Rýmařově není zajištěn jednotný terminál kombinující železniční a autobusové spoje, nicméně bylo dosaženo prodloužení některých spojů z aut. st. až k vlakovému nádraží. Tam je však třeba důsledně zajistit návaznost jednotlivých železničních a autobusových spojů.

Obr. 49 Zóny Integrovaného dopravního systému Moravskoslezského kraje (Zdroj: <http://www.kodis.cz>)

Zajištění kvalitní dopravní obslužnosti je jedním z klíčových požadavků na udržitelný rozvoj venkovských regionů. Pokrývají se tím požadavky na mobilitu osob, které nemohou nebo nechtějí vlastnit soukromý osobní automobil, zároveň se tím dává možnost alternativní dopravy vůči environmentálně nejškodlivější individuální automobilové dopravě. Nebude-li nabídka veřejné dopravy (bez ohledu na to zda jde o vlak či autobus) dostatečně široká po celou dobu včetně dnů pracovního volna a klidu, bude nuceně narůstat počet automobilů, intenzita silniční dopravy a všechny negativní jevy s tím spojené.

Navržený indikátor hodnotí počet spojů, které jsou z jednotlivých obcí k dispozici v typický pracovní den (označeny X) a v sobotu či neděli (označeno +) na trase do pověřené obce (Rýmařov) a krajského města (Ostrava).

V rámci ODIS je uvažováno i s možností přestupů, přičemž maximální čekací doba mezi dvěma návaznými spoji byla stanovena na 20 minut včetně event. nuceného pěšího přesunu mezi autobusovým a vlakovým nádražím.

Tab. 72 Dopravní dostupnost jednotlivých obcí (spojů / den) (Zdroj, platné jízdní řády ČD a autobusových dopravců listopad 2012)

Obec	Spojení do			
	pověřená obec, ORP (Rýmařov)		krajského města (Ostrava)	
	X	+	X	+
Břidličná	26	13	18	10
Dolní Moravice	10	4	3	0
Horní Město	13	3	6	2
Jiříkov	4	1	2	0
Malá Morávka	9	4	8	5
Malá Štáhle	14	3	10	4
Rýmařov	-	-	19	11
Ryžoviště	7	2	7	2
Stará Ves	15	7	10	5
Tvrdkov	10	2	4	2
Velká Štáhle	26	13	19	9

X ... běžný pracovní den + ... nepracovní dny (nižší z hodnot pro sobotu či neděli)

- ... nehodnoceno

Tab. 73 Nastavení indikátoru dopravní obslužnost území veřejnou dopravou

z	do	den	-2	-1	0	1	2
Obec	pov. obec	X	méně než 4	4, 5	6, 7	8, 9	10 a více
		+	méně než 2	2	3	4	5 a více
	sídlo ORP nebo krajské město	X	méně než 2	2, 3	4, 5	6, 7	8 a více
		+	méně než 1	1	2	3	4 a více
pov. obec nebo sídlo ORP	sídlo ORP nebo krajské město	X	méně než 8	8 - 11	12 - 15	16 - 19	20 a více
		+	méně než 4	4, 5	6, 7	8, 9	10 a více

Celkové hodnocení indikátoru na základě průměrné známky:

- 2 -1,5 a méně
- 1 -1,49 až -0,5
- 0 -0,49 až 0,49
- 1 0,5 až 1,49
- 2 1,5 a více

Tab. 74 Hodnocení dopravní dostupnosti jednotlivých obcí

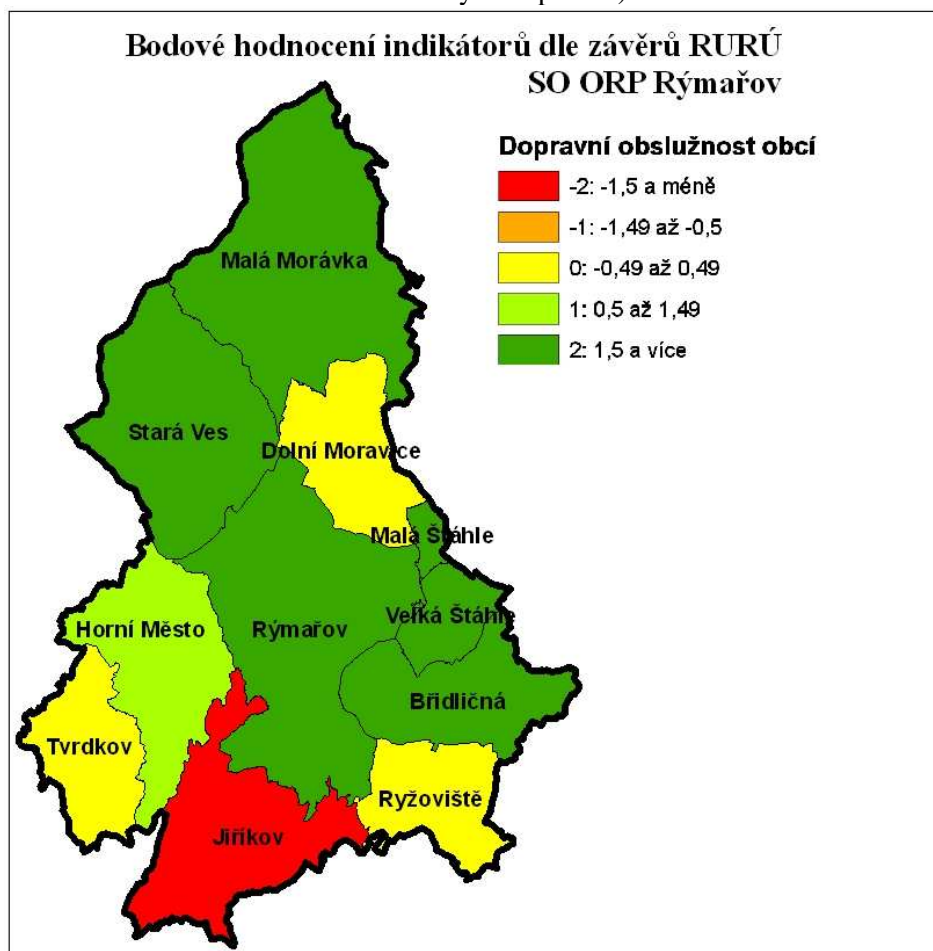
Obec	Spojení do						
	pov. obce / ORP (Rýmařov)		krajského města (Ostrava)				
	X	+	X	+	nejhorší	průměr	Celkem
Břidličná	2	2	2	2	2	2,00	2
Dolní Moravice	2	1	-1	-2	-2	0,00	0
Horní Město	2	0	1	0	0	0,75	1
Jiříkov	-1	-2	-1	-2	-2	-1,50	-2
Malá Morávka	1	1	2	2	1	1,50	2
Malá Štáhle	2	0	2	2	0	1,50	2
Rýmařov	2	2	1	2	2	1,75	2
Ryžoviště	0	-1	1	0	-1	0,00	0
Stará Ves	2	2	2	2	2	2,00	2
Tvrdkov	2	-1	0	0	-1	0,25	0
Velká Štáhle	2	2	2	2	2	2,00	2

Pozn.: X ... běžný pracovní den

+ ... nepracovní dny (nižší z hodnot pro sobotu či neděli)

- ... nehodnoceno

Obr. 50 Dopravní obslužnost obcí v SO ORP Rýmařov veřejnou dopravou (Zdroj: platné jízdní řády ČD a autobusových dopravců)

2.10.2 Technická infrastruktura

Zajištění kvalitních podmínek pro bydlení je základní podmínkou udržitelného rozvoje venkova. Bez dostupnosti základní technické infrastruktury bude i nadále docházet k postupnému vylidňování zejména u mladší generace, která požaduje vyšší standardy bydlení než mnohé obce v současnosti nabízejí. Mezi technickou infrastrukturou je zahrnuto především napojení regionu na rozvod elektrického proudu, úroveň vodovodních sítí a kanalizace, v neposlední řadě je také velmi významným bodem plynofikace.

Pro hodnocení aktuálního stavu a možného rozvoje technické infrastruktury na území správního obvodu ORP Rýmařov byla využita celá řada analytických a koncepčních materiálů, mezi nimi: Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje, ÚAP správního území ORP Rýmařov a další. Vzhledem k prodlevě v aktualizaci těchto dokumentů byly často pro zjištění aktuálního stavu využívány také různé webové stránky – ať už kraje či obcí, nebo také správců a provozovatelů infrastruktury.

Tab. 75 Technická vybavenost obcí ve správním obvodu ORP Rýmařov (Zdroj: ČSÚ, ÚAP SO ORP Rýmařov, web ČSÚ, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje v aktuálním znění, webové stránky obcí.)

Obec	vodovod	plyn	kanalizace	ČOV
Břidličná	ano	ano	ano	ano
Dolní Moravice	ano	ano	ano	ano
Horní Město	ano	ne	ano	ano
Jiříkov	ne	ne	ne	ne
Malá Morávka	ano	ano	ne	ne
Malá Štáhle	ano	ne	ano	ano
Rýmařov	ano	ano	ano	ano
Ryžoviště	ano	ano	ne	ne
Stará Ves	ano	ne	ano	ano
Tvrdkov	ne	ne	ne	ne
Velká Štáhle	ano	ano	ne	ne
Celkem	9	6	6	6

Pozn.: U některých obcí není pokrytí příslušným druhem technické infrastruktury zdaleka úplné. Často nebývají napojeny některé malé místní části, nebo i odlehlejší části samotného sídla. V tabulce je uvedena převažující hodnota v rámci každé obce.

Zásobování elektrickou energií

Zásobování elektrickou energií je zajištěno elektrickým vedením 110kV procházejícím obcemi Břidličná, Rýmařov, Horní Město a Tvrdkov. Vedení vysokého napětí zajišťuje rozvod el. energie do všech obcí, vedení nízkého napětí zajišťuje dílčí vedení v obcích. Z nadřazených sítí technické infrastruktury prochází řešeným územím vedení nadřazené přenosové soustavy 110 kV – VVN 597, propojující rozvodny 110/22 kV Břidličná a Zábřeh na Moravě. Vedení 110 kV vytváří v území energetický koridor s ochranným pásmem 15 m od krajních vodičů. Distribuční soustava VN je tvořena nadzemním vedením VN – 22 kV a distribučními trafostanicemi VN/NN.

Situace v zásobování řešené oblastí elektrickou energií je v současné době vyhovující. Energetická soustava pracuje bez zásadních problémů. Pro eliminaci vlivu energetických zařízení na životní prostředí (hluk TR, elektromagnetické pole vedení), k zajištění jejich spolehlivého provozu, k ochraně života, zdraví a majetku osob je nutno respektovat ochranná pásma nadzemních vedení 400, 110 a 22 kV, ve smyslu ustanovení § 46 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Region jako takový nedisponuje významnými vlastními zdroji elektrické energie. V území se nachází dvě velké fotovoltaické elektrárny (s instalovaným výkonem nad 0,5 MW) zřízené na volné půdě v obcích

Břidličná (1,5 ha) a Rýmařov, několik instalací na střechách domů a také malých vodních elektráren. Celkový instalovaný výkon je v současnosti 2,3 MW.

Tab. 76 Zdroje elektrické energie ve SO ORP Rýmařov dle typu a instalovaného výkonu v MW (Zdroj: Přehled udělených licencí ERÚ (<http://licence.eru.cz>))

Obec	typ energie		
	sluneční	vodní	Celkem
Břidličná	0,702	-	0,702
Jiříkov	0,004	-	0,004
Malá Morávka	-	0,049	0,049
Rýmařov	1,158	0,165	1,323
Stará Ves	0,010	0,183	0,193
Velká Štáhle	-	0,022	0,022
Celkový součet	1,874	0,419	2,293

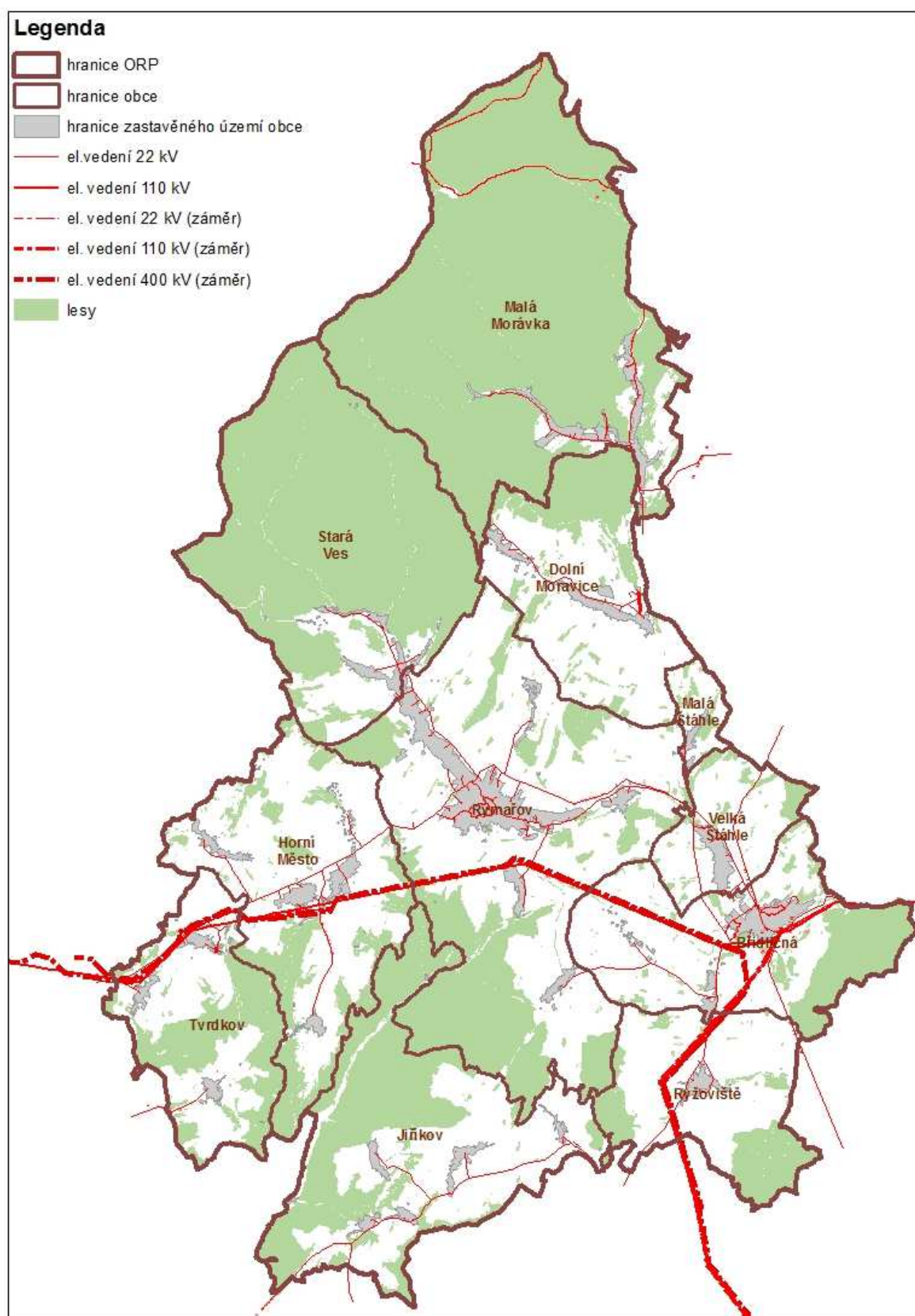
V tabulce jsou uvedeny všechny zdroje elektrické energie určené pro připojení do veřejné rozvodné sítě s platnou licencí ke dni 15. 11. 2012. U každého zdroje je uváděn instalovaný výkon, což však nevypovídá o celkovém množství dodávané energie, neboť ne všechny zdroje dodávají proud nepřetržitě (fotovoltaika, větrné apod.)

Předpokládaný rozvoj elektrické rozvodné sítě

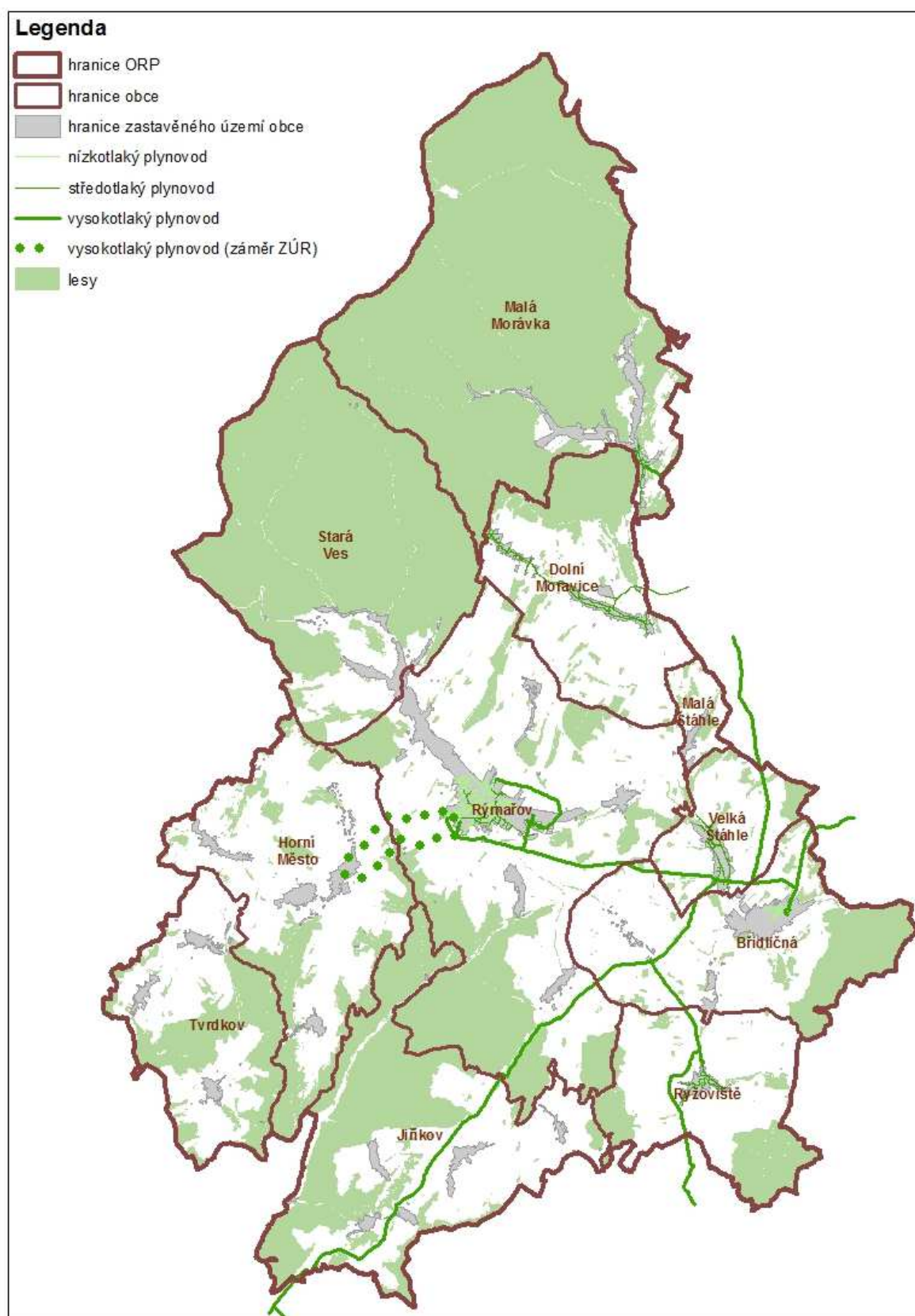
ZUR Moravskoslezského kraje definují koridor EZ 1 pro nadzemní elektrické vedení VVN 400 kV (Krasíkov -) Tvrdkov – Horní Životice (přes území obcí Tvrdkov, Horní Město, Rýmařov, Břidličná, Ryžoviště) a řadí jej mezi veřejně prospěšné stavby. Výstavbou nového, jednoduchého vedení 400 kV (V 458) dojde k propojení významných energetických uzlů páteřní sítě přenosové soustavy 400 kV TR Krasíkov (Olomoucký kraj) – TR Horní Životice, které uzavře severní okruh na Moravě a vytvoří potřebnou záložní trasu pro tranzity výkonu, spolu se zvýšením bezpečnosti a spolehlivosti provozu přenosové soustavy na území Moravskoslezského kraje. Část trasy bude realizována v souběhu se stávajícím vedením VVN – 110 kV. Vymezení koridoru reflektuje požadavek PÚR ČR 2008. Zvýšená hodnota krajinného rázu dotčeného území (přírodní park Sovinecko) motivuje požadavek na citlivou lokalizaci stožárových míst. V prostoru Horního Města a Tvrdkova je nezbytné v závislosti na konkrétních podmínkách maximálně oddálit koridor od zastavěného, příp. zastavitelného území dotčených sídel.

Dále je v ZUR MSK uváděn záměr č. EZ2 Nadzemní elektrické vedení VVN 110 kV Břidličná – Dětrichov nad Bystřicí – Šternberk (dotýká se obcí Břidličná a Ryžoviště). Záměr je motivován potřebou zkvalitnit zásobování elektrickou energií v západní části Moravskoslezského kraje a východní části Olomouckého kraje, které jsou z hlediska požadovaných odběrů deficitní mj. i vzhledem ke stárnutí a omezené přenosové kapacitě stávajících vedení rozvodné soustavy 110 kV. V oblasti elektroenergetiky pak ZUR MSK přebírá ze schváleného ÚPN VUC Jeseníky ještě záměr č. E39- uzel 110/22 kV Rýmařov.

Obr. 51 Rozvod el. energie ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Obr. 52 Rozvod plynu ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Zásobování plynem

Zásobování plynem je zabezpečeno společností Severomoravská plynárenská a.s. (člen RWE), všechny obce však zásobovány zemním plynem nejsou, v obcích Malá Štáhle, Stará Ves, Horní Město, Tvrdkov a Jiříkov není vybudována plynofikace.

Existují sice studie na plynofikaci všech uvedených obcí, avšak další rozšiřování plynofikací je omezeno zejména ekonomickými aspekty. Zejména jsou to horší podmínky dotační politiky v porovnání s lety 1993 – 2000, dále je podstatně těžší pro obce prodat vybudovanou plynofikaci obcí za slušných podmínek. Ovšem nejzávažnějším důvodem je stále rostoucí cena plynu pro obyvatelstvo a neochota občanů při tomto stále rostoucím trendu zvyšování ceny plynem vytápět své domy. S ohledem na útlum dotační politiky státu v oblasti zásobování zemním plynem, lze konstatovat, že další rozvoj plynofikace bude minimální. V současné době je nutným předpokladem pro plynofikaci zajištění finančních prostředků na realizaci ze stran obcí. Jedním z možných kroků k tomuto je sloučení obcí do větších zásobovaných celků. Pokud bude tento trend zvyšování ceny pokračovat, pak hrozí u sociálně slabšího obyvatelstva, přechod zpět k levnějším fosilním palivům.

Plynárenská zařízení jsou uložena v zemi a svým provozem prostředí zásadně neovlivní. K zajištění spolehlivého provozu, k zamezení nebo zmírnění účinků havárií plynových zařízení a k ochraně života, zdraví a majetku osob je nutno respektovat bezpečnostní a ochranné pásmo VTL plynovodu a regulační stanice plynu, včetně ochranného pásma STL plynovodu ve smyslu zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Rozvoj plynovodů na území SO ORP Rýmařov v nejbližším období

ZUR MSK jako veřejně prospěšnou stavbu PZ 4 navrhuje VTL plynovod DN 100, PN40 Rýmařov – Horní Město, čímž budou vytvořeny podmínky pro plynofikaci Horního Města a tím snížení imisní zátěže zejména z lokálního vytápění. (záměr se dotýká obcí Horní Město, Rýmařov).

Zásobování teplem

Zásobování obyvatel a terciární sféry v Rýmařově teplem horkovodní soustavou CZT je zajišťováno společností Teplo Rýmařov s.r.o., tři kotle na hnědé uhlí a dva plynové kotle, modernizací stávající uhelné kotelny (o výkonu 11,64 MW), vybudování nové plynové kotelny (o výkonu 8,20 MW) s nutností výměny parních rozvodů v téměř havarijním stavu za rozvody teplovodní a realizaci 6 lokálních kotelen pro vytápění a přípravu TUV především pro objekty občanské vybavenosti. V Břidličné pak společností MOS s.r.o., která provozuje teplovodní síť CZT. Ostatní objekty jsou vytápěny decentralizovaně. Decentralizovaný způsob vytápění pro stávající i novou výstavbu s individuálním vytápěním rodinných domů, objektů druhého bydlení a samostatnými kotelny pro objekty bytových domů a vybavenosti zůstane nejrozšířenějším způsobem vytápění.

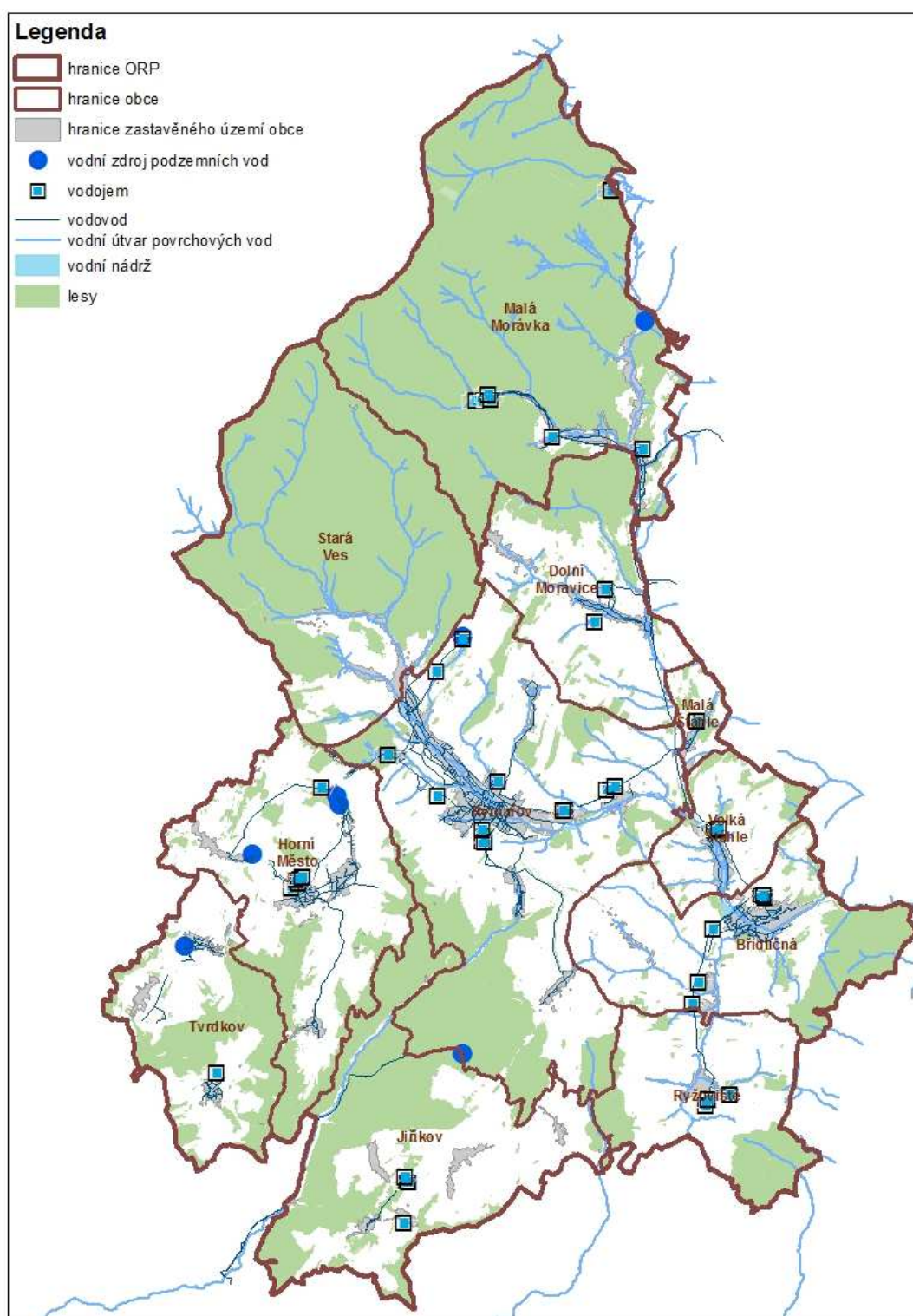
Zásobování vodou a odkanalizování

Ve většině obcí je vybudována veřejná vodovodní síť, většinou však nejsou napojeny všechny objekty a menší osady z důvodu rozptýlené zástavby, což zvyšuje ekonomickou náročnost rozšiřování sítě veřejných vodovodů nad únosnou úroveň. Proto ani do budoucna, nelze očekávat 100% napojení všech objektů, kdy část z nich zůstane zásobena pitnou vodou z lokálních zdrojů, především studní, u nichž však nelze zaručit vydatnost ani kvalitu vody.

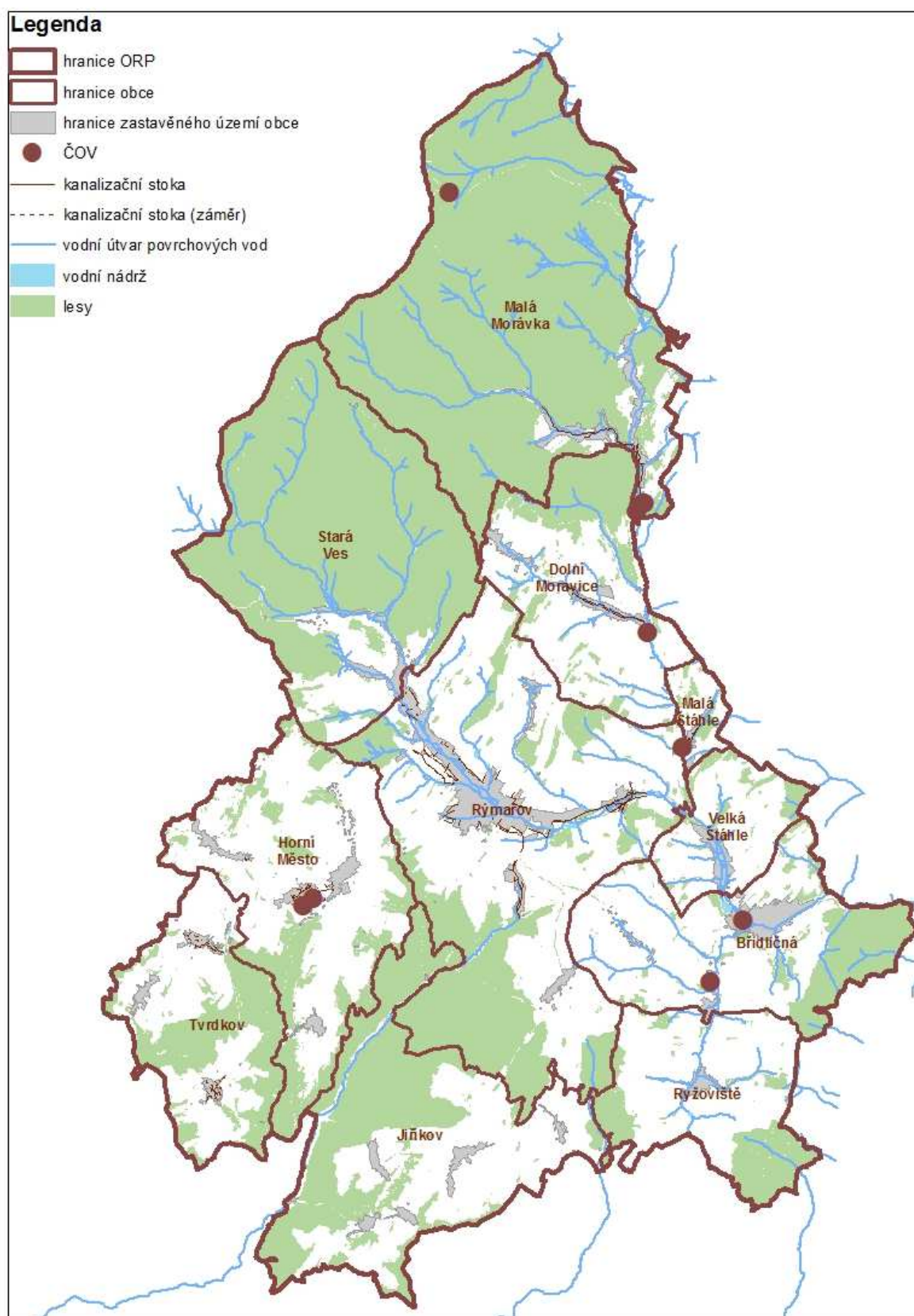
V současnosti je většina obcí ve sledované oblasti napojena na skupinový vodovod Bruntál. Napojení obcí je v převážné míře vyhovující, část starších vodovodních řadů nevyhovuje z technického hlediska a bude nutné je ve výhledu zrekonstruovat. Na SV jsou napojeny obce Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov a Velká Štáhle. Systém obecního vodovodu zásobuje obyvatelstvo v obci Horní Město a menší část obyvatel v Jiříkově (asi 20 % obyvatel) a Tvrdkově (asi 35 % obyvatel).

Jsou navržena rozšíření stávajících řadů SV Bruntál v obci Malá Morávka a do některých místních částí Rýmařova. Dále bude vodovod rozšiřován do místních částí Horního Města. V obci Stará Ves došlo k výstavbě vodovodu (kolaudace 2010), který však doposud nepokrývá celou obec. Za podpory z ROP bylo zahájeno rozšiřování obecního vodovodu v obci Tvrdkov.

Obr. 53 Veřejné vodovody ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Obr. 54 Odkanalizování obcí ve SO ORP Rýmařov (zdroj, data ÚAP)

Přibližně polovina obcí a jejich částí nemá vybudovanou kanalizaci, v některých obcích je kanalizace zavedena pouze částečně, příp. pouze pro svod dešťové vody. Obyvatelé velké části obcí používají k odstraňování odpadních vod žumpu či septik. S přihlédnutím k velikosti sídel a charakteru osídlení nepředpokládáme, že by ve výhledu (do roku 2015) bylo ekonomicky únosné zejména v menších sídlech (do 300 obyvatel) budovat nové kanalizace a centrální ČOV. Z tohoto důvodu doporučujeme řešit likvidaci odpadních vod přímo u zdroje. V případě požadavku na biologické čištění odpadních vod z jednotlivých objektů lze využít stávající septiky či žumpy pro osazení malých domovních ČOV. Jako další alternativu je doporučováno využití stávajících septiků (žump) pro mechanické předčištění odpadních vod s následným dočištěním na zemních (půdních) filtrech

V období po roce 2007 byla nově zprovozněna kanalizace s ČOV v obci Malá Štáhle. Místní části Rýmařova nejsou povětšinou odkanalizovány.

Další rozvoj kanalizace ve SO ORP Rýmařov

V průběhu roku 2010 a 2011 byl realizován projekt na rozšíření kanalizace a rekonstrukce ČOV v Břidličné. Šlo o rekonstrukci stávající čistírny odpadních vod a rozšíření kanalizace v délce 4,07 km. Kapacita ČOV Břidličná tak byla navýšena na kapacitu 3500 EO. Další obcí, kde by měly v období do roku 2015 stavební práce na kanalizaci je Malá Morávka, kde chybí realizovat druhou fázi projektu odkanalizování obce, jenž by navázala na projekt realizovaný v devadesátých letech minulého století. Realizace dalších stavebních akcí v menších obcích bude závislá na množství disponibilních finančních prostředků. Do té doby bude nutné zajistit individuální likvidaci odpadních vod majiteli jednotlivých objektů.

Telekomunikace a Internet

Prostřednictvím telekomunikačních služeb O2 a.s. Czech Republic je v řešeném území zajišťován místní, meziměstský a mezinárodní telefonní styk spolu s dalšími službami jako je TELEFAX, POSTFAX, veřejná radiokontaktní služba, veřejná datová služba, pronájem digitálních okruhů pro přenos dat, služby euroISDN, INTERNET On Line a propojení s veřejnou sítí mobilních telefonů v systému GSM – O2, T-Mobile a Vodafone. Provoz pevného telefonního spojení je zajištěn prostřednictvím digitální a částečně analogové ústředny. Pokrytí SO ORP Rýmařov signálem mobilních operátorů vykazuje následující nedostatky: Vodafone, T-Mobile – obec Dolní Moravice (m.č. Nová Ves) a oblast přírodního parku Sovinecko, část obce Ryžoviště v údolí potoka Sitka. Nejvyššího stupně pokrytí dosahuje signál operátora O2, který není dostupný pouze v údolí Oslavy (přírodní park Sovinecko). Mobilní vysokorychlostní Internet je dostupný pouze v Rýmařově (všichni operátoři) a Břidličné (T-mobile, O2).

Radiokomunikace

Pokud jde o rozhlasové vysílání, je v řešeném území zajištěno v pásmu dlouhých vln z RKS Topolná (Radiožurnál- 270 kHz), v pásmu středních vln z RKS Dobruška (Praha – 954 kHz), dále pak v pásmu velmi krátkých vln z vysílače Praděd (Hitrádio Orion – 88.1 MHz, ČRo 1-Radiožurnál - 91.3 MHz, Radio Proglas - 93.3MHz, ČRo 3-Vltava - 98.2 MHz, Evropa 2 - 99.3, Impuls - 100.9 MHz, Frekvence 1 - 104.3 MHz, ČRo5 Olomouc - 106.8 MHz). Dalším vysílačem v oblasti je Vrbno pod Pradědem – Anenský vrch, který šíří programy ČRo 5 Ostrava – 95,5 MHz, ČRo 2 – Praha 103,6 MHz a Radio Rubi 105,4 MHz. Na Janušovickém lomu u Rýmařova je vysílač zajišťující dostupnost programu stanice ČRo 2-Praha na frekvenci 90.8 MHz). V případě televizního vysílání je řešené území pokryto terestrickým signálem z vysílače Jeseník-Praděd, který byl digitalizován od 1. 10. 2010.

K ochraně podzemních telekomunikačních zařízení je nutno respektovat ochranné pásmo podzemních telekomunikačních vedení ve smyslu § 102 zák. č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně dalších zákonů (1,5 m po stranách krajního vedení).

V území je nutné také respektovat radioreléovou trasu v úseku RS Praděd – RS Radfův.

Hodnocení indikátoru technické infrastruktury zahrnuje dostupnost daného typu infrastruktury pro větší část obce. Hodnotí se veřejný vodovod, plynofikace, veřejná kanalizace a čištění odpadních vod na ČOV:

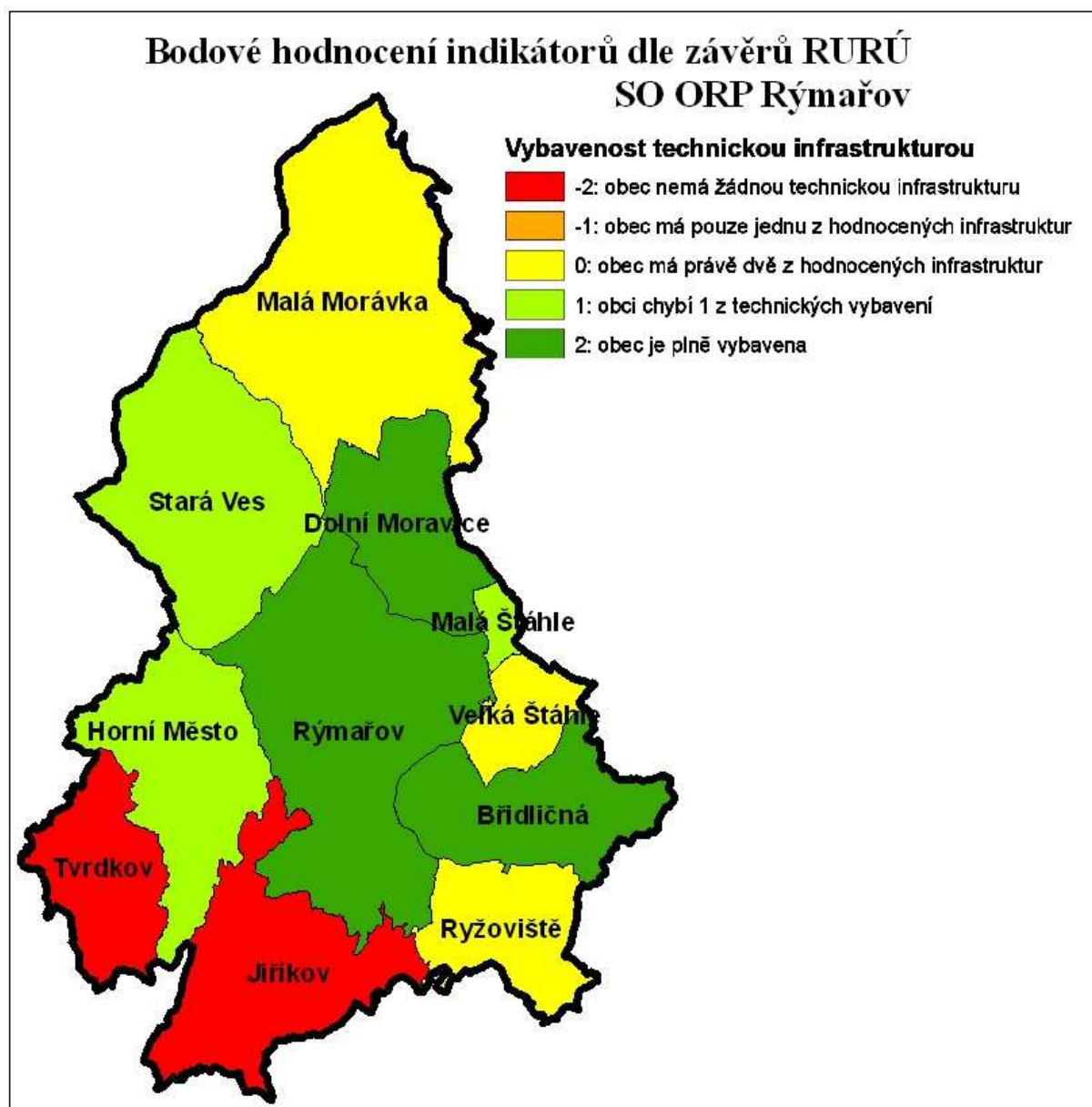
- 2 obec je plně vybavena
- 1 obci chybí jedna z technických infrastruktur
- 0 obec má právě dvě z hodnocených infrastruktur
- 1 obec má pouze jednu z hodnocených infrastruktur
- 2 obec nemá žádnou technickou infrastrukturu

Hodnocení vychází z předpokladu, že by prakticky všechny odpadní vody by měly být před vypuštěním do vodotečí vyčištěny, čímž je minimalizován jak dopad na hygienickou situaci v obci, tak i na celkový stav životního prostředí a to nejen v samotné obci, ale všude dál po toku dané vodoteče. Proto je při hodnocení kladen největší důraz na existenci kanalizace s čistírnou odpadních vod. Zásobování pitnou vodou má zatím na většině území ČR indiferentní vliv, byť se již v některých oblastech začíná projevovat nedostatek vody, který se bude v souvislosti s očekávaným oteplováním prohlubovat. Plynofikace obcí přestává být významným ukazatelem kvality vybavení obcí především z důvodu strmého růstu ceny zemního plynu a k rostoucí závislosti na dodávkách z politicky nestabilních regionů (vč. Ruska). Rozvoj plynofikace stagnuje, i když má význam především v odbourávání podílu lokálních topenišť, jež se negativně podílí na kvalitě ovzduší v obcích, zejména v zimním období.

Tab. 77 Hodnocení indikátoru technické infrastruktury (Zdroj: ČSÚ, ÚAP SO ORP Rýmařov, web ČSÚ, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje v aktuálním znění, webové stránky obcí)

Obec	vodovod	plyn	kanalizace	ČOV	Hodnocení
Břidličná	ano	ano	ano	ano	2
Dolní Moravice	ano	ano	ano	ano	2
Horní Město	ano	ne	ano	ano	1
Jiříkov	ne	ne	ne	ne	-2
Malá Morávka	ano	ano	ano	ano	2
Malá Štáhle	ano	ne	ano	ano	1
Rýmařov	ano	ano	ano	ano	2
Ryžoviště	ano	ano	ne	ne	0
Stará Ves	ano	ne	ano	ano	1
Tvrdkov	ne	ne	ne	ne	-2
Velká Štáhle	ano	ano	ne	ne	0
SO ORP Rýmařov	9	6	6	6	---

Obr. 55 Vybavenost obcí v SO ORP Rýmařov technickou infrastrukturou (Zdroj: ČSÚ, web ČSÚ, Malý lexikon obcí ČR 2009, dotazníkové šetření 2012)

2.11 EKONOMICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PODMÍNKY

Aktualizace – výchozí podmínky hodnocení území

I přes legislativní změny a rozšíření názvu tematického okruhu zůstávají hlavní cíle zachovány, zvýšený důraz je kladen na zhodnocení rozvojového potenciálu v rámci celého hospodářského pilíře.

Hlavní cíle:

Zhodnocení celkových hospodářských podmínek území (místní a regionální ekonomiky). „Ideálem“ je i zhodnocení potřeby a nabídky ploch pro podnikání v obcích s ohledem na rozvojový potenciál obce (což je výrazně omezeno současným stupněm poznání území obcí, ale i regionů). Hospodaření s pozemky pro podnikání probíhá nekoordinovaně v extenzivním makroekonomickém prostředí, systematické hodnocení urbanistické ekonomie abscentuje, soukromí investoři hledají nejvýnosnější využití pozemků bez ohledu na vznik negativních externalit. Zhodnocení infrastrukturních předpokladů (jako významného předpokladu hospodářského rozvoje území).

Dostupná data:

Sčítání r. 2011 (nová data ze sčítání v r. 2021 budou k dispozici asi v roce 2022 a později), nezaměstnanost - průběžná evidence MPSV v letech 2012 a 2013 nezveřejňovala údaje o nezaměstnanosti za obce (vznikla diskontinuita v časových řadách), výrazné zlepšení v dostupnosti údajů nastalo v posledních letech. Zprávy z úřadu práce za okresy jsou dostupné každoročně, územní detail – za obce je spíše opomíjen.

Kvalita dat:

Posouzení hospodářských podmínek na úrovni obcí je výrazně omezeno dostupnými daty – údaje o hrubém domácím produktu (HDP), přidané hodnotě, průměrných příjmech osob či domácností končí na úrovni krajů. Nejsou k dispozici za SO ORP a ani za okresy. Na úrovni obcí nelze posoudit ani daňový potenciál či jejich daňové úsilí (jak vysoké daně by mohly obce vybírat vzhledem k produktu, který zde vzniká, a jaké úsilí při výběru daní vynakládají). Rozpočtové určení daní v ČR je dlouhodobě determinováno zejména počtem obyvatel obcí, velká města mají daňové příjmy na obyvatele několikanásobně větší než malá. Výjimku představují zejména malé obce, na jejichž území je skládka, probíhá těžba, lokalizovaná velká firma – např. elektrárna, nebo disponují výhodným pronájmem majetku.

Interpretace dat:

Je zatížena častou aplikací údajů, které nejsou adekvátní pro hodnocení hospodářské úrovně území – například podíl podnikajících fyzických osob – podnikatelů závisí na odvětvové struktuře ekonomických subjektů v území, vysoký podíl „podnikatelů“ mají jak hospodářsky úspěšné, tak i neúspěšné obce (regiony). Tento ukazatel není navržen k využití pro hodnocení podobně jako údaje o daňových příjmech obcí, které jsou velmi obtížně interpretovatelné (orientačně se pokouší hodnotit hospodaření obcí MF ČR).

Aspirací územního plánování nemůže být analýza hospodaření obcí, která by byla neúplná a mohla vést k mylným závěrům a politickým dopadům. V úvahu je nezbytné vzít i skutečnost, že značná část investic je vázána na dotační transfery. Pro rozvoj obcí je tak velmi důležitá politická aktivita občanů a politických reprezentací. Specifickým problémem ČR je i velký rozdíl mezi vytvořeným HDP a odlivem „zisků“ z ČR, které dlouhodobě snižují disponibilní důchod rezidentů (občanů ČR) v průměru o více než 10%. Z tohoto důvodu nejsou uváděna data o HDP (dostupná pouze za kraje ČR).

Zhodnocení celkových ekonomických a hospodářských podmínek území

Metodický přístup

Rozšíření názvu kapitoly z hospodářských podmínek území na ekonomické a hospodářské podmínky je vnímáno zejména jako orientaci na širší naplnění podkladů pro komplexní posouzení hospodářského pilíře území.

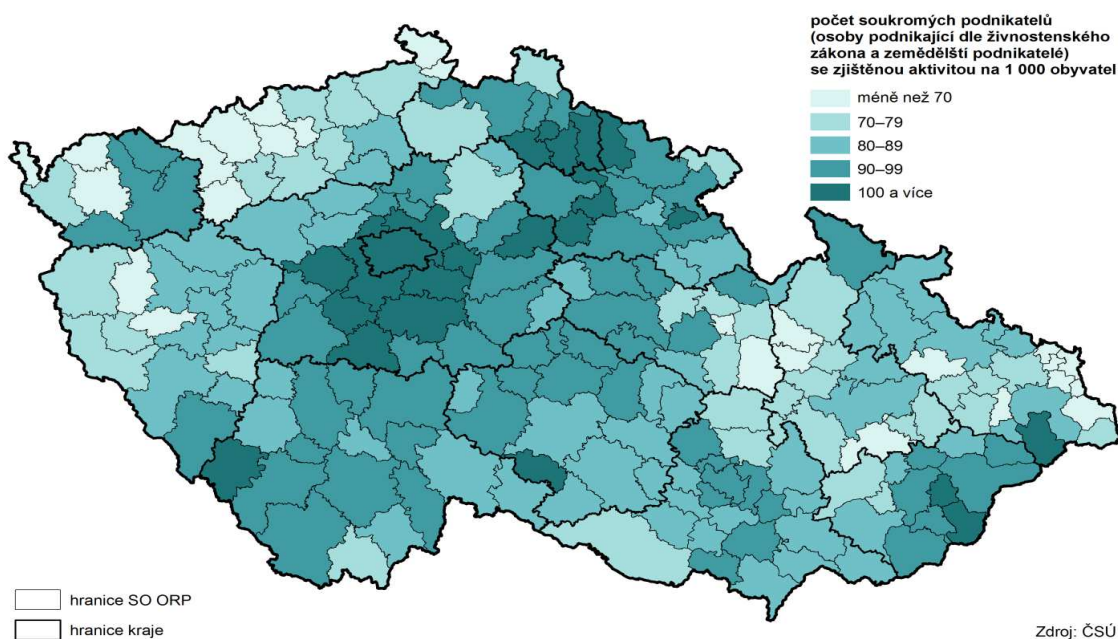
Jak již bylo naznačeno, **posouzení hospodářských podmínek na úrovni obcí je výrazně omezeno dostupnými daty**. Hospodářský výkon (prosperitu) obcí, regionů (menších než kraje) tak nelze v ČR přímo stanovit. Zásadní význam pro hodnocení hospodářských podmínek území tak mají údaje o nezaměstnanosti, doplňkový o technické vybavenosti území, dopravní dostupnosti či vzdělanosti obyvatel.

Celkové hodnocení by nemělo sklouznout do dílčích analýz, tj. zejména hodnocení struktury zaměstnanosti či hospodaření obcí. Velikost podniků a jejich odvětvová struktura je územně diferencovaná (zejména podle přírodních a dopravních předpokladů území – viz alokační ekonomické teorie), přitom je však obtížné rozlišit co je přirozenou diferenciací (komparativní výhodou) a co slabou stránkou hospodářského pilíře obcí. To platí zejména u malých obcí, kde alokace hospodářských aktivit byla přírodně či historicky determinovaná a funguje v rámci specifických regionů (například tradiční lokalizace pil na dřevo u zdrojů vodní síly, těžby uhlí u ložisek s vysokou rentou).

Následující kartogram přibližuje rozporuplnost údaje o počtu soukromých podnikatelů. Existuje řada hospodářsky silných SO ORP s nízkým podílem podnikatelů (Mladá Boleslav) a naopak (hospodářský podprůměrný Jeseník s jejich vysokým zastoupením). Tento ukazatel nelze doporučit k „multikriteriálnímu“ hodnocení, je však možno k němu přihlédnout – pozice SO ORP Rýmařov je z tohoto hlediska spíše průměrná.

Obr. 56 Kartogram – Soukromí podnikatelé ve správních obvodech ORP k 31.12.2017

Soukromí podnikatelé ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Změny v oblasti evidence nezaměstnanosti

K dobře dostupným údajům na úrovni obcí patřily údaje o míře nezaměstnanosti. Po roce 2013 je nahradily údaje o podílu nezaměstnaných. Menším nedostatkem míry nezaměstnanosti byla skutečnost, že na úrovni obcí byla vypočtena z aktuálního počtu nezaměstnaných a zastarávajícího počtu ekonomicky aktivních ze sčítání v roce 2001 po celé intercenzální období do r. 2011. U obcí, kde se počet obyvatel a tím i ekonomicky aktivních výrazně měnil, docházelo ke zkreslování výsledků. Zejména pak u obcí, kde počet obyvatel rostl o desítky procent, bylo zkreslení výrazné.

Ukazatel registrované nezaměstnanosti s názvem **podíl nezaměstnaných osob** vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Nový ukazatel je s původním ukazatelem míra nezaměstnanosti nesrovnatelný (viz následující tabulka sestavená pro oba ukazatele na základě dat ze SLDB 2011 za celou ČR). „Vizuálně je ukazatel podílu nezaměstnaných ve srovnání s mírou nezaměstnanosti nižší“.

Regionální ekonomika

V rámci tohoto podkladu je vymezen **pojem regionální ekonomika**, tj. ve vlastním slova smyslu – ideálně regionu pohybu za prací. Absence spolehlivých údajů za regiony pohybu za prací však vede k použití údajů a charakteristik za pověřené úřady (celkem 389 úřadů v ČR).

Kartogram s vymezením regionů pohybu za prací (zdroj: ČSÚ, SLDB r. 2011) je uveden v kapitole 1. Širší územní vztahy. Z kartogramu je patrné, že z územního hlediska je region města Rýmařova poměrně velký a zahrnuje velkou část SO ORP Rýmařov, území obcí Malá Morávka, Břidličná a Velká Štáhle jsou dominantně vázány na Bruntál.

Tab. 78 Regionální nezaměstnanost podle pověřených úřadů a širší srovnání (zdroj: výpočty RNDr. Poledník, MPSV data k 31.12.2019 = 1.1.2020).

	Obyvatel- stvo 15-64 let	Nezaměst- naní dosažitelní	Nezaměst- naných v %	Volná pracov. místa	Nezaměstna ných na volné místo	Pořadí z 389 POÚ
Říčany	32682	349	1,1	6074	0,06	1
Bor	6482	199	3,1	3212	0,06	2
Brandýs nad Labem- Stará Boleslav	27575	309	1,1	4534	0,07	3
Hlavní město Praha	850741	16219	1,9	30002	0,54	118
Bílovec	9439	325	3,4	291	1,12	215
Rýmařov	9747	391	4,0	226	1,73	270
Hlučín	26504	398	1,5	220	1,81	279
Ostrava	204353	9938	4,9	5352	1,86	283
Studénka	7285	252	3,5	82	3,07	332
Frenštát pod Radhoštěm	12621	244	1,9	60	4,07	347
Karviná	42237	3228	7,6	677	4,77	356
Havířov	56425	3841	6,8	384	10,00	380
Město Albrechtice	5127	280	5,5	13	21,54	386
Osoblaha	1872	196	10,5	8	24,50	387
Velké Březno	2135	54	2,5	2	27,00	388
Teplice nad Metují	3020	145	4,8	4	36,25	389
ČR	6881700	196286	2,9	340934	0,58	-

Regionální nezaměstnanost představuje u mnoha obcí rozhodující faktor jejich rozvoje, svědčící o širších hospodářských podmínkách. Míra vlivu je dána jak přímo saldem pohybu za prací, tak i „přenosem“ nezaměstnanosti (vysoká nezaměstnanost snižuje možnosti pohybu za prací do okolí), včetně tlaku na relativní pokles mzdové úrovně.

Pro **hodnocení regionální ekonomiky** – úrovně nezaměstnanosti byly zvoleny dva ukazatele (indikátory). Jako hlavní ukazatel – podíl nezaměstnaných (pořadí v rámci 389 územních jednotek – pověřených úřadů, SO ORP Rýmařov tvoří jeden pověřený úřad) data jsou z konce roku 2019. Jako pomocný ukazatel byl použit počet nezaměstnaných připadajících na jedno volné pracovní místo).

Pro SO ORP Rýmařov jako celek je regionální úroveň nezaměstnanosti a nabídka pracovních míst hodnocena hodnotou 6 tj. jako špatná, přitom výrazně horší z hlediska nabídky pracovních míst je situace na jihu SO ORP Rýmařov.

Celkové hodnocení je i včetně zvážení rizik dalšího vývoje, omezeného rozvojového potenciálu celého Bruntálska, Uničovska a i na vzdálenějším Ostravsku.

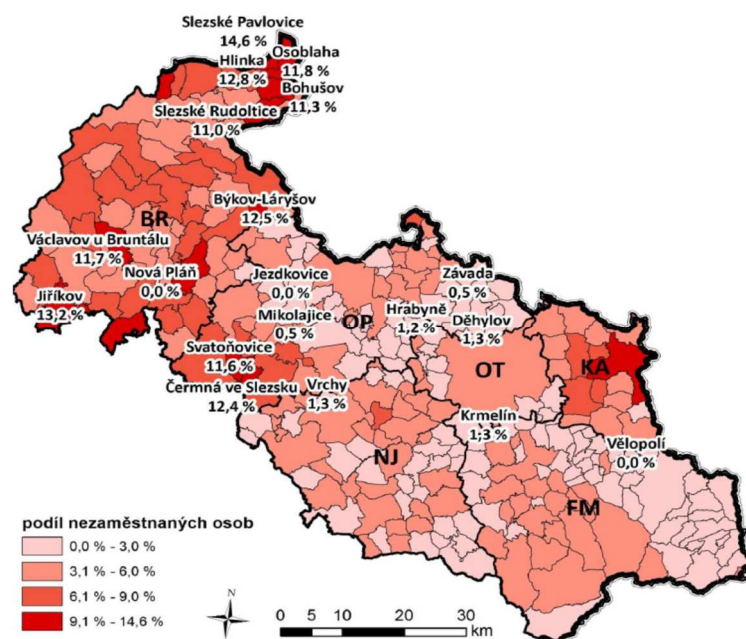
Postavení regionální ekonomiky je patrné i z pravidelných zpráv úřadů práce. Z širšího hodnocení okresu Bruntál je zřejmé, že nedostatkem je především druhá nejvyšší úroveň nezaměstnanosti mezi okresy v ČR, za okresem Karviná (na začátku roku 2019). Předností regionu je především potenciál cestovního ruchu a hospodářských funkcí lesy, blízkost Polska a vodní nádrže Slezská Harta. Celkově je

širší hodnocení regionu Rýmařovska v rámci okresu Bruntál spíše nadprůměrné (nejhorší situace je na Osoblažsku).

Místní ekonomika

Pro charakteristiku místní ekonomiky (na úrovni obcí) jsou v podmínkách ČR nejdostupnější údaje o nezaměstnanosti. Následující kartogram na první pohled ukazuje 2 hlavní regiony s vysokou nezaměstnaností – okres Karviná a Bruntál (s přesahem na Vítkovsko).

Obr. 57 Kartogram - Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji k 31.12.2018

Hodnocení místní ekonomiky na základě údajů o nezaměstnanosti (na úrovni obcí, ze střednědobého hlediska posledních 4 let, r. 2015 – 2018) přináší následující tabulka. Údaje o podílu nezaměstnaných jsou k dispozici v rámci standardních podkladů ČSÚ pro ÚAP.

Hodnocen je jak stav nezaměstnanosti v roce 2018 (rozhodující ukazatel hodnocení), tak i hodnocení změny v časovém intervalu let 2015 – 2018.

Standardně byla použita 7 bodová hodnotící stupnice, hodnota 1 – nejprůzračnější stav (vývoj), 4 – průměrný, 7 – nejméně příznivý stav (vývoj). Intervaly stupnice byly zvoleny i s ohledem na obecné vnímání nezaměstnanosti pod 4% jako příznivé hodnoty.

Tab. 79 Hodnocení podílu nezaměstnaných v obcích – rok 2018

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Průměrný podíl nezaměstnaných r.2018	Menší než 2%	=>2% a <4%	=>4% a <6%	=>6% a <8%	=>8% a <10%	=>10% a <12%	Větší nebo roven 12%

Tab. 80 Hodnocení relativní změny podílu nezaměstnaných v obcích pro r. 2015-2018

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Změna podílu nezaměstnaných r. 2015-2018, r. 2015 = 100%	Menší než 50%	>=50% a <70%	>=70% a <80%	>=80% a <90%	>=90% a <100%	>=100% a <120%	Větší nebo roven 120%

Tab. 81 Hodnocení stavu a vývoje podílu nezaměstnaných (dosažitelných) osob (zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník)

Obec	Nezaměstnaní (dosažitelní)				
	Podíl r.2015	Podíl r.2018	Hodnocení stavu r. 2018	Změna r.2015-2018 r. 2015 = 100%	Hodnocení změny r.2015-2018
Břidličná	9,9%	5,1%	3	51,3%	2
Dolní Moravice	8,1%	6,5%	4	80,2%	4
Horní Město	13,5%	6,5%	4	48,3%	1
Jiříkov	25,0%	13,2%	7	52,9%	2
Malá Morávka	9,2%	8,0%	5	87,7%	4
Malá Štáhle	13,3%	3,4%	2	25,9%	1
Rýmařov	8,5%	4,2%	3	49,6%	1
Ryžoviště	10,1%	6,4%	4	63,3%	2
Stará Ves	8,2%	4,1%	3	50,4%	2
Tvrdkov	14,2%	4,9%	3	34,4%	1
Velká Štáhle	12,2%	4,8%	3	39,4%	1
SO ORP Rýmařov	9,6%	5,0%	3	51,9%	2

Vývoj nezaměstnanosti ve sledovaném období let 2015 – 2018 byl v SO ORP Rýmařov velmi příznivý, podobně jako na celém území ČR. U všech obcí SO ORP došlo ke zlepšení. To do značné míry prokazuje provázanost celého systému pracovního trhu (zaměstnanosti) v regionu, kraji, ale i v celé ČR. Na druhé straně je tak patrný význam makroekonomických opatření pro růst zaměstnanosti (v podmínkách ČR byla tímto faktorem v posledních letech zejména politika levné koruny a politika levných mezd, nikoliv regionální podpora zaměstnanosti a výraznější inovační schopnost české ekonomiky). Významným faktorem je i pokles nezaměstnanosti v celé EU, zejména pak v Polsku a Slovensku (tj. tlak na přenos nezaměstnanosti na místní trh práce je nižší).

Zejména u malých obcí je však úroveň nezaměstnanosti potřeba posuzovat opatrně s ohledem na vazby v okolí a náhodné vlivy (k této kategorii se blíží obce pod 1000 obyvatel).

Další tabulka vychází z průběžné evidence počtu zaměstnanců MFČR v rámci rozpočtového určení daní (pro jednotlivé obce ČR). Údaje o počtu pracovních míst celkem jsou k dispozici pouze v rámci jednotlivých sčítání, přitom spolehlivost tohoto údaje do r. 2011 výrazně klesla (vlivem nepřesnosti údajů o pohybu za prací, nízké ochotě obyvatel tyto údaje ve sčítání deklarovat). Právě zaměstnanecká pracovní místa (po mzdových úpravách v posledních letech) jsou velmi atraktivní, zejména ve veřejném sektoru nejsou výrazněji územně diferencované a pro hospodářsky slabší regiony znamenají výrazný pozitivní přínos.

Tab. 82 Hodnocení podílů zaměstnanců vzhledem k celkovému počtu obyvatel (zdroj: MF ČR, r. 2017)

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7
Podíl zaměstnanců v obci r.2014	Větší nebo roven 50%	<50% a >=30%	<30% a >=20%	<20% a >=15%	<15% a >=10%	<10% a >=5%	Menší než 5%

Tab. 83 Počet a podíl zaměstnanců v obci (zdroj: MF ČR, výpočty RNDr. Poledník)

	Obyvatel k 1.1.2019	Výměra obce ha	Počet zaměstnanců 1.12.2018	Zaměstnanců na 100 obyvatel	Hodnocení podílu zaměstnanců v obci
Břidličná	3 129	2 581	1 215	38,8	2
Dolní Moravice	388	2 222	89	22,9	3
Horní Město	844	3 163	211	25,0	3
Jiříkov	270	2 700	21	7,8	6
Malá Morávka	659	6 156	407	61,8	1
Malá Štáhle	139	281	22	15,8	4
Rýmařov	8 247	6 073	2 849	34,5	2
Ryžoviště	599	1 879	72	12,0	5
Stará Ves	493	4 407	205	41,6	2
Tvrdkov	228	1 989	38	16,7	4
Velká Štáhle	342	955	148	43,3	2
SO ORP Rýmařov	15 338	32 406	5 277	34,4	2
ČR	10 649 800	7 668 879	5 497 210	51,6	X

Jednoznačné postavení z hlediska pracovních míst (počtu zaměstnanců vzhledem k počtu obyvatel) mají v SO ORP Rýmařov podobně jako jinde města, poměrně překvapivě i mnohé menší obce (nad průměrem ČR je Malá Morávka, vysoký podíl však vykazují i Velká Štáhle a Stará Ves. Z předchozí tabulky je patrné, že podíl zaměstnanců v SO ORP Rýmařov je ve srovnání s průměrem ČR nízký, region je závislý na vyjíždě za prací (což není problém, když se jedná o přirozenou dělbu funkcí, nikoliv však v situaci kdy i v okolních SO ORP jsou problémy v oblasti zaměstnanosti).

Pohyb za prací je po r. 1990 „podporován“ jak rostoucí automobilizací, tak i „pomalým“ růstem cen pohonných hmot (ve srovnání s obecnou inflací). Růst pohybu za prací je obecnou vývojovou tendencí s negativními dopady zejména v oblasti dopravy (životního prostředí).

Ceny pozemků

V rámci této aktualizace ÚAP (do popisu hospodářských podmínek území) byly zařazeny i informace o cenách pozemků. Ceny pozemků nejsou zveřejňovány podle jejich funkčního využití, většinu reálného trhu tvoří pozemky pro bydlení (v kapitole bydlení byly nově zařazeny informace o cenách vlastních nemovitostí pro bydlení).

Na úroveň cen pozemků v obcích, především však v městské zástavbě působí omezená nabídka volných ploch určených k zástavbě.

Konkrétní realizované tržní ceny se obvykle výrazně liší od průměrné ceny, především vlivem polohy a využitelnosti pozemku (funkce a intenzity zastavitelnosti). Komerčně využitelné pozemky v centru měst, podél hlavních ulic, zatížených komunikací vykazují tržní hodnotu často i vyšší. Naopak pozemky k bydlení v okrajových částech měst, menších obcí, klesají s tržní cenou i pod 200 Kč/m² pozemku (většinou s omezenou infrastrukturní přípravou).

Vývoj tržních cen za velikostní skupiny obcí okresu Bruntál, Opava a Ostrava, včetně průměru ČR, je patrný z následující tabulky.

Tab. 84 Ceny stavebních pozemků (zdroj: ČSÚ, MF ČR)

Velikostní skupina obcí	2002	2005	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Okres Bruntál										
do 1 999 obyv.	71	71	84	71	126	84	99	101	106	146
2 000 - 9 999 obyv.	96	90	165	90	156	124	196	103	247	277
10 000 - 49 999 obyv.	248	369	776	369	719	739	766	849	551	473
Okres Opava										
do 1 999 obyv.	221	128	169	190	229	191	291	410	401	395
2 000 - 9 999 obyv.	156	160	196	171	146	158	244	609	512	651
10 000 - 49 999 obyv.	665	471	665	774	761	877	881	1 097	1 183	1 051
Opava	1 075	1 390	2 294	1 435	1 129	1 292	1 396	1 151	1 164	1 117
Okres Ostrava										
do 1 999 obyvatel		374	235	585	436	347	314	501	733	700
2 000 - 9 999 obyvatel		345	509	495	741	533	529	664	750	765
50 000 obyv. a více		611	774	966	916	832	833	953	857	926
Průměr ČR	755	893	1 217	1 382	1 408	1 430	1 326	796	846	808

Z publikovaných údajů je možno odvodit závěry:

- Úroveň tržních cen stavebních pozemků v obcích okresu Bruntál a částečně i SO ORP Rýmařov je výrazně nižší ve srovnání s cenami srovnatelných obcí v okrese Opava, Ostrava, zejména pak vzhledem k průměru ČR.
- Vývoj cen probíhá nerovnoměrně, patrné jsou i značné poklesy. Je potřeba vnímat, že se jedná o průměry a územní diference cen pozemků je velmi vysoká (atraktivní rekreační lokality dosahují mnohonásobných cen).
- Cena kolem 1000 Kč/m² je pod současnou nákladovou cenou připraveného stavebního pozemku (náklady na infrastrukturu a zakoupení syrového stavebního pozemku – který by měl tvořit 25 – 35% z ceny připraveného stavebního pozemku)

Dokumentovaný cenový vývoj je potřeba srovnávat i s reálnou nabídkou stavebních pozemků na trhu. Ta je v současnosti omezoována nízkou výnosností jiných aktiv (vkladů apod.), pozemky jsou stále ještě považovány za vyhledávané aktivum, s možností růstu ceny, což omezuje jejich nabídku na trhu (zejména ve vyhledávaných lokalitách).

Cena nemovitostí není generována rozdílem cen staveb, ale především rozdílem cen stavebních pozemků, podle pravidla, že pro cenu pozemku (nemovitosti) je rozhodující poloha, poloha a ještě jednou poloha. **Polohová stavební renta je přitom generována všemi třemi pilíři udržitelného rozvoje území** (téměř všichni lidé chtějí bydlet v kvalitním životním prostředí s možnostmi rekreace, vybavenosti, podobně v blízkosti atraktivních pracovních míst s minimálními negativními dopady na obytné prostředí a v lokalitách, domech, kde soudržnost obyvatel je vysoká (konflikty jsou zde minimalizovány a okolí posiluje sociální vzestup). V úvahu je potřeba vzít i srovnání, že polohová zemědělská renta generuje ceny pozemků většinou o 1 – 2 řády nižší než **stavební renta**.

Ceny pozemků jsou dobře dokumentovány v ÚAP MS kraje (aktualizace r. 2017), s uvedením dat České společnosti certifikovaných odhadců majetku, o. s., která uveřejňuje vlastní databázi tržních cen pozemků pro většinu obcí. Problémem je stanovení ceny konkrétního pozemku, čemuž mohou napomoci hodnotové mapy (v ČR jsou MF ČR schvalovány Cenové mapy stavebních pozemků). Slabinou těchto map jsou „pevné“ ceny v Kč/m², přičemž zejména v centrech měst platí, že tržní ceny pozemků se i v sousedství značně odlišují (tak jak se liší vlastnosti pozemků). Ceny v cenových mapách jsou cenami „průměrnými při obvyklém využití“, přitom každý pozemek má své nejlepší možné využití. **Právě nejlepší možné využití pozemků je cílem developerů**, tj. mají snahu intenzivně (ale optimálně z ekonomického hlediska) zastavovat území (tj. paradoxně šetřit cenný zdroj – stavební pozemky). **Nejvyšší ceny pozemků tak indikují nejcennější lokality z hospodářského hlediska (např. vhodné pro zástavbu hotely, komerční vybavenosti)**. V rámci nové zástavby však mnohdy „parazitují“ na

stávající infrastruktury (zelených plochách, dopravní infrastruktury), vyvolávají vznik záporných externalit (např. vyvolávají potřebu výstavby školních zařízení, komunikací atd.).

Tržní cena připravených stavebních pozemků pod 1 000 Kč/m² obvykle signalizuje prodejnost nemovitostí menší než 1, v těchto územích se obvykle nevyskytují komerční investoři. Nová výstavba bytů a domů zde totiž nepřináší zisk. SO ORP Rýmařov k těmto územím patří, tato území pokrývají většinu plochy ČR (mimo Prahu a střeďočeký kraj, Brno a okolí, většinu krajských měst a vybrané rekreační obce – zejména v Krkonoších, ale i např. v Beskydech – Čeladná). Nová bytová výstavba je pro komerční investory atraktivní pouze ve vybraných rekreačních lokalitách na severozápadě SO ORP (zejména u obcí Malá Morávka, Dolní Moravice).

2.12 REKREACE A SPORTOVNÍ RUCH

Již v minulé aktualizaci ÚAP SO ORP byly analýzy v tomto tematickém okruhu zaměřeny na vyhodnocení potenciálu rozvoje rekreačního využití území a vyhodnocení jeho zátěže. Změny ve stavebním zákoně (r. 2018) potvrdily prohlubující se zaměření na zkoumání potenciálu území.

Stanovení potenciálu území může být prováděno z různých hledisek, například z hlediska rekreace (turismu) je možno vymezit tři typy únosné kapacity (*Kreisel, 2001*):

1. Environmentální únosná kapacita – míra, do níž může ekosystém snášet různé impakty turismu bez poškození.
2. Kulturní a sociální únosná kapacita – míra, za níž rozvoj turismu a množství návštěvníků nepříznivě ovlivňuje místní komunity.
3. Psychologická únosná kapacita – míra, za níž by byly rozvojem turismu poničeny základní kvality, vyhledávané lidmi právě v chráněném území (klid, málo lidí apod.).

Pro potřeby územního plánování je v souladu s legislativním rámcem možno přistupovat k členění vlivu na potenciál jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území:

1. Environmentální potenciál-schopnost primární struktury krajiny z dlouhodobého hlediska uspokojovat lidské potřeby (např. poptávku po kvalitním životním prostředí, zachování přírodě blízkých segmentů krajiny).
2. Hospodářský potenciál – schopnost sekundární struktury krajiny přispívat k dlouhodobému a efektivnímu rozvoji civilizačních hodnot (například zánik těžebního potenciálu rud v podhůří Jeseníků).
3. Soudržnosti obyvatel – schopnost terciální a kvartérní struktury přijímat změny v krajině (zvýšenou návštěvnost, migraci, změny tradičních hodnot a rozlišení skutečnosti a percepce stavu území).

Nově je v názvu tematického okruhu použit termín cestovní ruch, z hlediska obsahu kapitoly to však neznamená zásadní změnu (viz dále popsany překryv těchto pojmů).

Z hlediska územního plánování se rekreace obvykle člení na tři hlavní druhy:

- každodenní rekreace (v pracovní dny po práci)
- krátkodobá rekreace (1 až 4 dny)
- dlouhodobá rekreace.

Vazby na krajinu, její využívání vykazují všechny tyto druhy rekreace.

Rekreace a cestovní ruch jsou pojmy, které jsou různě chápány (definovány), do značné míry se však překrývají. V rámci cestovního ruchu jsou obvykle realizovány především rekreační „aktivity“, pouze malá část cestovního ruchu nemá rekreační charakter (služební, rodinné cesty). Značná část rekreace se realizuje bez cestování, tedy bez změny místa pobytu. **Termín rekreace je v rámci tohoto podkladu chápán v maximální šířce,** včetně cestovního ruchu, který nemá charakter rekreace, protože všechny tyto aktivity mají ve větší či menší míře dopady na území obcí, krajinu. Navíc rozlišení „čisté rekreace“ a vlastního cestovního ruchu (bez rekreace) je v praxi problematické.

Rekreační potenciál území je dán zejména **lokalizačními a realizačními podmínkami**. Na jejich základě je možné umístit a rozvíjet aktivity cestovního ruchu na určitém území, v konkrétní krajině. Lokalizační podmínky jsou vyjádřeny především atraktivitou místní přírody a krajiny, kulturními hodnotami a jinými pozoruhodnostmi. **Realizační podmínky** (komunikace, služby) cestovního ruchu vytvářejí rekreační efekt a rekreační využitelnost území. **Rekreační efekt** je dán mírou využití potenciálních rekreačních schopností území. Tyto dvě podmínky umožňují uskutečňovat vlastní nároky účastníků cestovního ruchu, které se dlouhodobě mění.

Cestovní ruch je obecně vnímán jako stále významnější hospodářský faktor rozvoje území, zejména jeho služeb v návaznosti na rozvoj „společnosti volného času“. Přitom se často zapomíná na sezónnost tohoto odvětví, značná rizika rozvoje a nízkou přidanou hodnotu (vznik externalit).

Rekreační využití a zátěž území

Rekreační využití území je obvykle ekonomickým přínosem, na druhé straně vyvolává tlak na všechny struktury krajiny. Základní otázkou je, nakolik je tento tlak (zátěž) únosný z hlediska udržitelného rozvoje území (krajiny)? Z hlediska ochrany přírodních hodnot je vhodnějším ukazatelem tlak těchto zařízení na km², z hlediska soudržnosti obyvatel – tlak na trvalé osídlení (místní komunity). V posledních letech je často zaznamenáván odpor místních komunit k nadměrnému rozvoji hromadných zařízení, intenzivnímu rekreačnímu využití území.

Hromadné ubytovací kapacity

ČSÚ vede databázi hromadných ubytovacích zařízení ve všech obcích ČR. Současný stav této databáze je vyhovující pouze omezeně, protože eviduje pouze část zařízení. Umožňuje zejména relativní srovnání kapacit, především pak počtu zařízení. Již v minulé aktualizaci ÚAP byla data došetřena – byly popsány mírné rozpory a nezveřejňování tzv. individuálních dat (pokud jsou v obci 1 či 2 zařízení). Data vzniklá na základě došetření údajů z různých zdrojů při aktualizaci (internet, obce) jsou obvykle vyšší než u ČSÚ (viz následující tabulka vykazující pro rok 88 zařízení s kapacitou 3605 lůžek za celý SO ORP Rýmařov). Na základě těchto zkušeností je odhadováno, že vykazovaná kapacita zařízení (podle ČSÚ – 3345 lůžek v 78 zařízeních) je ve srovnání se skutečností cca o 10-20% menší (jedná se spíše o dolní odhad).

V Břidličné, Rýžovišti a Velké Štáhli nebyla ubytovací zařízení ČSÚ vykazována. Náhledem na internet je ve Velké Štáhli inzerováno ubytování v 1 zařízení (cca 20 lůžek), v Břidličné 2 zařízení. Hromadné ubytovací kapacity jsou koncentrovány zejména do Malé Morávky (viz následující tabulka), kapacita 2450 lůžek je velmi vysoká, avšak poměrně stabilní. Výrazně vzrostla v Dolní Moravici. Celková kapacita ubytovacích zařízení v Rýmařově je výrazně menší – cca 300 lůžek.

Tab. 85 Ubytovací kapacita obcí SO ORP Rýmařov (zdroj: ČSÚ, došetření)

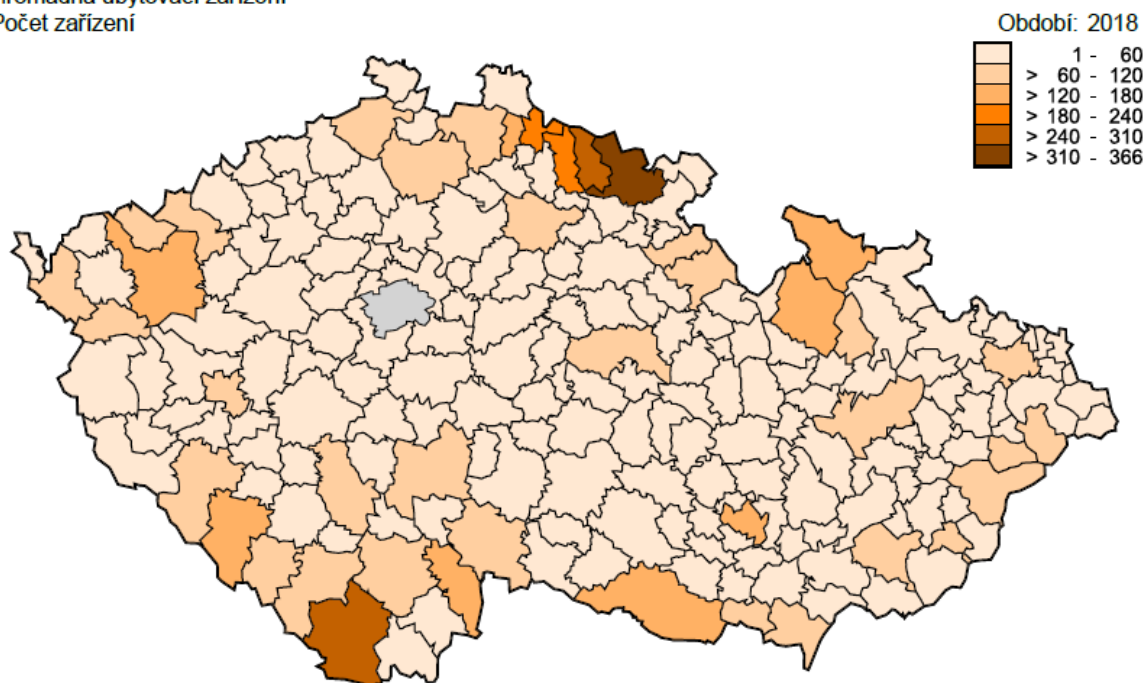
Aktualizace - rok	r. 2020		r. 2016	
Územní jednotka	počet zařízení (došetření)	lůžka (došetření -odhad)	počet zařízení (ČSÚ)	lůžka (došetření -odhad)
Břidličná	2	18	1	15
Dolní Moravice	10	420	6	350
Horní Město	4	60	2	50
Jiříkov	1	24	1	24
Malá Morávka	55	2450	53	2447
Malá Štáhle	2	53	2	53
Rýmařov	6	300	6	328
Ryžoviště	0	0	0	0
Stará Ves	6	240	4	163
Tvrdkov	1	20	1	19
Velká Štáhle	1	20	1	20
SO ORP Rýmařov	88	3605	77	3469

Z následujícího kartogramu (zdroj ČSÚ) je patrná průměrná koncentrace hromadných ubytovacích zařízení v SO ORP Rýmařov z hlediska jejich počtu a také situace v okolních SO ORP. Počet zařízení je přitom spíše orientačním a poměrně hrubým ukazatelem.

Obr. 58 Kartogram – počet ubytovacích zařízení v SO ORP

Počet ubytovacích zařízení v SO ORP

Hromadná ubytovací zařízení
Počet zařízení

V minulosti byly zdůrazňovány **možnosti a potřeba kapacitního rozvoje zařízení** pro cestovní ruch a rekreaci. Zde je nezbytné jednoznačně uvést, že intenzita využití ubytovacích kapacit je v Moravskoslezském kraji nízká ve srovnání s ostatními regiony ČR (viz. Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji pro léta 2009–2013, aktualizace s výhledem do roku 2015). Expanze ubytovacích kapacit nad rámec poptávky, podporována mnohdy z veřejných zdrojů, tak prohloubila nerovnováhu systému a vytváří podmínky pro krizové jevy v odvětví, které se pohybuje v tržním prostředí s rozvinutou konkurencí (nízké využití částí kapacit).

Tab. 86 Struktura ubytovacích kapacit SO ORP Rýmařov (zdroj: ČSÚ, r. 2018)

		Počet zařízení	Pokoje	Lůžka
SO ORP celkem		78	1033	3345
v tom	Hotel *****	0		
	Hotel, motel, hotel *****	0		
	Hotel, motel, hotel ***	9	284	811
	Hotel, motel, hotel **	1	i.d.	i.d.
	Hotel, motel, hotel *	2	i.d.	i.d.
	Hotel garni	2	i.d.	i.d.
	Penzion	31	278	978
	Kemp	0		
	Chatová osada	1	i.d.	i.d.
	Turistická ubytovna	18	208	779
	Ostatní HUZ	14	i.d.	i.d.

Zátěží území hromadnou rekreací a druhým bydlením (individuální rekreací)

Pokud srovnáme celkovou ubytovací kapacitu zařízení a druhého bydlení v SO ORP Rýmařov v ČR z hlediska průměrné intenzity zátěže a maximálních zátěží vykazovaných ve vybraných SO ORP (viz následující tabulka), pak je možno konstatovat, že:

- Rekreční zátěž na km² území je nízká (159 pozice ze 197 vyhodnocených SO ORP, pozice je ovlivněna rozlohou SO ORP).
- Jako intenzivně zatížené území - dopadá srovnání vzhledem k počtu obyvatel území (28 pozice v rámci 197 SO ORP, zbylé z 206 SO ORP nebyly vyhodnoceny pro absenci dat).

Tab. 87 Území SO ORP ČR s největší ubytovací zátěží (rekreací a druhým bydlením)
(řazeno podle zátěže na km², r. 2017, ČSÚ)

SO ORP	Pořadí podle		Hromadná ubytovací zařízení celkem (ČSÚ)			Druhé bydlení		Celkem zátěž	
	lůžek/km ²	lůžek/1000 obyvatel	lůžek	lůžek/km ²	lůžek/1000 obyvatel	lůžek	lůžek/1000 obyvatel	lůžek/km ²	lůžek/1000 obyvatel
Praha	1.	135.	90891	183,2	70,2	297948	230,2	783,6	300,4
Brno	2.	142.	13880	60,3	36,6	92958	244,9	464,1	281,5
Černošice	4.	15.	2411	4,2	16,9	94230	659,4	166,5	676,2
Říčany	5.	5.	2422	6,4	35,5	52344	766,5	145,2	802,0
Ostrava	6.	189.	5360	16,2	16,6	42372	131,4	144,0	148,0
Jilemnice	14.	1.	7773	27,9	351,4	14430	652,4	79,7	1003,8
Frýdlant n. Ostravicí	17.	2.	4448	14,0	179,9	20151	814,9	77,5	994,8
Rýmařov	159.	28.	3417	10,3	220,6	5373	346,9	26,4	567,6
Karviná	37.	196.	1 338	12,7	20,6	4497	69,2	55,2	89,8
Hlučín	114.	193.	217	1,3	5,3	5298	130,5	33,4	135,8
Kravaře	155.	194.	97	1,0	4,6	2625	123,5	27,1	128,0
ČR	52.	115.	526788	6,8	49,6	3029415	285,5	46,0	335,2

Srovnání (jeho objektivita) je samozřejmě omezeno administrativními územními celky – SO ORP a použitými ukazateli (jsou k dispozici pouze podhodnocené údaje z ČSÚ). Z hlediska „přirozených“ územních celků by bylo vhodnější srovnání např. za rekreační krajinné celky, výhledově z hlediska potřeby územních studií krajiny pak za jednotlivé krajiny, případně krajinné okrsky.

Individuální a celkové ubytovací kapacity v území

V následující tabulce je použit přepočet rekreační zátěže vybraných obcí nikoliv pouze na ha plochy (který může být poměrně zkreslující vymezením administrativního území, tj. je zde podobný problém jako je např. při interpretaci KES), ale na 1000 obyvatel, odrážející nakolik je obytná funkce obce dominována rekreační funkcí.

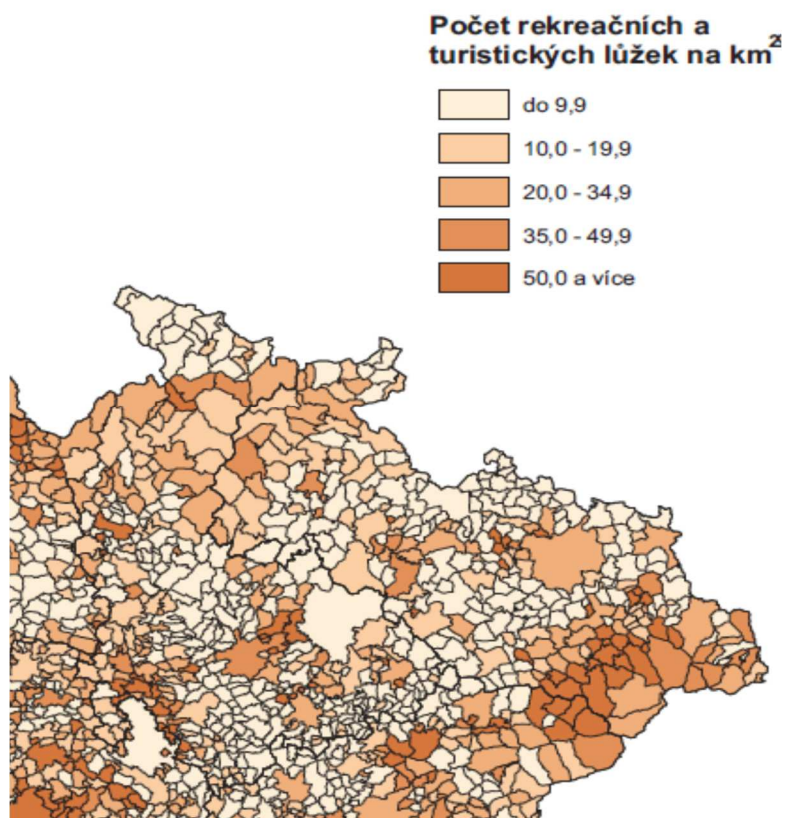
Tab. 88 Individuální a celková ubytovací zátěž území – srovnání vybraných obcí
(zdroj: ČSÚ, výpočty RNDr. Poledník, r. 2019)

	Byty r. 2019		Obyvatele	Objektů individ. rekreace	Druhé bydlení	Hromadné ubytování	Lůžek celkem	Lůžek na 1000 obyvatel
	obydlené	neobydlené	1.1.2019	r. 2019	r. 2019	r. 2019	r. 2019	r. 2019
Břidličná	1357	115	3129	4	119	40	375	119,8
Dolní Moravice	147	90	388	122	212	0	1056	2721,6
Horní Město	368	109	844	69	178	180	594	703,8
Jířkov	115	95	270	49	144	0	456	1688,9
Malá Morávka	352	167	659	136	303	20	3359	5097,1
Malá Štáhle	53	17	139	5	22	0	119	856,1
Rýmařov	3520	322	8247	54	376	0	1428	173,2
Ryžoviště	242	59	599	13	72	0	216	360,6
Stará Ves	202	109	493	49	158	0	714	1448,3
Tvrdkov	89	79	228	118	197	133	611	2679,8
Velká Štáhle	127	25	342	3	28	0	84	245,6
SO ORP Rýmařov	6572	1187	15338	622	1809	373	9012	587,6

Intenzita celkové rekreační zátěže obcí je v řešeném území výrazně nad průměrem ČR (srovnatelný odhad cca 370 lůžek/1000 obyvatel v r. 2020), velká chatoviště nevykazuje několik obcí. Při stanovení únosné rekreační zátěže lokalit, obcí je doporučeno (v souladu Evropskou úmluvou o krajině) výrazněji přihlížet k názorům občanů (využívat možnosti dotazníkového šetření, anket).

Vlastní popis druhého bydlení – jeho rozsahu je uveden u kapitoly Bydlení. Z hlediska celkové zátěže území je nejvyšší intenzita rekreační zátěže nesporně v Malé Morávce (počet ubytovaných v sezóně překračuje cca 5 krát počet bydlících) a dále pak v Dolní Moravici. **Koncentrace kapacit u Malé Morávky stále však nedosahuje hodnot srovnatelných s nejzatíženějšími středisky v ČR** (v Krkonoších nebo bližších Beskydech - Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem, Malenovice).

Následující kartogram dokumentuje rozložení ubytovacích kapacit v širším regionu, i přes zastarání podkladu (r. 2006) je patrné přetrvávající relativní rozložení zátěže a zkreslení vzniklý přepočte kapacit na km² (viz např. nesrovnatelnost situace – celkové zátěže v obcích na západ od Ostravy s malou rozlohou a plošně velkých obcí v Beskydech, přitom i zde jsou rekreační kapacity koncentrovány v malých sídlech, dekoncentrovaná zástavba je spíše výjimkou např. vzdálenějšího Valašska).

Hodnocení rekreačních předpokladů (podmínek) území

Kvantitativní vyhodnocení rekreačních podmínek jednotlivých obcí je poměrně rozporuplné s ohledem na skutečnost, že jeho dopad do všech tří pilířů je odlišný. Rekreační zátěž území se negativně promítá do podmínek životního prostředí, pozitivně i negativně do pilíře soudržnosti obyvatel území (v závislosti na míře a způsobu rekreačního využití) pozitivně do hospodářského pilíře (v extrémním případě i zde může vést ke snížení cen komerčních nemovitostí).

Hodnocení rekreačních podmínek území navazuje na aktualizaci ÚAP z r. 2016.

Lokalizační předpoklady

Přírodní předpoklady rekreace

Přírodní předpoklady SO ORP Rýmařov determinují zejména geomorfologické a klimatické podmínky krajiny. Největší přírodní hodnotou je území Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Uvnitř CHKO pak leží jednotlivé přírodní rezervace. Dále pak přírodní parky Sovinecko a Údolí Bystřice. Rekreační využitelnost je silně limitována především zájmy ochrany přírody.

Z turistického hlediska jsou nejzajímavější tyto přírodní lokality:

- **Přírodní park Údolí Bystřice** - Přírodní park leží v Domašovské vrchovině na severním pomezí okresu Olomouc při hranici s okresem Bruntál. Osu území vytváří řeka Bystřice a její údolní niva.
- **Přírodní park Sovinecko** - Posláním přírodního parku je zachovat typický ráz krajiny a lesní porosty s dochovanou strukturou a dřevinnou skladbou blízkou původním porostům, na které je vázána řada zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Na území přírodního parku je vyhlášena NPP Rešovské vodopády.
- **Rešovské vodopády** - V blízkosti osady Rešov protéká říčka Huntava, která tvoří ojedinělý přírodní krajinný segment – 200 m dlouhou a 6–10 m širokou soutěsku s kaskádami vodopádů, vývařisti, tůňkami a erozními tvary (obří hrnce). Jde o největší vodopád v Nízkém Jeseníku.
- **Praděd** - Rozlohou největší rezervace, vznikla spojením dříve vyhlášených rezervací Velká kotlina, Malá kotlina, Petrovy kameny, vrchol Pradědu, Bílá Opava a Divoký důl. V rezervaci jsou chráněny

zachovalé původní subalpínské ekosystémy s významnými druhy rostlin a živočichů, které se nevyskytují nikde jinde na světě.

- **Vodopády Bílé Opavy** - Jedno z nejromantičtějších míst v Jeseníkách vedoucí kaňonem horské řeky. Bílá Opava překonává velký spád mezi chatou Barborka, v jejíž blízkosti pramení a Karlovou Studánkou četnými peřejemi a menšími vodopády. Jde o jednu z nejatraktivnějších a nejnáročnějších tras v Jeseníkách, na které musíte zdolávat dřevěné lávky, schody a náročná stoupání.

Lokalizační faktory klimatické - pro sport v zimním období

Region poskytuje velmi dobré sněhové podmínky. Sněhová pokrývka dosahuje výšky 120 - 200 cm, na Pradědu průměrně 160 cm - ještě v květnu se dá na odvrácených svazích lyžovat. Nachází se zde několik významných lyžařských středisek a to na Malé Morávce a její místní části Karlov, na Ovčárně (Pradědu), dále ve Staré Vsi, Nové Vsi apod.

Lokalizační předpoklady společenské - kulturně-historické památky

Město **Rýmařov** má **městskou památkovou zónu**, kde se nachází:

- **Rýmařovská radnice** - Starobylá dominanta kdysi středověkého rynku a celého města pocházející pravděpodobně z 14. století. Dnešní podoba zachovává tvář, kterou jí dal rok 1808, kdy byla obnovena.
- **Kostel Sv. Michaela** - Římskokatolický farní kostel v severní části historického jádra města. Renesanční stavba se starším pozdně gotickým jádrem.
- **Muzeum města Rýmařova** - historická, geologická, hornická a textilní expozice dokládající vývoj Rýmařovska od pravěku do 19. století.
- **Pivovar Excelent** – minipivovar s restaurací a hotelem, jediný v okrese Bruntál.

Malá Morávka je vesnickou památkovou zónou. Vesnická památková zóna v Malé Morávce byla vyhlášena roku 1995. Historická zástavba je tvořena 41 domy, převážně roubenými jednodomy východosudetského jesenického typu. V obci se v barokní kapli Nejsvětější Trojice nad zaniklou středověkou tvrzí nachází **Muzeum Kapličkovy Vrch** s cennými archeologickými, paleografickými, etnografickými sbírkami, součástí muzea je také muzeum hornictví.

Vesnickou památkovou zónou je i místní část Staré Vsi – **Žďárský Potok** - kompaktní dochovaná zástavba jesenické vesnice ze 17. století a významný soubor lidové architektury s dochovanými roubenými stavbami a technickými památkami z 18. a 19. století.

Co se týče hradů a zámku, za zmínku stojí určitě:

- **Hrad Sovinec** – původně gotický hrad byl mnohokrát přestavován (vrcholná a pozdní gotika, renesance). Hrad je veřejně přístupný, konají se zde historické souboje, výstavy, divadelní představení, řezbářské dny a sokolnické slavnosti.
- **Janovický zámek** – **původní** pozdně gotická tvrz z 16. století. Zámek je prázdný a se stopami necitlivého zacházení, ale suchý a nikoli v nevratném stavu. Přes nemalé náklady není jeho revitalizace problémem.
- **zříceniny** – nepříliš dochované – Rabštejn, Strálek, Hrádek v Rýmařově, dále Wallhübell a Pustý zámek.

Z církevních památek je nutné zmínit:

- **Křížový vrch a křížovou cestu v Rudě** (místní část obce Tvrdkov) z roku 1760 se čtrnácti zastaveními, obsahujícími reliéfy pašijových scén.
- **Kaple Navštívení Panny Marie** – v Rýmařově, nazývána perlou severomoravského baroka.

Zajímavostí je také **Lafayetteův dům v obci Ryžoviště** – jde o budovu ve slohu Ludvíka XVI., kde byl držen generál před předáním do olomoucké věznice. V obci Jiříkov se nachází **Pradědova galerie**, kde jsou vystaveny dřevěné sochy (mj. největší dřevěná socha Praděda a medvěda, obří Betlém zapsaný v

Guinnessově knize rekordů apod.). V Obecním domě v **Malé Štáhli je muzeum**, které shrnuje historický vývoj obce a také její lnářskou minulost.

Technické a hornické památky:

- **Hornické podzemí v Horním Městě.** Důlní díla byla zpřístupněna v r. 2017. Zpřístupněny jsou štoly Petrův obzor, Staré patro a štola Sv. Antonína Paduánského. Podzemí se nachází v hloubce cca 45 m pod centrem obce, celkově je zpřístupněno asi 150 m chodeb, vstup do podzemí je zajištěn žebříky. Na Petrově okruhu je možné vidět staré chodby a středověké dobývky stříbrné rudy až na úroveň odvodňovací štoly Sv. Antonína Paduánského.

Realizační předpoklady rekreace

Realizační předpoklady rekreace jsou obvykle děleny na infrastrukturní a vlastní ubytovací (stravovací) předpoklady. Realizační podmínky samotné mohou do značné míry vyvolávat rozsáhlé rekreační aktivity v území.

Obecně jsou popis a hodnocení realizačních podmínek rekreace velmi problematické a to jak s ohledem na metodické přístupy tak i nedostupnost dat. Je třeba předpokládat, že na úrovni územních plánů obcí budou ubytovací kapacity a místní infrastrukturní podmínky dále upřesněny.

V lyžařském středisku Malá Morávka – Karlov je uváděno 6 lyžařských areálů s celkem 13 provozovanými vleky a 17 sjezdovkami. Většina z těchto sjezdovek je zasněžována – viz tabulka.

Tab. 89 Přehled vybavení lyžařského střediska Malá Morávka – Karlov (Zdroj: Sdružení obcí Rýmařovsko, 2012, aktualizace r. 2020)

Areál – sjezdovky	Počet lanovek + vleků	Počet sjezdovek	Jednotný odbav. systém	Lyžařská škola	Zasněžování
Klobouk	1+0	2	Ano	Ne	Ano
Myšák	1+1	6	Ano	Ano	Ano
Pawlin	0+5	5	Ne	Ano	Ano
Ski Aréna Karlov	4+3	17	Ano	Ano	Ano
Kopřivná	1+2	3	Ano	Ano	Ano

Tab. 90 Přehled vybavení lyžařského střediska Horní Václavov a Stará Ves (Zdroj: Sdružení obcí Rýmařovsko, 2012, aktualizace r. 2020)

Areál	Počet lanovek + vleků	Počet sjezdovek	Jednotný odbav. systém	Lyžařská škola	Zasněžování
Čertova hora (Čerťák)	1+2	4	Ano	Ano	Ano
Horní Václavov					
Stará Ves	1+2	2	Ano	Ano	Ano

Tab. 91 Přehled vybavení lyžařského střediska Ovčárna – Praděd (Zdroj: Sdružení obcí Rýmařovsko, 2012, aktualizace r. 2020)

Areál	Počet vleků	Počet sjezdovek	Jednotný odbav. systém	Lyžařská škola	Zasněžování
Ovčárna – Praděd	7	9	Ano	Ano	Ne

Do obnovy lyžařské infrastruktury v Malé Morávce se v posledních letech mnoho investovalo a investuje. Malá Morávka se tak svou kapacitou vyrovná největším lokalitám v ČR (Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn).

Doprava do těchto lyžařských areálů je v průběhu zimní sezóny (tj. cca od 25. prosince do cca konce března) zajišťována také skibusy. Ty jezdí každodenně v období vánoc a konce roku a během jarních prázdnin a o víkendech ve zbylém období z Ostravy, Opavy, Bruntálu a Krnova.

- *Běžecké lyžování*

V regionu jsou ideální podmínky pro běžecké lyžování. Ve vyšších polohách – Praděd, Ovčárna, Hvězda a okolí – je možno provozovat běžkové lyžování většinou během celého zimního období. Avšak i v nižších polohách bývá obvykle sněhová pokrývka během zimního období dostatečná. Pro běžkové lyžování je možno využít pěší turistické trasy, které jsou dobře značené. Ty pokrývají v podstatě celé území SO ORP Rýmařov. Mapy s vyznačením běžeckých tras a podrobné aktuální informace o nich je možno najít na www.rymarovsko.cz nebo jsou k dostání na informačních centrech.

K zimní aktivní rekreaci je také nutno zmínit Zimní stadion v Rýmařově, který slouží jednak pro lední hokej a také pro širokou veřejnost – tzv. bruslení veřejnosti.

- *Pěší turistika*

Území je protkáno dostatečnou sítí pěších turistických tras, které procházejí většinou obcí správního obvodu. Přírodním středem je město Rýmařov, které má díky své krásné rozmanité přírodě a dopravní dostupnosti výhodnou polohu pro podnikání výletů. Městem prochází červená značka dálkové evropské trasy E3 z Maďarska a Slovenska. Z Rýmařova značka pokračuje přes Starou Ves.

Na trasu E3 navazují další turistické trasy:

- Žlutá – Stránským a Rýmařovem v údolí Oslavy odbočuje žlutá značka k Rešovským vodopádům a od nich na Křížový vrch u Rudy a do Břevence.
- Zelená – Z Rýmařova vede zelená značka přes Skály k Rešovským vodopádům a dál kolem Fialova mlýna údolím Huntavy k jejímu soutoku s Oslavou a do Dlouhé Loučky, na Sovinec a přes Křížov do Šternberka.
- Červená – značka ze Šumperka vede přes Kamenný vrch, Rabštejn, Bedřichov, Dobřečov, Tvrdkov, Rešovské vodopády, Rešov, Sovinec a Paseku do Šternberka.
- Žlutá – S trasou E3 se ve Staré Vsi kříží žlutá – doleva ke Škaredé jedli, doprava přes Novou Ves do Karlova a Malé Morávky. Od Škaredé jedle, kde žlutá značka končí, vede na severozápad červená ke křižovatce turistických cest a kolem motorestu Skřítek.
- Stezka Františka Vychodila – 12 km dlouhý vycházkový okruh vycházející z rýmařovského náměstí a směřující k Ondřejovu, Ondřejovský potok, podél Oslavy, Včelína a silnicí do Hornoměstské zatáčky a odtud zpět do Rýmařova. Stezka je trasována tak, že není nutné projít ji celou, na několika místech se lze vrátit do Rýmařova, třeba již po absolvování 5 kilometrů.

Na tyto trasy navazuje řada dalších. Pěší turistické trasy doplňují také naučné stezky, které dané území pro návštěvníky více zatraktivňují. V regionu se nacházejí tyto:

- NS Velkou kotlinou, která začíná v Karlově p. P. a vede podél toku řeky Moravice přes nejvýznamnější části NPR Praděd, Velkou kotlinu. NS je totožná s turisticky značenou cestou (modrá) dlouhou 7 km, vyúsťující v prostoru nad Petrovými kameny.
- NS Vodopády Bílé Opavy – nejromantičtější NS v Jeseníkách vedoucí kaňonem horské řeky. Musí se zde překonávat dřevěné lávky, schody a náročné sestupy.
- NS Se skřítkem okolo Pradědu – 3,5 km dlouhá NS začíná na Ovčárně a končí na vrcholu Praděd. Je vhodná především pro rodiny s dětmi
- Naučná stezka Strálek – od pivovaru Excelent v Rýmařově až na Stráleckou myslivnu, délka cca 4 km, 6 informačních tabulí.

- *Cykloturistika*

Územím prochází několik cyklistických tras, výchozím místem je převážně Rýmařov nebo Malá Morávka.

- Trasa č. 511 – Litovel – Jiříkov – Rýmařov
- Trasa č. 553 – Rýmařov – Dolní Moravice – Malá Morávka – Karlova Studánka - Ludvíkov - Vrbno pod Pradědem – Drakov,
- Trasa č. 6053 – Horní Město – Jiříkov
- Trasa č. 6077 – Rýmařov – Stará Ves – Karlov pod Pradědem.
- Trasa č. 6142 – Leskovec nad Moravicí – Břidličná – Velká Štáhle – Malá Štáhle – Dolní Moravice
- Trasa č. 6143 – Rýmařov – Stará Ves – Skřítek
- Trasa č. 6144 – Budišov nad Budišovkou – Jiříkov
- Trasa č. 6146 – Břidličná – Ryžoviště – Budišov nad Budišovkou

Cykloturistika prožívá dlouhodobý rozmach a nové cyklostezky a cyklotrasy jsou pořád nově budovány a projektovány. Cykloturistika je podporována také přítomností cyklobusů, které jsou zde provozovány od června do září. Rýmařov není cílovým místem pro tyto spoje, konečnou stanicí jsou zejména Malá Morávka, Karlova Studánka a Ovčárna. Během července a srpna jezdí denně, v červnu a září o víkendech.

- *Koupání a vodní turistika*

Na území SO ORP Rýmařov nejsou vzhledem k vyšší nadmořské výšce a nižším teplotám a také díky malým průtokům ve vodních tocích vhodné podmínky pro venkovní koupání a vodní turistiku. Nachází se zde však několik významnějších krytých zařízení určených i pro koupání.

Tab. 92 Vybavenost SO ORP Rýmařov z hlediska krytých bazénů (Zdroj: Sdružení obcí Rýmařovsko, 2012)

Obec	Stručná charakteristika zařízení
Břidličná	Krytý plavecký bazén, ul. Bruntálská 437. Rozměry bazénu 25x11 m s hloubkou 1,2–2 metry a brouzdaliště 6x3 m. Provoz plavecké školy.
Rýmařov	Plavecký bazén s protiproudem, dětské brouzdaliště, finská sauna, horká pára, perličková lázeň. Aquacentrum je součástí Hotelu Slunce.
Dolní Moravice	Bazén v hotelovém komplexu Avalanche. Kromě bazénu se zde nacházejí také sauny.

Na katastrálním území obce Rýmařov se nachází rybník Edrovice. Tato koupací oblast leží v příjemném prostředí na západním okraji města, cca 750 m severozápadně od náměstí Míru (Sokolovská ulice). Pláž je travnatá s pozvolným vstupem do vody. Okolí je vhodné zejména pro pěší výlety a cykloturistiku. Rozmanitost služeb je menší, ale vhodná pro přírodní koupání.

Co se týče rozhleden a vyhlídkových bodů:

Rozhledna na Pradědu – 162 m vysoká televizní věž s restaurací a rozhlednou.

Vrchol Špičáku – Dobřečov (místní část Horního Města) – výhledy na všechny strany – na jih k Hané, na sever na vrcholy Jeseníků.

Rozhledna v Nové vsi (výška 28m, realizována v r. 2014)

Významnou roli pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu mají informační střediska, obecně je však nutné konstatovat, že propagace regionu stále zaostává, **informační střediska jsou umístěna v Rýmařově a dále pak mimo SO ORP Rýmařov – Karlova Studánka a Bruntál.**

Územní diferenciacie a celkové hodnocení rekreačních podmínek území

SO ORP Rýmařov je pojímáno jako součást turistického regionu Severní Morava a Slezsko, turistické oblasti Jeseníky. Hlavní rozvojový pól cestovního ruchu a rekreace představuje území obcí Malá Morávka, Dolní Moravice a Stará Ves.

V rámci ÚAP Moravskoslezského kraje (r. 2017) je SO ORP Rýmařov řazeno do turistické oblasti Jeseníky – východ. Konstatována je zde výrazná diferenciacie podmínek pro rekreaci a cestovní ruch, proveden popis významných míst. ÚAP kraje konstatující v RURÚ mezi slabými stránkami: „Nadměrná zátěž území individuální rekreací v některých oblastech (Frenštátsko, Frýdlantsko, Rýmařovsko)“. V rámci aktualizace r. 2015 byla konstatována „Vysoká rekreační zátěž a koncentrace objektů rodinné rekreace v přírodně hodnotných územích (CHKO Beskydy, některé obce RKC Malá Morávka-Karlovy, RKC Vrbno p. Pradědem a RKC Vítkovsko)“. Bilance potenciálu, rekreačních kapacit a zátěže území není v tomto podkladu provedena.

V rámci ÚAP MSK, Podklady pro RURÚ (r. 2017) je dále konstatováno „Všechna data jednoznačně potvrzují vysokou expozici oblasti horských masívů Hrubého Jeseníku a Moravskoslezských Beskyd a také okolí vodní nádrže Slezská Harta (Razová, Leskovec, Roudno, Mezina). Objekty individuální rekreace dále vykazují vysokou koncentraci v obcích severozápadní části Vítkovska a v západní části Krnovska. Je však třeba rozlišovat mezi objekty individuální rekreace vzniklými přeměnou staveb pro bydlení (chalupami) a chatovými koloniemi jako cizorodým prvkem v přírodně a krajinářsky cenném území. Aktuální data o počtu objektů rodinné rekreace nejsou k dispozici.“ Uvedené názory v době „renesance“ chataření, možností omezení cestovního ruchu (letecké a jiné dopravy) se jeví jako poměrně zjednodušené.

Rekreačně krajinné celky

V rámci zpracování územně analytických podkladů Moravskoslezského kraje byly vymezeny na území SO ORP Rýmařov tyto rekreačně krajinné celky:

- **Malá Morávka – Karlov pod Pradědem** (Malá Morávka, část Světlé Hory)
- **Ždárský potok** (Dolní Moravice a Stará Ves)

RKC Malá Morávka – Karlov pod Pradědem

RKC Malá Morávka – Karlov lze považovat za nejatraktivnější RKC v Jeseníkách. Leží v jejich jihovýchodní části a zahrnuje vrcholové partie Hrubého Jeseníku. V RKC jsou dva hlavní rekreační prostory – Praděd – Ovčárna a Malá Morávka – Karlov. Zároveň jde o území, které vzhledem ke svým přírodním podmínkám představuje těžiště zájmů ochrany přírody. Tento RKC je díky uvedeným zájmům z hlediska rozvoje rekreace a cestovního ruchu nejkonfliktnější a nejproblematictější.

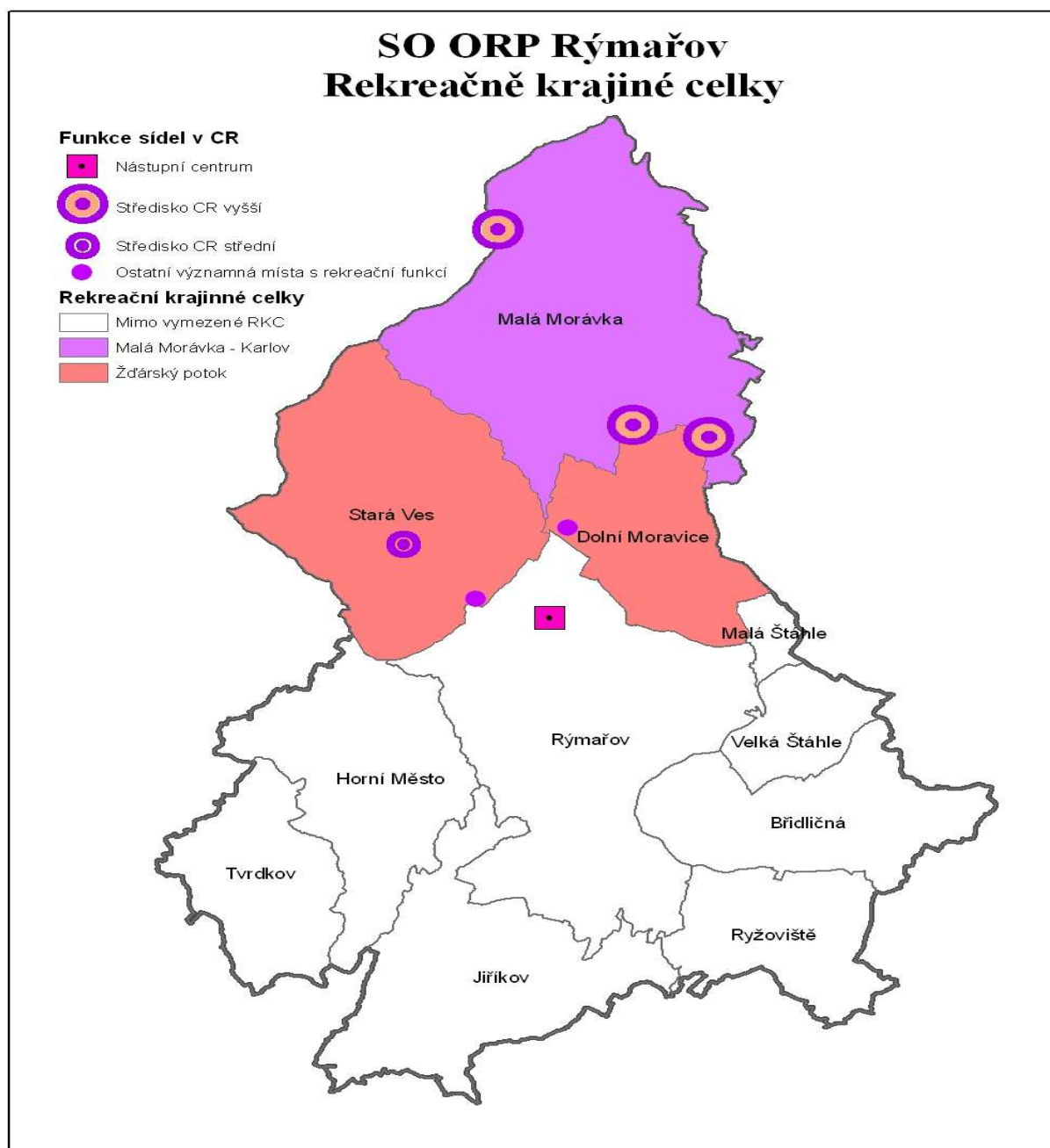
RKC Ždárský potok

RKC Ždárský Potok leží v okrajové části Hrubého Jeseníku. Podhorský charakter území, vyznačující se malebnou krajinou, předurčuje orientaci jeho rekreačního využití na klidové formy rodinné rekreace. Rekreační vybavenost území je omezena zejména na ubytovací zařízení (podniková rekreace, penziony) a na objekty rodinné rekreace (rekreační chaty a chalupy), jsou zde také krátké lyžařské vleky.

Zbývající část Rýmařovska

Prostor Rýmařovska není zahrnut do rekreačních krajinných celků v oblasti Jeseníků. Je však rovněž z hlediska rekreace a cestovního ruchu poměrně atraktivní oblastí. Leží v západní části Nízkého Jeseníku a zahrnuje severní část přírodního parku Sovinecko. Oblast je významná zejména z hlediska přírodně krajinářského, je využívána pro pěší turistiku, cykloturistiku a běžkové lyžování.

Obr. 60 Kartogram - Rekreačně krajinné celky na území SO ORP Rýmařov

Pro vlastní hodnocení z hlediska pilíře životního prostředí a hospodářského pilíře je dále vycházeno z předchozího hodnocení lokalizačních a realizačních předpokladů rekreace. Hodnocení pilířů je provedeno na základě expertní úvahy (v obou případech je hodnocení problematické), viz následující tabulka. U hospodářského pilíře je možno předpokládat, že význam pro jeho zlepšení či naopak zhoršení je značný, (diskutabilní je např. i u nejlépe hodnocené obce Malá Morávka). V rámci pilíře životního prostředí (jeho široce pojaté kvality) jsou rekreační podmínky u většiny obcí SO ORP Rýmařov zásadním faktorem, pozitivní percepce krajiny posilují zejména na území CHKO Jeseníky.

Tab. 93 Lokalizační a realizační podmínky rekreace v SO ORP Rýmařov
(zdroj: vlastní expertní hodnocení, 7 bodová škála: 1-nejlepší, 7-nejhorší)

	Lokalizační podmínky		Realizační podmínky		Hodnocení - hospodářský pilíř	Hodnocení - pilíř životního prostředí
	přírodní	ostatní	infrastruk- -turní (služby)	ostatní		
Břidličná	5	5	6	5	6	5
Dolní Moravice	3	4	3	3	2	3
Horní Město	3	5	4	5	4	3
Jiříkov	3	3	4	4	3	3
Malá Morávka	1	3	2	2	1	1
Malá Štáhle	4	5	6	4	5	4
Rýmařov	4	2	4	3	4	5
Ryžoviště	4	5	5	6	5	4
Stará Ves	2	4	3	4	3	2
Tvrdkov	3	5	5	5	5	3
Velká Štáhle	4	5	5	4	5	4

(zdroj: turistická mapa 1: 50 000, vlastní hodnocení)

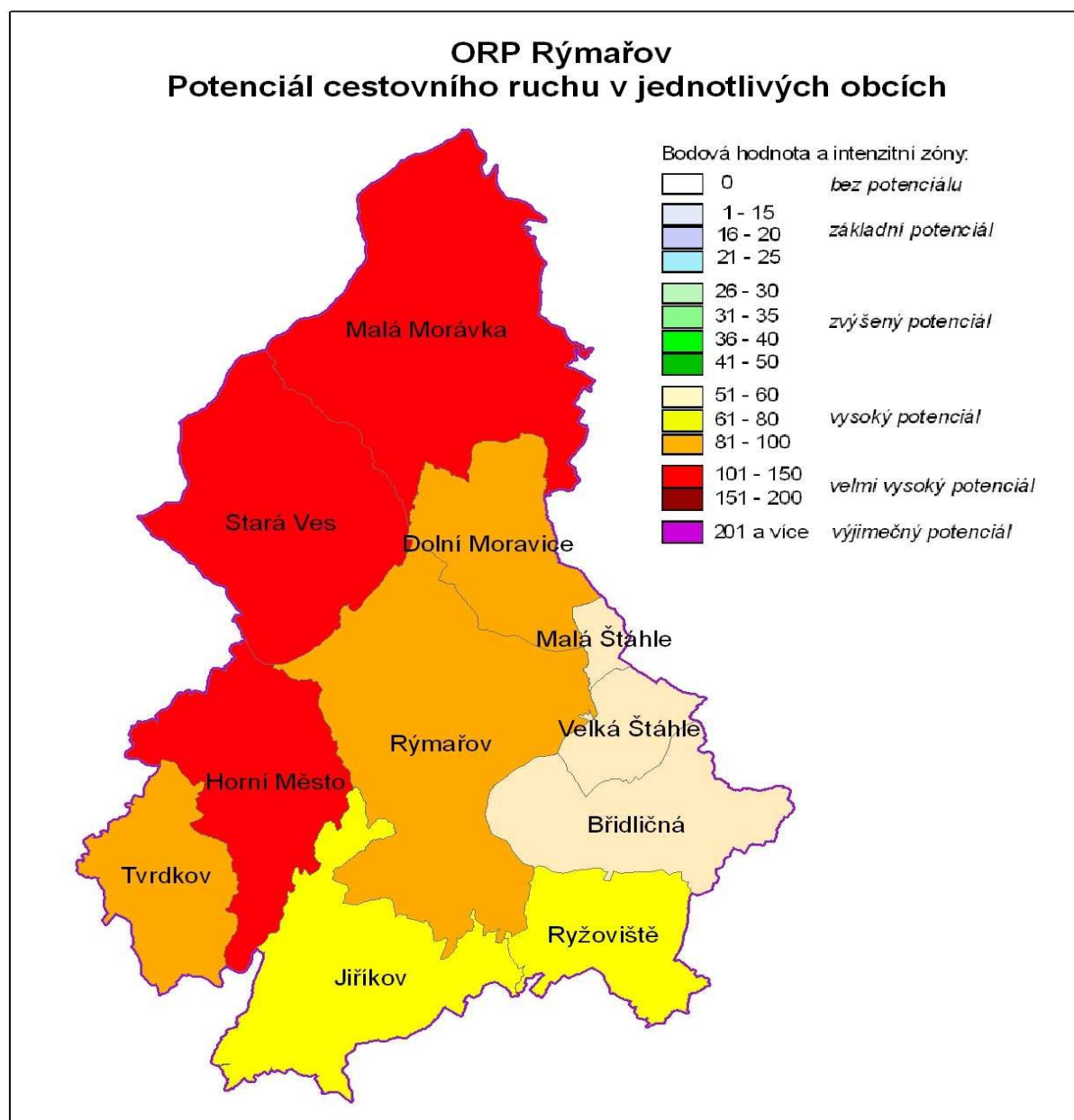
Rekreační potenciál území

Rekreační potenciál území (krajiny) je tvořen jednak lokalizačními předpoklady (podmínkami) rekreace a cestovního ruchu, jednak zájmem lidí (poptávkou) o jednotlivé druhy rekreace. **Hodnocení rekreačního potenciálu** je tak na jedné straně ovlivňováno „módností – poptávkou obyvatel“ a na druhé straně i samotným vývojem krajiny. Příkladem může být např. vývoj zahrádkaření v posledních cca 50 letech, či chataření.

Možnosti hodnocení rekreačního potenciálu obcí či katastrálních území pomoci multikriteriálního hodnocení jsou omezené, jak z hlediska obecného principu větší nehomogenity (nesrovnalosti) území obcí než u území SO ORP, tak i z hlediska funkční provázanosti rekreačních aktivit v rekreačních „mikroregionech a regionech“. Jako nevhodné se ukazuje tento potenciál hodnotit bez ukotvení v rámci měřítko ČR. Diferenciace podmínek je v praxi tak velká, že metodiky musí být obecné a připouštět komplexní posouzení, vytvářející předpoklady pro široké hodnocení možnosti využití území (jeho specifik).

Hodnocení rekreačního potenciálu území má v ČR poměrně značnou tradici, většinou bylo prováděno v rámci analýz o cestovním ruchu. V r. 2006 byl vydán ministerstvem pro místní rozvoj Atlas cestovního ruchu ČR, který pracoval např. s konceptem potenciálních rekreačních ploch. Komplexní pohled na potenciál cestovního ruchu (rekreace) v ČR přináší Závěrečná zpráva úkolu B.10/CR Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice, zpracovaná v Ústavu územního rozvoje v Brně (RNDr. Jan Bína, CSc.). Úkol navazoval na práce z roku 2001, kdy pomocí 24 ukazatelů byly hodnoceny všechny obce ČR (viz následující obrázek).

Obr. 61 Kartogram - Hodnocení potenciálu cestovního ruchu jednotlivých obcí SO ORP Rýmařov (Zdroj: Ústav územního rozvoje, 2001)

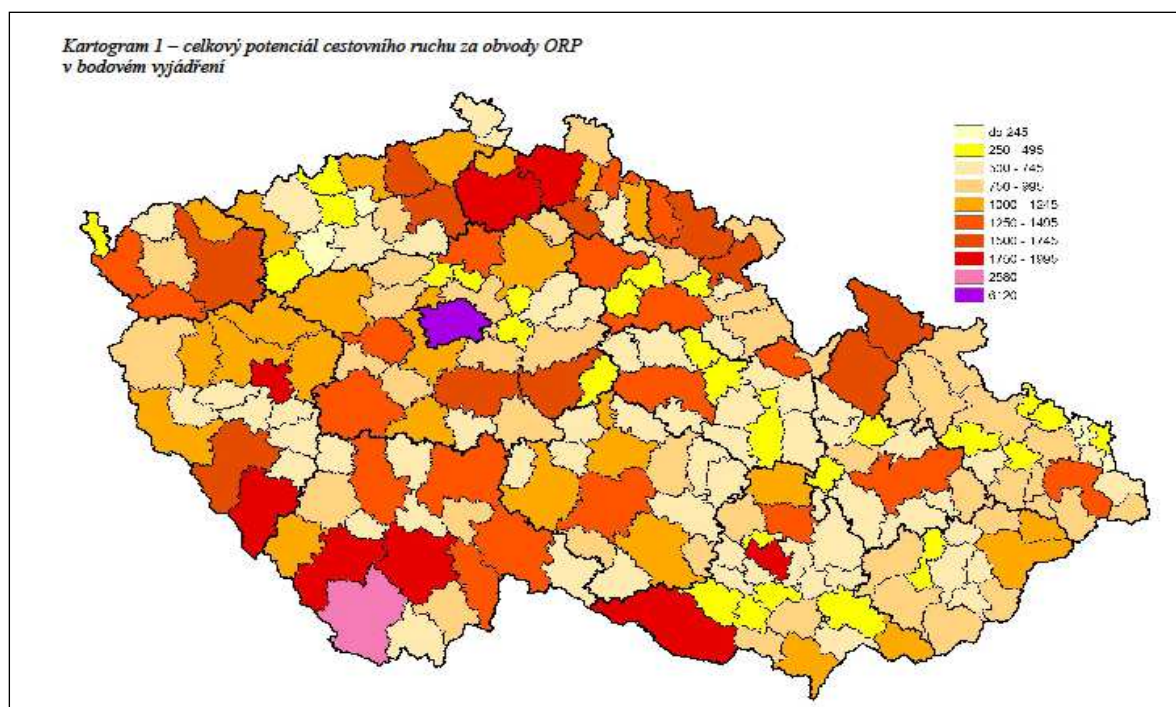

Při hodnocení potenciálu cestovního ruchu (B.10/CR) v r. 2010 bylo použito rozčlenění do dvou dílčích potenciálů, jimiž jsou:

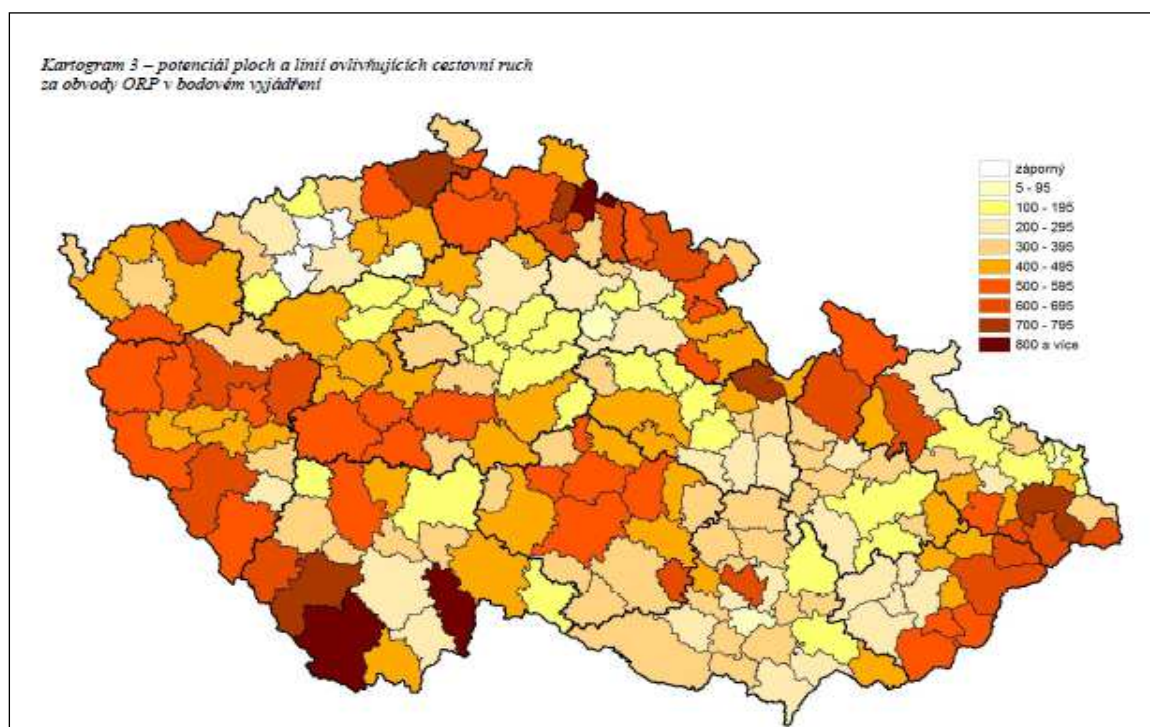
- potenciál atraktivit cestovního ruchu,
- potenciál ploch a linií ovlivňujících cestovních ruch.

Dále jsou uvedeny dva vybrané kartogramy, které dokumentují příznivé postavení SO ORP Rýmařov v rámci celé ČR. Z kartogramů je patrné mírně horší postavení vlastních atraktivit (celkového hodnocení) než z hlediska ploch a linií (přírodních podmínek – potenciálu).

Obr. 62 Kartogram (zdroj: ÚUR Brno, r. 2010)

Obr. 63 Kartogram - (zdroj: ÚUR Brno, r. 2010)

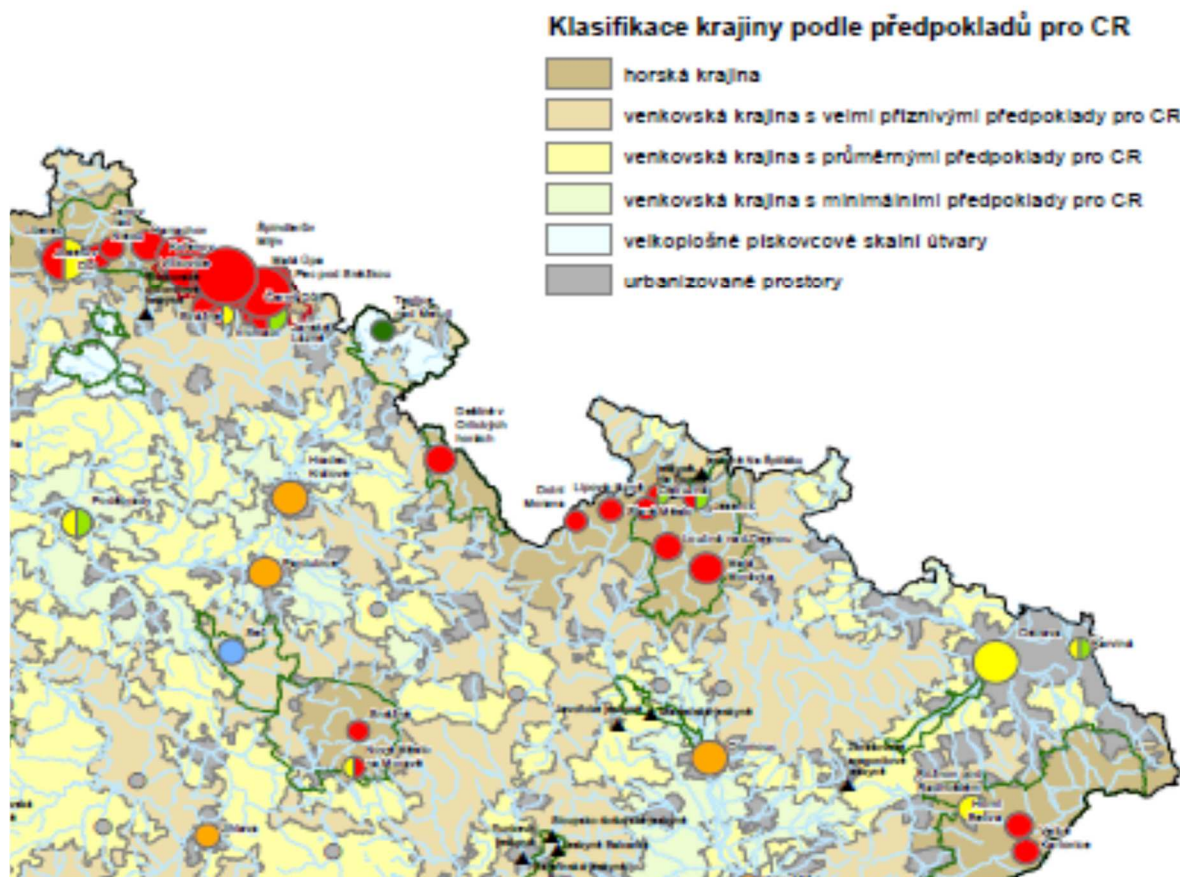

Pro zhodnocení potenciálu krajiny pro rekreaci a cestovní ruch byl v minulosti použit ukazatel podílu potenciálních rekreačních ploch (PRP). Tento ukazatel zobecňuje vliv celkových přírodních podmínek na současný stav a intenzitu funkčně prostorového využití území a podává pohled na souhrnný přírodní potenciál území pro jeho rekreační využití. Podíl potenciálních rekreačních ploch se mírně zvyšuje. Nejvyšší podíl potenciálních rekreačních ploch mají obce Malá Morávka a Stará Ves, kde PRP tvoří téměř celé území obce. Naopak mezi obce s nejmenšími potenciálními rekreačními plochami patří Horní

Město a Břidličná. U všech obcí však podíl PRP není menší než 75 %, a tak je možné je zařadit dle Atlasu cestovního ruchu České republiky mezi obce s velmi příznivými podmínkami pro cestovní ruch (viz klasifikace níže).

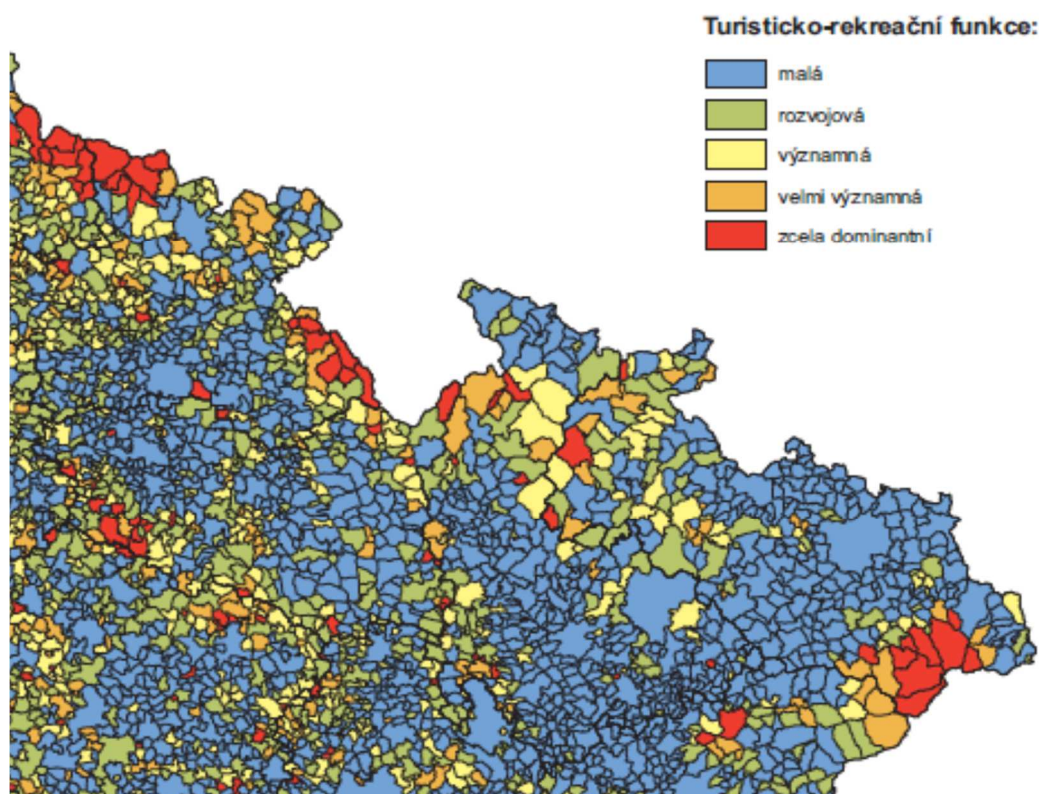
Na základě prací (MMR-ÚUR Brno) bylo dále vymezeno celkem 411 středisek cestovního ruchu (minimálně regionálního významu). SO ORP Rýmařov vykazuje lokalizaci 1 střediska – obce Malá Morávka (viz další kartogram).

Obr. 64 Kartogram (zdroj: ÚUR Brno, r. 2010)

Pro dokreslení hodnocení rekreačního potenciálu je v posledním kartogramu uvedena starší klasifikace turisticko-rekreačních funkcí obcí, z něhož je patrné i postavení obcí v okolí Ostravy, včetně širšího srovnání. Problémem je nerozlišování tohoto potenciálu z hlediska jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje.

Obr. 65 Kartogram 8.3.5. (zdroj: Atlas CR, r. 2006)

2.13 BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

Bezpečnost obyvatel území je ovlivněna více faktory, které lze pro zjednodušení dělit na civilizační a přírodní rizika.

Významná civilizační rizika

Provoz na pozemních komunikacích

Z hlediska bezpečnosti a ochrany obyvatel je problémový zejména u intenzivně využívaných komunikací s průchodem zastavěným územím, a to

- Nehodový úsek Horní Město – Skály
- Průtah komunikace I/11 městem Rýmařov obcí Malá Stáhle, obcí Stará Ves
- Nehodové místo před mostem na komunikaci I/11 Malá Stáhle
- Nedostatečná komunikace pro pěší v obci Malá Morávka v blízkosti komunikace II/445

VVTL/VTL plynovody a jejich bezpečnostní pásma

Na území ORP Rýmařov se nachází VTL plynovod a to ve městě Rýmařov, kde prochází v jižní části území města nezastavěným územím, ale v severní části města částečně zastavěným územím a na části nezastavěným územím. VTL plynovod včetně svého bezpečnostního pásma prochází k.ú. Rýmařov, Ondřejov u Rýmařova a Jamartice.

Únik nebezpečných látek

V územním správním obvodu ORP Rýmařov se nachází objekty ohrožující své okolí nebezpečnou látkou - Ledová plocha Rýmařov (amoniak) a Bazén Břidličná (chlornan sodný).

Významná přírodní rizika

Přítomnost zastavěných a zastavitelných ploch v záplavových zónách

Na území SO ORP Rýmařov zasahuje záplavové území Q₁₀₀ Černého potoka, Podolského potoka a Moravice. Záplavové území Q₁₀₀ Černého potoka zasahuje do území obce Malá Morávka. Záplavové území Q₁₀₀ Podolského potoka zasahuje do území obcí Velká Štáhle a Rýmařov. Záplavové území Moravice zasahuje do území obcí Břidličná, Velká Štáhle, Rýmařov, Malá Štáhle, Dolní Moravice a Malá Morávka.

Ve všech těchto obcích zasahuje záplavové území Q₁₀₀ do zastavěného území. V těchto územích by neměly být povolovány nové stavby zhoršující průběh povodňové vlny. V již zastavěných částech obcí, kde zasahuje plocha záplavového území Q₁₀₀ je potřeba navrhnout a realizovat opatření chránící toto území.

Sesuvná území

Na území SO ORP Rýmařov je evidováno pouze jedno aktivní sesuvné území na území obce Ryžoviště, a to plošně malého rozsahu v severovýchodní části území v blízkosti zástavby a může proto představovat menší potenciální riziko.

Poddolovaná území

Na území SO ORP Rýmařov jsou evidována poddolovaná území velkého rozsahu. Nacházejí se především na území Dolní Moravice (213 ha), Horního Města (408,3 ha), Břidličné (85,2 ha), Tvrdkova (100,6 ha), Jiřkova (63,7 ha), Rýmařova (97 ha) a Malé Morávky (249,8 ha) a Malé Štáhle (70,7 ha – 25% území obce). V ostatních obcích je jejich výskyt nižší. V některých obcích – Břidličná (lokalita Na Jezírkách), Horní Město (celá obec Horní Město a osada Skály u Rýmařova), Dolní Moravice (Horní Moravice – 100 m široký pruh jz-sv směru mezi domy č. p. 65 až 31), Malá Morávka (od č. p. 79 západně od silnice 100m široký pruh jz-sv směru až po č. p. 242), Malá Štáhle (poddolovaný pruh sj. směru zasahuje pod dům č. p. 31), Tvrdkov (Ruda u Rýmařova – jih obce, domy č. p. 68 a 86), Rýmařov (Rýmařov-Edrovice, okolí ulice Javorová a Julia Fučíka) – zasahují do zastavěného území a mohou proto představovat potenciální riziko nebo budoucí omezení pro výstavbu a rozvoj obcí. Ve sledovaném území se nachází také celá řada starých důlních děl a pozůstatků historické těžby.

Ochrana území

Ochrana území spočívá především v přítomnosti složek integrovaného záchranného systému, popřípadě sdružení dobrovolných hasičů a také Armády ČR.

Stanice HZS ČR

Hasičská stanice pro ORP Rýmařov je ve městě Rýmařov. Haební obvod této stanice je Rýmařov, Břidličná, Dolní Moravice, Horní Město, Huzová, Jiřkov, Malá Morávka, Malá Štáhle, Ryžoviště, Stará Ves, Tvrdkov, Velká Štáhle. Hasební obvod má rozlohu 35 000 ha a tvoří ho převážně kopcovitý, zalesněný terén podhůří a centrální části Jeseníků i s nejvyšší horou Praděd. Průmysl je převážně dřevozpracující a strojírenský (AL Invest Břidličná, FERRUM FORM Malá Morávka). Také je zde velké množství rekreačních budov, převážně v obci Malá Morávka - Karlov.

Obr. 66 Organizační složky HZS – územní odbor Bruntál (Zdroj, HZS MSK)

SDH

V SO ORP Rýmařov mají všechny obce sdružení dobrovolných hasičů s hasičskou sbornicí dobrovolných hasičů.

Zdravotnická záchranná služba

V SO ORP Rýmařov se nachází jedna posádka rychlé lékařské pomoci a to ve městě Rýmařov, která má základnu na územním odboru Bruntál. Lékařská pohotovostní služba se na SO ORP Rýmařov nenachází, nejbližší je v sousední SO ORP Bruntál.

Policie ČR

V ORP Rýmařov je obvodní oddělení Police ČR ve městě Rýmařov s policejními stanicemi ve městech Rýmařov a Břidličná.

Městská Policie

V ORP Rýmařov je posádka městské policie zřízena v městě Rýmařov. Činnost městské policie Rýmařov zajišťují 2 strážníci ve směnném provozu. Město Rýmařov má zřízeno celkem 8 veřejnoprávních smluv a to s obcemi Horní Město, Tvrdkov, Jiříkov, Dolní Moravice, Břidličná, Malá Morávka, Stará Ves a Malá Štáhle o zajišťování výkonu působnosti podle zákona o obecní policii. Městská policie Rýmařov proto na základě těchto smluv vyjíždí i do katastrálních území těchto obcí – vždy na požadavek představitelů těchto obcí.

Armáda ČR

Na území ORP Rýmařov se nenachází objekty sloužící k obraně státu ani stálá vojenská posádka.

3 ROZBOR UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

V této kapitole je provedeno vyhodnocení pozitiv a negativ v území v členění na všechna uvedená povinná témata (celkem 13) daná vyhláškou č. 500/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti. Dále je provedeno vyhodnocení územních podmínek a potenciálů jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje území, a to pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel, včetně jejich vzájemných vazeb a trendů vývoje území. A dále je vyhodnoceno určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentacích, případně územních studiích, zahrnujících zejména požadavky na zmírnění nebo omezení urbanistických, dopravních a hygienických závad, vzájemných střetů záměrů na provedení změn v území a střetů těchto záměrů s limity využití území a s hodnotami v území, na odstranění nebo zmírnění vlivů negativ v území, na využití potenciálů rozvoje území na snížení nevyváženého vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel.

Zpracovaná témata

- širší územní vztahy
- prostorové a funkční uspořádání území
- struktura osídlení
- sociodemografické podmínky a bydlení
- příroda a krajina
- vodní režim a horninové prostředí
- kvalita životního prostředí
- zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkce lesa
- občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
- dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
- ekonomické a hospodářské podmínky
- rekreace a sportovní ruch
- bezpečnost a ochrana obyvatel

3.1 ZJIŠTĚNÍ A VYHODNOCENÍ POZITIV A NEGATIV ÚZEMÍ

Výchozí přístupy k hodnocení jsou uvedeny v členění za jednotlivé tematické okruhy, dále pak navazuje hodnocení pozitiv a negativ a celkový komentář.

V následujících tabulkách jsou hodnocena pozitiva a negativa SO ORP a jednotlivých obcí (eventuálně sídel, katastrálních území) v rámci širších územních vazeb, což je pozitivní a negativní, jaký z hlediska daného území mají význam (zvolená stupnice 1 jako nejvýznamnější až 3 jako méně významná).

3.1.1 Širší územní vztahy

Širší územní vztahy jsou významným faktorem rozvoje prakticky všech obcí. Význam těchto vztahů klesá s velikostí a roste s centralitou těchto sídel v daném „přirozeném“ regionu. Např. v zájmu velkých měst jsou obce s těmito městy silně provázány, což se například projevuje v jejich „přirozené“ monofunkčnosti. Tuto skutečnost je nezbytné posuzovat při hodnocení těchto obcí (z hlediska vybavenosti, pohybu za prací), tj. přirozené dělby práce v území. Nakolik přinášejí komparativní výhody nebo jsou projevem negativ daného území.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Význam
Tradiční vazby na Olomoucko, Opavsko, Ostravsko.	SO ORP	1
Vazby na širší rekreační území Jeseníků.	SO ORP	2
Relativně dobrá dopravní dostupnost na Bruntálsko, Polsko.	SO ORP	2

Negativa	Obec, k. ú.	Význam
Patří do specifické oblasti SOB 3 Jeseníky-Králický Sněžník (republikového významu).	SO ORP	1
Vazby na širší Ostravsko (těžký průmysl s negativními dopady na životní prostředí i hospodářský pilíř).	SO ORP	2
Podíl vnějších zdrojů na znečištění ovzduší (částečně i z Polska).	SO ORP	3
Mírně okrajová poloha v ČR.	SO ORP	2

Komentář:

Širší územní vztahy jsou významným faktorem rozvoje všech obcí SO ORP Rýmařov, i vlastního města Rýmařova. V první řadě se jedná o vazby v rámci vlastního Bruntálska, na druhé straně k okolním SO ORP (včetně vzdálenějšího Ostravska, Olomoucka). Vnímání je potřeba i tradiční širší rekreační vazby na Jeseníky, vytvářející plošně rozsáhlý region. Město Rýmařov vytváří vlastní region pohybu za prací, podmínky zaměstnanosti jsou zde však podprůměrné. Ve vztahu k jiným regionům ČR se projevuje zejména záporné saldo migrace za prací (částečně i vzděláním) a také záporné saldo migrace s těmito regiony. Z hlediska externalit (především dopadů na životní prostředí) nejsou hrazeny zejména reálné celospolečenské dopady rekreační zátěže území.

3.1.2 Prostorové a funkční uspořádání území

Prostorové umístění regionu v rámci administrativních celků (ČR a kraje) a současně i „přirozených“ regionů – krajiny je významnou daností jednotlivých obcí a i konkrétně SO ORP Rýmařova. Vývoj SO ORP do značné míry determinovala jeho poloha na okraji horského masívu, u hranic historických zemí Moravy a Slezska. Funkční uspořádání je částečně ovlivněno i existencí dvou měst v rámci SO ORP, významného střediska rekreace a omezenou dopravní dostupností regionu.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Význam
Funkční uspořádání regionu determinované lokací měst a rekreačních obcí.	SO ORP	2
Podprůměrně urbanizovaný SO ORP (pozitivní dopady na životní prostředí, krajinu a rekreační potenciál území).	SO ORP	1
Přirozená dělba funkcí v území (Rýmařov jako kulturně administrativní centrum, Břidličná s výraznou výrobně obytnou funkcí).	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	Význam
Značný rozvoj rekreačních funkcí – negativní dopady na životní prostředí a rekreační funkce vybraných lokalit, první bydlení.	Malá Morávka, Dolní Moravice	1
Z hospodářského hlediska prostorově orientovaný region na Bruntálsko.	SO ORP	1
Omezená dostupnost a struktura vybavenosti, zejména vyšší.	SO ORP	2

Komentář:

Prostorové uspořádání je zásadně ovlivněno orografickými podmínkami a polycentrickou strukturou SO ORP Rýmařov s významnými vazbami na celé Bruntálsko a širší okolí. Z funkčního hlediska je významná tradiční orientace ekonomiky (restrukturalizace v 90. letech měla značné negativní dopady zejména na zemědělství). V řešeném území probíhá mírná funkční diferenciací obcí a sídel navázána na

posilování rekreačních funkcí (Dolní Moravice), pokles podílu prvního bydlení (Malá Morávka, ale i řada menších obcí). Prostorové a funkční uspořádání území SO ORP Rýmařov vykazuje dlouhodobou setrvačnost, menší stabilita se projevuje zejména v krizovém období.

3.1.3 Struktura osídlení

Struktura osídlení představuje významnou dlouhodobě vzniklou danost území se značnou setrvačností. Struktura osídlení byla prvotně vázána na úrodnost krajiny a vznik dopravních uzlů, měst, administrativních celků. Od doby průmyslové revoluce na těžební a výrobní potenciál území, v tzv. "pohraničí" byla diferencovaně zasažena důsledky II. světové války. Nejnověji se na vývoji sídelní struktury projevují zejména procesy suburbanizace, mimo pozornost je do značné míry pokračující proces růstu druhého bydlení (v jehož intenzitě dosahuje ČR světové špičky). Obojí generuje mnohá negativa (segregace, růst dopravy).

Pozitiva	Obec, k. ú.	Význam
Poměrně stabilní struktura osídlení, která se do značné míry vyrovnala s důsledky druhé světové války i změnami po r. 1990.	SO ORP	1
Pomalá rekreační transformace většiny sídelní struktury území.	SO ORP	2
Značná soudržnost obyvatel v zástavbě rodinnými domy ve všech obcích, tradice.	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	Význam
Nadměrná rekreační transformace sídelní struktury vybraných sídel a lokalit.	Malá Morávka (Karlova lokalita Pradědu), Dolní Moravice	1
Generování dopravní zátěže vyvolané rozvoje rekreace a druhého bydlení (suburbanizace).	SO ORP	2
Nízká hustota osídlení objektivně omezující rozsah vybavenosti.	SO ORP	3

Komentář:

Vývoj sídelní struktury SO ORP Rýmařov byl v posledních desetiletích výrazně ovlivněn vnějšími impulsy, tlakem na pokles počtu bydlících obyvatel (avšak růstem podílu druhého bydlení). Migrace s dopady na sídelní strukturu je generována změnami preferencí v oblasti bydlení a zvýšenou mobilitou obyvatel. Specifickým úkolem je řešení problémů rekreačních sídel, zejména s ohledem na názory obyvatel (dopady na soudržnost obyvatel).

3.1.4 Sociodemografické podmínky a bydlení

Sociodemografické podmínky

Sociodemografické podmínky území zahrnují celou řadu charakteristik místních populací a jsou jednoznačným odrazem soudržnosti obyvatel území, tj. pilíře udržitelného rozvoje území, který je mnohdy zužován na „sociální pilíř“. Pro soudržnost obyvatel území je přitom významná i vlastní percepce (vnímání) regionu, lokality, tj. oblasti, které mnohdy leží stranou pozornosti.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Význam
Nadprůměrná soudržnost obyvatel v zástavbě s rodinnými domy ve všech obcích.	SO ORP	1
Obytná a rekreační atraktivita částí obcí, vybraných lokalit – podporující jejich migrační atraktivitu.	Dolní Moravice	2
Dobrá věková struktura obyvatel ve vybraných obcích.	Dolní Moravice, Horní Město	2
Nízká kriminalita v regionu.	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	Význam
Dlouhodobě nepříznivý populační vývoj zejména v městech Břidličná a Rýmařov, obcí Stará Ves, Rýžoviště a Horní Město promítající se do poklesu počtu obyvatel, nepříznivých změn věkové a sociální struktury (Malá Morávka).	Většina SO ORP	1
Nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatel, její relativní zhoršování migrací.	Většina SO ORP ,mimo Malou Morávku a Starou Ves	2
Nepříznivé ukazatele střední délky života, podílu dětí narozených mimo manželství.	SO ORP	3
Nepříznivé dopady vývoje relativní úrovně mezd.	SO ORP	2
Mírně negativní percepce regionu jako součásti Bruntálska (obecná, mediální).	SO ORP	3

Komentář:

V rámci SO ORP Rýmařov probíhá mírně negativní sociodemografický vývoj. Město Břidličná vykazuje nejhorší stav i vývoj u většiny charakteristik. Hodnocení zbylých obcí je diferencované, od stabilizovaného vývoje po ohrožení značnými poklesy (většinou v návaznosti na nízkou migrační atraktivitu generovanou špatnými podmínkami zaměstnanosti). Poměrně opomíjeným problémem je percepce obyvatel, v první řadě její zjištění u obyvatel řešeného území v případě jednotlivých projektů (jako východisko pro zapojení obyvatel do procesu územního plánování i tvorby krajiny).

Bydlení

Široce pojatý systém bydlení je dominantním územním prvkem většiny obcí. Vykazuje značnou setrvačnost, v současnosti se v něm projevují zejména extenzivní prvky suburbanizace. Bydlení je předmětem řady zjednodušených úvah, nerozlišování prvního a druhého (rekreačního) bydlení, rychlého růstu druhého bydlení, které je tradičním fenoménem ČR a v současnosti projevem rychlé sociální diferenciací domácností (se všemi svými pozitivními i negativními projevy v území a krajině, tlaku na novou bytovou výstavbu eventuálně i pokles soudržnosti obyvatel).

Pozitiva	Obec, k. ú.	Význam
Atraktivita vybraných obcí z hlediska bydlení.	Dolní Moravice, Malá Morávka	1
Převažující stabilizované bydlení v rodinných domech u většiny obcí.	SO ORP	3
Podpora bydlení ze strany obcí, např. – programy regenerace sídlišť.	Břidličná, Rýmařov	3
Nízká úroveň tržních cen starších bytů vzhledem k jiným regionům v ČR.	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	
Vysoký podíl bytů v bytových domech, zejména panelových – problémy fungování sídlišť.	Rýmařov, Břidličná	2
Nízká intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov jako celku i ve vybraných obcích – Břidličná, Malá Štáhle, Horní Město, ale i Rýmařov.	SO ORP	2
Územní a sociální segregace v oblasti bydlení, zejména v rekreačních lokalitách.	SO ORP	3
Malý zájem komerčních investorů o bytovou výstavbu (nízká prodejnost bytů).	SO ORP	3

Komentář:

Systém bydlení v SO ORP Rýmařov vykazuje nízkou intenzitu bytové výstavby a to zejména ve městech. V minulosti byl ovlivněn bytovou výstavbou panelových sídlišť, poskytujících dotované bydlení. Jeho transformace po r. 1990 přinesla řadu negativ. Bytová výstavba je z velké části ovlivněna zájmem o druhé (rekreační) bydlení. Pokles atraktivity bydlení, zejména ve městech (jehož základem je negativní hospodářský vývoj města a regionu po r. 1990) je hlavní příčinou záporného salda migrace celého SO ORP.

3.1.5 Příroda a krajina

Příroda a krajina představuje rozmanitost druhů, přírodních hodnot a estetických kvalit přírody, ale také ochranu těchto hodnot a kvalit a ochranu a šetrné využívání přírodních zdrojů.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Vysoké zastoupení chráněných ploch – téměř polovina území (47,9%). Nejvíce chráněných ploch je v obcích Stará Ves (100%), Malá Morávka (98%), Dolní Moravice (68,6%), Jiříkov (39,9%) a Rýmařov (28,4%).	SO ORP	1
Celý správní obvod ORP Rýmařov vychází jako území ekologicky velmi stabilní. Výjimečný KES = 7,98 znamená území hodnocené jako relativně přírodní.	SO ORP	1
Nejvyšší ekologická stabilita je v obci Malá Morávka (KES = 40,19).	Malá Morávka	3

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Nedostatek pozemků ve vlastnictví státu, kraje nebo obcí pro směnu za pozemky nezbytné pro realizaci prvků ÚSES a dalších krajinných opatření.	SO ORP	2

Komentář:

V SO ORP Rýmařov se vyskytují všechny kategorie chráněných území kromě národního parku. Je zde chráněná krajinná oblast a ptačí oblast Jeseníky, evropsky významné lokality a ptačí oblast, přírodní rezervace a přírodní památky. Mnohé z nich se územně překrývají (např. CHKO a ptačí oblast Jeseníky). Mezi další přírodně cenné území patří přírodní park Sovinecko a přírodní park Údolí Bystřice. Tyto přírodní parky slouží k obecné ochraně krajinného rázu území. V SO ORP Rýmařov je důležité zachovat krajinné struktury a medopustit urbanizaci volné krajiny, fragmentaci krajiny především liniovými dopravními stavbami.

3.1.6 Vodní režim a horninové prostředí

Vodní režim

Z pohledu územního plánování je voda a vodní režim významným krajinotvorným a estetickým prvkem. Z hlediska vodního režimu mohou nastat problémy v území jako zrychlený odtok z území, eroze půdy nebo klesající hladina podzemních vod.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Minimalizace zrychleného odtoku a snížení půdní eroze na minimum v územích s nulovým výskytem sklonité orné půdy. – území obcí.	Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Ryžoviště, Stará Ves a Velká Štáhle	2
Přítomnost přírodního léčivého zdroje v Malé Morávce.	Malá Morávka	1
Nerizikové vodní útvary povrchových vod.	Malá Morávka, Stará Ves, Rýmařov	3
Dobrý stav útvarů podzemních vod.	Dolní Moravice, Malá Štáhle, Velká Štáhle, Břidličná, Ryžoviště, Rýmařov a Malá Morávka.	2

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Zhoršení přirozeného vodního režimu v krajině v důsledku nevhodného hospodaření na sklonitých pozemcích => zvýšené množství orné půdy na sklonitých pozemcích.	Tvrdkov, Horní Město, Rýmařov.	2
Záplavové území Q_{100} a ve všech těchto obcích zasahuje toto záplavové území do zastavěného území.	Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov a Velká Štáhle	1
Stanovená aktivní zóna v záplavovém území, která zasahuje do zastavěného území.	Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov, Velká Štáhle	1
Rizikový stav povrchových vod	Horní Město, Tvrdkov, Rýmařov, Jiříkov, Ryžoviště	1
Nedosažení dobrého stavu se předpokládá u útvarů podzemních vod	Malá Morávka, Stará Ves, Dolní Moravice, Rýmařov, Ryžoviště, Horní Město, Tvrdkov, Jiříkov.	1

Zranitelné oblasti pro koncentrace dusičnanů ve vodách.	Malá Morávka, Stará Ves, Dolní Moravice, Tvrdkov, Rýmařov, Velká Štáhle, Horní Město, Jiříkov, Břidličná	2
---	---	---

Komentář:

Vodní zdroje v území SO ORP Rýmařov zasahují převážně do povodí Odry a z menší části (jihozápad) do povodí Moravy. Významnými toky na území SO ORP jsou Bílá Opava, Moravice, Podolský potok, Oslava, Bělokamenný potok, Volarka, Kotelný potok, Stříbrný potok, Mlýnský potok, Staroveský potok, Novopolský potok, Lučina, Strálecký potok, Stránský potok, Těchanovský potok, Teplička, Tvrdkovský potok, Slatinný potok, Splávký potok, Albrechtický potok, Poličná, Sitka, Huntava a další. Na území SO ORP se nenachází významnější vodní plochy, jde převážně o malé vodní plochy, např. Břidličný rybník, přírodní nádrž Bahňátko a další nádrže v okolí obcí Rýmařov, Ryžoviště apod. Na území obcí Horní Město, Malá Morávka, Rýmařov a Tvrdkov se nachází vodní zdroje. Ochranná pásma vodních zdrojů jsou vyhlášena v obcích Horní Město, Jiříkov, Malá Morávka, Rýmařov, Ryžoviště, Stará Ves a Tvrdkov. Na území obce Malá Morávka se nachází přírodní léčivý zdroj (zdroj přírodní minerální vody včetně ochranného pásma). Je zde stanoveno ochranné pásmo II. stupně pro lázně Karlova Studánka.

Horninové prostředí

Na území SO ORP Rýmařov se střetávají dva geomorfologické celky. V severní části se jedná o Hrubý Jeseník a jeho podcelky Pradědská hornatina (Karlovská vrchovina, Pradědský hřbet a Vysokoholský hřbet) a Medvěďská hornatina (Vrbenská vrchovina). Ta postupně přechází do Nízkého Jeseníku nacházejícího se ve střední a především jižní části území.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Ochrana ložisek nerostných surovin zajištěna stanovením CHLÚ (Tvrdkov, Horní Město, Jiříkov).	Tvrdkov, Horní Město, Jiříkov	1
Minimální výskyt sesuvných území.	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Vysoká míra výskytu poddolovaných území zejména v obcích Malá Štáhle (25 % plochy obce), Dolní Moravice, Horní Město a Malá Morávka může omezovat rozvoj těchto obcí. Poddolovaná území zasahují do zastavěného území.	SO ORP	1
Těžba nerostných surovin může vést k záborům většího území.	SO ORP	2
CHLÚ zasahuje do zástavby (Horní Město).	Horní Město	2

Komentář:

Na území SO ORP Rýmařov je evidováno několik ložisek nerostných surovin, zejména se jedná o ložiska polymetalických rud (galenit, pyrit, sfalerit, stříbrné rud a železné rudy). V tomto případě jde o ložiska v obcích Horní Město a Tvrdkov. Pouze v plošně malém rozsahu zasahuje do KÚ obce Jiříkov také ložisko krystalického vápence (Sovinec). Na území SO ORP Rýmařov je evidováno pouze jedno aktivní sesuvné území na území obce Ryžoviště. Omezení vyplývající z poddolovaných území je mnohem větší a to zejména z důvodu jejich velkého rozsahu.

3.1.7 Kvalita životního prostředí

Kvalita životního prostředí v určitém území je určována kvalitou jednotlivých složek tohoto území, ekosystémy, které v nich existují a jejich vzájemnými vazbami. Také všechny lidské aktivity probíhají v území, jsou na toto území vázány, ovlivňují je a současně ovlivňují i životní prostředí v tomto území. V této souvislosti se hovoří o únosnosti určitého území, tj. jeho schopnosti absorbovat v sobě určité množství lidských aktivit a jejich důsledků, aniž by byl narušen rovnovážný stav životního prostředí nebo dokonce schopnost reprodukce (obnovování) jeho částí a jejich pro stávající ekosystémy příznivých vlastností.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Území SO ORP Rýmařov patří z hlediska plošného rozsahu území s překročenými imisními limity k méně zatíženým v kraji i v rámci České republiky	SO ORP	1
V obcích Malá Morávka, Ryžoviště, Velká Štáhle, Dolní Moravice, Stará Ves a Malá Štáhle nejsou překračovány imisní limity s výjimkou přízemního ozónu.	Malá Morávka, Ryžoviště, Velká Štáhle, Dolní Moravice, Stará Ves, Malá Štáhle	3
Platné imisní limity pro SO ₂ a NO _x stanovené pro ochranu ekosystémů a vegetace nebyly překročeny.	SO ORP	2

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Na menší části území SO ORP byly vyhlášeny oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší pro ochranu lidského zdraví vzhledem k překročeným imisním limitům pro ozon, BaP a suspendovaným částicím frakce PM ₁₀ .	SO ORP	3
Na celém území byl v roce 2006, 2008 a 2010 překročen cílový imisní limit pro ochranu ekosystémů a vegetace pro přízemní ozon (AOT40).	SO ORP	2
Na území všech obcí se nacházejí staré ekologické zátěže, které mohou představovat rizika pro budoucí rozvoj obcí.	SO ORP	1

Komentář:

Dílním problémem ochrany ovzduší na území SO ORP Rýmařov jsou imisní koncentrace suspendovaných částic (prach) velikostní frakce **PM₁₀**. K překročení hodnot 24h imisního limitu pro suspendované částice velikostní frakce PM₁₀ došlo v roce 2006 na 1 % území. V roce 2010 byly imisní koncentrace pro tuto látku překročeny na 7,9 % území SO ORP Rýmařov. Na území SO ORP Rýmařov se nachází staré ekologické zátěže a brownfield.

3.1.8 Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Zábor půd, především pro stavební účely je většinou nevratným procesem, který podstatně omezuje nebo úplně odstraňuje plnění funkcí půdy. Zábory půd patří podle závěrů dokumentu „Politika ochrany půdy EU“ mezi nejzávažnější procesy poškozující půdní fond jako celek.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Vysoký podíl kvalitních půd v 1. a 2. třídě ochrany.	SO ORP, Jiříkov, Břidličná a Ryžoviště.	1
Úbytek zemědělské půdy v období 2005 až 2012 v rámci SO ORP Rýmařov je nižší než republikový průměr.	Malá Morávka, SO ORP	1
V žádné obci není lesnatost nižší než 15 %.	SO ORP	1
Nadprůměrná lesnatost v obci Stará Ves, Malá Morávka, Jiříkov	Stará Ves, Malá Morávka, Jiříkov	3

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Relativní úbytek zemědělské půdy nad průměrem ČR je v obcích Malá Morávka, Malá Štáhle a Ryžoviště.	Malá Morávka, Malá Štáhle, Ryžoviště.	3
Nerovnoměrná lesnatost mezi jednotlivými obcemi.	SO ORP	2
Podprůměrná lesnatost v obci Ryžoviště, Velká Štáhle.	Ryžoviště, Velká Štáhle	3

Komentář:

Charakter zemědělství v SO ORP Rýmařov je dán reliéfem pohoří Jeseníky. To určuje orientaci zemědělství na extenzivní chov skotu, k čemuž jsou využívány rozsáhlé pastevní areály v podhorských oblastech. ORP Rýmařov je nadprůměrně lesnatým územím – lesnatost dosahuje 50,8 %. Lesnatost je nejvyšší v severní, vysoká je i v jihovýchodní části.

3.1.9 Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství

Význam občanské vybavenosti je stále více vázán na jeho regionální dostupnost (determinováno rostoucí mobilitou obyvatel). Území SO ORP Rýmařov s podprůměrnou hustotou osídlení vykazuje omezené předpoklady pro zajištění dostupného občanského vybavení. Hlavní strukturální změny jsou pod tlakem poklesu a zejména stárnutí obyvatel (především města) a obecných trendů v jednotlivých odvětvích (např. zdravotnictví pod tlakem na růst efektivnosti a kvality, tj. koncentraci kapacit). Pro většinu občanského vybavení jsou zpracovávány oborové dokumenty (např. komunitní plány), jejich závěry by měly být aktuálně promítány i do územního plánování.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Přiměřená vybavenost v oblasti školství, a základním vybavením, adekvátní poloze a velikosti obcí.	SO ORP	1
Umístění nemocnice a středních škol.	Rýmařov	2
Systém komunitního plánování v rámci obcí a SO ORP.	SO ORP	2

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Absence základního občanského vybavení u menších obcí je omezujícím faktorem jejich rozvoje, zejména pak u odlehlých sídel.	Jiříkov, Malá Štáhle, Tvrdkov	2
Nedostatek menších sociálně-zdravotních zařízení pokrývajících výhledové potřeby (bydlení) v návaznosti na stárnutí obyvatel.	SO ORP	1

Komentář:

Občanskou vybavenost SO ORP Rýmařov je možno jako celek hodnotit mírně negativně, nedostatkem je zejména její dostupnost u menších sídel. Výhledově poroste tlak na vybavenost sociálně – zdravotní, což je dáno zejména stárnutím obyvatel. Vybavenost – její fungování a rozsah je do značné míry vázán na oborové plánování (hlavní význam zde má komunitní plánování měst).

3.1.10 Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti

Zajištění kvalitních podmínek pro bydlení je základní podmínkou udržitelného rozvoje venkova. Bez dostupnosti základní dopravní a technické infrastruktury bude i nadále docházet k postupnému vyliďňování zejména u mladší generace, která požaduje vyšší standardy bydlení než mnohé obce v současnosti nabízejí. Mezi technickou infrastrukturou je zahrnuto především napojení regionu na rozvod elektrického proudu, úroveň vodovodních sítí a kanalizace, v neposlední řadě je také velmi významným bodem plynofikace.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Nízká zátěž tranzitní silniční dopravou.	SO ORP	1
Vysoký rekreační potenciál železničních tratí.	Břidličná, Rýmařov, Malá Morávka, Velká Štáhle	3
Dobrá docházková vzdálenost k železničním zastávkám.	Břidličná, Rýmařov, Malá Morávka, Velká Štáhle	3
Integrace území do ODIS, jak autobusů, tak vlaků	SO ORP	1
Obce nad 2000 obyvatel jsou vybaveny kanalizací s čistírnou odpadních vod.	Břidličná, Rýmařov	2

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Poloha regionu mimo páteřní dopravní tahy.	SO ORP	1
Nedostatečné technické a šířkové uspořádání jednotlivých komunikací.	SO ORP	2
Neexistuje jednotný terminál veřejné dopravy v Rýmařově.	Rýmařov	3
Špatná návaznost mezi vlaky a autobusy, špatné spojení zejména v nadregionální dopravě	SO ORP	1
Charakter osídlení není příznivý pro ekonomicky efektivní budování technické infrastruktury.	SO ORP	1

Komentář:

Správní území ORP Rýmařov patří z hlediska významu mezinárodních přepravních tras k marginálním regionům, ležícím mimo panevropské koridory. Jedinou trasou s tranzitním významem je silnice I/11 propojující Šumpersko a východní Čechy s oblastí Bruntálska a Opavska. V samotném SO ORP Rýmařov se nenachází žádná z komunikací dálničního typu, kostrou silniční sítě je tedy silnice I. třídy v majetku státu (zastoupený ŘSD) spolu se silnicemi II. třídy (v majetku kraje).

3.1.11 Ekonomické a hospodářské podmínky

Ekonomické a hospodářské podmínky jsou rozhodující pro dlouhodobý vývoj většiny obcí a regionů (výjimku tvoří zejména rekreačně atraktivní území). Možnosti postižení hospodářských podmínek jsou omezené zejména absencí dat o příjmech (zejména mzdové úrovni) obyvatel, HDP za menší území než

kraje. Dobou dostupnost v podrobném územním členění poskytují údaje o nezaměstnanosti. Z hlediska zaměstnanosti je prakticky na celém území ČR rozhodující terciér (služby), okrajová je zaměstnanost v priméru (zemědělství a lesnictví). V posledních letech je vykazován příznivý makroekonomický vývoj nejen v ČR, ale i okolních zemích, což se pozitivně promítá i do mnoha hospodářských ukazatelů. Tento pozitivní vývoj nevylučuje rizika krizového vývoje v dlouhodobém výhledu.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Zlepšení situace v nezaměstnanosti v posledních 5 letech (výrazný pokles absolutního počtu nezaměstnaných).	SO ORP	1
Stabilizace průmyslové zóny v Rýmařově i většiny ploch pro podnikání.	SO ORP	2
Potenciální nabídka ploch pro podnikání (brownfields).	SO ORP	3
Možnosti rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu a rekreace.	SO ORP	2

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
SO ORP Rýmařov patří dlouhodobě mezi několik mikroregionů s velmi vysokou nezaměstnaností v ČR, je zařazen mezi hospodářsky problémové regiony.	SO ORP	1
Dlouhodobě vysoká nezaměstnanost ve vybraných obcích.	Jiříkov, Horní Město, Rýžoviště	2
Míra veřejné podpory SO ORP Rýmařov se jeví stále jako nedostatečná, zejména ve srovnání s aktuálními hrozbami, které generuje nepříznivý vývoj v širším regionu Bruntálska, Ostravska.	SO ORP	2
Absence moderní regionální politiky, posilující zaměstnanost mladých vzdělaných lidí.	SO ORP	1
Stále vysoká závislost na tradičních průmyslových oborech a nestabilita těchto odvětví.	SO ORP	2

Komentář:

Postavení SO ORP Rýmařov je v rámci hospodářského pilíře podprůměrné až špatné (v měřítku celé ČR). Problémem je i situace v širším regionu Bruntálska, průmysl a zemědělství zde váže značnou zaměstnanost, která je ohrožena zejména v době krize. Zaměstnanost v rámci cestovního ruchu a rekreace je významným faktorem z lokálního hlediska (Malá Morávka), trpí však problémy sezónnosti i značných rizik (krize). Změnu je potřeba hledat v oblasti moderní regionální politiky, která by do regionu podpořila přesun pracovních míst ve třetím sektoru, vytvářející pracovní místa pro mladé vzdělané lidi (vedoucí k omezení migrace obyvatel zejména z měst).

3.1.12 Rekreace a sportovní ruch

Rekreace a cestovní ruch představují jeden z fenoménů moderní společnosti spojených se vznikem společnosti volného času a rozvojem dopravy. Rozvoj tohoto sektoru je do značné míry vázán na jednotlivá území (krajiny) a změny preferencí obyvatel. Obecně přeceňovaný je ekonomický přínos tohoto odvětví (klesá s růstem ceny práce v dané zemi, regionu) a nově naráží na bariéry ochrany přírody, ale i odmítání místními komunitami. Novým jevem je omezení možností pohybu obyvatel ať už s ohledem na snížení uhlíkové stopy tak i např. ochranou před pandemií. Z hlediska územního plánování jde prvotní optimální využití rekreačního potenciálu území, které by nemělo překročit je únosnost, zpětné negativní vazby by neměly vést ke snížení lokalizačních předpokladů území (krajiny).

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Velmi dobré lokalizační předpoklady rozvoje rekreace (především zimních sportů – sjezdového lyžování), pokrývající zejména širší regionální poptávku.	Malá Morávka, Dolní Moravice	1
Nabídka potenciálních ploch pro rozvoj rekreace v návaznosti na tvorbu a plánování využití krajiny.	Lokálně	2
Nízká zátěž většiny krajiny SO ORP antropogenní činností (mimo hlavní rekreační střediska).	SO ORP	3
Potenciál poptávky, zejména turistů z Polska, nově i vzdálenějších regionů ČR.	SO ORP	3

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Vysoký rekreační tlak na území v oblasti Karlova a horských poloh okolo Pradědu, střety se zájmy ochrany přírody.	Karlov, Praděd	1
Velké rozdíly mezi jednotlivými částmi regionu z hlediska vybavenosti pro cestovní ruch a rekreaci.	SO ORP	2
Mediální obraz regionu – „širšího Ostravska“	SO ORP	2
Omezená dopravní dostupnost regionu, zejména z Olomoucka.	SO ORP	3

Komentář:

Řešené území SO ORP Rýmařov vykazuje vysoký potenciál rozvoje rekreace a cestovního ruchu, který může splnit významnou roli i v posílení hospodářského pilíře území, zejména však ve změně percepce a širšího (mediálního) obrazu regionu (zvýšit jeho migrační atraktivitu). Základním předpokladem je komplexní a koordinovaná transformace vhodných lokalit. Navazující je pak směřování regionální podpory rozvoje do této oblasti.

3.1.13 Bezpečnost a ochrana obyvatel

Bezpečnost a ochrana obyvatelstva představuje plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany (úkoly vyplývající z Ženevských úmluv z 12. 8. 1949). Jedná se tedy o plnění úkolů v souvislosti s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při mimořádných událostech a krizových situacích jak nevojenského, tak vojenského charakteru.

Pozitiva	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Relativně malá míra ohrožení povodněmi a dalšími přírodními riziky.	SO ORP	2
Nízká míra dotčení území bezpečnostními pásy VTL plynovodů.	SO ORP	2
Pouze dvě zařízení s nebezpečnými látkami.	Břidličná, Rýmařov	3
Přítomnost SDH	SO ORP	1

Negativa	Obec, k. ú.	Pořadí důležitosti
Poddolované území velkého rozsahu.	SO ORP	1
Průtah komunikace I/11 obcemi.	Rýmařov, malá Štáhle, Stará ves	2
Záplavové území Q ₁₀₀ zasahuje do zastavěného území.	Břidličná, Velká Štáhle, Rýmařov, Malá Štáhle, Dolní Moravice, Malá Morávka.	2
Pouze 1 posádka HZS a ZZS na území ORP.	SO ORP	1

Komentář:

Bezpečnost obyvatel území je ovlivněna více faktory, které lze pro zjednodušení dělit na civilizační a přírodní rizika. Na území ORP Rýmařov nebyla zjištěna velká civilizační nebo přírodní rizika.

3.2 VYHODNOCENÍ ÚZEMNÍCH PODMÍNEK A POTENCIÁLŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH PILÍŘŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

3.2.1 Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro příznivé životní prostředí

Kvalita životního prostředí je stále významnější faktorem z hlediska udržitelného rozvoje, což má i svůj silný odraz v navazujícím legislativním prostředí (na rozdíl od podmínek hospodářského pilíře a pilíře soudržnosti obyvatel území).

Při srovnání v rámci ČR si řešené území jako celek zachovává velmi pozitivní vnímání jednoho z nejméně postižených území z hlediska podmínek životního prostředí v rámci ČR.

Plochy s nejlepším životním prostředím je možno najít zejména v severní a západní části řešeného území v návaznosti na **CHKO Jeseníky**.

Největším problémem SO ORP Rýmařov je situace v oblasti kvality ovzduší, i přes vykazované celkové zlepšení v posledních letech, dochází mnohdy ke zhoršování lokálního vývoje (vlivem malých místních zdrojů, změn dopravy). Situace je však celkově velmi příznivá.

Emise tuhých znečišťujících látek v MS kraji jako celku od r. 2008 pomalu klesají (z cca 9,57 kt na 6,26 v r. 2017, zdroj: Situační zpráva o kvalitě ovzduší na území Moravskoslezského kraje. Podobný vývoj je i u emisí SO₂ a NO_x a většiny dalších znečišťujících látek.

Nezanedbatelné a mnohdy rostoucí dopady vykazují negativní účinky dopravy, zejména na kvalitu bydlení v mnoha lokalitách řešeného území. Zejména rekreační obce a města generují „vlastní obslužnou“ dopravu v situaci rostoucí automobilizace a hybnosti obyvatel.

Rekreační využití řešeného území je značné, zejména v obcích Malá Morávka a Dolní Moravice, rekreace tak vytváří výrazný tlak na životní prostředí v rámci většiny SO ORP Rýmařov.

Z dlouhodobějšího hlediska nelze zapomínat ani na úbytky zemědělské půdy a zhoršování kvality zeleně, ale i stavu místních toků a vodních ploch.

Ve srovnání s minulým hodnocením z r. 2016 došlo k následujícím změnám:

- Byl vypuštěn koeficient ekologické stability, jako zavádějící ukazatel (viz kritika v minulých ÚAP), zejména z hlediska jeho interpretace a nepřesnosti (byl vypuštěn i ze seznamu **sledovaných jevů (MSJ) pro ÚAP**).

- Nově byly expertně hodnoceny negativní vlivy dopravy, jejich význam dlouhodobě a lokálně roste (celkově se např. na znečištění ovzduší podílejí 15-20%, místní dopady jsou však výraznější).
- Hodnocení ovzduší je nově pojato i s ohledem na morfologické podmínky reliéfu (kriticky je vnímáno rozložení obytné zástavby ve sníženinách, v blízkosti zdrojů emisí) a převažující způsob vytápění (nově se potvrzují jako problematické i menší zdroje znečištění v zástavbě s rodinnými domy a to i vytápění dřevem, jehož místní zdroje jsou v řešeném území velmi dostupné).
- Vodstvo je také hodnoceno v širším rámci, nejen s ohledem na možnosti napojení na veřejnou kanalizaci, ale i kvalitu povrchových vod, jejich podíl v území.
- Opakovaně jsou zařazeny do hodnocení životního prostředí i rekreace a lázeňství, přitom je vycházeno z principu pozitivní percepce obyvatel u přiměřeného rozsahu kvalitních rekreačních ploch a aktivit, včetně funkce lázeňské. Toto širší pojetí pilíře životního prostředí vychází především z EÚoK.
- Podíl zastavěných ploch je vnímán včetně zátěží území těžbou průmyslem (degradace krajiny, na druhé straně je patrná řada pozitivních procesů u brownfieldů apod.).
- Nebyly použity váhy jednotlivých indikátorů, důraz je kladen na hodnocení využití ploch (land use a land cover) – zde jsou 3 indikátory, otázkou je přiměřenost vnímání znečištění ovzduší (částečně hodnoceno i u indikátoru dopravy).

Tab. 94 Pilíř pro příznivé životní prostředí – hodnotící ukazatele
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné, za SO ORP jako celek je uváděna průměrná hodnota)

Ukazatel Obec - územní jednotka	Ovzduší, vytápění, morfologie sídel	Lesnatost	Zastavěné plochy, zátěž území těžbou, průmyslem	Plochy ochrany přírody*	Doprava – negativní vliv
Břidličná	4	3	2	4	4
Dolní Moravice	2	3	2	3	3
Horní Město	3	3	2	3	2
Jiříkov	3	2	1	2	2
Malá Morávka	1	1	1	1	3
Malá Štáhle	3	4	3	3	4
Rýmařov	4	3	2	4	4
Ryžoviště	2	3	1	4	2
Stará Ves	3	1	1	2	3
Tvrdkov	3	2	2	3	2
Velká Štáhle	3	4	2	4	4
SO ORP Rýmařov	2,82	2,64	1,73	3,00	3,00

* zvláště chráněná území, území NATURA, registrované VKP, přírodní park, funkční části ÚSES

Tab. 95 Pilíř pro příznivé životní prostředí – hodnotící ukazatele
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné, za SO ORP jako celek je uváděna průměrná hodnota)

Ukazatel Obec - územní jednotka	Vodstvo, kanalizace	Rekreace, lázeňství	Multikriteriální hodnocení Průměr	Expertní korekce
Břidličná	2	5	3,43	4
Dolní Moravice	2	3	2,57	2
Horní Město	4	3	2,86	3
Jiříkov	6	3	2,71	2
Malá Morávka	3	1	1,57	2
Malá Štáhle	2	4	3,29	3
Rýmařov	3	5	3,57	4
Ryžoviště	6	4	3,14	3
Stará Ves	3	2	2,14	2
Tvrdkov	6	3	3,00	3
Velká Štáhle	6	4	3,86	4
SO ORP Rýmařov	3,91	3,36	2,92	2,91

V předchozí tabulce je proveden návrh aktualizace vyhodnocení pilíře podmínek pro příznivé životní prostředí, které vychází z dílčích hodnocení v rámci jednotlivých témat a navazujícího expertního hodnocení, které zajišťuje přiměřené korekce výsledků multikriteriálního hodnocení založeného pouze na „matematickém“ vyhodnocení zvolených ukazatelů (indikátorů). Jedná se o expertní korekce odrážející především zjištěná specifika obcí. Diskutabilní je velmi mírně kritičtější hodnocení Malé Morávky s nejcennějšími přírodními podmínkami. Ve smyslu Evropské úmluvy o krajině je širší (antropocentrické) vnímání kvality životního prostředí přiměřenější (vnímání negativního vlivu intenzivní rekreace a turistického ruchu).

Tab. 96 Pilíř pro příznivé životní prostředí – výsledné hodnocení
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné, za SO ORP jako celek u uváděna průměrná hodnota)

	Hodnocení ÚAP kraje r. 2017	Hodnocení aktualizace ÚAP SO ORP r. 2016	Výsledné hodnocení r. 2019	Hodnocení metodika MMR 2019	Zdůvodnění expertní úpravy – poznámka
Břidličná	3	5	4	-	
Dolní Moravice	2	1	2	+	Velká rekreační zátěž.
Horní Město	2	3	3	+	
Jiříkov	2	3	2	+	
Malá Morávka	1	1	2	+	Velmi velká rekreační zátěž.
Malá Štáhle	4	3	3	+	
Rýmařov	2	4	4	-	Velké diferencované území.
Ryžoviště	3	3	3	+	
Stará Ves	1	2	2	+	
Tvrdkov	2	3	3	+	
Velká Štáhle	3	4	4	+	
SO ORP Rýmařov	2,27	2,91	2,91	-	

Výsledné hodnocení pilíře pro příznivé životní prostředí je možné porovnat:

- Ve srovnání s předchozími ÚAP SO ORP Rýmařov (zejména aktualizace z r. 2016)
- Ve srovnání s krajskými ÚAP z r. 2017

Pro hodnoty 3 a 5 jsou používány v ÚAP MS kraje názvy zhoršené a zlepšené podmínky, odpovídající spíše dynamickým veličinám nikoliv stavovým, v hodnocení SO ORP jsou použity názvy nadprůměrný a podprůměrný (mírně negativní hodnocení).

Rozdíly hodnocení pilíře životního prostředí ve srovnání s předchozími ÚAP SO ORP Rýmařov (zejména aktualizace z r. 2016) jsou minimální (v průměru je hodnocení shodné), tj. jedná se o jednotlivé „změny“ odpovídající širšímu přístupu k hodnocení. Otázkou je zejména posouzení a započtení města Rýmařova se značnou diferenciací podmínek na svém území. Nejlépe hodnocenými obcemi jsou z hlediska životního prostředí menší obce na severu a jihu SO ORP (Malá Morávka, Stará Ves, Dolní Moravice, Jiříkov). Jedná se o obce, které mnohdy disponují velmi příznivými přírodními podmínkami, avšak výsledná kvalita životního prostředí je snižovaná rekreační zátěží.

Tab. 97 Pilíř pro příznivé životní prostředí – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení

Podklad	Aktualizace ÚAP MS kraje					Aktualizace ÚAP SO ORP		
	Rok					rok		
Rok aktualizace	2009	2011	2013	2015	2017	2014	2016	2019
Břidličná	3	2	2	4	3	5	5	4
Dolní Moravice	1	1	1	3	2	2	1	2
Horní Město	2	2	2	2	2	3	3	3
Jiříkov	1	2	2	2	2	3	3	2
Malá Morávka	1	1	1	1	1	2	1	2
Malá Štáhle	4	3	3	5	4	4	3	3
Rýmařov	2	2	2	2	2	5	4	4
Ryžoviště	2	2	2	3	3	3	3	3
Stará Ves	1	1	1	1	1	2	2	2
Tvrdkov	1	2	2	2	2	3	3	3
Velká Štáhle	3	2	3	4	3	4	4	4
SO ORP Rýmařov*	1,91	1,82	1,91	2,64	2,27	3,27	2,91	2,91

*matematický průměr

Ve srovnání s krajskými ÚAP z r. 2017 je hodnocení aktualizovaných ÚAP SO ORP Rýmařov (r. 2019) mírně horší (v průměru cca o 0,6 hodnotícího bodu), odlišnost je z územního hlediska způsobena zejména negativnějším hodnocením Rýmařova, mírné odlišnosti jsou i u hodnocení nejlepších obcí – Malá Morávka a Stará Ves. Z uvedených tabulek je patrné, že použité ukazatele (indikátory) jsou v rámci obou aktualizací – MS kraje i SO ORP Rýmařov podobné pouze na první pohled, v rámci hodnocení SO ORP byl důraz kladen komplexnější hodnocení v rámci obcí (ovzduší, vodstvo atd.).

Tab. 98 Srovnatelnost indikátorů pilíře životního prostředí ÚAP MS kraje (r. 2017) s ÚAP SO ORP Rýmařov (r. 2020)

ÚAP MS kraje	Váha	Vzájemná srovnatelnost s ÚAP SO ORP Rýmařov	Vhodnost použití
Průměrná pětiletá koncentrace PM10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	1,3	Ano – částečně, potřeba celostního ukazatele znečištění ovzduší.	Ano, ukazatel s velkou percepcí obyvatel.
Chemický stav vodních toků	1	Ano – částečně.	Ano
Přírodní potenciál území	1	Ne	Ano – přechodně, otázkou je definice.
Emise z mobilních zdrojů znečištění tuny/km ²	1,3	Ano, částečný ukazatel znečištění ovzduší.	Ano, ukazatel s velkou percepcí obyvatel.
Zátěž území těžbou	1	Ano	Chybí shoda názvu ukazatele s obsahem.
Podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové výměry	0,5	Ano	Jednotlivostní ukazatel, doporučeno širší posouzení.
Podíl výměry lesů z celkové výměry obce	0,5	Ano	Jednotlivostní ukazatel, doporučeno širší posouzení.
Podíl trvalých travních porostů z celkové výměry ZPF obce	0,4	Ano částečně.	Jednotlivostní ukazatel, omezeně vhodné.

Vyhodnocení územních potenciálů pro příznivé životní prostředí

Jednoznačným dlouhodobým cílem je zlepšení kvality životního prostředí s využitím stávajícího potenciálu území a omezení negativních faktorů. Pojem příznivé životní prostředí by měl odrážet nejen jeho skutečný stav, ale i percepci obyvatel (vnímání problémů a požadavků lidí na krajinu). Percepce obyvatel území, politiků (nátlakových skupin) a odborníků sed přitom může výrazně lišit.

Tlak na životní prostředí je v řešeném území generován:

- V **rozhodujícím měřítku hustotou zalidnění** (v SO ORP Rýmařov je nízká) a vývojem počtu obyvatel (řešené území vykazuje mírný pokles).

- **Změnami v poptávce v oblasti rekreace a druhého bydlení** (přenos druhého, ale i části prvního bydlení do rekreačně atraktivních obcí, v tomto procesu ztrácí obyvatelstvo zejména město Břidličná, ale i Rýmařov.

- **Obecnými změnami v životním stylu** (automobilizace, rostoucí poptávka po trávení volného času v kvalitním přírodním prostředí), tj. i při stagnaci, či mírném poklesu počtu obyvatel zátěž území stoupá, pokud není tlumena technologickým pokrokem (např. klesají emise u automobilů na jednotku přepravy).

- Novým fenoménem je tlak na **boj s klimatickými změnami**, který vyvolá dopady i v řešeném území (vytváří obecný tlak na pokles znečištění ovzduší, otázkou je přístup k malým lokálním zdrojům spalujícím např. místní dřevní hmotu, mnohdy však s výraznými negativními dopady).

Dobrá výchozí pozice podmínek životního prostředí značné části území SO ORP Rýmařov vytváří omezený potenciál jeho zlepšení. Jedná se zejména o zlepšení v oblasti čištění odpadních vod, řešení dopravy a regulace rekreační zátěže území.

Stagnace v posledních letech pramení z příznivého vývoje v několika oblastech (ovzduší, kvalita vod, růst podílu zeleně), v nezanedbatelné míře je generováno poklesem tradičních průmyslových odvětví. Na druhé straně roste zejména rekreační zátěž území. Váha měst pro území SO ORP je velmi mírně klesající.

Potenciál zlepšení životního prostředí je v dlouhodobém vývoji poměrně příznivý, a to u většiny složek životního prostředí. V případě ovzduší je determinován i širším vývojem v sousedním Polsku (kontroverzní výstavba černouhelné elektrárny Opole s výkonem 3000 MW).

Hodnocení životního prostředí SO ORP Rýmařov je v rámci ÚAP MS kraje **dlouhodobě pozitivní, jeho potenciál nelze hledat pouze v ochraně území, ale zejména v jeho optimálním využití v souladu se zájmy obyvatel a v návaznosti na jeho komplexnější poznání.**

3.2.2 Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro hospodářský rozvoj

V následující tabulce je provedeno výsledné hodnocení podmínek hospodářského pilíře území, které vychází zejména z předchozích hodnocení v rámci jednotlivých tematických okruhů (hospodářské podmínky, veřejná technická a dopravní infrastruktura, včetně podmínek rekreace a cestovního ruchu).

Problémy s kritérii hodnocení byly popsány již v kapitole o hospodářských podmínkách (chybí data za HDP, mzdy, příjmy domácností atd. v členění za obce). Hospodářská prosperita území (mzdová úroveň a nabídka pracovních míst) je přitom stále hlavním migračním faktorem na regionální úrovni v rámci ČR, tj. má rozhodující vliv na celkový vývoj měst a obcí. Hospodářské podmínky je nutno chápat v rámci svých přirozených regionů (pohybu za prací), kde pozitivní skutečností je i dělba funkcí (prvotně není negativem obce nedostatek pracovních míst na jejím území). V zázemí města Rýmařova a Bruntálu je situace komplikovanější, zejména u obcí s omezeným dopravním napojením (špatné dopravní poloze) a s plošně rozsáhlou nezaměstnaností. Jedná se také o strukturální omezení nabídky, chybí zde vysoce kvalifikovaná a specializovaná místa vázaná na výzkum, školství, zdravotnictví a mnohé státní instituce.

Tab. 99 Pilíř hospodářských podmínek území – hodnotící ukazatele
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Nezaměstnanost		Regionální ekonomika - rizika	Podíl zaměstnanců v obci	Podíl osob s VŠ vzděláním	Technická infrastruktura
	Stav r. 2018	Změna r. 2015 - 2018				
Břidličná	3	2	5	2	6	2
Dolní Moravice	4	4	5	3	5	3
Horní Město	4	1	5	3	7	4
Jiříkov	7	2	5	6	7	7
Malá Morávka	5	4	5	1	3	5
Malá Štáhle	2	1	5	4	6	3
Rýmařov	3	1	5	2	5	2
Ryžoviště	4	2	5	5	7	4
Stará Ves	3	2	5	2	5	3
Tvrdkov	3	1	5	4	6	7
Velká Štáhle	3	1	5	2	7	4
SO ORP Rýmařov	4	2	5	3	6	4

Tab. 100 Pilíř hospodářských podmínek území – hodnotící ukazatele
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Dopravní poloha	Rekreace, cestovní ruch	Multikriteriální hodnocení	
			průměr	Expertní korekce
Břidličná	5	5	3,75	4
Dolní Moravice	5	2	3,88	4
Horní Město	7	4	4,38	5
Jiříkov	6	4	5,50	6
Malá Morávka	5	1	3,63	3
Malá Štáhle	4	4	3,63	4
Rýmařov	4	3	3,13	3
Ryžoviště	6	5	4,75	5
Stará Ves	5	3	3,50	4
Tvrdkov	7	5	4,75	5
Velká Štáhle	5	4	3,88	4
SO ORP Rýmařov	3	5	4,00	4

Hodnocení hospodářského pilíře je v posledních cca 5 letech velmi pozitivně ovlivněno zejména poklesem nezaměstnanosti v celé ČR a naopak růstem nabídky pracovních míst (nikoliv však zlepšením jejich struktury, což mnohdy vede i k dovozu pracovní síly ze zahraničí). Otázkou jsou dopady „koronavirové“ krize vzniklé v r. 2020.

I přes jednoznačný pozitivní trend (výrazné zlepšení průměrného hodnocení o 1,3 bodu) zůstává dlouhodobé hodnocení SO ORP Rýmařov jako celku spíše velmi mírně negativní (ve srovnání s jinými SO ORP v rámci ČR, především s ohledem na další rizika vývoje – zejména v širším regionu Bruntálska a Ostravska, na které nelze zapomínat).

Tab. 101 Pilíř hospodářských podmínek území – výsledné hodnocení
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Hodnocení ÚAP kraje r. 2017	Hodnocení ÚAP SO ORP r. 2016	Výsledné hodnocení r. 2019	Hodnocení -metodika MMR 2019	Zdůvodnění expertní úpravy - poznámka
Břidličná	5	5	4	+	
Dolní Moravice	4	5	4	+	
Horní Město	5	6	5	-	
Jiříkov	7	7	6	-	Dlouhodobě nejhůře hodnocená obec.
Malá Morávka	5	5	3	+	Extrémní rekreační využití.
Malá Štáhle	5	6	4	+	
Rýmařov	4	5	3	+	
Ryžoviště	5	6	5	-	
Stará Ves	4	4	4	-	
Tvrdkov	6	7	5	-	
Velká Štáhle	5	5	4	-	
SO ORP Rýmařov	5,00	5,55	4,27	-	

Výsledné hodnocení hospodářského pilíře území v r. 2019 je možné porovnat:

- Ve srovnání s předchozími ÚAP SO ORP Rýmařov (zejména aktualizací r. 2016)
- Ve srovnání s krajskými ÚAP

Tab. 102 Hospodářský pilíř území – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení

Podklad	ÚAP MS kraje aktualizace rok					Aktualizace ÚAP SO ORP rok		
Rok aktualizace	2009	2011	2013	2015	2017	2014	2016	2019
Břidličná	7	7	5	6	5	6	5	4
Dolní Moravice	4	3	5	6	4	5	5	4
Horní Město	7	7	5	7	5	6	6	5
Jiříkov	7	7	6	7	7	7	7	6
Malá Morávka	1	1	4	6	5	5	5	3
Malá Štáhle	5	5	6	6	5	6	6	4
Rýmařov	3	2	3	5	4	5	5	3
Ryžoviště	7	7	4	6	5	6	6	5
Stará Ves	2	1	4	6	4	4	4	4
Tvrdkov	7	7	6	7	6	7	7	5
Velká Štáhle	5	4	5	6	5	5	5	4
SO ORP Rýmařov	5,00	4,64	4,82	6,18	5,00	5,64	5,55	4,27

Ve srovnání s předchozí aktualizací ÚAP SO ORP Rýmařov (r. 2016, nejnovější data z r. 2015) je možno konstatovat, že pro rok 2019 došlo ke zlepšení hodnocení (prakticky u všech obcí), nejhorší hodnocení přetrvává u menších obcí na jihu SO ORP (Jiříkov, Horní Město, Tvrdkov, Ryžoviště). Mírné změny u hodnocení jednotlivých obcí vyplývají spíše z rozšíření počtu ukazatelů ve srovnání s hodnocením hospodářského pilíře v r. 2016.

Hodnocení ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov se v dlouhé časové řadě sbližují (v roce 2013 – pokračující hospodářské krize bylo hodnocení ÚAP MS kraje paradoxně nejlepší). Průměrné hodnocení ÚAP MS kraje bylo pro rok 2017 méně příznivé, vysvětlením může být časový odstup hodnocení. Otázkou je nakolik do hodnocení promítnout relativní zaostávání mnoha hospodářských ukazatelů za průměrem ČR a zejména pak rizika dalšího vývoje v širším regionu (Bruntálska, Ostravska, částečně však i např. severu Uničovska).

Vysvětlení rozdílu hodnocení hospodářského pilíře je možné hledat v v použitých metodách hodnocení – výběru ukazatelů, které nastaly zřejmě i se změnou zpracovatele. V následující tabulce je podán přehled použitých ukazatelů u krajských ÚAP, včetně komentáře k jejich použití – srovnání s těmito ÚAP.

Cílem následující tabulky je základní porovnání a stručné hodnocení výběru ukazatelů pilíře hospodářských podmínek území v ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov (nikoliv jejich komplexní analýza). ÚAP SO ORP Rýmařova se opírají o multikriteriální hodnocení hospodářského pilíře (8 indikátorů s velkým důrazem na nezaměstnanost – 3 indikátory) a následné expertní vyhodnocení analyzovaných podmínek území.

Tab. 103 Přehled výběru ukazatelů pilíře hospodářských podmínek území v ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov

ÚAP MS kraje r. 2017 Ukazatel (váha)	Význam pro RÚRU	Vhodnost použití	ÚAP SO ORP Rýmařov r. 2019 zařazení, blízký ekvivalent
H1 - počet obyvatel (0,5)	Velmi malý	Problematické použití, mnoho malých obcí má pracovní místa, nízkou nezaměstnanost.	Nezařazeno
H2 – počet podnikatelských subjektů na 1000 obyvatel ORP (1,1)	Malý	Zavádějící, problémem je interpretace, neplatí – čím více podnikatelů - tím je na tom území hospodářsky lépe.	Nezařazeno.
H3 - Počet volných pracovních míst v dosahu 40 min. dojížděky (1,1)	Průměrný	Menším problémem je nesoulad se skutečným dojížděkovým regionem.	Zařazeno částečně – jako regionální ekonomika.
H4 – podíl nezaměstnaných osob dosažitelných (%) (1,3)	Velký	Ano, základní údaj, vhodné doplnit i např. počtem volných pracovních míst v regionu.	Zařazeno.
H5- Počet dlouhodobě nezaměstnaných - nad 12 měsíců (1,1)	Průměrný	Jedná se o 3 podobný ukazatel, tj. váha nezaměstnanosti je v součtu zřejmě velmi vysoká.	Nezařazeno
H6 – Dostupnost dálnice, rychlostní komunikace (0,9)	Průměrný	Jednotlivostní ukazatel, spíše zaměřit na celkové hodnocení dopravní dostupnosti – dopravní polohy.	Dopravní napojení- vnímáno v rámci dopravní polohy.
H7-vzdálenost ORP (0,5)	Malý	Částečně zavádějící, neplatí – čím blíže ORP – tím je na tom území hospodářsky lépe, právě města ORP často generují nezaměstnanost.	Nezařazeno
H8 – Vzdálenost krajského města (0,5)	Malý	Zavádějící, neplatí – čím blíže krajské město - tím je na tom území hospodářsky lépe, viz Ostrava a okolí.	Nezařazeno, částečně vhodné u soudržnosti - vybavenosti.

Vyhodnocení potenciálů udržitelného rozvoje území v rámci hospodářského pilíře území

Potenciál hospodářského pilíře byl v řešeném území dlouhodobě ovlivněn okrajovou polohou v horském regionu (omezujícím zejména možnosti zemědělské výroby). Již v devatenáctém století dosáhl vrcholu ve svém produkčním rozvoji a už do i. světové války vykazoval značné problémy ve svém rozvoji. Důsledky druhé světové války nebyly do roku 1990 schopny nahradit ani masívní transfery, podpora rozvoje regionu. Hospodářský zlom po roce 1990 znamenal pro širší region značné náklady na jeho restrukturalizaci a relativní hospodářský pokles. Oživení v posledních letech ukázalo možnosti rozvoje hospodářského pilíře zejména v průmyslu a oblasti rekreace a cestovního ruchu. Lokalizační potenciál rekreačních aktivit je na severozápadě SO ORP velmi vysoký (od Malé Morávky po Starou Ves). Problémem je optimalizace zájmů CHKO Jeseníky, obcí, obyvatel území a zájemců o podnikání v tomto regionu. Pouze komplexní řešení zohledňující stav všech tří pilířů udržitelného rozvoje může přinést dlouhodobě stabilní výsledky při optimálním využití zdejší krajiny.

Zásadní faktorem dalšího rozvoje je úspěšnost cílené moderní regionální politiky, která jediná může „výrazně omezit negativní trendy“, které plynou z širších ekonomických vazeb SO ORP Rýmařov na hospodářský problémový region Bruntálska.

Bohužel současné nastavení ekonomických nástrojů není optimální jak z hlediska regionální politiky (podpora hospodářsky slabých regionů je malá a extenzivní), tak i z hlediska komplexního využití území (před využitím brownfieldů či málo intenzivně využívaných ploch stále převažuje tlak na extenzivní řešení potřeby ploch pro podnikání.

3.2.3 Vyhodnocení územních podmínek a potenciálů pro společenství obyvatel

Vlastní soudržnost obyvatel území je možno chápat jako skupinovou soudržnost obyvatel regionů, sídel, lokalit, která je budována pomocí vzájemných vztahů, sdílené identity, sociální kontroly, solidarity, ale i při rozvoji „moderní“ občanské společnosti, v návaznosti na tradice, regionální povědomí (tj. překrývající se s vymezením terciární a kvartérní struktury krajiny, tj. vnímáním ducha a atmosféry míst, genia loci daných lokalit, vzniku „dobrých a špatných adres“ – vyloučených lokalit, vnímáním specifík regionů).

Běžnými kritérii hodnocení jsou zejména ukazatele stavu a vývoje počtu a věkové struktury obyvatel, rozvoje bydlení a občanského vybavení. Mnohem obtížnější je postižení sociální identity – např. podle volební účasti obyvatel, sociální kontroly – údajů o kriminalitě, exekucích a hodnocení názorů obyvatel (dotazníková šetření). Největším problémem je však hodnocení těchto kritérií. Soudržnost skupin obyvatel v území je mnohdy založena na odlišných hodnotách např. náboženských, etnických, regionálních, které mohou být v rozporu s chápáním otevřené (sekulární) občanské společnosti a naopak snižují soudržnost větších celků. Řada otázek z hlediska soudržnosti obyvatel území zůstává nezodpovězena, podobně i řešení v některých oblastech nebyla po r. 1990 nalezena (před rokem 1990 byly dotační transfery do tzv. pohraničí, mezi něž patří i SO ORP Rýmařov, velmi výrazné, v současnosti jsou velmi malé).

V následující tabulce je proveden návrh vyhodnocení pilíře soudržnosti společenství obyvatel území, které vychází z předchozích hodnocení v rámci jednotlivých témat (sociodemografické podmínky, bydlení) a expertního hodnocení, které zajišťuje přiměřené korekce výsledků multikriteriálního hodnocení založeného pouze na „matematickém“ vyhodnocení zvolených ukazatelů. Tj. se jedná o expertní korekce odrážející zejména zjištěná specifika obcí, znalost území a dynamiky vývoje.

Tab. 104 Pilíř soudržnosti obyvatel území – hodnotící ukazatele a výsledné hodnocení
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Změna počtu obyvatel		Index stáří		Základní vzdělání SLDB 2011	Volební účast r. 2017 a 2018
	r.2004-2018	r.2015-2018	stav r. 2018	změna r.2015-2018		
Břidličná	7	7	6	5	6	5
Dolní Moravice	3	3	4	2	7	3
Horní Město	7	6	4	4	7	4
Jiříkov	6	5	3	6	7	3
Malá Morávka	6	5	7	7	4	3
Malá Štáhle	4	4	6	7	7	2
Rýmařov	6	5	6	6	5	5
Ryžoviště	6	6	6	7	7	3
Stará Ves	6	6	5	6	4	2
Tvrdkov	6	2	7	1	7	2
Velká Štáhle	4	4	5	5	7	2
SO ORP Rýmařov	6	5	6	6	6	5

Tab. 105 Pilíř soudržnosti obyvatel území – hodnotící ukazatele a výsledné hodnocení
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 - průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Vybavenost obcí	Širší podmínky bydlení	Bytová výstavba - intenzita		Multikriteriální hodnocení	
			r. 2004-2018	r. 2015-2018	Průměr hodnocení	Expertní korekce
Břidličná	4	5	7	7	5,90	6
Dolní Moravice	5	4	3	4	3,80	3
Horní Město	5	4	7	6	5,40	5
Jiříkov	7	5	6	3	5,10	5
Malá Morávka	5	6	2	4	4,90	5
Malá Štáhle	6	3	7	6	5,20	5
Rýmařov	3	5	6	7	5,40	5
Ryžoviště	6	3	5	1	5,00	5
Stará Ves	4	2	5	5	4,50	4
Tvrdkov	7	3	7	5	4,70	5
Velká Štáhle	5	3	5	2	4,20	4
SO ORP Rýmařov	5	4	6	6	5,50	4,73

Výsledné hodnocení pilíře soudržnosti společenství obyvatel území je možné porovnat:

- Ve srovnání s předchozími ÚAP SO ORP Rýmařov (zejména aktualizace z r. 2016)
- Ve srovnání s krajskými ÚAP z r. 2017

Ve srovnání s předchozí aktualizací ÚAP SO ORP Rýmařov (r. 2016) je možno konstatovat, že pro rok 2019 došlo k velmi malému zlepšení hodnocení (v Jiříkově, Ryžovišti a Velké Štáhli – o 1 bod), naopak ke zhoršení v Malé Morávce a Malé Štáhli, ze 4 bodů na 5 bodů).

Tab. 106 Pilíř soudržnosti obyvatel území – výsledné hodnocení
(7 bodová škála: 1-nejlepší tj. velmi dobré, 4 – průměrné (vyhovující), 7-nejhorší tj. velmi špatné)

	Hodnocení ÚAP kraje r. 2017	Hodnocení aktualizace ÚAP SO ORP r. 2016	Výsledné hodnocení r. 2019	Hodnocení -metodika MMR 2019	Zdůvodnění expertní úpravy – poznámka
Břidličná	6	6	6	-	
Dolní Moravice	3	4	3	+	
Horní Město	6	5	5	-	
Jiříkov	7	6	5	-	
Malá Morávka	5	4	5	-	
Malá Štáhle	5	4	5	-	
Rýmařov	5	5	5	-	
Ryžoviště	7	6	5	-	
Stará Ves	6	4	4	+	
Tvrdkov	5	5	5	-	
Velká Štáhle	6	5	4	-	
SO ORP Rýmařov*	5,55	4,91	4,73	-	

*matematický průměr

Tab. 107 Pilíř soudržnosti obyvatel území – dlouhodobý vývoj výsledného hodnocení

Podklad	ÚAP MS kraje aktualizace rok					Aktualizace ÚAP SO ORP rok		
	2009	2011	2013	2015	2017	2014	2016	2019
Břidličná	5	6	6	6	6	6	6	6
Dolní Moravice	5	6	6	7	3	5	4	4
Horní Město	7	7	6	7	6	5	5	5
Jiříkov	7	7	7	7	7	6	6	5
Malá Morávka	6	6	5	5	5	5	4	5
Malá Štáhle	7	7	6	7	5	4	4	5
Rýmařov	3	4	5	5	5	5	5	5
Ryžoviště	6	7	5	6	7	5	6	5
Stará Ves	6	6	6	5	6	4	4	4
Tvrdkov	7	7	7	7	5	6	5	5
Velká Štáhle	6	6	7	7	6	4	5	4
SO ORP Rýmařov	5,91	6,27	6,00	6,27	5,55	5,00	4,91	4,82

Z dlouhodobějšího hlediska (od r. 2014) je „vlastní“ hodnocení ÚAP SO ORP Rýmařov velmi mírně zlepšené, téměř stabilní. **Hodnocení ÚAP MS kraje a ÚAP SO ORP Rýmařov se v dlouhé časové řadě mírně sbližují.** Hodnocení MS kraje se vyvíjelo bez jednoznačného trendu. Výsledkem je, že v r. 2017 jsou všechny obce SO ORP Rýmařov negativně hodnoceny. Nejhorší jsou hodnoceny menší obce, ze kterých obyvatelé migrují, „nejlépe“ pak město Rýmařov, Malá Morávka a Stará Ves. U Břidličné a dalších 4 obcí SO ORP Rýmařov je vykazována shoda hodnocení s krajskými ÚAP.

Vysvětlení rozdílů je možno pouze obtížně hledat v časové diferenciaci jednotlivých hodnocení, spíše v použitých metodách hodnocení – výběru ukazatelů (indikátorů), které nastaly zřejmě i se změnou zpracovatele. V následující tabulce je podán přehled použitých ukazatelů, včetně komentáře k jejich použití.

Výběrově je možno u zvolených indikátorů zaměřit pozornost např. na ceny pozemků pro výstavbu rodinných domů. V ÚAP MS kraje, aktualizace 2017, RURÚ je uvedeno, že: “ tento ukazatel, který kromě ekonomické výkonnosti vypovídá o sídelní atraktivitě území a dynamice jeho změn. Společně s údaji o migraci obyvatelstva také představuje významný indikátor procesu suburbanizace. Nejvyšší ceny pozemků jsou jednak v nejvýznamnějších centrech sídelní struktury – v Ostravě, Opavě a Frýdku-Místku, jednak v obcích, kam směřuje zájem o bydlení movitějších obyvatel, a to jak do obcí v bezprostředním okolí velkých měst, tak do podbeskydských obcí dobře dopravně dostupných.“ Uvedený text dokládá, že zvolený ukazatel do značné míry indikuje suburbanizaci a migraci, které mnohdy snižují soudržnost obyvatel svých území. Vysoké ceny pozemků nejde hodnotit vždy pozitivně (Malá Morávka). Z cen pozemků je tak problematické „automaticky“ usuzovat na vyšší (či nižší) soudržnost obyvatel území.

Problematickostí ukazatele podílu obyvatel s VŠ vzděláním byla uvedena v kapitole o vzdělanosti obyvatel, obyvatelé s vyšším vzděláním se stěhují do hospodářsky úspěšných a rekreačně atraktivních regionů. Opět však nejsou jednoznačným ukazatelem soudržnosti obyvatel.

Tab. 108 Přehled výběru ukazatelů pilíře soudržnosti obyvatel území v ÚAP MS kraje (r. 2017) a ÚAP SO ORP Rýmařov (r. 2020)

ÚAP MS kraje r. 2017 Ukazatel (v závorce váha)	Význam pro RÚRU	Vhodnost použití	ÚAP Rýmařov r. 2019 zařazení, blízký ekvivalent
S1a-S1d Postavení obce podle vybavenosti, zdravotnictví-sociální služby-kultura-školství (4*0,3)	Průměrný	Zásadní význam má lokalizace základních a mateřských škol	Zařazeno
S2 Podíl obyvatel narozených v místě bydliště (1)	Malý	Problémem je interpretace u dostupných dat.	Nezařazeno
S3 Podíl obyvatel ve věku 65+ na celkovém počtu obyvatel obce v % (1)	Nadprůměrný	Malé obce s alokací sociálně zdravotních zařízení mohou vykazovat zkreslené hodnoty.	Zařazeno – vývoj věkové struktury
S4 Hrubá míra migračního salda - saldo migrace na 1000 obyvatel obce (1,5)	Průměrný	Částečný ukazatel změny počtu obyvatel, nereprezentativní u malých obcí	Částečně zařazeno – střednědobá změna počtu obyvatel
S5 Podíl obyvatel s VŠ vzděláním (1)	Malý	Vhodnější zařadit mezi hospodářské podmínky území, vzdělanější obyvatelstvo nepřináší větší soudržnost.	Vnímáno
S6 – průměrná cena pozemků pro výstavbu rodinných domů v Kč/m ² (1,3)	Průměrný	Problém interpretace, vyšší ceny nejsou automaticky znakem vyšší soudržnosti, spíše větší poptávky.	Nezařazeno do hodnocení, uvedeno mezi údaji.

Z předchozí tabulky je patrné, že výběr ukazatelů (indikátorů) soudržnosti obyvatel by zasluhoval kvalitní analytické zdůvodnění. Tj. soustředění na **indikátory skutečně postihující soudržnost obyvatel** – že obyvatelé obce vytvářejí funkční komunity, aktivně se účastní veřejného života, v obci nebo regionu není velká kriminalita, velká zadluženost občanů a na druhé straně **vypustit zavádějící indikátory spíše hospodářského charakteru a z části i vybavenosti obcí**, která z hlediska soudržnosti má velmi různý význam, zejména pak problematickou interpretaci (viz i nadměrný růst počtu obyvatel – migrační saldo).

Podrobná analýza příčin diferencí s vyhodnocením validity zvolených postupů je nemožná, nelze ji však pomíjet. Hodnocení všech indikátorů přesahuje možnosti těchto ÚAP i z hlediska rozsahu srovnání (jedná se o poměrně málo obcí). **Koordinace postupů minimálně na úrovni kraje (ČR) je však velmi potřebná** (protože rozpory ve výběru indikátorů jsou známy již „mnoho let“). I rozdílně zvolené indikátory by nakonec měly vést k podobným závěrům, nikoliv zásadním rozporům patrným např. při hodnocení malých obcí SO ORP Rýmařov (rozdíl 2 bodů).

Celkově je nezbytné potvrdit závěr, že **SO ORP Rýmařov, je možno vnímat jako mírně negativně hodnocený region**, součást plošně největšího makroregionu s oslabeným pilířem soudržnosti obyvatel území v ČR (SOB3 Jeseníky – Králický Sněžník a ve specifické oblasti nadmístního významu SOB N2 Budišovsko – Vítkovsko (tj. od Pardubického – přes Olomoucký kraj, až na širší Bruntálsko).

Stav pilíře soudržnosti obyvatel je zde determinován i nepříznivým vývojem hospodářského pilíře (ohrožením v době hospodářské krize) a vývojem ve městech regionu (Břidličná, Bruntál), v širší vazbě na jednoznačný hospodářský pól kraje – město Ostravu.

Vyhodnocení potenciálů udržitelného rozvoje území v rámci pilíře soudržnosti obyvatel území

Vyhodnocení potenciálů udržitelného rozvoje území v rámci pilíře soudržnosti obyvatel území je provedeno zejména s ohledem pro další využitelnost v rámci zpracování územně plánovacích podkladů obcí (územních plánů). Je zaměřeno především na hodnocení sídelního potenciálu (s praktickým výstupem stanovení potřeby bytů jako podkladu pro odvození ploch pro bydlení). Přitom jsou vnímány podmínky jednotlivých obcí, ke kterým je nezbytné přihlížet při hodnocení rozvojového potenciálu území (krajiny).

Z hlediska potenciálu v rámci pilíře soudržnosti obyvatel je nezbytné vnímat základní faktory řešeného území:

- Vývoj počtu obyvatel je SO ORP Rýmařov je pod tlakem záporné migrace, suburbanizační procesy jsou slabé, je jim potřeba věnovat pozornost spíše z hlediska druhého bydlení, lokálních dopadů (v rámci jednotlivých územních plánů obcí). Problémy sídlišť jsou patrné zejména u měst Břidličná a částečně i Rýmařova.
- Obyvatelstvo území je stabilizováno, postupně se posiluje regionální sounáležitost, zahlazují dlouhodobé dopady změny populace po II. světové válce.
- Ukazatele kriminality (nízké - příznivé), zadlužení domácnosti nadprůměrné, volební angažovanosti obyvatel (spíše nadprůměrné), podíl dětí narozených mimo manželství je vysoký, tj. sociální stabilitu území je možné hodnotit jako průměrnou až mírně podprůměrnou, zejména s ohledy na poměry MS kraje.

Celkově je tak postavení SO ORP Rýmařov z hlediska soudržnosti obyvatel území mírně negativní s ohrožením vnějšími vlivy (negativními vazbami na širší region Bruntálska, Ostravska), krizového ekonomického vývoje a problematického rozvoje druhého bydlení (rekreace) u vybraných obcí (Malá Morávka, Dolní Moravice).

Potřeba bytů pro bydlení u jednotlivých obcí

V následující tabulce je provedeno orientační stanovení potřeby bytů, přitom jsou prodlouženy současné vývojové trendy a částečně i ve vazbě na podklad Analýza socioekonomického vývoje Moravskoslezského kraje a odhad potřeby bytů (2013), které v současnosti již zastarávají.

Tab. 109 Potřeba bytů pro stagnaci počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov
(zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ)

Ukazatel – obec		Břidličná	Dolní Moravice	Horní Město	Jiříkov	Malá Morávka	Malá Štáhle
Obyvatel s obvyklým pobytem	r.2011	3 222	395	920	262	700	148
Obyvatel s trvalým pobytem	r.2011	3 424	416	961	311	692	151
Počet obyvatel v bytech	r.2011	3 211	347	911	252	667	144
Obyvatel v bytech (podíl v %)	r.2011	99,7%	87,8%	99,0%	96,2%	95,3%	97,3%
Byty celkem	r.2011	1 442	213	474	202	478	64
Byty obvykle obydlené	r.2011	1 307	131	360	102	292	54
Byty neobydlené	r.2011	135	82	114	100	186	10
Obyvatel celkem podle ČSÚ	r.2018	3 129	388	844	270	659	139
Obyvatel v bytech (stejný podíl v % jako v r.2011)	r.2018	3 118	341	836	260	628	135
Bytů celkem	r.2018	1 472	237	477	210	519	70
Byty obydlené	r.2018	1 357	147	368	115	352	53
Byty neobydlené	r.2018	115	90	109	95	167	17
Oprava obydlené byty	r.2019	255	195	2 880	165	310	585
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2011	2,46	2,65	2,53	2,47	2,28	2,67
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2018	2,30	2,32	2,27	2,26	1,78	2,55
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2018	12,23	1,75	0,29	1,57	2,03	0,23
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2033	11,31	1,62	0,27	1,46	1,87	0,21
Obyvatel v současných bytech	r.2033	2 884	315	773	240	581	125
Obyvatel v nových bytech při stagnaci počtu obyvatel	r.2033	234	26	63	20	47	10
Potřeba bytů vlivem poklesu zalidněnosti bytů (při stagnaci počtu obyvatel)	r.2019-2033	78	9	21	7	16	3
Odpad obydlených bytů v % výchozího stavu ročně	r.2019-2033	0,20%	0,30%	0,25%	0,30%	0,30%	0,25%

Ukazatel – obec		Břidličná	Dolní Moravice	Horní Město	Jiříkov	Malá Morávka	Malá Štáhle
Obyvatel s obvyklým pobytem	r.2011	3 222	395	920	262	700	148
Potřeba bytů vlivem odpadu bytů (při stagnaci počtu obyvatel)	r.2019-2033	8	9	108	7	14	22
Celkem potřeba pro stagnaci počtu obyvatel (15 let)	r.2019-2033	86	18	129	14	30	25
Celkem potřeba pro stagnaci počtu obyvatel	ročně cca	5,7	1,2	8,6	0,9	2,0	2
Změna počtu obyvatel v bytech	r.2011-2019	-93	-6	-75	8	-39	-9
Změna počtu obyvatel v bytech	r.2019-2033	-155	-10	-125	13	-65	-15
Potřeba bytů vyvolaná změnou počtu obyvatel	r.2019-2033	-52	-3	-42	4	-22	-5
Celkem potřeba bytů pro předpokládaný vývoj	r.2019-2033	34	15	87	18	8	20
	ročně	2,3	1,0	5,8	1,2	0,5	1,3
Počet obyvatel mimo byty	r.2033	11	47	8	10	31	4
Obyvatel celkem	r.2033	2974	378	719	283	594	124

Z uvedených čísel v další tabulce je možno odvodit, že potřeba výstavby bytů pro stagnaci počtu obyvatel je u města Rýmařova cca 14 bytů ročně během nejbližších 15 let. Pokud je toto číslo srovnáno s novou bytovou výstavbou v posledních letech, která je cca poloviční, pak je zřejmé, že růst počtu obyvatel při této intenzitě bytové výstavby není možný. Uvažovaný růst v řádu cca 100 obyvatel zvýší nároky na novou výstavbu o cca 12%.

U měst je nezbytné uvažovat i s podílem výstavby bytů v bytových domech, zejména sociálního charakteru (DPS apod.).

Tab. 110 Potřeba bytů pro stagnaci počtu obyvatel v obcích SO ORP Rýmařov
(zdroj: výpočty RNDr. Poledník, ČSÚ)

Ukazatel – obec		Rýmařov	Ryžoviště	Stará Ves	Tvrdkov	Velká Štáhle
Obyvatel s obvyklým pobytem	r.2011	8 195	597	503	216	342
Obyvatel s trvalým pobytem	r.2011	8 595	632	529	232	350
Počet obyvatel v bytech	r.2011	8 135	586	502	212	342
Obyvatel v bytech (podíl v %)	r.2011	99,3%	98,2%	99,8%	98,1%	100,0%
Byty celkem	r.2011	3 806	294	298	169	144
Byty obvykle obydlené	r.2011	3 428	231	191	87	123
Byty neobydlené	r.2011	378	63	107	82	21
Obyvatel celkem podle ČSÚ	r.2018	8 247	599	493	228	342
Obyvatel v bytech (stejný podíl v % jako v r.2011)	r.2018	8 187	588	492	224	342
Bytů celkem	r.2018	3 842	301	311	168	152
Byty obydlené	r.2018	3 520	242	202	89	127
Byty neobydlené	r.2018	322	59	109	79	25
Oprava obydlené byty	r.2019	190	400	275	3 980	320
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2011	2,37	2,54	2,63	2,44	2,78
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2018	2,33	2,43	2,44	2,51	2,69
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2018	43,09	1,47	1,79	0,06	1,07
Zalidněnost bytů - obyvatel/byt	r.2033	39,86	1,36	1,65	0,05	0,99
Obyvatel v současných bytech	r.2033	7 573	544	455	207	316
Obyvatel v nových bytech při stagnaci počtu obyvatel	r.2033	614	44	37	17	26
Potřeba bytů vlivem poklesu zalidněnosti bytů (při stagnaci počtu obyvatel)	r.2019-2033	205	15	12	6	9
Odpad obydlených bytů v % výchozího stavu ročně	r.2019-2033	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
Potřeba bytů vlivem odpadu bytů (při stagnaci počtu obyvatel)	r.2019-2033	7	15	10	149	12
Celkem potřeba pro stagnaci počtu obyvatel (15 let)	r.2019-2033	212	30	22	155	21
Celkem potřeba pro stagnaci počtu obyvatel	ročně cca	14,1	2,0	1,5	10,3	1,4
Změna počtu obyvatel v bytech	r.2011-2019	52	2	-10	12	0
Změna počtu obyvatel v bytech	r.2019-2033	87	3	-17	20	0
Potřeba bytů vyvolaná změnou počtu obyvatel	r.2019-2033	29	1	-6	7	0
Celkem potřeba bytů pro předpokládaný vývoj	r.2019-2033	241	31	16	162	21
	ročně	16,1	2,1	1,1	10,8	1,4
Počet obyvatel mimo byty	r.2033	60	11	1	4	0
Obyvatel celkem	r.2033	8334	602	476	248	342

Z předchozí tabulky je patrné, že největší absolutní pokles cca o 150 obyvatel je uvažován u Břidličné a dále pak u Horního Města. Uvedený výhled je prodloužením stávajících trendů a je spíše mírně optimistický (prognózy v územním plánování by neměly přinášet bariéry rozvoje obcí).

Pro návrh ploch pro bydlení v územních plánech je dále nezbytné zohlednit:

- Zpřesnit prognózu dalšího vývoje počtu obyvatel, tj. zohlednit aktuální potenciál růstu či poklesu počtu obyvatel. U nové bytové výstavby pro pokrytí přírůstku počtu obyvatel je možno uvažovat se zalidněností bytů 2,5-3 obyvatele na nový byt, u poklesu obyvatel s nižšími hodnotami (zejména u rekreačních obcí, kde expanduje druhé bydlení)
- Zohlednit optimální strukturu nové bytové výstavby v obci - jaký podíl budou tvořit byty v rodinných a bytových domech (u bytových domů je hustota zástavby několikanásobně vyšší).
- Potřebu bytů v bytových domech z hlediska komunitního plánování obcí (v mnoha případech spíše jako výhledové rezervy).
- Průměrnou velikost parcely pro rodinný dům, např. tradicí rozptýlené zástavby v dané obci, regionu.
- Potřebu hrubých a čistých ploch, hrubé plochy zahrnují potřebu ploch pro obslužné komunikace, parkovací stání, zeleň apod...
- Vliv druhého bydlení na potřebu bytů v jednotlivých obcích. Tato skutečnost je patrná zejména u menších rekreačních obcí, kde i část nové bytové výstavby slouží druhému bydlení a čemuž nelze účinně zabránit na úrovni obcí.
- Stanovení potřebných plošných rezerv, které je nejproblémovější položkou. Potřeba rezerv je ovlivněna reálným fungováním trhu se stavebními pozemky. K zástavbě je nabízena pouze malá část stavebních pozemků. Tlak ekonomických nástrojů na přiměřené využití pozemků je nízký. Makroekonomická politika levných peněz vytváří „prostor“ pro spekulace „ukládání peněz do pozemků“.
- Nelze opomenout ani skutečnost, že při zpracovávání územního plánu nemohou být zjištěny a odhadnuty všechny vlastnické (např. tradice držby pozemků pro rodinu apod.) a jiné územně technické podmínky, které omezují reálnou nabídku stavebních pozemků na trhu nemovitostí.

3.3 URČENÍ PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ V ÚZEMNÍCH PLÁNECH

Okruh problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci je dán vyhláškou č. 500/2006 Sb. V rámci řešení RURÚ SO ORP Rýmařov je takto členěn i problémový výkres. Podkladem pro problémový výkres jsou údaje a informace o jevech v území, které vstupují jako předmět nebo součást závad nebo střetů v území do vyhodnocení nebo popisu problémového výkresu. Jejich součástí jsou i záměry, které vstupují a zasahují do stávající struktury limitů a hodnot.

Příklady GIS vrstev použitých v problémovém výkrese SO ORP Rýmařov:

- skládka
- stará zátěž území nebo kontaminovaná plocha
- silnice 1. a 2. třídy
- navrhované komunikace
- železnice
- ÚSES
- chráněné ložiskové území
- poddolované území
- sesuvné území
- záplavové území Q₁₀₀

Problémy zobrazené v problémovém výkresu jsou dále doplněny dalšími problémy (závadami, omezeními apod.), které vyplývají z rozboru udržitelného rozvoje území.

3.3.1 Urbanistické závady

Omezení pro rozvoj území a ohrožení v území

Uvádíme výčet jevů, které působí svojí existencí jako možné ohrožení v území především ve vztahu k jeho dalšímu možnému využití, např. ohrožení území povodněmi a jinými rizikovými přírodními jevy. Uvedeny jsou také jevy, které mohou být omezující pro další rozvoj obcí.

- **Sesuvná a poddolovaná území** – Na území SO ORP Rýmařov je evidováno pouze jedno aktivní sesuvné území na území obce Ryžoviště, a to plošně malého rozsahu v severovýchodní části území v blízkosti zástavby a může proto představovat menší potenciální riziko. Podle dotazníků (2012) a místního šetření (2020) představují problém také sesouvající se opěrné zdi v Ryžovišti (ul. Mučedníků u kostela) a Rýmařově (zeď u kostela).
- Omezení vyplývající z poddolovaných území je mnohem větší a to zejména z důvodu jejich velkého rozsahu. Nacházejí se především na území Dolní Moravice (213 ha), Horního Města (408,3 ha), Břidličné (85,2 ha), Tvrdkova (100,6 ha), Jiřkova (63,7 ha), Rýmařova (97 ha) a Malé Morávky (249,8 ha) a Malé Štáhle (70,7 ha – 25% území obce). V ostatních obcích je jejich výskyt nižší. V některých obcích – Břidličná (lokalita Na Jezírkách), Horní Město (celá obec Horní Město a osada Skály u Rýmařova), Dolní Moravice (Horní Moravice – 100 m široký pruh jz-sv směru mezi domy č. p. 65 až 31), Malá Morávka (od č. p. 79 západně od silnice 100m široký pruh jz-sv směru až po č. p. 242), Malá Štáhle (poddolovaný pruh sj. směru zasahuje pod dům č. p. 31), Tvrdkov (Ruda u Rýmařova – jih obce, domy č. p. 68 a 86), Rýmařov (Rýmařov-Edrovice, okolí ulice Javorová a Julia Fučíka) – zasahují do zastavěného území a mohou proto představovat potenciální riziko nebo budoucí omezení pro výstavbu a rozvoj obcí. Ve sledovaném území se nachází také celá řada starých důlních děl a pozůstatků historické těžby.
- **Orná půda na svažitých pozemcích** (sklonitost více jak 7 stupňů) – údaj, který souvisí s potencionálním nebezpečím půdních erozí v intenzivně obdělávaných oblastech. Absolutně největší množství ploch se svažitou ornou půdou se nachází na území obce Tvrdkov a to 88,5 ha. Toto množství činí 40 % veškeré orné půdy na území obce. Větší množství těchto nevhodných ploch se nachází také na území obcí Horní Město a Rýmařov. V těchto obcích by měly být identifikovány tyto pozemky a navrženy potřebná opatření (možno využít KPÚ) aby se zabránilo nebezpečí vzniku zrychleného odtoku vody při přívalové srážce a omezilo nebezpečí vzniku lokální povodně.
- Podle dotazníkového průzkumu a průzkumů zpracovatele (2020) ohrožují přívalové srážky obce Rýmařov, Malá Morávka, Malá Štáhle, Stará Ves (ohrožení také erozí půdy) a Velká Štáhle.
- **Zastavěné území v zátopové zóně Q_{100}** – Na území SO ORP Rýmařov zasahuje záplavové území Q_{100} Černého potoka, Podolského potoka a Moravice. Záplavové území Q_{100} Černého potoka zasahuje do území obce Malá Morávka. Záplavové území Q_{100} Podolského potoka zasahuje do území obcí Velká Štáhle a Rýmařov. Záplavové území Moravice zasahuje do území obcí Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov a Velká Štáhle. Ve všech těchto obcích zasahuje záplavové území Q_{100} do zastavěného území.
- Pro vodní toky Černý potok, Podolský potok a Moravici byly vymezeny aktivní zóny v záplavových územích.
- V obcích Břidličná, Rýmařov a Velká Štáhle je stanoveno území zvláštní povodně pod vodním dílem.
- Existence brownfields na celém území SO ORP.

3.3.2 Dopravní závady

Mezi hlavní dopravní závady patří množství silnic 1. a 2. tř. v území, které procházejí zastavěnými územími obcí, intenzita a dostupnost veřejné dopravy atd.

- Správní území ORP Rýmařov patří z hlediska významu mezinárodních přepravních tras k marginálním regionům, ležícím mimo panevropské koridory. Jedinou trasou s tranzitním významem je silnice I/11 propojující Šumpersko a východní Čechy s oblastí Bruntálska a Opavska. V samotném SO ORP Rýmařov se nenachází žádná z komunikací dálničního typu, kostrou silniční sítě je tedy silnice I. třídy v majetku státu (zastoupený ŘSD) spolu se silnicemi II. třídy (v majetku kraje)
- Prostorové rozmístění silniční sítě je adekvátní k tvaru území, avšak důležitým aspektem kvalitní silniční sítě je také technické a šířkové uspořádání jednotlivých komunikací, ve kterém jsou značné nedostatky. Chybí obchvaty obcí, a tak jsou i důležité komunikace vedeny skrze obytná sídla, což má za následek zhoršování negativních vlivů dopravy na zdraví obyvatelstva (emise, hluk), zvýšené riziko nehodovosti a na straně druhé i zhoršení kvality spojení z důvodu prodloužení jízdních dob a zvýšených nároků na pozornost řidiče. Nevhodné šířkové uspořádání v extravilánových úsecích se projevuje zejména kvalitou povrchu komunikací, chybějícími krajinicemi a celkově malou šířkou zpevněné části vozovky, což vytváří potenciálně rizikové situace při předjíždění pomalejších účastníků provozu
- Intenzita mezi 4 a 5 000 vozidel / den byla při Sčítání dopravy 2010 zjištěna na několika úsecích v centru Rýmařova (max. 4 652 vozidel / den na ulici Revoluční). Na všech ostatních úsecích silniční sítě byl uváděn průměr denní intenzity provozu menší.
- Ve SO ORP Rýmařov je významným fenoménem turismus, se kterým musí být počítáno při návrhu kapacit odstavných parkovišť. Jedná se jednak o lyžařské areály (zejména v obci Malá Morávka) v zimním období a pak také nástupní místa pro významné cyklotrasy a turistické stezky v období letním (Malá Morávka, Stará Ves, Horní Město-Dobřečov, Tvrdkov).
- Patnáct km dlouhá železniční trať č. 311 Valšov – Rýmařov slouží od roku 1878, jde o jednokolejnou neelektrifikovanou dráhu. Vedle Rýmařova obsluhuje také obce Velká Štáhle a Břidličná. V Malé Morávce končí 17kilometrová trať č. 312 Bruntál – Malá Morávka, na které byla v roce 2009 zrušena pravidelná osobní přeprava i přes její velký potenciál v rekreační dopravě. Zájem státních orgánů o provozování lokálních tratí upadá, a tak nelze očekávat zlepšování stávajícího stavu.
- Z hlediska hustoty spojů a celkové dostupnosti veřejné dopravy jsou výrazně lépe obslouženy obce ležící na železniční trati 311 (tj. Břidličná, Velká Štáhle) a na silnici I/11 (Stará Ves, Malá Štáhle) po které jezdí některé dálkové autobusové spoje. Nejhorší spojení veřejnou dopravou bylo vyhodnoceno v obci Jiříkov.
- Ve městě Rýmařově není zajištěn jednotný terminál kombinující železniční a autobusové spoje, nicméně bylo dosaženo prodloužení některých spojů z aut. st. až k vlakovému nádraží. Tam je však třeba důsledně zajistit návaznost jednotlivých železničních a autobusových spojů.

V rámci ÚPD jednotlivých obcí respektovat vymezené silniční tahy nadmístního významu v souladu s generelem dopravy, aktualizované v rámci návrhu ZÚR Moravskoslezského kraje. Dále zpřesnit vymezené koridory a specifikovat opatření navržené přestavby silniční sítě. V rámci vypracování a aktualizace ÚPD jednotlivých obcí na průjezdných silnicích, u kterých nebyl zařazen návrh na vybudování obchvatu v rámci ZÚR, ve znění Aktualizace č. 1, prověřit potřeby a do ÚPD obcí zapracovat návrhy řešení k odstranění bodových závad a omezení negativních vlivů dopravy.

3.3.3 Hygienické závady

Hlavním zdrojem hygienických závad jsou imise, hluk, staré ekologické zátěže, znečištění vodních toků v území. Hygienické závady dále spočívají také v nedostatečné technické infrastruktuře obcí, především v absenci kanalizační sítě a čistírny odpadních vod.

Překračování imisních limitů

- Dílčím problémem ochrany ovzduší na území SO ORP Rýmařov jsou imisní koncentrace suspendovaných částic (prach) velikostní frakce PM_{10} . K překročení hodnot 24h imisního limitu pro suspendované částice velikostní frakce PM_{10} došlo v roce 2006 na 1 % území SO ORP (10 % území obce Tvrdkov a 5 % území obce Jiříkov), v roce 2008 již zde překročení zjištěno nebylo. V roce 2010 byly imisní koncentrace pro tuto látku překročeny na 7,9 % území SO ORP Rýmařov.
- Na území SO ORP Rýmařov bylo rovněž zaznamenáno překročení cílového imisního limitu imisními koncentracemi benzo(a)pyrenu. V roce 2006 došlo k překročení cílových imisních limitů pro ochranu zdraví pro polycyklické aromatické uhlovodíky vyjádřené jako benzo(a)pyren (BaP) na 4 % území SO ORP Rýmařov, v roce 2008 se jednalo již jen o 1% plochy SO ORP a to pouze na území vlastní obce Rýmařov (5% plochy obce). V roce 2010 došlo k mírnému zhoršení stavu a imisní limity byly překročeny na 4,2 % území So ORP Rýmařov, a to v obcích Břidličná a Rýmařov.
- Prakticky na celém území SO ORP došlo v letech 2006, 2008 i 2010 k překročení hodnoty cílového imisního limitu pro ochranu zdraví lidí pro troposférický ozon.
- Problematika ovzduší byla řešena i v rámci dotazníkového řešení z minulých let a průzkumů zpracovatele. U většiny obcí bylo uvedeno, že vnímají mírné znečištění ovzduší, a to především v zimě. Původem znečištění bývá vytápění domácností, u obcí ležících na dopravním tahu také znečištění z aut. Uváděn byl také průmysl a zemědělství. Toto se týká obcí Břidličná, Dolní Moravice, Horní Město, Malá Štáhle, Rýmařov, Ryžoviště a Velká Štáhle.
- Problematika zápachu je uváděna pouze v Břidličné ze zemědělství a v Dolní Moravici z vytápění domácností. Jinde problémy se zápachem uváděny nejsou.

Pro snížení prašnosti a hluku je vhodné zajistit dostatečné plochy pro zvýšení lesnatosti a výsadbu účelové zeleně, například pásů zeleně podél průmyslových areálů, podél komunikací a na návětrných stranách obcí. citlivě vyhodnocovat vznik nových průmyslových zón a zvážit, zda povolit výstavbu nebo rozšíření kapacity stávajících velkých a zvláště velkých zdrojů znečišťování. Podporovat územní potřeby výstavby obchvatů obcí a měst za účelem snížení imisní zátěže obyvatel především tranzitní nákladní dopravou. Minimalizovat negativní vlivy (emise, hluk) vyplývající z výstavby a provozu dopravní infrastruktury. Zajistit plochy a koridory technické infrastruktury (plynofikace).

Stav vodních útvarů

- Z dat HEIS VÚV T.G.M. (2011 a 2012) vyplývá, že v obcích Horní Město, Rýmařov, Jiříkov, Tvrdkov a okrajově Ryžoviště jsou útvary povrchových vod s klasifikací rizikové.
- Vodní útvary podzemních vod, které jsou klasifikovány jako nevyhovující jsou v obcích Malá Morávka, Stará Ves, Horní Město, Tvrdkov, Jiříkov a okrajově v obcích Dolní Moravice, Rýmařov a Ryžoviště.
- Zranitelné oblasti (ohrožení dusičnany) jsou vyhlášeny v obcích Malá Morávka, Stará Ves, Dolní Moravice, Tvrdkov, Rýmařov, Velká Štáhle, Horní Město, Jiříkov a Břidličná. V datech ÚAP je však uvedena zranitelná oblast pouze v obci Jiříkov.
- Na území obce Malá Morávka se nachází přírodní léčivý zdroj (zdroj přírodní minerální vody včetně ochranného pásma). Je zde stanoveno ochranné pásmo II. stupně pro lázně Karlova Studánka.

- Podle dotazníkového šetření a průzkumů zpracovatele mají problémy s kvalitou pitné vody v obci Rýmařov – místní části Stránské (není zde vodovod a hladina spodních vod je v důsledku meliorací nízká) a Harrachov.
- Na území SO ORP jsou vyhlášeny chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Jedná se o CHOPAV Jeseníky, která zaujímá severní část území SO ORP a konkrétně se dotýká území 5 obcí (Dolní Moravice, Horní Město, Stará Ves, Rýmařov a Malá Morávka).

V rámci územního plánování podporovat vybudování a modernizace infrastruktury pro čištění odpadních vod, modernizace stávajících ČOV a dokončení výstavby čistíren odpadních vod, realizace místních kanalizací a ČOV v menších sídlech. Přispívat k prevenci a snižování znečišťování povrchových a podzemních vod v důsledku zemědělské a průmyslové činnosti.

Staré ekologické zátěže

- Staré ekologické zátěže jsou uváděny ze všech obcí. Na území SO ORP Rýmařov je evidována dle dat ÚAP celá řada lokalit uváděných dle MŽP jako stará ekologická zátěž. Řada z nich často již není aktuální. Pokud se jednalo o staré skládky, mohly být rekultivovány, v případě průmyslových podniků problém vyřešil stávající majitel, případně se některé v území nikdy nevyskytovaly. Toto je nutno brát při zpracování územních plánů v potaz a prověřit vždy aktuální stav v území.
- V rámci dotazníkového šetření byly řešeny také brownfields, respektive opuštěné a dnes nevyužívané plochy. Ty byly uváděny v obcích Horní Město (objekt Hedvy), Tvrdkově (objekty bývalé paličkářny), Malá Morávka (objekt bývalé žebříkářny-dřevosloh), Malá Štáhle (skládky, objekt u těžby kamene), Rýmařov (objekty Hedvy na ul. Opavská, budovy bývalého Geologického průzkumu, "banka" na ul. Husova, objekty kravínů, nevyužívaný objekt na ul. Okružní, objekty bývalého skladu zeleniny, areál bývalého Harrachova pivovaru v Janovicích) a Ryžoviště (bývalé ředitelství státních statků, budova bývalého internátu).

Technická infrastruktura

- Zajištění kvalitních podmínek pro bydlení je základní podmínkou udržitelného rozvoje venkova. Bez dostupnosti základní technické infrastruktury bude i nadále docházet k postupnému vylidňování zejména u mladší generace, která požaduje vyšší standardy bydlení než mnohé obce v současnosti nabízejí.
- Charakter osídlení v SO ORP není příznivý pro ekonomicky efektivní budování technické infrastruktury.
- V obcích Malá Štáhle, Stará Ves, Horní Město, Tvrdkov a Jiříkov není vybudována plynofikace. Existují sice studie na plynofikaci všech uvedených obcí, avšak další rozšiřování plynofikací je omezeno zejména ekonomickými aspekty - růst cen plynu způsobuje malý zájem o další rozšiřování plynofikace obcí.
- Ve většině obcí je vybudována veřejná vodovodní síť, většinou však nejsou napojeny všechny objekty a menší osady. Na skupinový vodovod Bruntál jsou napojeny obce Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov a Velká Štáhle. Systém obecního vodovodu zásobuje obyvatelstvo v obci Horní Město a menší část obyvatel v Jiříkově (asi 20 % obyvatel) a Tvrdkově (asi 35 % obyvatel).
- Přibližně polovina obcí a jejich částí nemá vybudovanou kanalizaci, v některých obcích je kanalizace zavedena pouze částečně, pouze pro svod dešťové vody. Obyvatelé velké části obcí používají k odstraňování odpadních vod žumpu či septik.
- Ohrožení další výstavby kanalizací a ČOV z důvodu nedostatku finančních prostředků a majetkoprávních poměrů. Dostavba kanalizace s napojením ČOV v místních částech obcí větších než 2000 EO (město Rýmařov, město Břidličná). Zajistit dostatečné čištění odpadních vod v obcích nad 300 obyvatel, ať už výstavbou malých místních ČOV nebo formou napojení obce na stávající nebo plánovanou skupinovou ČOV (obce Ryžoviště, Malá Morávka, Velká Štáhle, Jiříkov).

- Pokrytí SO ORP Rýmařov signálem mobilních operátorů vykazuje následující nedostatky: Vodafone, T-Mobile – obec Dolní Moravice (m.č. Nová Ves) a oblast přírodního parku Sovinecko, část obce Ryžoviště v údolí potoka Sitka. Nejvyššího stupně pokrytí dosahuje signál operátora O2, který není dostupný pouze v údolí Oslavy (přírodní park Sovinecko). Mobilní vysokorychlostní Internet je dostupný pouze v Rýmařově (všichni operátoři) a Břidličné (T-mobile, O2).

4 TABULKY PROBLÉMŮ K ŘEŠENÍ V ÚPD PO OBCÍCH

Následující tabulky jednotlivých obcí uvádějí problémy k řešení v ÚPD za celé jejich území strukturované v souladu s požadavky MMR z jejich pracovních seminářů s pracovníky SO ORP v druhém pololetí roku 2012. Problémy jsou charakterizovány oblastmi, kterými se daná kapitola RURÚ zabývá. Problematika vycházející z dotazníkového šetření z minulých aktualizací ÚAP (starosta, místostarosta nebo jimi pověřená osoba) a průzkumů. Je spíše subjektivního charakteru a vychází z osobních znalostí a informací daného zástupce obce.

Jednoznačná provázanost mezi těmito tabulkami problémů po obcích daného SO ORP je dána vzestupným číslováním problémů v rámci nejen ORP, ale i v rámci jednotlivých obcí s tím, že např. hygienické závady jsou vzestupně číslovány. Stejný postup je uplatněn i v číslování dalších závad - dopravních a urbanistických závad, stejně jako ohrožení, střetů.

Problémy zobrazené ve výkresu a uvedené dále v tabulkách jsou členěny na:

- problémy vyplývající z rozboru udržitelného rozvoje území (ozn. Px),
- závady území v členění na hygienické (ZHx), environmentálního charakteru (ZEx), dopravní (ZDx), technické infrastruktury (ZTx) a urbanistické (ZUx)
- ohrožení území (ozn. Ox)
- územní střety mezi záměry a limity využití území (ozn. SZx)
- územní střety mezi záměry (ozn. Zx).

V kolonce „Téma v RURÚ“ je uvedeno číslo tématu v rámci kterého byly tyto problémy identifikovány. Stejně nebo obdobné problémy mohly být identifikovány v některých překrývajících se tématech, proto jsou uvedeny čísla těchto témat.

Kolanka „Úroveň problematiky“ je dělena na místní (M), nadmístní (N) a celorepublikovou, která se ale v obcích SO ORP Rýmařov nenachází. Z úrovně řešené problematiky současně vyplývá její řešitelnost v ÚPD (zde v ÚP, ZÚR a pravděpodobně ne již v PÚR). Zde nebyly dané kolonky zpracovatelem vyplňovány.

„Původ problému“ je rozdělen podle jejich charakteru na vyplývající z podkladových dat ÚAP, z dotazníku, průzkumů nebo z dalších zjištění v rámci RURÚ).

„Doba trvání“ problému je sice často nevyplněna, ale tam, kde je, byla snaha o jeho časové zařazení k prvnímu zpracování ÚAP-RURÚ v roce 2008 nebo k jejich aktualizacím v letech 2010, 2012, 2014, 2016 a 2020. Je pochopitelné, že pokud je uveden problém, že obec nemá vodovod a doba trvání není uvedena, jedná se o problém, kde není ani potřeba/smysl vznik daného problému datovat.

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Břidličná							
ZÁVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (místní - (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU8		nevyhovující stav centrální části obce a kvalita veřejných prostranství			průzkum	přetrvávající
DOPRAVNÍ		6	nevyhovující stav místních komunikací			průzkum	přetrvávající
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující stav povrchových a podzemích vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	překročen imisní limit pro benzo(a)pyren	N		data ÚAP	přetrvávající
		3	mírné znečištění ovzduší z vytápění domácností, dopravy a průmyslu	M		dotazník	přetrvávající
		3	pachové znečištění ze zemědělství	M		dotazník	přetrvávající
		3	hlukové znečištění z AI	M		dotazník	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže AL INVEST Břidličná, a.s., Břidličná hnojště, ČEPRO a.s. - ČS PHM Břidličná a Červený Lom	M		data ÚAP	přetrvávající
		6	zátěž životního prostředí (hluk, ovzduší) z nákladní silniční dopravy	N		dotazník	přetrvávající
	ZH3		chybějící/ nedostatečný vodovod v místních částech	M		průzkum	přetrvávající
	ZH4	6	kvalita vody v místních částech	M		průzkum, dotazník	přetrvávající
	ZH5	6	chybějící/ nedostatečná kanalizace v místních částech	M		průzkum, dotazník	přetrvávající
		6					
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (místní - (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		2	stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (místní - (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZÁMĚRŮ S LIMITY	SZL1		výhledový (ideový) záměr investora o vyvedení výkonu do TS Břidličná z VTE	N		data ÚAP	přetrvávající
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (místní - (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	nedostatečná kapacita MŠ	M		dotazník	přetrvávající
	Px	7, 9	nizký počet ubytovacích zařízení a stravovacích kapacit	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	8	úbytek trvale obydlených domů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	velmi nízký přírůstek dokončených bytů (v dotazníku uvádí, že bytů mají přebytek)	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pozemků pro výstavbu	M		dotazník	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Dolní Moravice							
ZAVADY	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZUx						
DOPRAVNÍ		6	špatná dopravní obslužnost z pohledu nadregionálních spojení	N		RURÚ	
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující celkový stav podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	nový
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemích vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	nový
		3	mírné znečištění ovzduší z vytápění domácností	M		dotazník	přetrvávající
		3	pachové znečištění z domácností	M		dotazník	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže: bývalý mlýn, skládka hradisko, skládka Horní konec, Nová Ves - násep pro hasiče, Nová Ves - navážka stavebního odpadu, rekultivovaná skládka, skládka Dolní Moravice	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH6	6	dobudování soustavné kanalizace po celé obci	M		dotazník	
OHROŽENÍ	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	zástavba na poddolovaném území (Horní Moravice – 100 m široký pruh jz-sv směru mezi domy č. p. 65 až 31)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2	stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
		5	zábor více než 10 ha za účelem bydlení	M		dotazník	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZAMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZAMĚRŮ S LIMITY	SZL2		záměr obce vybudování sjezdového areálu, střet s ochranou přírody a krajiny, krajinný ráz (historické krajinné struktury)	M		průzkum	přetrvávající
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	chybějící ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	M		dotazník	přetrvávající
	Px	7, 9	chybějící víceúčelová hala	M		dotazník	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Horní Město							
ZAVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU9	3, 10	existence brownfields - objekt bývalé Hedvy	M		dotazník	přetrvávající
DOPRAVNÍ		6	nehodový úsek: Horní Město - Skály	M		dotazník	
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující celkový stav povrchových a podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	překročeny imisní limity pro PM10	N		data ÚAP	přetrvávající
		3	mírné znečištění ovzduší z vytápění domácností	M		dotazník	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže Horní Město - skládka v areálu RD, Skály - stavební odpad, skládka Horní Město, skládka Rešňov a sklárka Skály obec nemá plynovod	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH7	6		M		RURÚ	
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	zástavba na poddolovaném území (celá obec Horní Město a osada Skály u Rýmařova)	M		data ÚAP	přetrvávající
		1	poddolované území malého rozsahu zástavba na chráněném ložiskovém území (pruh jz- sv směru středem obce, šířka 100-200 m, záp. Okraj na linii pošta-kostel, východní na linní ZŠ, silnice 370 na Skály)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2	orná půda ohrožená erozí	M		data ÚAP	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9, 10	Svahové nestability v blízkosti zástavby v lokalitách Pod Lány a Za horami	M		data ÚAP	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9, 10	zástavba na chráněném ložiskovém území	N		data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZAMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZAMĚRŮ S LIMITY	SZL3		zastavitelné plochy vs. CHLÚ	M		data ÚAP	přetrvávající
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	chybějící ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	M		dotazník	přetrvávající
	Px	7, 9	chybějící dětská hřiště	M		dotazník	přetrvávající
	Px	7, 9	nedostatek stravovacích zařízení	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	8, 10	nedostatek vhodných pozemků pro výstavbu (majetkoprávní vztahy)	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	nedostatečná bytová výstavba	M		RURÚ, dotazník	přetrvávající
	Px	8	pozemkům pro nové bydlení chybí technická infrastruktura	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Jiříkov							
ZAVADY	OZN.	TEMA v RURÚ	NAZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ DOPRAVNÍ HYGIENICKÉ	ZU10	3,1	brownfields - kravíny Křížov	M		dotazník, průzkum	nový
	ZU11		nevyhovující centrum a veřejné prostory obce Sovinec	M		průzkum	přetrvávající
		6	špatná dopravní obslužnost	N		RURÚ	
	ZH8	2	nevyhovující celkový stav povrchových a podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	překročeny imisní limity pro PM10	N		data ÚAP	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže: skládky hnojště, Kněžpole skládky, Křížov u Sovince hnojště a skládka Těchanov	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH9	6	veřejný vodovod pokrývá malou část obce	M		RURÚ, ÚAP, PRVK	
	ZH10	6, 8	chybí kanalizace a napojení na ČOV	M		dotazník, RURÚ, ÚAP	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TEMA v RURÚ	NAZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Ox	3, 6, 7, 8, 9, 10	Svahové nestability v blízkosti zástavby v lokalitě Zboží poddolované území menšího rozsahu	M		RURÚ (nalezeno na webu ČGS)	přetrvávající
						data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TEMA v RURÚ	NAZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZAMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZAMĚRŮ S LIMITY	SZLx						
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TEMA v RURÚ	NAZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	nízký počet ubytovacích a stravovacích zařízení	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	8	špatný stav bytového fondu	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	úbytek trvale obydlených domů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	velmi nízký přírůstek dokončených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Malá Morávka							
ZÁVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU12	3, 10	existence brownfields - objekt bývalé žebříkárny- dřevosloh	M		dotazník	přetrvávající
	ZU13		existující nevyužitě/částečně devastované objekty v centru obce			průzkumy	přetrvávající
DOPRAVNÍ	ZD2		chybějící chodníky a cyklostezky			průzkumy, dotazník	přetrvávající
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující celkový stav podzemních vod	M		HEIS ÚÚV T.G.M	přetrvávající
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS ÚÚV T.G.M	přetrvávající
		3	staré ekologické: zátěže halda, skládka u ČOV, skládka u garáží, skládka Malá Morávka	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH11	6	Chybí soustavná kanalizace s čistěním odpadních vod v části obce.	M		RURÚ, ÚAP	
	ZH12	6	chybějící vodovod v části obce	M		data ÚAP, dotazník,	přetrvávající
	ZH13	6	chybějící plynovod v části obce	M		data ÚAP, dotazník, průzkum	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	zástavba na poddolovaném území (od č. p. 79 západně od silnice 100m široký pruh jz- sv směru až po č. p. 242)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2	stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
			poddolované území malého rozsahu ohrožení rázu sídla při nové výstavbě			data ÚAP	přetrvávající
	O4	2	ohrožení přívalovými dešti	M		průzkumy	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9,	poddolované území u	M		dotazníky	přetrvávající
		10	zástavby			data ÚAP	přetrvávající
	O2	5	záběr lesní půdy - více než 10 ha - za účelem rozšíření sjezdovek	N		dotazník	přetrvávající
	O3		nedostatek vhodných ploch pro výstavbu	M		průzkumy	přetrvávající
	O8		riziko nezachování minimálního zústatkového průtoku zejména v zimních měsících (nároky na odběr vody pro zasněžování lyžařských areálů, samotný odběr vody vodárnou v Karlově p. Praděd)			průzkumy	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZÁMĚRŮ S LIMITY	SZL4		Střet rozvojových záměrů a rekreace s ochrannou přírodou a krajiny (lokalita - Ovčárna - Praděd)	N		data ÚAP, průzkumy	přetrvávající
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	8, 10	nedostatek pozemků pro výstavbu bytů	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	památková zóna, záplavové území a přítomnost CHKO brání rozvoji bydlení	M		dotazník	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Malá Štáhle							
ZAVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU14	3	nevyužívaná plocha/brownfield objekt u lokality pro těžby kamene	M		dotazník	přetrvávající
DOPRAVNÍ		6	průtah silnice I/11 obcí	R		RURÚ, ÚAP	
		6	nehodové místo: před mostem na I/11	R		dotazník	
HYGIENICKÉ		3	mírné znečištění ovzduší z M	M		dotazník	přetrvávající
		3	vytápění domácností, dopravy a zemědělství staré ekologické zátěže: Malá Štáhle, městská skládky II a skládka na soutoku	M		data ÚAP	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	zástavba na poddolovaném území (poddolovaný pruh sj. směru zasahuje pod dům č. p. 31)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2	stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
	O5	2	ohrožení přívalovými dešti	M		dotazníky	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9, 10	poddolované území u zástavby	M		data ÚAP	přetrvávající
		5	zábor ZPF za účelem skládky komunálního odpadu - více než 10 ha	M		dotazník	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZAMĚRŮ VZÁJEMNĚ							
STŘETÝ ZAMĚRŮ S LIMITY							
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	chybějící víceúčelové hřiště	M		dotazník	přetrvávající
	Px	7, 9	chybějící restaurační zařízení	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	nízký přírůstek dokončených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Rýmařov						
ZAVADY	OZN.	TÉMA v NÁZEV (POPIS) RURÚ	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘESITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU1 - 7	3, 10 existence brownfields - objekty Hedvy na ul. Opavská, budovy bývalého Geologického průzkumu, "banka" na ul. Husova, objekty kravinů, bývalý sklad zeleniny, nevyužívaný dům na ul. Okružní, bývalý Harrachův "pivovar" v Janovicích	M		dotazník, průzkum	přetrvávající
DOPRAVNÍ		6 průtah silnice I/11 městem	R		RURÚ, ÚAP	přetrvávající
		6 neexistence společného terminálu IDS	N		RURÚ, ÚAP	přetrvávající
HYGIENICKÉ		2 nevyhovující celkový stav povrchových a podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		2 nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
	ZH1	2 problémy s kvantitou pitné vody	M		dotazníky	přetrvávající
		3 překročeny imisní limity pro PM10 a banzo(a)pyren	N		data ÚAP	přetrvávající
		3 V dotazníkovém šetření uváděno mírné znečištění ovzduší z vytápění domácností a doprav	M		dotazník	přetrvávající
	ZH2	3 V dotazníkovém šetření uváděno hlukové znečištění z dopravy díky absenci obchvatu	M		dotazník	přetrvávající
		3, 6 staré ekologické zátěže: Jamartice - RK Systemtechnik, Městská skládka, Ondřejov – statek, Ondřejov skládka 5368, Rýmařov - lom u silnice č. 11, rekultivovaná skládka Okál, Rýmařov - za hřbitovem, skládka Jarmartice, skládka Rýmařov I a II, skládka Stránské, Stará Ves - bývalá slévárna a Okál skládka, Janovice	M		data ÚAP	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v NÁZEV (POPIS) RURÚ	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘESITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1 zástavba na poddolovaném území (Rýmařov-Edrovice, okolí ulice Javorová a Julia Fučíka)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2 orná půda ohrožená erozí	M		data ÚAP	přetrvávající
		2 stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
	O1	2 ohrožení přívalovými dešti	M		dotazníky	nový
		3, 6, 7, 8, 9, 10 poddolované území u zástavby	M		data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v NÁZEV (POPIS) RURÚ	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘESITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ VZÁJEMNĚ						
STŘETÝ ZÁMĚRŮ S LIMITY						
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v NÁZEV (POPIS) RURÚ	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘESITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	10 nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Ryžoviště							
ZAVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ DOPRAVNÍ HYGIENICKÉ	ZU15-16	3, 10	existence brownfields - bývalé ředitelství státních statků, bývalý "internát"	M		dotazník	přetrvávající
	ZU17		sesouvající se zeď ul. Mučedníků	M		průzkumy	přetrvávající
		6	špatná dopravní obslužnost, hlavně o víkendech	N		RURÚ	
		2	nevyhovující celkový stav povrchových a podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	mírné znečištění ovzduší z vytápění domácností	M		dotazník	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže: Ryžoviště - skládka a	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH14	6, 8	chybí kanalizace a napojení na ČOV	M		RURÚ, ÚAP, dotazník	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	drobné sesuvné území malého rozsahu nedaleko zástavby - severně od obce nad ul. Tyršova	M		data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ SZx VZÁJEMNĚ							
STŘETÝ ZÁMĚRŮ SZLx S LIMITY							
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	nízký počet ubytovacích zařízení a stravovacích kapacit	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	8	velmi nízký přírůstek dokončených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Stará Ves							
ZAVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZÚx						
DOPRAVNÍ		6	průtah silnice I/11 obcí	R		RURÚ, ÚAP	
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující celkový stav podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	hlukové znečištění z dopravy	M		dotazník	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže: Stará Ves - za Janovickým zámkem	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH15	6	dostavba veřejného vodovodu po celé obci	M		dotazník	
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	O6	2	ohrožení přívalovými dešti, erozí a záplavami	M		dotazníky	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9, 10	poddolované území u zástavby	M		data ÚAP	přetrvávající
		5	zábor ZPF za účelem podnikání - více než 10 ha	M		dotazník	přetrvávající
			poškození lesů vichřicemi	M		dotazník, průzkumy	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZÁMĚRŮ S LIMITY	SZLx						
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	8, 10	nedostatek pozemků pro výstavbu	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	na pozemcích pro výstavbu nejsou vybudovány inženýrské sítě	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	nízký přírůstek dokončených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Tvrdkov							
ZAVADY	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZU17		Multifunkční dům, rekonstrukce bývalé zem.budovy (paličkárny) - brownfields			data ÚAP	přetrvávající
DOPRAVNÍ		6	špatná dopravní obslužnost, hlavně o víkendech	N		RURÚ	
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující celkový stav povrchových a podzemních vod	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		2	nevyhovující stav povrchových a podzemních vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	překročeny imisní limity pro PM10	N		data ÚAP	přetrvávající
		3	staré ekologické zátěže: Mirotínek	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH16	6	chybí dobudovat veřejný vodovod	M		RURÚ, ÚAP	
	ZH17	6	chybí dobudovat soustavnou kanalizaci s čištěním odpadních vod	M		RURÚ, ÚAP	
OHROŽENÍ	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		1	zástavba na poddolovaném území (Ruda u Rýmařova – jih obce, domy č. p. 68 a 86)	M		data ÚAP	přetrvávající
		2	orná půda ohrožená erozí	M		data ÚAP	přetrvávající
		3, 6, 7, 8, 9, 10	poddolované území u zástavby	M		data ÚAP	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZAMĚRŮ VZAJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZAMĚRŮ S LIMITY	SZLx						
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TEMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	7, 9	nedostatek sportovišť	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	7, 9	chybějící zázemí pro spolkovou činnost	M		RURÚ 2010	přetrvávající
	Px	8	nedostatečná bytová výstavba	M		RURÚ, dotazník	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	úbytek trvale obydlených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ - ORP Rýmařov - Obec Velká Štáhle							
ZAVADY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
URBANISTICKÉ	ZUx						
DOPRAVNÍ	ZD1		chybějící chodníky,	M		Dotazník, průzkumy	přetrvávající
			cyklostezky	M		dotazník, průzkumy	přetrvávající
HYGIENICKÉ		2	nevyhovující stav komunikací nevyhovující stav povrchových a podzemích vod z hlediska koncentrací dusičnanů	M		HEIS VÚV T.G.M	přetrvávající
		3	mírné znečištění ovzduší z M vytápění domácností,	M		dotazník	přetrvávající
		3	dopravy a průmyslu staré ekologické zátěže: AL INVEST Břidličná, a.s. - sklad chemik a Velká Štáhle hnojiště	M		data ÚAP	přetrvávající
	ZH18	6	chybí dobudovat veřejný vodovod - Kodýtkov	M		dotazník	
	ZH19	6, 8	chybí kanalizace a napojení na ČOV	M		RURÚ, ÚAP, dotazník	přetrvávající
OHROŽENÍ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
		2	stávající nebo navrhovaná zástavba v záplavovém území, v aktivní zóně záplavového území	M		data ÚAP	přetrvávající
	O7	2	ohrožení přívalovými dešti	M		dotazníky	přetrvávající
		3, 7, 8, 9, 10	poddolované území u zástavby	M		data ÚAP	přetrvávající
		5	velké poškození lesů vichřicemi	N		dotazník	přetrvávající
STŘETÝ	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
STŘETÝ ZÁMĚRŮ VZÁJEMNĚ	SZx						
STŘETÝ ZÁMĚRŮ S LIMITY	SZLx						
JINÉ PROBLÉMY	OZN.	TÉMA v RURÚ	NÁZEV (POPIS)	ÚROVEŇ PROBLEMATIKY (místní - M, nadmístní - N, republiková - R)	ŘEŠITELNOST V ÚPD (ÚP, ZÚR, PÚR)	PŮVOD (data ÚAP, dotazník, problém plynoucí ze zjištění RURÚ)	DOBA TRVÁNÍ (přetrvávající (od 2008/10/12, nový - 2020)
	Px	8, 10	nedostatek pozemků pro výstavbu	M		dotazník	přetrvávající
	Px	8	velmi nízký přírůstek dokončených bytů	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	8	zastaralý domovní fond	M		RURÚ	přetrvávající
	Px	10	nedostatek pracovních příležitostí	N		dotazník	přetrvávající

5. ZÁVĚR

Byla zpracována požadovaná témata včetně vyhodnocení negativ a pozitiv v území.

Součástí vlastních témat je i zpracování problémových oblastí, z nichž některé jsou určeny pro řešení v územně plánovací dokumentaci, jiné problémy jsou definovány obecněji. V aktualizaci RURU byly tabulkově zpracovány problémy po obcích a jejich číselné propojení s problémovým výkresem.

Aktualizace ÚAP ORP Rýmařov přináší celkový pohled na území v širokém spektru jeho specifík a vlastností napříč mnoha obory. Snaží se o analýzu a syntézu informací vedoucí k posouzení udržitelného rozvoje daného území a vykreslení průmětu zjištěných jevů a problémů v území do procesu územního plánování včetně návrhu námětů pro územní plánování a územní politiku. Zařazeny jsou zde také takové jevy a problémy, jejichž sledování a řešení je v zájmu udržitelného rozvoje území a s územním plánováním souvisejí jen sekundárně.

6. LITERATURA

Data UAP a dotazníková šetření na obcích **ORP Rýmařov**.

Další odkazy jsou uvedeny pro každé povinné téma RURU zvlášť:

Horninové prostředí a geologie

- Registr svahových nestabilit ČGS
- http://maps.geology.cz/svahove_nestability/
- www.mapy.cz
- Národní geoportál INSPIRE
- <http://geoportal.gov.cz>

Vodní režim

- Plán oblasti povodí Odry (prosinec 2009)
- <http://www.pod.cz/plan-oblasti-povodi-Odry/>
- <http://www.dibavod.cz/>
- HEIS VÚV T.G.M. (2011 a 2012)
- <http://heis.vuv.cz>
- Veřejný registr půdy – LPIS
- <http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny/>

Hygiena životního prostředí

- Český hydrometeorologický ústav
- www.chmi.cz
- <http://kontaminace.cenia.cz>
- Integrovaný registr znečištění
- www.irz.cz
- Data o intenzitě dopravy
- www.rsd.cz

Ochrana přírody a krajiny

- Natura 2000
- www.natura2000.cz
- Chráněná území
- www.nature.cz
- Koeficient ekologické stability
- www.czso.cz
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR:
- www.ochranaprirody.cz
- ÚSOP (ústřední seznam ochrany přírody)
- <http://drusop.nature.cz>
- Český statistický úřad:
- www.czso.cz

Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

- Český statistický úřad
- www.czso.cz
- Český úřad zeměměřičský a katastrální
- <http://www.cuzk.cz/>
- Výměry zemědělské půdy a lesa
- www.czso.cz
- Přírodní lesní oblasti
- www.mezistromy.cz

Veřejná dopravní a technická infrastruktura

- Internetové stránky obcí
- Sčítání dopravy 2010
- <http://www.scitani2010.rsd.cz>
- Český statistický úřad
- <http://www.czso.cz>
- Přehled udělených licencí ERU
- <http://licence.eru.cz>
- Politika územního rozvoje ČR (2008)
- Ministerstvo dopravy ČR
- <http://www.mdcr.cz>
- Ředitelství silnic a dálnic ČR.
- <http://www.rsd.cz>
- Správa železniční dopravní cesty, s. o.
- <http://www.szdc.cz>
- O2 mapa pokrytí
- http://www.o2.cz/osobni/199436-mapa_pokryti_a_prodejen/
- T-Mobile – mapa pokrytí
- <http://www.t-mobile.cz/web/cz/podpora/mapa-pokryti>
- Síť Vodafone
- <http://www.vodafone.cz/mapa-pokryti/>
- Jedlička, J., Dostál, I. Hodnocení vlivů na dopravu“ (Traffic Impact Assessment) v procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Brno: CDV, 2012, 59 s.
- Internetový jízdní řád IDOS
- <http://jizdnirady.idnes.cz>.
- Knižní jízdní řády platné od 13.6.2010 [online]. Praha: SŽDC, 2010 - <http://www.szdc.cz/provozovani-drahy/knizni-jizdni-rady-130610.html>
- Směrnice č. 91/271 EHS, o čištění městských odpadních vod.
- Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje, schválená usnesením zastupitelstva kraje č. 24/2096 ze dne 26. 6. 2008
- Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje
- http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_0151.html
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje (vč. aktualizací)
- <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/plan-rozvoje-vodovodu-a-kanalizaci-uzemi-moravskoslezskeho-kraje-8/>
- Územní energetická koncepce Moravskoslezského kraje
- <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/temata/koncepce/uzemni-energeticka-koncepce-moravskoslezskeho-kraje-12/>

- Nařízení č.61/2003 Sb.: Nařízení vlády o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje – vyhodnocení programového dokumentu z r.2004 (2008, ÚDI Morava Ostrava)
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území Moravskoslezského kraje (2006, Dopravní projektování Ostrava, středisko Olomouc)
- „Bílá kniha“ - Investiční stavby na silniční síti II. a III. tříd Moravskoslezského kraje – aktualizace 2011
- <http://www.ssmsk.cz/m3.htm>

Sociodemografické podmínky

- Český statistický úřad: www.czso.cz
 - Běžná evidence obyvatelstva,
 - Městská a obecní statistika,
 - Sčítání lidu, domů a bytů 2001,
 - Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – předběžné výsledky,
 - Veřejná databáze ČSÚ,
- Krajský úřad Moravskoslezského kraje
- <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/>,
- Město Rýmařov
- <http://www.rymarov.cz/>,

Bydlení

- Český statistický úřad
- www.czso.cz
- Binek, J., Svobodová, H., Holeček, J. et al. (2009): Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova. 1. vyd. Brno: GaREP, 33 s.
- Brestičová, Z. (2008): Analýza suburbanizace v zázemí Brna s důrazem na kvalitu života. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, 56 s.
- ČSÚ (2012): Bytová výstavba v územích České republiky v letech 1997–2010. Praha: Český statistický úřad, 107 s.
- ČSÚ (2012): Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Jihomoravský kraj. Brno: Krajská správa Českého statistického úřadu, 50 s.
- ČSÚ (2012): Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2011. Brno: Krajská správa Českého statistického úřadu, 64 s.
- Kolínková, A. (2011): Populační vývoj venkovských oblastí: problémy a možnosti řešení. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 50 s.
- MMR ČR (2011): Koncepce bydlení ČR do roku 2020. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 115 s.
- MMR ČR (2012): Vybrané údaje o bydlení 2011. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 146 s.
- Poledník, M. – Hadlač, M. (2011): Prognózování celkové potřeby bytů v současných podmínkách ekonomické recese. Brno: Institut regionálních informací, 59 s.
- Ouředníček, M. (2002): Suburbanizace v kontextu urbanizačního procesu. In: Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Praha: Ústav pro ekopolitiku, s. 39-54.
- Sýkora, L. (2004): Mezi státem a trhem: obecní samospráva a bydlení v České republice. In: Bytová politika: koniec alebo nový začiatok. Bratislava: Institut bývania a Local Government and Public Service Reform Initiative, s. 43-86.

- Temelová, J. – Novák, J. – Ouředníček, M. – Puldová, P. (2011): Housing Estates in the Czech Republic after Socialism: Various Trajectories and Inner Differentiation. Urban Studies 48 (9). 1811-1834 pp.

Rekreace

- Turistická mapa KČT 1:50 000
- Atlas cestovního ruchu České republiky (2006)
- Český statistický úřad
- <http://www.czso.cz/>,
 - Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – předběžné výsledky,
- Národní památkový ústav
- <http://monumnet.npu.cz/>,
- Národní geoportál INSPIRE
- <http://geoportal.gov.cz/>
- Krajský úřad Moravskoslezského kraje –
- <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/>,
- Město Rýmařov –
- <http://www.rymarov.cz/>,
- Sdružení obcí Rýmařovsko
- <http://www.rymarovsko.cz/>,
- Turistický portál Moravskoslezského kraje
- <http://www.msregion.cz/>,

Hospodářské podmínky

- Ministerstvo financí ČR
- <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- www.mpsv.cz
- Český statistický úřad
- www.czso.cz